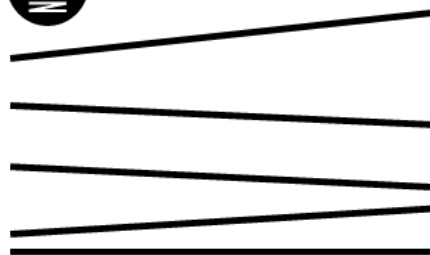


Digitaliseret af | Digitised by



**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Lundegård, Axel.; avtoriseret Oversættelse fra
Svensk ved Alfred Ipsen.

Titel | Title:

Prometheus : Roman

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : V. Pio, 1894

Fysiske størrelse | Physical extent:

1-2 i 1 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.



PROMETHEUS

FØRSTE DEL

AXEL LUNDEGÅRD

PROMETHEUS

ROMAN

AVTORISERET OVERSÆTTELSE FRA SVENSK

VED

ALFRED IPSEN

FØRSTE DEL

*En tout art, il faut s'arreter longtemps
sur le vrai, pour arriver au beau.*

H. TAINÉ.

KØBENHAVN

FORLAGT AF V. PIO'S BOGHANDEL

SALLY B. SALOMONS BOGTR.

1894



TIL

DIG.

Kære Alfred Ipsen!

Det er ikke fristende at henvende sig til et højtæret Publikum, som man ikke kender, og udtale sig om Indholdet af en Bog, som dette Publikum endnu ikke har læst. Derfor skriver jeg ikke noget Forord til den danske Udgave af »Prometheus«.

Men jeg kunde have Lyst til at sige nogle faa Ord om Sensationsgraadigheden i litterære Spørgsmaal, og jeg tager mig den Frihed at adressere min Filippika til Dem — da jeg er overbevist om, at der hos Dem findes Resonnansbund for, hvad jeg har at sige.

Som Motto over disse faa Linjer kunde jeg ønske at sætte et *In tyrannos!* hvorvel Udtrykket sandsynligvis vil forekomme Dem altfor patetisk, naar De ser, at jeg med Tyrannerne mener Naturalismens Korsangere — alle de velmenende Seminarister, som i den slaviske Virkelighedskopi se Digtekunstens højeste Maal.

Man skal jo kun tale godt om de døende. Naturalismen som litterær Overgangsform behøver intet For-

svar. Dette Litteraturens Amerika er ikke nogen Opdagelse af den nulevende Generation — hvorvel mange tro det — og Landet vil vel heller aldrig ganske forsvinde i det blaa, skønt Taagerne allerede have begyndt at stige. Jeg for min Del troer, at Amerika opdages hver Gang en Litteraturens Kolumbus skaber en Verden, der ikke er Virkelighedens, endskønt den ejer Virkelighedens illuderende Liv, belyst som den er af Klarheden i Digterens egen Sjæl.

Men ser man paa de praktiske Virkninger af denne Litteraturens sidste Udviklingsface, synes det unægteligt, som om Naturalismen har gjort Fortræd, idet den har forringet Agtelsen for Litteratur og Kunst. Naturalismen har, siden den tiltog sig Enevoldsherredømmet, lidt efter lidt draget Kunsten ned fra dens høje Sfære, tvunget den forrige Solgud til at anlægge Livets Hverdagsdragt, stille sig paa den aandelige Mellemklasses Standpunkt og se med dens Øjne. Indtil Publikum tilsidst troede, at Digt og Virkelighed løb i et. At digte var at reproducere et Stykke Virkelighed. Apollo var bleven Fotograf.

Publikum er nu helt gennemsyret af Naturalismens Dogmer; nu nøjes man ikke længere med, at Digterværket giver en Illusion af Liv. »Kød og Blod« er bleven Dagens Fordring, og Publikum spejder graadigt efter dette Kød og Blod. Ydermere har dette Krav mistet sin oprindelige Betydning; i Begyndelsen laa der i dette Slagord et Forlangende om, at Digtningen skulde eje selve Virkelighedens pulserende Liv; men lidt efter

lidt har den hele Forestillingskreds forskudt sig, nu leder man straks efter den Virkelighed, som supponeres bag de skildrede Begivenheder. Man troer, at en Digter nødvendigvis maa være en Fotograf, og at Fantasien i Naturalismens Bur for bestandig har mistet sine Vinger. Den Kærlighed til Kunsten, som en Gang fandtes, gaaer saaledes over til at blive almindelig Nysgerrighed, Litteraturdiskussionen udarter til Kafépassjar. Læseren vil i Digtningen kun se saadanne Billeder, hvis Realitet han med egne Øjne kan kontrollere og indbilder sig for fuldt Alvor, at Digteren ikke har Ret til at hæve sin Skildring over det almindelige Østergade-Niveau.

Til at udvikle denne Opfattelse har den naturalistiske Kritik paa enhver tænkelig Maade medvirket. Kritiken, hvis Opgave det burde være at opdrage Publikum og at formidle Forstaaelsen af en Digtningsskønheder, er selv bleven gennemtrængt af den udartede Naturalismes Dogmer, og mangen Kritiker følger nu den Skik at befordre Bysnakken i Stedet for at befordre den kunstneriske Forstaaelse. I hvert Fald maales nu ethvert digterisk Arbejde med en og samme naturalistiske Tommestok, og naar den lille Tommestok ikke rækker til, erklæres Kunstværket raskvæk for forfejlet. En saadan Dom kan jo være rigtig; men i mange Tilfælde betyder den kun, at Forfatteren — med fuldt Forsæt — har undladt at tage noget Hensyn til Publikums og Kritikens naturalistiske Bornerthed.

I disse Forhold ligger der en Fare for hele vor Kunst. Dette Hastværk med at omsætte de Billeder, en Digers Fantasi har dannet, i Virkelighedens Valuta, har udviklet sig til en Sygdom, der skader Litteraturen.

En Skribent i et lille Land er at ligne ved en Mand i et Glashus. Sladderer kan følge alle hans Privatlivs Begivenheder. Publikum troer at vide Besked med alt ham angaaende; troer at kende alle de Personer, han omgaaes — og indbilder sig, at de alle lyslevende maa genfindes i hans Værk.

Det synes en Umulighed at forbeholde Digtningen en noget større Frihed, og enhver Forfatter, som med Fantasiens Hjælp søger at hæve Digtningen op over Naturalismens Skranker, maa være belavet paa, at et halvt Dusin Anmeldere øjeblikkelig hægte sig fast ved Digtningens Vinger for at trække den ned i Hverdagslivets Niveau. De forlange det Land, hvori Digtets Handling foregaaer, udpeget paa Kortet, og den By, hvor de skildrede Personer leve, nævne de med dens rette geografiske Navn. En Digter maa ikke have Lov til at holde Baggrunden for sit Værk i Halvtoner; nej, Anmelderen forlanger fuld Besked! Og hvor Forfatteren ikke selv har nævnet Navne, der anser Kritikerer sig for kaldet til at afhjælpe den formentlige Mangel — selv om det skulde stride mod hele Skildringens Tone.

Endnu værre bliver denne Sensationsgraadighed, naar Kritikerer fra Handlingens Skueplads gaaer over til Behandlingen af de Mennesker, der skildres. Da blotter

han ofte med den største Indiskretion sit personlige Indtryk af den ene eller den anden af Digtningens Personer. Dette Indtryk beroer i Reglen overvejende paa, hvad han véd eller troer at vide om Forfatterens Privatliv. Anmelderen indbilder sig altid, at en eller anden, som han kender, eller som han har hørt omtale, har staaet Model til den eller den af de skildrede Personer, og man mener sig berettiget til at nævne vedkommendes Navn. Publikum læser i Bladene, at Hr. X. eller Fru Y. skal være portrætteret i den eller den Forfatters sidste Bog. Publikum kender hverken Hr. X. eller Fru Y. og kan saaledes ikke bedømme Ligheden; men det bliver lidt efter lidt fastslaaet i Almenhedens Bevidsthed, at dette skal være et Portræt, alle Digtningens Træk overføres paa den udpegede Person, og man harmes over Forfatterens Indiskretion. Og dog er han ofte ganske uskyldig. Det er Quasi-Kritiken, der har opelsket denne Udenomspassjarens Tradition, hvis Følger man nu paabyrder Forfatteren.

Det ser ud, som om baade Publikum og Kritik har glemt, at en Digter frembringer sine Personer paa samme Maade, som en Moder føder sine Børn. Ingen troer jo nu om Stunder længere paa den gamle Fabel om Storken. Heller ikke i Litteraturen findes der nogen Stork, som befordre levende Menneskebørn ind i Bøger!

Og som man endnu skelner mellem en Kunstner og en Fotograf — to hver paa sin Vis meget agtværdige Bestillinger — saaledes burde man vel ogsaa kunne

skelne mellem en Digter og en Journalist — selv om det af og til hænder, at en Journalist optræder drapperet som Digter, entusiastisk applauderet af sine Pressekolleger. — —

Kære Alfred Ipsen! Der kunde skrives en hel Afhandling om dette Emne! Jeg faaer det ikke udtømt denne Gang; men jeg troer, at De forstaaer min Mening. Jeg er

med særdeles Agtelse
Deres forbundne
Axel Lundegård.

Stockholm. April 1894.

Du kender Landet der oppe ved Jordklodens Isse: en Halvø, der ligner en kluntet Silhuet af et Dyr. Med Hovedet og Forkroppen rækker det længselsfuldt ud efter Sydens varmere Egne, mens dets Bagkrop endnu sidder fast i Polarkresens Is og Sne.

Skønnere end Hovedstaden i dette Land ligger maaske ingen af Verdens Hovedstæder. Oprindelig bygget paa Holmene i en Strøm, der falder ud i Østersøen, breder den sig nu ogsaa over Strandene mod Nord og Syd. Broer af Sten og Jern forbinde de forskellige Bydele, der have deres Midtpunkt i den største Holm, hvor Kongeborgen staar: et Slot af Granit, hvis mægtige Front vender mod Nord. Deromme bag Slottet kile Husene sig trangt sammen om snævre Gader, og der har Forretningslivet sit Standkvarter; men den nordlige Staddel er Selskabslivets.

Ved Strømmens søndre Side sænke Bjergene sig næsten lodret ned i Vandet, og der paa denne vældige Granitsokkel og paa dens Afsatser opførte de

fattige fordum deres Boliger. Denne Staddel var den skønneste af dem alle. Naturen havde ødslet paa den al sin Ynde; men de rige syntes ikke at ville benytte sig deraf, ti den almægtige Mode havde opslaaet sine Bopæle mod Nord. I den søndre Stad boede længe kun fattige Folk; Husene vare ringe og smaa; det var, som om ingen havde set, at denne Bydel ved Hjælp af Bygningskunsten kunde omskabes til et af de skønneste Kvarterer i Verden.

Omsider opdagede dog en Mand, som paa mange andre Omraader med mægtig Haand havde grebet ind i sit Fædrelands Udvikling, ogsaa den Skat af forsømt Skønhed, som laa der ved Alfarvej, saa fristende for den, der forstod at hæve Skatten. Han købte Byggegrunde og gav sig til at bygge. Han sprængte Zigzagveje opad gennem Bjergsiden og omgav dem med stilfulde Bygninger, og øverst oppe paa Højden rejste han et Palads, fra hvis Vinduer man havde en fortryllende Udsigt. Mod Nord kunde man se over Strømmen, over Staden med dens smækre Kirkespir og forvirrede Tagmylder, over den nordre Bydel, som strækker sig kranset af Skov, saa langt som Øjet kan naa; mod Vest over en Indsø, hvoraf smaa skovbevoksede Holme hæve sig frem; mod Øst over Sejlløbet ud til Havet med dets tusind granklædte Skær og dets tusinde Sunde;

og mod Syd over et smilende Landskab med Søer og Skove.

Den Mands Navn var Morten Schell. Hans Uvenner kaldte ham Morten Skelm; men selv de, som bedømte ham strengest, erkendte dog hans merkantile Geni, i Kraft af hvilket det i Løbet af et Par Aartier lykkedes ham at svinge sig op til sit Lands rigeste og mest formaaende Privatmand.

Unegtelig var han ogsaa en ægte Søn af den Hedninggud, der efter Sigende skal være Handelsmænds og Tyves særlige Bèskytter. Udstyret med en ubøjelig Viljeskraft og med en Djærvhed, som ikke kendte til Frygt, kom Morten Schell til Hovedstaden som en sytten Aars Yngling, vandrende paa sine bare Fødder, kun med nogle faa, fattige Kobberskillinger raslende i Bukselommen.

Efter ti Aars Forløb ejede han allerede Millioner, og nu blev han sit Lands indflydelsesrigeste Mand paa alle Forretningslivets Omraader. Huse og Grunde ejede han, han stod i Spidsen for et stort Bryggeretablissement, som næsten i bogstavelig Forstand kunde kaldes Landets Hjerte, saasom de umaadelige Strømme af Punsch og Øl, der dannede den største Procentdel af Nationens Blod, udgik herfra. Han havde stiftet det store Aktieselskab for Indførsel af Kolonialvarer, som nu bestemte Markedets Priser, og

med hvilket den private Foretagsomhed forgæves forsøgte at konkurrere. Han eksporterede for egen Regning Tømmer og Granit, og, takket være hans Handelsgeni, havde Søfarten naaet en aldrig tidligere anet Blomstring.

Men ogsaa paa andre Omraader end de rent kommercielle aabenbarede Morten Schell sit vidunderlige, alt omspændende Talent. Kulturen og de skønne Kunster ejede i ham en gavmild Mæcen. Hans Navn fandtes altid forrest blandt de Bidragydendes, hvad enten det nu gjaldt at understøtte en fremragende Forsker, eller, hvad der oftere var Tilfældet, at udruste en videnskabelig Ekspedition. Men især de videnskabelige Opdagelsesrejser havde Morten Schell taget under sin specielle Beskyttelse, og ingen rejse-lysten Yngling, som af Ærgærrighed følte sig drevet til at tilbringe et Par Vintre i Polarkresens Is, gik uhjulpet fra Morten Schells Dør. Ingen kunde i Rundhaandethed maale sig med ham; derfor ansaa man det ikke for Umagen værd at prøve derpaa. Saa blev Hr. Morten tilsidst enestaaende ogsaa paa dette Omraade, og mod ham rettedes alle Øjne, og mod ham udstraktes alle Hænder.

Han nød denne Position. Det var ham en Nydelse at være omgivet af et stort tomt Rum, og at trone ensom i dets Midte. Han fordoblede sin Flothed, idet

han lod sig lede af sit Instinkt og sit gode Hoved, og det hændte ikke ofte, at han bortkastede sine Penge uden Nytte. Af de Videnskabsmænd, han havde understøttet, havde mange indskrevet deres Navne — og dermed hans — i Videnskabens Historie, og af de Kunstnere, som han havde opmuntret, hørte mange til dem, hvis Navn havde Klang, ikke blot i Hjemlandet, men ogsaa i hele den civiliserede Verden.

At begynde med havde Morten Schell ingen Dannelse. I sin Ungdom havde han ingenting lært, og de Kundskaber, han siden havde fundet Lejlighed til at indsamle, var naturligvis ikke saa særdeles bevendte. Derfor fandtes der heller ikke i hans Hjerte, — om det maa være tilladt at anvende et saadant Udtryk i Forbindelse med Morten Schell — nogen egentlig Kærlighed til eller Forstaaelse af de Videnskaber og Kunster, han understøttede; men de Videnskabsmænd og Kunstnere, med hvem han Tid efter anden var kommet i Berøring, havde hver især bi-bragt ham noget af deres Blik paa Tingene, og ad den Vej havde Morten Schell, takket være hans gode Hoved og fortrinlige Forbindelser, erhvervet sig en vis ydre Dannelse, som dog var noget mere end en blót og bar Fernis, og som i Forening med hans naturlige Sporsans, gav ham en vis Avtoritet som Mæcen. Litteratur forstod han sig ikke paa; han

havde aldrig haft Tid til at befatte sig dermed. Malerkunsten opmuntrede han ganske vist; men i sin Bedømmelse af dens Frembringelser var han altfor meget et blot Ekko af de Kunstnere, han til enhver Tid omgikkes. Arkitekturen interesserede ham egentlig kun som Baggrund for Skulpturen; men denne Kunst, Billedhuggerkunsten, troede han at forstaa . . . som man altid mener at forstaa det, man elsker. Og Morten Schell elskede Skulpturen; derfor havde han gjort denne Kunstart til sin Specialitet.

Han beskyttede da ogsaa først og fremmest Udøverne af denne Kunst. I sin Interesse for fremragende Billedhuggerarbejder var Morten Schell maaske noget af en Snob; men Snobberiet var forholdsvis uskyldigt og absolut gavnligt; ti Kunsten trivedes i dets Læ.

Hr. Morten vilde have anset det saa noget nær som et Indgreb i hans Rettigheder, om der nogensteds indenfor Landets Grænser var opstaaet en fremragende Billedhugger, der ikke havde ham at takke for sin Eksistens. Han underholdt en hel Hærskare af denne Kunststarts Udøvere; deres Arbejder lod han anbringe rundt om paa offentlige Torve og i offentlige Anlæg og smykkede desuden dermed de Pragtbygninger, som han altid havde under Opførelse, og hvoraf i Reglen en ny indviedes hvert femte Aar. Da samlede Morten Schell inden- og uden-

landske Berømtheder fra alle Aandens Omraader til et stort Gæstebud, og Vinen strømmede, og Morten Schell optraadte som Velgører og Veltaler, i Reglen med en Karakteristik af den Billedhugger, som i Øjeblikket var Dagens Mand, og som af den Grund, fremfor de andre, med sine Arbejder havde maattet bidrage til Udsmykningen af det nye Pallads.

Denne Mand blev derved en Slags Konge for en Dag indenfor Kunstnernes Verden.

Aar efter Aar voksede Antallet af Morten Schells modellerende og mejslende Myndlinger, og til sidst maatte deres Beskytter bestemme sig til at opføre en særlig Bygning til Opbevaring af deres Arbejder, et Glyptotek. Til Opførelsen af denne Pragtbygning valgte han en Byggegrund, som han længe havde haft liggende i den søndre Del af Staden. . . . Nede paa Havnemolen ved Strømmen ligger der en Toldbod, og bag den i halvtredsindstyve Alens Afstand fra Stranden ligger et stort Magasin, støttet mod Bjerget, hvis graa Granitvæg stiger lodret op bag dets Mur, indtil den højt oppe gaar over i en Flade. Det hele Parti ser ud som en umaadelig Kvadersten af sammenhængende Granit. Nedad Skraaningerne til begge Sider hænge Husene som Fuglereder i spredte Rækker. Paa Overfladen af den mægtige

Klippeblok stod tidligere enkelte spredte Smaa-bygninger, som Morten Schell maatte købe og nedrive . . . Deroppe paa Terrassen rejste han sit Glyptotek i et græsk Tempels Lignelse med Søjlerader af blankslebne Sten, og nede fra Staden saa man snart dets Konturer tegne sig skarpt mod Luften.

Indvielsesfesten stod for Døren, den skulde holdes midt i Majmaaned. Alt var færdigt, om det saa var Inspektørens private Embedsbolig, der laa i Nærheden af Glyptoteket, dog ikke paa den store Stentærning, men paa en fremspringende Klippebænk tæt ved denne. Morten Schell havde ladet sine Arkitekter anstrenge sig til det yderste for her at skabe et komfortabelt og stilfuldt lille Kunstnerhjem, og alle Hr. Mortens Protegéer kappedes om at faa Lov til at bebo det, alle saa nær som én. Denne ene var netop den Kunstner, som for Tiden stod højest i Ry; følgelig var han ogsaa den, som Morten Schell for sin Del helst vilde se som Inspektør ved Glyptoteket.

Da skete der noget, som saarede Morten Schell paa det føleligste. Fra Kontinentet, fra den Stad, som endnu var Kulturens Brændpunkt og den Kampplads, paa hvilken Verdens betydeligste Kunstnere hvert Aar mødtes til Styrkeprøve, fra denne Kunstens Hovedstad kom et Kunstnernavn flyvende op til Norden baaret paa Berømmelsens Vinger. Kunstneren

var Billedhugger, og hans Navn tydede paa, at han var fra Norden; men han hørte ikke til Morten Schells Fostersønner!

Hr. Morten var en resolut Mand. Han 'udsatte sin Fest, pakkede sin Vadsæk og tog med Iltoget sydpaa for at opsøge denne nye Berømthed, som var opvokset uden hans Beskyttelse, og for at gøre sig bekendt med dette Kunstværk, der omtaltes som epokegørende, endskønt Morten Schells Navn ikke var knyttet til det.

Kunstværket var det let nok at finde. Morten Schell studerede det med kritisk Mine. Men rundt omkring sig hørte han dets Ros synge i alle Tonarter, og jo længere Hr. Morten betragtede dette monumentale Værk, desto tydeligere blev den Følelse inden i ham, at det var stort, og des mere opsat blev han paa at erhverve det. Han spurgte efter Kunstnerens Adresse: ingen kendte den. Morten Schell maatte henvende sig til selve Udstillingskomitéen, før han fik at vide, at Kunstneren selv opholdt sig i et endnu sydligere Land.

Morten Schell pakkede da paany sin Vadsæk og tog med Eksprestoget sydpaa. Han brændte af Iver efter at blive Ejer af dette Kunstværk, og den ellers saa koldt-beregnende Forretningsmand fik et virkeligt Anfald af Febergysen, da det faldt ham ind, at han kunde komme for sent.

Han kom ikke for sent. Han købte Kunstværket; men han indskrænkede sig ikke dertil. Han vilde ogsaa for bestandig knytte Kunstnerens Navn til sit.

Kunstneren hed Gabriel Tollin. Sit Værk havde han døbt *Prometheus*.

I Oktober indviede Morten Schell sit Glyptotek med en Fest, hvis Glans bragte Mindet om alle tidligere Festiviteter til at blegne. Prometheus var opstillet paa Hæderspladsen foran det græske Tempel, og en glimrende Forsamling af Landets betydeligste Mænd var samlet for at hylde Mesteren, hvis Navn tidligere havde været saa ukendt, at han ikke en Gang hørte til Morten Schells Generalstab, og som nu med ét Slag var bleven et af den civiliserede Verdens første Kunstnernavne. Den almindelige Mening i Landet var den, at Morten Schell her, som saa ofte før, havde udført en Bedrift, gjort en Erbring til Bedste for sit Land ved at erhverve dette Kunstværk og hjemføre denne Landets Søn; ti fra Glansen om hans Navn faldt der et Genskin over hans Fædreland og over Morten Schell.

Der var dækket Bord i Glyptotekets store Sal i Stueetagen i det græske Tempel. Midt i Hallen stod det hestekoformede Bord, og ved dets Højsæde præsiderede Morten Schell. Han var en lille, mørkagtig Mand med en stor, blank Isse, der stod i umiddel-

bar Forbindelse med den smalle Pande. Det var, som om Panden forlængede sig afsmallende op over Hovedet og atter udvidede sig ned ad Nakken til. Forneden begrænsedes den af et Par buskede Øjenbryn, der mødtes oven over Næseroden, efter at have beskrevet hver sin skraa Bue i streng Overensstemmelse med det kinesiske Skønhedsideal. Disse Prydelser bidrog i høj Grad til at give Ansigtet dets forslagne og skælmske Karakter, og dette Udtryk fremhævedes endnu mere af de brune Øjne med det spillende Blik, der sneg sig frem oven over, under, ved Siden af Mandens Næseklemmer ... aldrig lige frem gennem dens Glas. Næseklemmerne hang altid og dinglede langt nede paa den store, groftskaarne Næse. Hele Underansigtet var skjult bag et kraftigt, graasprængt Skæg.

Den Dame, han havde til Bords, var øjensynlig ikke født under Nordens blege Sol. Om hendes Pande, hvis Udtryk var aaben Klarhed og en Blanding af Stolthed og Mildhed, laa det mørke Haar som et Stenkulsdialem. De skarpt tegnede Øjenbryn hævede sig ikke opad fra Øjekrogene, men sænkede sig nedad i to harmoniske Buelinier, under hvilke de store, mørke Øjne glinsede, overskyggede af lange, sorte Øjenvipper. Næsen havde en ren og blød Kontur, Munden var et frisk Smil af to røde Læber, som aabnede sig

over en blændende hvid Tandrække. Hele Ansigtet med dets personlige, levende Udtryk af Lykke og Godhed havde dog derhos et vist Præg af Forbeholdenhed over sig, som man ofte finder det hos Kvinder med et stærkt udpræget indre Liv ... indesluttede, drømmende Naturer, der synes at vaage over den Skat, de bære i sig, for at kunne overgive den hel og blank, uden Plet og uden Skygge til den Mand, ved hvem deres Hjerte en Gang fæster sig. ... Det var Prometheus-Kunstnerens Hustru, Fru Gemma Tollin.

Ved Morten Schells venstre Side sad Dagens Helt; hans Hoved hævede sig over alle de forsamledes, ombølget af et allerede graanende Haar, hvis yppige Vækst ikke desto mindre vidnede om Livskraft og Sundhed. Ansigtets Udtryk vilde have syntes hovmodigt, næsten haardt, om ikke dets Træk havde været gennemstraalede af et Solskin, som øjensynlig ikke skyldtes Dagens tilfældige Triumfer. Det var ikke tilfredsstillet Forfængelighed eller Sejersstolthed, det var noget langt dybere og varmere, noget, som maatte have sin Oprindelse længere tilbage i Tiden for saaledes at have kunnet optø dette haarde Ansigt med den energiske Rynke mellem Øjnene og det trodsige Træk om Munden, hvis Læber var fast sluttede, saa fast, at Musklerne paa begge Sider traadte tydeligt frem under Huden. Dette skæg-

løse Ansigt, som ikke var smukt, blev interessant ved dets talende Udtryk; i sine Rynker og Furer gemte det et Livs Historie . . . Fortællingen om en Mand, der havde arbejdet sig frem imod Strømmen, alene, uden Beskyttere og Venner, uden anden Hjælp end den, han havde fundet hos sig selv, i sin Viljeskraft, sin fysiske Styrke og Begavelse. Det var paa denne lange og møjsommelige Vandring, altid opad og altid med Vinden imod sig, at dette Træk af næsten krampagtig Energi havde fæstnet sig om hans Mund; paa den Vej var hans Haar bleven graat og den dybe Fure havde kilet sig ind mellem Øjenbrynene. Ja, alt dette havde afsat uudslettelige Spor i hans Ansigt; men det var, som om en blød og varm Haand siden havde strøget mildnende hen over hans Træk, hen over alt det haarde, mistænksomme og indesluttede og havde efterladt sig en Lysning af Taknemmelighed, Tryghed og Lykke. Og saadan sad han nu der ved Siden af Morten Schell som en ufortrøden Vandrer, der langt om længe havde faaet nogle Minutters Rast til at hvile ud i det Solskin, som for første Gang faldt over hans Vej.

Han befandt sig midt i Krydsilden af en livlig Ordstrid mellem Morten Schell og Friherreinde Kathinka Lagercrona, Digterens Hustru. Hun var som en livlig Fugleunge, det uregelmæssige Ansigt havde sin

hele Ynde i Udtrykkets bestandige Skiften. Overhovedet var der i hendes Udseende noget forunderlig ubestemt. Hun var ikke mørk og heller ikke blond, hendes Haar syntes at skifte igennem alle Mellemparver, ligesom de lyseblaa Øjne stundom kunde blive helt graa. Og paa samme Maade var det, som om hendes Træk manglede fast Kontur, derfor blev Ansigtet nyt for hvert Sekund, alt eftersom en ny Tanke eller Stemning, et Spørgsmaal, en Tvivl eller et Smil spejlede sig deri. I og for sig var dette Ansigt visselig ikke smukt; maaske vilde det have været stygt, hvis man et Øjeblik havde kunnet betragte det i Ro; men det syntes, som om Friherreinden var sig dette bevidst; ti Trækkene vare aldrig i Hvile. Det var en evig nervøs Vekslen af skiftende Stemninger. Hun yndede livlig Samtale og hidsig Meningsstrid, elskede dem instinktmæssigt eller bevidst, fordi de vare Livsbetingelser for alt, hvad hun ejede af kvindelig Trylleevne.

Forgæves havde hun forsøgt at drive Samtalen med sin Bordkavalier op til det Prestissimo, der var hendes rette Element. Gabriel Tollin svarede altfor forekommende og roligt. Han opponerede aldrig; men det var netop Opposition, hun behøvede, for at kunne gøre sig gældende. Af og til smilede han — og hans Smil havde det særegne Anstrøg af Velvilje, hvor-

med man efter mange Aars Forløb atter hilser en gammel Bekendt — naar hun henkastede et eller andet Paradoks, som ellers aldrig plejede at forfejle sin Virkning. Gabriel Tollin syntes ikke den mindste Smule overrasket. Han fandt altid, at Paradokset gemte en Smule Sandhed i sig, og han søgte altid velvilligt denne Smule frem for at give den sin Anerkendelse. Men den lille Friherreinde satte aabenbart ikke Pris paa denne beskyttende Velvilje; hans Væsens Lige-fremhed irriterede hende, og der kom noget endnu mere jagende over hendes Konversation.

Hendes Stemme havde ingen bløde Tonefald, den var klar og skarp, og Dialekten lød en lille Smule fremmed; hun udviskede R'erne ligesom hun ogsaa udtalte enkelte Konsonanter paa en egen tilsløret Maade . . . en sproglig Reminiscens fra Nabolandet, hvor hun havde faaet sin Opdragelse.

Morten Schell sad og lyttede med et halvt Øre; længe varede det ikke, saa optog han den Handske, som hun uden Held havde kastet til sin Bordherre, og snart var Diskussionen i fuld Gang, og den lille Friherreinde i sit rette Element. Hun gjaldt for at være en aandfuld Kunstkender. Hendes Artikler om Dagens brændende Spørgsmaal paa Kunstens Omraade læstes med Fornøjelse i vide Krese. Tidt vakte hun Overraskelse ved at gribe nye Synspunkter, der,

ligesom Paradokserne i hendes Konversation, jevnlig fremkaldte Modsigelser, men som altid tjente til at sætte Liv i Diskussionen. I Nabolandets Hovedstad havde hun allerede i en ung Alder erhvervet sig en fremragende Plads blandt Kunstkritikerne. For to Aar siden havde hun debuteret i »Tidsskrift for Litteratur og Kunst«, som udgaves paa Morten Schells Bekostning og redigeredes af Edvard Lagercrona, med en Række Skildringer fra Italien, der sprudlede af Liv og Tanker, og som syntes saa meget djærvere, som hver enkelt Artikel var signeret med hendes Pigenavn, Katinka Martens, og Læseren saaledes stadig blev mindet om, at det var en Kvinde, der havde skrevet dem. Kort efter var hun bleven ægteskabelig forenet med Edvard Lagercrona, og dermed var hendes Position i den litterære og kunstneriske Verden fastslaaet. Derfor ansaa Morten Schell det ikke for at være under sin Værdighed at bryde en Lanse med hende; ti i hele denne straalende Forsamling fandtes der maaske næppe nogen, for hvis Domme i Kunstspørgsmaal han havde større Respekt.

Ellers var der just ingen Mangel paa fremragende Personligheder af alle Slags, og det funkledede af Kors og Stjerner og Juveler langs med det hestekoformede Bords Forgreninger. Der saa man den fine Verdens Damer i pragtfulde Toiletter . . . »Gaasebryst garneret

med Silke og Juveler«, hviskede Gerhard Bluhm til sin Dame, hvis Bryst ikke var garneret hverken med Silke eller med Juveler, og som derfor villig laante hans Ondskabsfuldheder Øre. Hun var gift med en af Gerhard Bluhms Kolleger i Pressen, og det var første Gang, at hun deltog i et saa eksklusivt Selskab. Hendes Bordkavaler fandt det derfor rigtigst at gøre hende opmærksom paa en Del af de celebre Personligheder.

— Kan De se den imponerende Herre derhenne, hvis højthvælvende Bryst er oversaaet med Kors og Stjerner fra alle Verdens Riger og Lande? Det er den saakaldte Greve af Nordpolen . . . en uundværlig Dekorationsfigur ved enhver større Middag. Onde Tunger vil rigtignok paastaa, at han aldrig har sat sin Fod paa Nordpolen . . . han skal have siddet tre Aar oppe i en Eskimohytte og ved Lyset af en Tranlampe nedskrevet den berømte Skildring af sine Farter. Da det store Værk var fuldendt, telegraferede han til Morten Schell: Nu kommer jeg! Saa lod Hr. Morten Reklamens store Tromme gaa over hele Verden . . .

. . . Ham dér, den mørke Røvertime med de store, sorte Mustacher i det 'blege Ansigt? Han er ikke vanskelig at finde. Han har den drabeligste Manke af hele Selskabet . . . Vil De lægge Mærke til den lille, balstyrige Lok, der med saa beregnende Kunst

er slængt ned i Panden mod de brune Øjne? Kender De ham? Det er Digteren Edvard Lagercrona. Han ser dæmonisk ud, ikke sandt? *C'est son metier!* Det er den officielle Digtermaske, han har anlagt. Men i Grunden er han hverken dæmonisk eller romantisk, endskønt hans Øjne have en vis sværmerisk Glans . . . Han er snarere en praktisk Natur, som aser sig møjsommeligt opad Parnasset mere for Kronernes end for Lavrbærrenes Skyld . . .

. . . De Herrer af Pressen kender De. Morten Schell er en Mand, som følger med Tiden. Han nægter sig ikke den lille Fornøjelse at faa sine Fester refererede . . . sin store Tale i Særdeleshed! Manuskriptet staar altid til Tjeneste; det bliver i Forvejen renskrevet i flere Eksemplarer af en af Hr. Mortens Privatsekretærer og udlaanet til driftige Journalister efter en lille Komedie, som Morten Schell mener at skylde sit Ry for Beskedenhed . . .

Over Gerhard Bluhms hele ydre Person var der en vis vel beregnet Pyntelighed. Hans tynde, mørkebrune Haar var med Flid kæmmet ned i Panden. Hele Hovedet var et Mesterstykke af Frisørkunst . . . et moderne Augustushoved med Næseklemmer og et Par smaa, sorte Mustacher, hvis Spidser var svungne opad paa en ejendommelig spotsk Maade. Han nød megen Respekt for sin skarpe Tunge og sin hvasse

Pen. I Øjeblikket var det dog udelukkende Tungen, han betjente sig af, og han lod den frit øve sig paa hele Selskabet, for saa vidt han da ikke med en Kenders Velbehag hengav sig til Studiet af Morten Schells udsøgte Vine.

Rundt omkring i den store Hal stod en Skov af Lavrbærtræer i Baljer, og mellem deres grønne Kroner lyste hvide Marmorskikkelser frem. Her fandtes mange af Billedhuggerkunstens betydeligste hjemlige og fremmede Arbejder fra de sidste femten Aar, og af de Kunstnere, der havde frembragt dem, sad ogsaa mange ved Bordet og glædede sig hver især ved Synet af sit Værk. Ogsaa en Mængde kostbare Kopier i Marmor efter Antikens og Renæssancens ypperste Skulpturværker tittede frem af de kunstig dannede Lavrbærlunde. Under Loftet løb hele Salen rundt en allegorisk Marmorfrise, der forestillede Kulturens og de skønne Kunsters Triumftog gennem Verden. En vældig Alabasterkrone, formet som en trehovedet Drage, oplyste hver Krog af Salen med sine Øjne, der udstraalede et intensivt, elektrisk Lys, lidt køligere og mere blaat end Dagslyset.

En mild Aften havde afløst en af Eftersomrens skønne Dage, og Dørene ud til Søjlegangen stode aabne. Derudenfor saa man midt paa Pladsen Prometheus-Statuens Silhuet tegne sig i djærve Linier mod

den mørke, stjärnetindrende Himmel. Bag den, nederst i Baggrunden, glimrede Stadens tusinde Lygter; men Terrassens yderste Murindfatning afskar denne Udsigt med en mørk, lige Streg.

Klokken var henimod otte. Retter og Vine havde afløst hverandre i regelmæssig Følge. Stemningen var steget; Herrernes Øjne vare blevne blanke og Damernes Kinder havde faaet Farve; der steg en mangestemmig Summen mod det høje Loft; det var det almindelige Velbefindende, Feststemningen og det gode Humør, der gav sig Luft i dette uartikulerede Udtryk. Da lød der tre højtidelige Slag paa en Gonggong; de afleveredes med imponerende Alvor af en livréklædt Negerdreng, der havde sin Plads bag Højsædet, i hvilket Morten Schell præsiderede.

Der blev stille i Hallen. Opvartende Tjenere listede sig om paa Taaspidserne for at fylde de sidste Gæsters Glas med skummende Champagne.

Morten Schell havde rejst sig og mønstrede Forsamlingen med et Blik over Kanten af sin Pincenez.

— Mine Damer og Herrer!

Hans Stemme var tør og uden Klang; men den hørtes over hele Salen.

— Mine Damer og Herrer! Den Fest, vi i Dag fejre, har Betydning for vort Land. Jeg tager ikke i Betænkning at sige det, og jeg er vis paa, at De

ikke vil misforstaa mig. Vi ere samlede her for med en beskeden Højtidelighed at indvie et Hus, som er bygget til Ære for den bildende Kunst. En Mand med større Kvalifikationer end jeg har for nylig, førend vort beskedne Bord blev dækket, i veltalende Ord dvælet ved denne Side af Dagens Betydning. For mig staaer der da kun tilbage i al Ydmyghed at takke ham for alle de velvillige Ord, han i denne Sammenhæng har henvendt til mig . . . og at lade disse Ord gaa videre! Det er ikke mig, som har frembragt dette Glyptotek! ti Bygningen er jo kun den ydre Skal omkring den Kærne af skønne Kunstværker, som gemmes herinde, og for disse tilkommer Æren jo Kunstnerne alene.

Blandt dem er der en, som vi i Dag ser for første Gang i vor Midte . . . Prometheus' Mester.

Derudenfor paa Terrassen staaer jo nu hans Værk, hvis harmoniske Proportioner, geniale Idé og ikke mindre geniale Udførelse vi alle havde Lejlighed til at beundre, da Tæppet for nogle Timer siden faldt. Jeg er vis paa, at De alle den Gang følte Dem grebne af den Følelse, i hvert Fald greb den mig, da jeg for første Gang stod Ansigt til Ansigt med denne Talentets og Kunstens Sejr over det haarde Stof . . . den Følelse af Beundring, som griber en overfor alt det, som virkelig er stort. Ja, mine Damer og Herrer,

dette Værk er stort! Vi har kun at indrømme det! Hele den civiliserede Verden har erkendt det før os. Og dog er Mesteren, som har udført dette Storstærk i Marmor, en Søn af vort Land, en Mand af vort Folk, og han har med dette Kunstværk kastet Hæder over sit Land og sit Folk.

Mine Damer og Herrer! Vi kende alle Sagnet om Prometheus, Titanen, som fra Himlen røvede Kulturens hellige Ild, som han bragte til Menneskene. Denne dybsindige Skikkelse fra den græske Mytologi er et Symbol for en Længsel, som boer hos alle os Mennesker, efter at sprede Lys over Tilværelsens Mysterier og Livets Gaader, at kaste vore prøvende og granskende Blik ind i det skjulte, at gennemforske Naturen og trænge frem lige til Guddommens lukkede Porte. Gennem denne Længsel indvikler Mennesket sig ofte i Strid med Guderne; idet han forlader sig paa sin egen Kraft, foragter han at bøje sig for Gudernes Vilje, han løfter sin Pande i Trods imod dem, og derfor straffes han af dem med at smeddes til Lidelsens Klippe.

Jeg véd ikke, om jeg begaaer nogen Indiskretion ved at røbe det Indtryk, som dette Kunstværk har gjort paa mig personligt. Jeg troer, at den Mand, som har frembragt Statuen af Prometheus, maa selv have kæmpet Titanens Kamp: ellers kunde han aldrig

have fundet et saa gribende Udtryk for dens sidste Stadium: Resignationen. Jeg troer at kunne læse et helt Livs Lidelse i dette trætte, furede Ansigt, i Legemets Stilling, i det vemodige Blik, som uden Had og uden Bebrejdelse er rettet imod den mættede Ørn, Ørnen, som stryger sit Næb imod Titanens Fod. Denne Ørn er Livet, og Prometheus véd, at Livet i og for sig ikke har nogen Skyld deri. Ørnen er jo kun de vrede Gunders viljeløse Redskab . . . Men heller ikke imod Guderne føler Titanen Vrede eller Had; ti han ved, at han selv bærer Skylden for sin Skæbne. Guderne har jo kun handlet saadan, som de i Kraft af deres guddommelige Natur maatte handle, lige saa vist som han selv, Titanen, har vandret den Kampens og Lidelsens Vej, han i Kraft af sin iboende Natur maatte gaa. Om hans Liv kunde leves om . . . han maatte dog gaa samme Vej! Han véd, hvad det koster . . . Smerte; men han betaler gerne den Pris for den mandige Tilfredsstillelse at turde bære sit Hoved højt og for Bevidstheden om at arbejde for det Værk, der er blevet hans Livsopgave her paa Jorden!

Derfra stammer det sublime Udtryk af mandig Resignation, som lyser os i Møde fra hans Træk. Der findes to Slags Resignation: den ene er den, der bøjer sig for Overmagten og opgiver alt. Af den Art er Titanens ikke. Det er en Resignation, som

venter alt og haaber alt; derpaa tyde ogsaa de Ord: *Quand même!* som Kunstneren har indhugget i Klippen oven over hans Hoved. Han formaaer ikke at kæmpe mod Overmagten; Aartusinders frugtesløse Anstrengelser have lært ham, at han ikke ved egen Kraft kan sprænge de Lænker, hvormed han er bleven smeddet til Lidelsens Klippe. Hans Legeme er prisgivet Ørnens Kløer; han kan ikke frigøre sig for sine Smerter; men han kan bære dem som en Mand. Alt er blevet saa forunderligt lyst og klart i ham; nu forstaaer han Livet, derfor nærer han ikke længer nogen Bitterhed imod det. Men i den Stund, da denne Vished fylder ham med sin klare Ro, er Befrieren nær, ikke den befriende Død, nej, en anden Befrier, et gudefødt Menneske, som skal nedlægge Smertens Ørn med sin Pil . . . Man aner denne Befrier, hvorvel han ikke ses i legemlig Skikkelse.

Mine Damer og Herrer! Ligesom det græske Gudesagn er et Symbol, saaledes er dette Kunstværk det ogsaa! Vi véd jo intet om Kunstnerens Liv indtil denne Dag; men hans Arbejde vidner om, at han har kæmpet og lidt, og at Kampen, Prøvelserne og Nøden have været frugtbringende for hans Udvikling, som den træder os i Møde i dette Marmorbilled. Man har fortalt mig meget om den Kamp, som for en Del Aar tilbage blev udkæmpet i Hovedstaden i

vort Naboland mellem de unge Repræsentanter for en ny Kunstretning og Kunstakademiet, hvis Lærere optraadte som Forsvarere af det gamle. En ung Kunstner ved Navn Gabriel Tollin var en af de forreste i den banebrydende Falanks, der kastede de gamle Traditioner over Bord og søgte nye Former for de nye Idéer, som gærede i Tiden. Dernede lykkedes det ham ikke at tilkæmpe sig Albuerum, og man vil vide, at han gik i frivillig Landflygtighed efter selv i Forvejen at have tilintetgjort det Kunstværk, hvoraf han havde haabet alt. Det var ogsaa en Prometheus, siger man. Efter den Tid er der hengaaet Aar, Aar, der have været viiede til Arbejde og Udvikling, før det endelig er lykkedes Kunstneraanden at tilkæmpe sig det uindskrænkede Herredømme over sit Stof, der er Betingelse for at den kan legemliggøre det Skønhedsideal, som lever i Kunstnerens Sjæl. Den Kamp, han har kæmpet, har været en Titans Kamp, og det synes os, som om ogsaa han fra Himlen har hentet den Kunstens Ild, som lyser os i Møde fra dette Værk, hvormed han da ogsaa paa en større Kampplads — Midtpunktet for den civiliserede Verdens kunstneriske Kappestrid — har vundet en større Sejr, end han vel nogensinde har turdet drømme om.

Efter den Tid er han bleven gengivet til sit Land, ligesom det Værk, ved hvilket hans Navn uud-

slettelig skal staa indristet i vort Fædrelands Kunst-historie. Og nu se vi ham her midt iblandt os paa denne for os saa betydningsfulde Dag. Lad os da bringe ham en Tak for, hvad han har virket. Lad os bede ham om Forladelse, fordi vi have været blinde indtil denne Stund, fordi vi først nu, da han har sejret, have faaet Øjnene opladte for, hvad han indeholdt. Maaske kunde vi, dersom vi havde været mere skarpsynede, have fjernet nogle af de Stene, som hidtil have hæmmet hans Vej. Og maaske ikke; ti hvis jeg ikke tager fejl, er det netop under Arbejdet for at fjerne disse Hindringer, at han er vokset sig stor og stærk og har udviklet sig til den Mester, som træder os i Møde i dette Værk. Hvorledes det end forholder sig dermed . . . nu er Vejen banet, og i Nærværelse af denne straalende Forsamling byder jeg Dem nu i Fædrelandets Navn Velkommen ved dets Arne og takker Dem for den Glans, De har kastet over Fædrelandets Navn. Og modtag saa gennem mig den Forsikring, at fra nu af er Deres Fremtid vor; ti den er med uopløselige Baand knyttet til vort Fædrelands Ære. Det er i denne Erkendelse, at vi nu ville rejse os og tømme vort Glas, idet vi udbringe et Leve: Leve Inspektøren . . . nej, leve Kunstneren Gabriel Tollin!

Med en majestætisk Gestus hævede Morten

Schell sit Glas, idet han intonerede det tredobbelte Hurra, som nu brusede gennem Salen og afsluttedes med Fanfarer fra det usynlige Musikkorps. Gæsterne havde rejst sig, Glassene blinkede imod Dagens Helt, de mest entusiastiske af Damerne viftede med deres Kniplingslommelørklæder. Friherreinde Lagercrona løste en Rose fra sit Skærf og rakte den som Hyldestegn til sin Kavalier.

Gabriel Tollin bukkede til alle Sider og takkede. Han søgte saa vidt muligt at besvare alle de demonstrative Blink af løftede Glas og at gengælde alle de velvillige Blik, som sendtes ham. Hans Ansigt udtrykte dog ikke nogen stor Entusiasme, og hans lidt kejtede Bevægelser vidnede om, hvor fremmed han var i den Rolle, som han i Dag maatte spille, som Genstand for en Ovation . . . Men, da alle Hilsener vare besvarede, og den almindelige Begejstring begyndte at stilne af, da hævede der sig ved Siden af Morten Schell endnu et ensomt Glas, og Gabriel Tollin mødte et Par mørke Øjne, der søgte hans. Da fik ogsaa hans Blik en Varme, det ikke havde ejet før, et Udtryk af uendelig Lykke, og hun, hans Hustru, forstod hans Mening, da han tømte sit Glas for hende med en Tak for alt.

Man tog atter Plads, og Gæstebudet fortsattes. Konversationen rundtom blev stadig livligere; men

paa Hædersgæstens Pande syntes det, som om efterhaanden smaa urolige Skyer trak sammen. Han vidste, at det paahvilede ham at holde en lille Tale til Tak for Skaalen, og han søgte i sit stille Sind efter Ord dertil, men han fandt dem ikke. Det var, som havde han aldeles intet at sige til disse fremmede Mennesker; de stod alle saa helt uden for hans Liv, og der var ingen fælles Streng imellem ham og dem . . . Til sidst rejste han sig dog og holdt en kort Tale, forbindtlig, men uden Varme.

Man brød op fra Bordet. Gæsterne begav sig ind i en tilstødende mindre Sal, hvor Kaffen blev budt om. Mange af Herrerne foretrak imidlertid at gaa ud under Søjlegangene for at blive afsvaledede og nyde Morten Schells fortræffelige Havannacigarer. Andre, der ikke kunde bekvemme sig til at skilles fra deres Damer, foretog i deres Selskab smaa Spasereture paa Terrassen rundt om Statuen og hen til Brystværnet, hvorfra man havde en henrivende Udsigt over Staden med dens Tusinder af Lygter, og Strømmen nedenfor, hvori dens Lys spejlede sig.

Gerhard Bluhm havde som praktisk Epikuræer forstaaet at arrangere sig efter alle Kunstens Regler. Han vilde paa ingen Maade skilles fra sin Dame; men han vilde heller ikke gaa Glip af sin Kaffe, sin lille Chartreuse og sin Havanna. Det var lykkedes

ham paa en udmærket Maade at forene alle disse Behageligheder. Først havde han skaffet baade sin Dame og sig selv Kaffe og Likører, som de havde nydt under kurtiserende Munterhed. Den lille Frue var hans store Passjon for indeværende Sæson, en lille, pyntelig Dukke med glansfuldt mørkebrunt Haar og store, brune Øjne, som i Forening med en Stump-næse, hvis Viger stadig vibrerede svagt, gav hende en vis Lighed med en silkeblød Kanin. De havde fælles Sympatier og Antipatier, de to. De beflittede sig begge paa Koketteriets Kunst, begge vare de i deres Inderste bestemte paa aldrig at lade den overskride det tilladeliges yderste Grænse; derved paa-drog man sig kun Ubehageligheder og Vrøvl, og de holdt begge af at indrette sig saa bekvemt som muligt her i Verden. Da de i al Ro og Mag havde nydt deres Kaffe og Likør, blev de enige om, at en Smule frisk Luft vilde øge begges Velbefindende, men at man endelig maatte tage sig vel i Agt for Forkølelse. Gerhard Bluhm skaffede sin Dame et Overstykke, sig selv en Frakke, en Hat og en Cigar. Saa tog hun hans Arm, og de gik udenfor at nyde den friske Luft.

De steg langsomt nedad den store monumentale Trappe og gik over Terrassen forbi Prometheusstatuen hen til Brystværnet. Deres Blik faldt paa det hen-

rivende Rundskue, som udbredte sig for deres Fødder; men de vare altfor optagne af sig selv til at ofre det nogen videre Opmærksomhed. De gav sig til at promenere op og ned langs med Muren, og Gerhard Bluhm vedblev at lade sin skarpe Tunge øve sig snart paa den ene, snart paa den anden af det Selskab, de nylig havde forladt. Han vidste, at han havde en taknemlig Tilhørerinde, og hendes Interesse æggede ham op til fortsatte Anstrengelser. Greven af Nordpolen fik igen en Overhaling, saa henkastede han nogle humoristisk-psykologiske Bemærkninger om Misundelsens Kvaler hos de mange Kunstnere, som var blevne anbragte der ved Bordet, hver især overfor et af sine egne Værker — som for ham naturligvis var det betydeligste af dem alle — og havde maattet høre paa, at Festens Genstand lovpristes af Morten Schell i dette glørværdige Foredrag, som Digteren Edvard havde udarbejdet — ikke for Lavrbær, men for Kroner — og som Hr. Morten fremsagde som en Fonograf, staaende ved Højsædet med Næseklemmeren dinglende midt paa Næsen som et Ryttertag paa en Kirkes Langskib — »som bekendt tjener Ryttertaget i arkitektonisk Henseende til at bryde Indtrykket af Tagets Længde« . . . Mellem hver lille Ladning af sine Sarkasmer tog Gerhard Bluhm, som for at styrke sig til fortsatte Anstrengel-

ser, nogle lette Drag af Hr. Mortens gode Havanna, hvorpaa han med friske Kræfter fortsatte sin spydige Kommentar.

Da det lakkede mod Enden med Cigaren, begav det unge Par sig, ligesom efter fælles Overenskomst, atter tilbage til Glyptoteket; men undervejs stansede de foran Prometheusgruppen.

Dens Postament bestod af en vældig Granitblok, der syntes at være skudt op af selve Terrassens Klippegrund, og det saa ud, som om den store Marmorplade, hvorpaa Titanens Krop hvilede, og den Bjergvæg af Marmor, som hans venstre Arm var fastsmeddet ved, udgjorde en umiddelbar Fortsættelse af Klippen. Den højre Arm var fastnaglet ved Marmorpladen ligesom Benene, af hvilke det ene var noget bøjet. Kroppens Stilling syntes endnu efter Aartusinders Forløb at bære Vidne om den frygtelige Kamp, som havde fundet Sted, da Hefaistos efterkommende Alherskerens Bud havde smeddet Titanen til Klippen i den skytiske Ørken ved Verdens yderste Grænse. Den Baggrund, som antydedes af det ru, groft tilhuggede Marmor, havde ogsaa noget af et Ørkenlandskabs Vildhed . . . Mod denne Baggrund fremtraadte saa den vidunderlig skønne Kontur af Titanens Legeme. Hvorvel selve Stillingen gav Indtrykket af en kæmpende, hvis Kraft var knækket med

Vold, vidnede dog de slappede Muskler om, at der var hengaaet Sekler siden under haabløs, fortvivlet Kamp. Nu var Senerne ikke længere spændte, de var faldne i Ro, og denne Hvile gav Legemets Linier en dybere Skønhed. Man saa en vældig Kraft, bøjet under Nødvendigheden, men ikke kuet. Ud af de harmoniske Konturer talte en mandig og stolt Resignation; dette Kunstværk var en Nederlagets Tragedie i Marmor.

Dette Indtryk, der aandede ud af hele Skikkelsen, slog med samlet Styrke Tilskueren i Møde fra Titanens Træk. Det var et Ansigt præget af den ædleste mandige Skønhed. Hovedet var stort og kraftigt; det lange Haar faldt uredt ned over Skuldrene, og Skægget var vokset et Stykke ned over Brystet. Panden var høj, men furet; nogle Sveddraaber røbede den smertelige Krise, han nylig havde gennemgaaet, da Gribben sidst huggede sit Næb og sine Kløer i hans Lever. Næsen var lige; de store Øjne stirrede, halvt lukkede, mod Rovfuglen, som mæt strøg sit Næb imod sit Offers Fod. Udtrykket i Titanens Øjne og det lidende Træk omkring hans Mund var fuldendt ædelt. Her havde Kunstneren tydelig samlet hele sin Energi, og det syntes, som han havde aflokket Smerten dens skjulteste Sjæl. Det var ikke den akute Smerte, som skriger; det var den Smerte, der æder sig ind

i den lønligste Vraa af et Menneskes Sind og gemmer sig der, som et Dyr, der er saaret til Døden, opsøger Skovens skjulteste Krog for i Fred at kunne udaande sit sidste Suk. Og dog kunde man se, at Smerten var en gammel Bekendt, og at dens Offer havde haft god Tid til at vænne sig til den; ti Sjælen havde helt og holdent gjort sig til Legemets Herre, Viljekraften var ikke brudt, og det Træk af Lidelse, som skælvede om de sammenpressede Læber, svævede paa Grænsen til et Smil, et Smil uden Skygge af Bitterhed, et Smil, hvori Menneskeandens Herredømme over Smerten aabenbarede sig paa en gripende Maade. Det var mildt og fuldt af Vidsom, og det syntes fremgaaet af et uudgrundeligt Dyb, ligesom det Blik, hvormed Prometheus, fuld af Forstaaelse, betragter sin fjedrede Bøddel, det blinde Redskab for Gudernes Hevn.

Straalerne fra en elektrisk Lampe, der var anbragt ovenpaa Glyptotekets Tag, gød sig som Maaneskin ned over Gruppen, og i dette Lys syntes Udtrykket i Titanens Ansigt endnu mere forklaret.

Gerhard Bluhm og hans Dame mønstrede Statuen med kritiske Blik. I begges Ansigter prægede sig den samme Usikkerhed: de vidste aabenbart ikke, om de vovede at beundre den. Den absolute Mangel paa Naivetet affødte en hemmelig Uvilje mod al

Beundring og mod enhver stærk, umiddelbar Følelse . . . Det var vor Tids hemmelige Lyde, der spejlede sig i Blik og Miner hos disse tvende Døgnet's Børn.

— Naa? Hvad synes De saa? sagde Gerhard Bluhm til sidst.

— Ja, hvad siger De selv?

— Jo—o!

— Ja, det synes jeg ogsaa! fnisede hun.

— Lagde De Mærke til den lille Friherreinde Lagercrona ved Bordet?

— Var der noget særligt at bemærke?

— Hm! hostede Gerhard Bluhm hemmelighedsfuldt. — Det kan nok være!

— Hvad var det da? Fortæl!

Hun dirrede af Nysgerrighed og klyngede sig lidt fastere til hans Arm, medens de atter satte sig i Bevægelse. Gerhard Bluhm kastede sin Cigarstump fra sig, og i selve denne Bevægelse laa der et: Giv Agt!

— Jeg véd ikke, hvad der egentlig er at fortælle, sagde han. — Hun var meget optaget af Dagens Helt; men det er Damerne jo altid . . . De ogsaa, ikke sandt?

— Hvorfor fortæller De nu mig det? De kan dog vel aldrig indbilde Dem selv at være Dagens Helt?

— Nej! Men jeg tænker heller ikke paa det nærværende. Det var mere saadan en almindelig Reflektion. Dagens Helt er ogsaa altid Kvindernes! De vandrer altid i en lang Gaasegang omkring ham for at nedlægge deres smaa Hjerter for hans Fødder.

— Fy! De er nok i daarligt Humør.

De var naaet ned til Brystværnet og genoptog nu deres regelmæssige Promeneren frem og tilbage langs med dette.

— Aldeles ikke, forsikrede han leende. — Det var blot nogle gamle Erindringer, der faldt mig ind. . . . Bare ikke utaalmodig! Jeg kan jo formelig mærke Nysgerrigheden krible i disse smaa Nerver . . . Han berørte hendes Arm, der hvilede i hans, med en kærtegnende Bevægelse: — De presser mig jo formelig . . .

— Saa meget desto bedre . . . Er det noget pikant?

— Ja, det beroer jo paa, hvordan det fortælles! Jeg troer, det var dumt af Morten Skelm at bestille Festtalen hos Edvard Lagercrona; han skulde have bestilt den hos mig! Jeg er vis paa, at jeg er bedre bevandret end Digteren i denne særlige Form af symboliserende Mytologi!

. . . De kender Prometheussagnet? Men De kender det meget ufuldstændigt gennem Hr. Mortens

Tale. Det findes for Resten i mange Versioner. Det hedder sig, at Prometheus før i Tiden skal have fusket Vorherre og Gabriel Tollin i Haandværket. Han skal have dannet en Kvinde af jordisk Ler, en skøn og herlig Skikkelse, som han efter al Sandsynlighed har været forelsket i; . . . en Billedhugger er jo nemlig altid forelsket i sit eget Værk. For den Kvindes Skyld gjorde Titanen sig til Indbrudstyv: han stjal Ilden fra Himlen, for med den at give sit Kunstværk Liv . . . Der gives ogsaa andre Versioner, og de gaa delvis paa en meget dunkel Maade over i hverandre. . . . De undskylder sikkert, da De rimeligvis ikke mærker det, at jeg behandler Æmnet en Smule frit! Det hedder sig ogsaa, at Alherskeren, som paa den Tid hed Zeus, selv havde ladet danne den første Kvinde, som blev kaldt Pandora, fordi alle de olympiske Guder havde skænket hende hver sin Gave til Ulykke for Menneskene. Den halte Hefaistos havde modelleret hende af Jord og Vand og forsynet det døde Materiale med menneskelig Stemme og menneskelig Kraft. Athene havde lært hende alle Haandens Arbejder . . . ja, det vil sige — overført paa moderne Forhold — hun havde lært hende at skrive Kunstkritiker; Afrodite havde omgivet hendes Hoved med den Glans, som lokker Mænd, og Hermes, Morten Skælms Skytspatron, havde givet hende et skamløst

Sind og et forførerisk Væsen. Saaledes udrustet steg hun ned til Jorden, bestemt til at bringe utallige Ulykker over de dødelige; ti fra hende nedstammer Kvindernes fordærvelige Slægt . . . De undskylder Uartigheden. Jeg refererer kun det græske Gudesagn.

— Meget frit, formodentlig! sagde den lille Frue fnisende. — Men bliv bare ved!

— Nuvel! Først mødte hun Prometheus paa sin Vej. Det var til ham, at hun oprindelig blev sendt af Alherskeren. Men, hvad der tildrog sig mellem Prometheus og Pandora, det har Mytologien glemt at fortælle. For mit Vedkommende har jeg privat en lille Mistanke om, at det var for hendes Misgærnings Skyld, den ædle Titan blev smeddet til Kvalens Klippe. Maaske har han gennemskuet Alherskerens Bedrageri. Prometheus var klog og forslagen, det vidne Traditionerne; han var ogsaa stolt, og Stoltheden er en Mands bedste Værn overfor en Kvindes Troløshed. Under alle Omstændigheder undgik Titanen den Skæbne, som Alfaderen havde tiltænkt ham . . . Men Prometheus havde en Broder — eller Halvbroder var det maaske; det er svært at holde Rede paa den græske Mytologis udviklede Slægtskabsforhold; men jeg antager, at de to stod i omtrent samme Forhold til hinanden som

en daarlig Digter til en god Billedhugger. Digter-Broderen hed Edv . . . nej, hvad jeg vilde sige, Epimetheus. Til ham sendte Zeus Pandora, da Prometheus havde betakket sig for Gaven. Epimetheus modtog hende, og først da han havde annammet hende i sin Bolig, opdagede han sin Daarskab. Pandora havde ogsaa en liden Medgift af samme Art som hendes personlige Egenskaber. Denne Medgift var forvaret i en Urne, og da Fru Pandora var bleven lykkelig og vel installeret i sin nye Værdighed, tog hun Laaget af Urnen og rystede dens Indhold ud over Jorden. Fra den Stund stamme alle Ulykker, Nød, Sygdomme og Død, som nu hjemsøge vor Planet. Det eneste, som blev efterladt paa Bunden af Urnen, var Haabet; det er det eneste Gode, der er levnet os Mennesker i denne Jammerdal. Havde vi ikke det, hvem vilde da anse det for Umagen værd at leve? . . . Forstaaer De Symboliken i dette Sagn?

— Jeg véd ikke rigtig, sagde den lille Frue, idet hun spekulativt rynkede sine Øjenbryn. — Men jeg forstaaer i al Fald, at der er visse bestemte Personer, De sigter til. Hvem mener De? . . .

— De græske Gudesagn gemme i sig en saadan Skat af Visdom, at de derigennem blive sande for alle Tider. Saa længe Udviklingen foregaaer under Kamp

og Strid, saa længe Repræsentanter for nye Tanker og Ideer, nye Kulturbestræbelser rejse sig mod den herskende Magt, saa længe vil Prometheussagnet bevare sin Sandhed. Saa længe en Himmelstormer indbilder sig at kunne omdanne de Væsener af Vand og Jord, som man kalder for Kvinder, til levende Personifikationer af sin Længsels Ideal, saa længe han pukkende paa sin egen Kraft troer ustraffet at kunne stjæle Ilden fra Himlen og blæse den ind i et saadant Væsen af Vand og Jord, som han har formet efter det Fantasiens Ideal-Billed, han bærer i sig . . . saa længe vil Prometheus-Sagnet bevare sin Sandhed. Med andre Ord: det gælder for alle Tider, saa længe Livet leves her paa vor Planet, saa længe fysiske Love drage Mand til Kvinde og Kvinde til Mand, og saa længe en begavet Mand altid drømmer ind i den Kvinde, han elsker, alt det ædleste, skønneste og største, hans Tanke kan digte . . . Herregud! Hvorfor kan man aldrig være fornøjet med, hvad en Kvinde faktisk kan give! Hvorfor skal man nødvendigvis gribe i den blaa Luft efter en Ild, som hører hjemme i Himlen, men ikke her paa Jorden!

— Fy! sagde den lille Frue og slog ham misbilligende paa Armen. — De er saadan en forfærdelig Materialist! Og saa er De uartig! Og saa klinger der en vis Bitterhed i Deres Ord. Maaske har De

ogsaa en Gang gjort Bekendtskab med denne Pandora?

— Ja, De har Ret! lo han. — Hvis jeg havde været en Titan, var jeg maaske ogsaa bleven en Prometheus!

Hun sendte ham et spørgende Blik, fuldt af Nyfigenhed og Interesse, som om hun begyndte at gøre sig Haab om hos denne flirterende Kavalier at have opdaget en hel ny Side, der lovede Indblik i uanede Dybder, som lokkede hende med det ukendtes fristende Magt.

— De har jo kendt Friherreinde Lagercrona fra hendes Pignedage, har jeg hørt? Jeg mener, der er noget om, at De har været en Tid sammen med hende . . . var det ikke i Syden?

Gerhard Bluhm kastede et Blik op mod Glyptoteket, hvor der netop nu begyndte at komme Røre i Forsamlingen. Dette kom ham tilpas.

— Man bryder op, ser jeg. Der gaaer den befriede Prometheus med sin Hustru. Hun ser virkelig ud, som om hun var steget ned fra et fjærnt Drømmeland. Hvilket maaske beviser, at jeg var uretfærdig i min Omtale af Kvinderne før, og at der findes Kvinder, som kan give mere, end en Titan kan drømme om! . . . Og dér kommer Epimetheus med Pandora. Det synes at være paa Tide, at vi opsøge Deres Herre og Husbond . . .

Festen var forbi.

I det smukke Atelier, som var indrettet i Inspektørboligen, højt paa Klippen ved Siden af Glyptoteket, sad Gabriel Tollin med sin Hustru foran den aabne Kamin, i hvilken der flammede et mægtigt Baal. Morten Schell havde ladet dette Atelier indrette med kunstnerisk Smag; men over det stilfulde Interiør, som maaske i sig selv vilde have syntes lidt koldt, laa der nu et Præg af Personlighed og Sjæl, som gjorde det til et Hjem. I dette Hjem boede to Mennesker med en udviklet Skønhedssans, der alle Vegne lod sig til Syne. Det var ikke et Arbejdsværelse; det var et Fristed til at drømme i.

I nederste Etage var der et andet Atelier, hvor Ler og Marmorbrokker vidnede om Arbejde og Flid; men her oppe boede Hvilen, Tilfredsheden og Lykken.

Gabriel Tollin havde taget Plads i en blød Lænestol; Gemma sad paa en Skammel ved hans Fødder med Hovedet lænet imod hans Knæ. Begge stirrede de tankefuldt ind i Ilden, og begges Tanker vandrede den samme Vej tilbage gennem Aarene. Det var hans Livs Historie, der drog dem forbi.

Han havde fortalt hende alt, og hun vidste, at der ikke fandtes én Tanke i hans Sjæl, som han vilde skjule for hende. Hun vidste, at han med

Taknemlighed saa tilbage paa sit Liv, fordi det gennem Lidelse og Kamp var udmundet i den Lykke, som nu var hans. Der var i hans Hjerte ingen Bitterhed mod Fortiden; derfor kunde han tale om den uden Harme.

Og i hendes Hjerte var der ingen Misundelse mod det forbigangne; derfor kunde hun høre ham tale derom uden at krympe sig derunder. Hun forstod, at netop saadan som det nu laa bagved, hans Liv med alle dets Oplevelser, havde det dannet hans Karakter og udviklet hans Følelsesliv. Havde han ikke gennemlevet alt dette, vilde han jo ikke være blevet den, han var. Men hun elskede ham netop, som han var. Hun kunde ikke tænke sig ham anderledes; og Fortiden, de Forhold, hvorunder han havde levet, havde jo ogsaa bidraget deres til at forme ham til den, han var . . . den Mand, hun elskede, og hvis hele dybe og stærke Kærlighed hun ejede.

Hun vidste, at hun ikke var den første Kvinde, hans Hjerte havde knyttet sig til. Hvor skulde det kunne være saa? Han var over tredive Aar, da han første Gang saa hende, og hun selv var kun sytten. Kunde han da have levet sit halve Liv, uden at hans Hjerte nogensinde havde talt? Nej. Hun vidste, at hans Følelsesliv i hans Ungdoms og

Manddoms Aar instinktmæssigt maatte have følt sig tiltrukket af de Kvinder, han havde mødt paa sin Vej, og til sidst havde han for fuldt Alvor troet at kunne vokse sammen med en af dem. Og da alle de fine Følelsestraade, hvormed han havde omspundet hende, pludselig sønderreves, da var det, som om alt, hvad han havde ejet af Livskraft og Livsmod, var gaaet til Bunds i denne Smerte; men han havde lagt sin Haand over Saaret, bidt Tænderne sammen og var vandret Vejen fremad.

Længe havde han vandret saadan alene; saa mødte han hende, som tog hans Haand i sin og forbandt hans Saar.

Nej, hun var ikke hans første Kærlighed i den indsnævrede Betydning, hvori Ordet i Reglen tages; hun var det i en langt videre og langt dybere Mening; ti hun var den første Kvinde, hvem han havde givet alt, al den Varme og Inderlighed, der laa gemt i hans Natur. Og dette vidste Gemma; hun vidste, at endogsaa den Kvinde, som dog havde grebet saa dybt ind i hans Liv, altid var bleven en fremmed for det bedste i hans Væsen, for alt det, som først hun, Gemma, havde fremelsket af hans Sjæls Dyb, og som aldrig havde kunnet komme til Udvikling under de blege Straaler af den Kærlighed, som hun, den anden, havde givet ham.

Maaske var det ogsaa derfor: fordi Ufrugtbarhedens Aar havde været saa lange, at Blomstringen, da den kom, blev saa rig. Hun troede det næsten. Og derfor tænkte Gemma uden smaalig Misundelse og uden et Stænk af Uvilje paa den Kvinde, han en Gang havde elsket!

Derfor havde de kunnet gennemgaa hans Livs Historie Gang efter Gang, og hun følte hans ubegrænsede Tillid som et Kærtegn. Det, at han kunde tale om alt uden Bitterhed og uden Forlegenhed, gav hendes Hjerte den tryggeste Vished for, at hverken de mørke eller de lyse Minder nu længer ejede nogen fængslende Magt over hans Sjæl.

Medens hun nu sad der foran det flammende Baal med Hovedet støttet mod hans Knæ, følte hun, at hans Tanker paany gennemstrejfede Fortiden, og hun rettede sig i Vejret og tog hans Haand. Hun beholdt den længe, strøg den kærtegnende imellem sine, og det var, som kunde hun læse hans Tanker gennem den blotte Berøring af deres Hænder.

Og som man i Fugleperspektiv i et Øjeblik kan overskue en uendelig Strækning, saadan saa de nu begge, i Løbet af nogle hurtig ilende Aftentimer, hans Liv glide dem forbi.

Gabriel Tollin var født i Landets sydligste Provins, i en lille Købstad, hvor hans Fader var Guldsmed og Raadmand. Han opvoksede i et fattigt Hjem. Gabriel havde mange Søskende, og den gamle Raadmand saa ingen Udvej til at give sine Børn den Underbygning af boglig Viden, som han vel vidste at vurdere, og som han selv i sit lange Liv møjsommeligt havde maattet samle sig sammen.

Raadmand Tollin var en stolt og uafhængig Mand, som med egen Kraft havde maattet kæmpe sig gennem Verden; en Karakter af Staal, blankt Staal uden Plet eller Ridse. I det lille Samfund, hvor han drev sit beskæftigede Erhverv, var han anset af høje og lave for sin ubestikkelige Retskaffenhed; men takket være den samme ubestikkelige Retskaffenhed var han fattig.

Han havde syv Sønner, som han gjorde meget af. Der var intet, han hellere havde ønsket, end om han havde kunnet spare dem for, som han selv havde maattet, møjsommelig under Kampen for Udkommet at sanke de Kundskaber sammen, som han i deres

Opvækst for forholdsvis billig Pris havde kunnet skænke dem. Han vilde ogsaa gerne have kunnet betrygge deres Ekistens ved at give dem hver sin lille Kapital i Arv; men det ene saa lidt som det andet blev nogensinde mere end fromme Ønsker. Saa snart Drengene var bleven konfirmerede, maatte de ud fra Hjemmet og sørge for sig selv.

Gabriel var den yngste af Brødrene og den af dem, som blev længst hjemme. Han havde tidlig røbet Interesse for Guldsmedfaget. Naar han ikke var i Skolen, tilbragte han for det meste sin Tid paa Værkstedet, hvor han var Svendenes erklærede Yndling. Han blev uddannet af sin Fader, og først efter at han havde gjort sit Svendestykke, forlod han sin Fødeby.

Raadmand Tollin havde en gammel Ven og Kammerat i Nabolandet paa den anden Side af Sundet. Nils Mårtensson og Jöns Tollin havde i deres unge Aar sluttet en Slags Fostbroderskab. De havde som Kammerater arbejdet paa Værksted sammen, og efter aflagt Mesterprøve havde de samtidig faaet Mesterbrev i Hovedstaden. Senere havde deres Veje skilt sig fra hinanden; Nils Mårtensson rejste udenlands, medens Jöns Tollin nedsatte sig i en Provinsby og giftede sig.

I over tredive Aar havde de intet hørt til hin-

anden; da gjorde de rent tilfældig den Opdagelse, at de, uden at de havde anet det, var Naboer.

Nils Mårtensson havde haft Lykken med sig. Han havde rejst vidt om i Verden og, efter mange Omskiftelser, etableret sig i Nabolandets Hovedstad, der laa paa den anden Side af Sundet lige over for den By, i hvilken Jöns Tollin om end i en mindre Maalestok drev en Forretning i samme Fag.

Raadmand Tollin foretog ret jævnlig Smaature over Sundet for i den store By at indkøbe en hel Del Materialer, han skulde bruge paa sit Værksted. Han var da ogsaa tidt og ofte stanset udenfor de mægtige Spejlglasruder, bag hvilke Firmaet N. Martens udstillede sine Guld- og Sølvarbejder og sine Juveler. Jöns Tollin havde ingen Anelse om, at Chefen for denne storartede Forretning var hans gamle Ven, Nils Mårtensson. En Dag mødtes de paa Gaden, og Nils Mårtensson, som nu hed Niels Martens, tog Jöns Tollin med sig hjem, hvor de genopfriskede det gamle Venskab og fordybede sig i Erindringerne fra svundne Dage. Efter den Tid kom Jöns Tollin aldrig over Sundet uden at opsøge Niels Martens, og en af Følgerne af det genoplivede Venskab var den, at Gabriel, da han var udlært paa sin Faders Værksted, fik Plads som Svend i N. Martens' Etablissement.

Niels Martens var gift, men havde ingen Børn.

Som Søn af sin Husbonds gamle Ven nød Gabriel Tollin visse Forrettigheder fremfor de andre Arbejdere i Etablissementet. Han spiste til Middag ved Principals Bord og havde for øvrigt fri Adgang til dennes Hjem; men Livet dér tiltalte ham ikke rigtig. Der var saa koldt og uhyggeligt i den store Lejlighed med al dens overlæssede Pragt. Fru Martens var ogsaa selv kølig og stiv; venlig var hun ganske vist; men det var en Venlighed uden Varme.

Et — med Hensyn til Fremtiden — mere betydningsfuldt Privilegium var det derimod, at Gabriel Tollin havde sine Aftener fri, og han benyttede sig samvittighedsfuldt af den Lejlighed, som derved aabnedes ham til at erhverve sig Kundskaber og Dannelse. Han blev Elev ved Byens Aftenskole, hvor han blandt andet ogsaa erholdt Undervisning i Tegning, og hans ualmindelige Fremskridt i dette Fag vakte Lærerens, Hr. Madsens, livligste Interesse. Hr. Madsen var en Mand med vide Vyer. I sin Ungdom havde han selv lagt sig efter de frie Kunster, og der var Sagn om, at han den Gang som en Kunstens Ikaros, havde spændt sine Vinger til Flugt mod Solen. Hvorledes det end hang sammen dermed, nu holdt han sig i hvert Fald beskæftiget til Jorden, som det anstaaer sig en Tegnelselærer med stor Familie og smaa Indkomster. Men, naar det drejede sig om andre, kunde hans

Tanker endnu af og til knibe ud paa Flugt mod Solen, og han interesserede sig overhovedet for alle de Elever ved Aftenskolen, hos hvem han troede at spore mindste Gnist af Kunstneranlæg. Utallige vare ogsaa de unge Mænd, som han havde forsøgt at lokke ind paa Kunstens tornestrøede Bane. Til Lykke for dem og til Lykke for Kunsten kronedes hans Anstrengelser saa godt som aldrig med Held.

Da Gabriel Tollin havde gaaet et Aar i Aftenskolen, havde Hr. Madsen i ham opdaget et nyt Kunstneremne, og Læreren begyndte nu at stramme sin Elev op med smaa Privatforelæsninger om Kunsten og dens høje Opgave. Gabriel maatte indvie ham i sine Livsforhold, og disse forekom Hr. Madsen at være af den Beskaffenhed, at de pegede direkte mod højere Maal. Den tidligere Ikaros svømmede om i et Hav af Henrykkelse: Guldsmedesvend?! Udmærket! Benvenuto Cellini var Guldsmed! — Guldsmedesøn?! Brilliant! Ensbetydende med en nedarvet Formsans! — Arbejder hos Firmaet N. Martens?! Heller ikke ganske uden Betydning. Der skal Penge til at studere . . . Ak ja! . . . Penge . . .

Ved dette Ord faldt Hr. Madsen hen i tungsindige Betragtninger.

Trods alle energiske Anstrengelser forløb der to Aar, før Hr. Madsen blot kunde formaa Gabriel Tollin

til at lytte med noget større Interesse til hans Forelæsninger om »Kunstens ophøjede Opgave«, »Ærens Tinder«, »Akropolis« m. m. Og endnu behøvede Gabriel Tollin to Aar til at overveje Sagen, før han, efter at have beraadet sig med sin Fader og sin Principal, besluttede sig til at lade Hr. Madsen forelægge Direktøren for Kunstakademiet en Del Modeltegninger og Arbejder i Voks. Disse Aar havde Gabriel Tollin benyttet med megen Flid; han havde beflittet sig paa at udfylde nogle af de føleligste Huller i sin Dannelse, og han havde samtidig vundet sig Anseelse som en af de dygtigste Arbejdere i N. Martens' Etablissement. Han var en duelig Ciselør, og han havde udført flere Tegninger til Arbejder, der havde vundet Kenderes Bifald. Samtidig morede han sig paa egen Haand med at modellere i Voks og Ler; men han blev helt overrasket over, at disse Arbejder i saa høj Grad kunde fremkalde Hr. Madsens Begejstring.

— Det er storartet! Det er mesterligt! forsikrede denne, der aldrig nogensinde gik til Side for superlativiske Udtryk.

End mere overraskedes Gabriel Tollin ved en Meddelelse om, at han var bleven antaget som Elev ved Kunstakademiet. Var det saa let at blive Kunstner? Kunstnernavnet havde altid for ham haft saa

høj Betydning, at han i Begyndelsen næppe kunde forstaa, hvordan han havde kunnet naa selv det nederste Trin paa Kunstens Himmelstige. Og det uden ringeste Anstrengelse! Men han mistroede i høj Grad sin egen Evne til at holde sig staaende derpaa endsige til at svinge sig højere op. Det anede ham, at han snart vilde dumpe ned paa Jorden igen, og for at Faldet ikke skulde blive altfor haardt, beholdt han til en Begyndelse sin Plads som Arbejder i N. Martens' Etablissement. Saa gik de første Aar af hans Læretid ved Akademiet. Han var flittig, og det viste sig snart, at han havde Talent. Mere og mere henledte han Lærernes Opmærksomhed paa sig som en af de mest lovende Elever. Uden at forsømme sine Studier ved Akademiet, som han fremdeles drev med Alvor og Kraft, modellerede han i sine ledige Timer smaa Statuetter, og det lykkedes ham at sælge flere af disse Arbejder, dels til Kunstforeningen, dels til private Velyndere.

Denne glatte Fremgang vilde maaske have virket hæmmende paa hans Udvikling, hvis han havde hørt til de Kunstnere, der kunde slaa sig til Ro med letvundne, smaa Resultater. Men han hørte ikke til dem. Der var i ham en dyb og stærk Længsel opad og fremad, og dette Instinkt fulgte han blindt. I hvert Arbejde, som udgik fra hans Hænder, havde

han lagt al sin Energi ind; han søgte stadig at naa saa højt, som han paa sit nuværende Udviklingstrin med Opbydelse af alle sine Kræfter kunde naa. Men han indbildte sig derfor ikke, at Resultatet i og for sig ejede mere end relativ Værdi. Han havde altid en hemmelig Følelse af, at det endnu vilde vare længe, længe, før han naaede at erhverve det Herredømme over Formen, den rent tekniske Sikkerhed i Haanden, der var nødvendig, for at han skulde kunne tvinge det tunge, genstridige Stof til at legemliggøre de Skønhedens og Harmoniens ideale Drømme, som levede i ham.

Naar han i senere Aar tænkte tilbage paa sit Liv, havde han ofte en Følelse, som om hele hans kunstneriske Udvikling havde været en ubevidst Naturproces, ligesom den fysiske Proces, hvorved hans Legeme, uafhængigt af hans Villen, havde udviklet sig fra et Barns til en Mands. Paa samme Maade havde hans Sjæleliv, det, som var hans Væsens Kærne, den skaberiske Kunstnerdrift, formet sig uden nogen hans Viljes Medvirkning, var vokset efter uforklarede Naturlove, bevidstløs, som en Blomst folder sig ud, vender sine Kronblade mod Solen og instinktmæssig søger at komme den saa nær, som dens egen Væsensbegrænsning tillader. Han havde en medfødt, næsten religiøs Ærbødighed for alt, hvad der var stort og

skønt, og takket være denne Ærbødighed og et Sind, der var aabent for alt stort og skønt, følte han altid selv, stærkere end nogen anden, Afstanden mellem, hvad han i ethvert nyt Arbejde havde naaet, og det, han havde drømt at naa. Dette forskaffede ham modløse og fortvivlede Timer, da Bevidstheden om, hvor lidt det var, der laa indenfor hans Evners Rækkevidde, tyngede ham til Jorden; men hans Sind genvandt snart sin gamle Spænsthed. Han gav ikke tabt. Vanskeligheden æggede ham kun til nye Anstrengelser. Han vidste, at Arbejde, ihærdigt, samvittighedsfuldt Arbejde var det eneste Middel, om man vilde naa en Smule videre frem hver Gang. Og han arbejdede, og han naaede vel ogsaa en Smule videre for hver Gang; men det, han havde vundet, syntes ham altid saa smaat. Hans Blik fæstede sig aldrig med nogen som helst Tilfredsstillelse ved de Vanskeligheder, han havde overvundet; naar Arbejdet var færdigt, saa han først og fremmest dets Mangler.

Overhovedet havde han altid et meget stærkt Indtryk af sin Begrænsning, hvorimod han aldrig havde haft en tilsvarende stærk og positiv Følelse af sin Begavelse.

Gabriel Tollin var syv og tyve Aar, da han blev Elev ved Akademiet, og i hele sin Studietid var han den ældste i sin Klasse. Dette bidrog vel ogsaa

noget til, at han med Hensyn til Arbejdets rent mekaniske Detaljer stillede større Fordringer til sig selv end til Kammeraterne, medens han aldrig overvurderede Betydningen af, at han var den dygtigste.

I Virkeligheden var han lige fra sin Optagelse i Akademiets Skole kommet til at indtage en ledende Stilling blandt Kammeraterne, og lidt efter lidt blev det ham, om hvem hele den yngre Kunstnergenerations bedste Forhaabninger kom til at samle sig. Det var ham, som skulde gaa i Spidsen for dem alle, det var ham, som skulde vinde den første Sejr for de nye Idéer.

Hans første Fremtræden som Kunstner var netop faldet i den Tid, da der paany begyndte at komme nyt Liv i Kunsten efter den lange Vinter. Gamle Tanker, som havde ligget og raadnet i Jorden fra sidste Høst, begyndte lidt efter lidt at spire paany og hilstes af den nye Generation som nye Blomster. Og dette gjaldt ikke Kunsten alene; ti paa alle de forskellige, men indbyrdes sammenhørende Omraader, som i deres Forening udgøre den menneskelige Kultur, gaaer Udviklingen fremad i sluttet Række. De have hvert sit Foraar, sin Sommer, sin Vinter og sin Høst, og naar Grøden kommer i Jorden paa det ene Felt, da grønnes det ogsaa paa det andet, og naar Løvet gulner i Skoven, da visner ogsaa Blomsterne paa

Marken, og naar Vinterens hvide Ligklæde falder, da breder det sig ud over alt.

Ingen kender forud Længden af et saadant Menneskehedens Udviklingsaar; ingen kan nøjagtig udregne, naar det nye Foraar skal komme; kun at det kommer, véd man, ligesom man véd, at et Menneske altid vil vaagne igen af sin Søvn, om han lever. Stundom er Vinteren kort, stundom er den lang. Og det nye Foraar afsætter altid en ny Aarring i Udviklingens Stamme, en Aarring, der omslutter den nærmest foregaaende gamle og kun synes at være en Gentagelse af den; men dog er den noget mere. Den nye Ring spænder nemlig videre end den gamle og betegner et nyt Skridt henimod det dunkle fjerne, som er Udviklingens Maal.

Og hver Gang, naar Foraaret kommer, bliver der Brydning og Kamp mellem det gamle, som ikke vil dø, og det ny, som ogsaa vil leve. Og det synes en Umulighed, at det ene kan trives og bestaa jævnsides med det andet; ti det nye véd ikke, at det kun er en Genopblomstren af noget, som har været før, og det gamle véd ikke, at det nye er Kød af dets eget Kød og Blod af dets Blod.

En saadan Menneskelivets Vinter var det, som nu gik til Ende. Tvang og Tryk havde der været paa alle Kanter, Ufrugtbarhed paa alle Felter. Alting

laa i Dvale; det var, som om Saften var storknet i Naturens Aarer; Livet syntes at være bleven idel Søvn og Søvnens Liv. Avtoriteten sad i Højsædet og taalte intet ved Siden af sig; Magt bøjede Ret, Pengene saa hovmodigt ned paa Armoden, Fødslen paa Dannelsen; Videnskaben sad og klippede nærsynet med Øjenlaagene, medens den sjælløst gentog, hvad der var bleven sagt Tusinder af Gange før, og dens Søn, den skarptskuende Kritik, bøjede sig sovende mod sin Faders Bryst; Kunsten lod sit graa Haar vokse længere og længere nedad Ryggen, medens dens Haand mekanisk tegnede Figurer efter Skabelon og blandede Farver efter Recept; Litteraturen var bleg som en Genganger, dens Aarer var blevne tynde som Sytraade, dens Blod havde ingen Varme, og ingen følte dens Hjerter slaa . . . Det var, som om den hvide Vinter havde bredt sig ud over alle det menneskelige Aandslivs Omraader.

Da begyndte de første varme Solstraaler at bane sig Vej gennem Mulmet, og Isen smeltede, og Sneen forvandlede til Vand og løb bort, og den frosne Jord sprængte sine Lænker, og Naturen drog et Befrielsens Suk, som vakte Ekko overalt. Engene grønnedes, Skovene løvedes, og i hvert Træ sad snart en Sangfugl, som istemmede Genfødelsens, Vækstens, Udviklingens, Frihedens . . . alle Foraarets Melodier. Hver

sang paa sin Vis; ti Naturen havde forsynet dem med forskelligt Stemmebaand og forskelligt Næb; hver af dem ansaa sin Præstation for at være netop den eneste rette Foraarssang, og hver af dem lyttede med mild Foragt til Naboen, der sang i en anden Tonart. Men hver af disse Præstationer havde i sig selv kun en relativ Værdi; det var alle disse Stemmer i Forening, som udgjorde Vaarens Jubelhymne.

Som altid kom Vaaren ogsaa nu sydfra op til Norden, og alle dens kvidrende Udbrud i de smaa Lande deroppe var som Genklang af dens Røster i de store Lande derude.

Haand i Haand foregik Fremskridts-Bevægelserne i Norden paa Kulturens forskellige Felter. Løsenet paa hele Linien var Frihed; men det, man krævede i Frihedens Navn, var Sandhed.

Dette Feltraab: Frihed! hævedes enstemmigt af Ungdommen i Litteraturen og Kunsten; dette Krav paa Sandhed fremsattes med lidenskabelig Voldsomhed af den unge Kunstnergeneration. I Litteraturen var der fremstaaet en Mand, som gik i Spidsen for de unge og banede Vejen for dem. Hans Navn var Søren Wiegeland. Han kæmpede i Pressen for de nye Krav indenfor Litteraturen og Kunsten. Men selv var han mere et reproducerende end et produktivt Talent, mere en Kampens Mand end en Arbejdets, og han

behøvede en Stab af producerende Kræfter indenfor Litteraturen og Kunsten til at udføre de moderne Arbejder, for hvilke han selv kun kunde berede Vejen. I denne Stab kom Gabriel Tollin snart til at indtage en fremskudt Plads.

Det var Søren Wiegeland, som organiserede Felttoget mod den gamle Kunstinstitution, Akademiet. Det var ogsaa ham, som ledede Angrebet. Ved sine Forelæsninger om de nye Kunstteorier begejstrede han Ungdommen. Hans Energi og hans Talent fremmede Bevægelsen kraftigt paa alle Omraader, paa samme Tid som den nye Skoles kunstneriske Blomstring Aar efter Aar i stadig højere Grad erhvervede sig den store Almenheds Sympati.

Frigørelsesarbejdet paa Kunstens Omraade gik nemlig Haand i Haand med et andet, et Frigørelsesværk paa Samfundslivets Omraade. En stærk demokratisk Stemning var begyndt at vaagne rundt om i Landet; ti, som det plejer at ske i Undertrykkelsens Tider, var Frihedskærligheden i det skjulte vokset til Lidenskab, og da Nydannelsesarbejdet begyndte paa alle Felter, fandtes der snart en mægtig Folkestemning, der med Kærlighed og Taknemlighed modtog ogsaa dets første, umodne Frugter.

Men Repræsentanterne for det gamle saa med Uro og Harme Gæringen i de unges Sind. De gamle

havde glemt, at ogsaa de selv en Gang havde været unge. De kunde nu ikke længere finde noget berettiget i Ungdommens Stræben; de blev staaende ved Overgrebene, og imod dem rettede de deres Hug. De gamle havde alle Magtens og Rigdommens Hjælpkilder; de unge havde kun deres Begejstring og deres Talent. Naar de skarpe Udfald ramte Overdrivelserne, de uundgaaelige Udvækster paa ethvert ungdommeligt Arbejde, virkede de paa Ungdommen som dræbende Stød, der førtes mod Udviklingen selv; og snart regnede Huggene med lidenskabelig Voldsomhed fra begge Sider. Men under Kampens Hede voksede Ungdommens Begejstring. Den, som befinder sig midt i et Haandgemæng, kan ikke se klart; der er heller ingen Tid til Overvejelse, Hug besvares med Hug, før Tanken har faaet et Ord med i Laget. Paa begge Sider anser man sig for den forurettede, fra begge Sider skyder man Skylden for Kampens Bitterhed paa Modstanderne; i begge Lejre føler man det som en Bedrift, naar man hugger et Øre af sin Fjende.

Det sidste Aar Gabriel Tollin deltog i Undervisningen ved Akademiet, havde Kampen naaet Højdepunktet af Forbitrelse. Ikke blot af Kammeraterne, men ogsaa af Lærerne blev han anset for den uden Sammenligning dueligste og mest begavede af Eleverne

ved Akademiet; men paa Grund af den fremtrædende Rolle, han havde spillet i de sidste Aars Brydninger indenfor Kunstnerverdenen betragtedes han med Mistillid af Professorene; ti i alt, hvad der gik ud over de rent mekaniske Studier, som han vedvarende dyrkede med Omhu og Flid, havde de forgæves forsøgt at lede ham ind paa Veje, hvor deres Sympati kunde følge ham. Dertil kom, at de Arbejder, han i de senere Aar havde udstillet, i den Del af Pressen, som hyldede moderne Anskuelser, uden Pietet og Kritik var blevne hævede paa ældre Kunstfællers Bekostning. Denne ensidige Fremhævelse af hans Fortjenester havde fra Modpartiets Side fremkaldt en lige saa ensidig Betoning af hans Fejl, og ingen Forsoning var mulig mellem de tvende Partier.

Hvad der ubestrideligt fandtes i disse Arbejder var: ærligt Studium og Sandhed. I deres Stræben i den Retning førtes de unge Kunstnere ofte ud over Skønhedens Grænser. De gamle havde søgt Skønheden i det blaa, deres Ideal var bleven mere og mere taageagtigt og abstrakt, var stivnet i visse fastslaaede Former, der gjorde et trivielt Indtryk, fordi de bestandig gentoges. I deres Opposition mod dette blodløse Ideal dreves nu de unge af en vildledt Sandhedskærlighed til fortrinsvis at dyrke det lave og grimme. Og, da enhver Nybevægelse altid

paa sin yderste Fløj har en Friskare, der kæmper for Paradokset, saa fandtes der ogsaa blandt disse unge en lille, højrøstet Kohorte, der proklamerede: kun det grimme er skønt, ti det grimme er Sandheden.

I denne Friskare hørte Gabriel Tollin ikke til. Hvorvel han som de andre satte hele sin Kraft ind paa at gengive Naturen, som han saa den, slumrede der dog bestandig hos ham en Anelse om, at Udviklingens Maal ikke dermed vilde være naaet, hvor nær man end gik Naturen paa Livet. For ham var den Opgave, at give Kunstværket Virkelighedens illuderende Liv, ikke Maal, men kun Middel. Naturalismen var kun en første Station paa Vejen. Derfra skulde Udviklingen gaa videre opad. Men i Kampens Hede glemte han ofte denne Sandhed. Selve Kampen for at naa til Sandheden tog alle hans Kræfter i Beslag; ti den nye Fordring paa Naturtroskab i Gengivelsen gjorde det nødvendigt at udvikle en hel ny Teknik, og før han var bleven fuldt Herre over alle Teknikens Fuldkommenheder, før han gennem flittigt Naturstudium havde lært sig den rent haandværksmæssige Reproduktionskunst, havde han ikke Tid til at ofre en Tanke paa den Udvikling, som siden skulde følge.

De nye Tanker, som var oppe paa alle Kunstens

Omraader, havde straks fra første Færd vakt hos Ungdommen en stærk Trang til personlig Sammenlutning, og denne Trang havde givet sig et ganske tidssvarende Udtryk i frie, daglige Sammenkomster paa en bestemt Kafé. Der indfandt sig alle de, som følte Trang til Selskab og Tankeudveksling, og ved det en Gang for alle fastsatte Klokket fandtes der altid en halv Snes unge Mennesker samlede om det store Bord, ved hvilket Søren Wiegeland præsiderede.

Han var en lille, spinkel Mand med et magert Ansigt, hvis underste Del var særlig stærkt udviklet. Kindernes Konturlinier fremtraadte skarpt og gav hele Ansigtet et Præg af vild Kraft. Kunstens Fribyttere paa yderste venstre Fløj elskede dette Ansigt, som syntes dem en Legemliggørelse af deres Teorier om det grimmes Skønhed, og mange af dem havde allerede foreviget Søren i Olie, Ler og Gibbs. Hans brune Haar var afklippet ganske tæt ved Hovedbunden, hans Pande bar over Øjenbrynene et Præg af voldsom Energi; hans Øjne vare graablaa, kolde og med et Blik fuldt af Intelligens og Viljestyrke. Hans Klædedragt udmærkede sig ved udsøgt Elegance. Alt i alt syntes han de unge Idealet af en Tidens Mand, et moderne Menneske. I hans Ydre var alt symbolsk, alt var Opposition mod gammel

Tradition. Det skinnende, kortklippede Haar var en Protest mod den gamle Generations lange Kunstnerlokker, ligesom den skinnende Silkehat paa Søren Hoved syntes en Haan over gamle Professorers slaskede Bulehatte. Det skæggløse Ansigt var et Symbol for Sandhedssøgen, en Protest imod de gamles Skik ved kunstig Skægpryd at gøre deres respektive Ansigter pittoreske; den omhyggelige Paaklædning var en Protest mod den ældre Generations blankslidte Frakker og nedtraadte Sko, og hvert Ord, som udgik fra hans Mund med de stærke, hvide Tænder, var en Indsigelse mod den Slendrian, hvis Magt skulde brydes.

Og hvor de beundrede ham alle de unge, som sad rundt om Bordet og lyttede! Hvert Ord, han talte, var Manna for deres hungrende Sjæle. Han var den stærke Banebryder, som jævned Vejen, ad hvilken de alle siden efter skulde trænge frem, og alt, hvad han sagde, var en Aabenbarelse af noget, som de selv havde tumlet med, og som længe havde stræbt at arbejde sig frem til Klarhed i Sindene.

Der gives ingen renere Begejstring paa Jorden, end den en saadan Mand kan fremkalde, naar han taler til en Ungdom, i hvis Sind hvert eneste Ord fra ham vækker en vibrerende Genklang. Han bliver for de unge mere end et Menneske, han bliver en

Profet, der varsler om Fremtidens Sandheder, og hvert Hug, som rammer ham fra Modstandernes Lejr, føles af Ungdommen som et Hug i dens eget Hjerte. De kunde bære ham paa deres Hænder som en Gud, og der findes intet Offer, som de ikke vilde være i Stand til at underkaste sig for hans Skyld; ti for hver eneste af dem repræsenterer han netop det bedste, det ædlest, enhver føler i sig selv, og alle drømme de ind i ham de Dyder, der staa for dem som de største.

Saaledes følte Gabriel Tollin det, da han sad ved Søren Wiegels Side og med den ydmygste Beundring og den varmeste Hengivenhed lyttede til Profetens Ord. Af og til kunde der nok falde helt dagligdags Bemærkninger af; men for Gabriel Tollin beholdt de dog altid en dybere, hemmelighedsfuld Mening; ti det var ikke den tomme Lyd af selve Ordene, han gav Agt paa; det var den Genklang, de vakte i ham selv. Det syntes ham, som om alle hans Drømme havde faaet Form i Søren Ord; det var, som om Søren havde fremtryllet hele den skønne og anelsesfulde Verden, som i Virkeligheden kun var en Genspejling af Gabriels eget indre Liv. Han var som et Instrument, hvis hele skønne Tone-
rigdom Søren vakte til Liv ved nogle simple Greb paa Klaviaturen.

Frihed og Sandhed vare Grundtonerne; men omkring dem samlede der sig i Gabriel Tollins Sind en uendelig Mængde Vellyd i alle Tonarter. Ofte kunde han bogstavelig talt opfange dem som en Række af uendeligt skønne Melodier, og hans Hjerte bankede stærkt og hurtigt, og hans Bryst hævede sig begejstret, medens hans hele Væsen gennemstrømmedes af Livslyst og Handlekraft. Fantasien spændte sine Vinger til Flugt, Kunstnerdriften gærede i ham som ung Vin, og hans Længsel udstrakte betaget sine Arme mod Frihedens, Sandhedens og Skønhedens drømte Riger. De syntes at ligge saa nær; det var, som kunde han naa dem, hvis han kun opbød sine sidste Kræfter! Og hans Muskler spændtes instinktmæssigt, og det var, som maatte han naa frem eller dø.

Men han skulde ikke ene kæmpe sig frem. Naar hans Blik gled ud over de forsamlede Kammerater, blev han grebet af en stærk Følelse af deres gensidige Solidaritet. De var som en Skare Bjergbestigere, der, sammenknyttede ved det samme Reb, stræbte i Fællesskab opad mod Maalet, og det var, som skulde de alle naa det eller alle styrte i Afgrunden sammen.

Hvor skønt han drømte om Udsigterne fra Bjergets Top! Han saa sig i Tankerne staa deroppe i Daggrø-

timen, da den østlige Himmel straaledede i alle Nuancer af Lys fra det blegeste Perlemor til det rødeste Guld, før Solen funklende klar steg op fra Horisontens Rand og i et eneste Nu forvandlede Morgenens Taager til gyldent Støv, der drev bort i den blaa Luft. Da saa han Jorden under sig som en uendelig, frugtbar Slette med Enge og Skove, Dale og Bakker, Blomster og Grønsvær, og i dette Paradis vandrede lykkelige Mennesker omkring to og to. Der fandtes ingen Love; ti Godheden havde Bolig i hvert Menneskes Bryst; Raahed og Undertrykkelse var ukendte Ting, hvorom Menneskene ikke vidste andet, end at de havde eksisteret paa Jorden en Gang for længe siden, før nye Tanker og Ideer havde omskabt denne mørke Planet til den lyse Verden, som anedes af hans indre Blik. Kundskabens Træ strakte sine Grene op mod Himlen; mellem dets rige Løvværk glinsede røde og gyldne Frugter, tilgængelige for alle, for høj som lav, og ingen Slange snoede sig om dets Stamme. Den Luft, man aandede, var Frihed klar og ren, og alt, hvad Øjet saa, var Skønhed og Sandhed, og alt, hvad Øret hørte, var smigrende Vellyd, Brudstykker af Lykkens uendelige Melodi . . .

Naar han siden i modnere Aar tænkte tilbage paa disse sin Ungdoms Drømme, stod de endnu i samme Glans for hans Erindring, endskønt han vidste,

at de aldrig skulde virkeliggøres; men det forekom ham, som om han ikke havde kunnet leve sit Liv uden disse Drømme, der vare fødte af hans ungdommelige Idealisme. Denne Idealisme havde været Kilden til hans Livs største Sorger; men gennem Sorgerne var han vokset og modnet, gennem dem var hans Vej steget opad mod den Lykke, han nu ejede; derfor velsignede han nu ogsaa Sorgerne.

Maaske var det ikke Idealismen i og for sig, der havde været disse Sorgers Kilde; maaske var det snarere den idealistiske Naivetet, hvormed han havde troet, at Drømmene om et Paradis umiddelbart skulde lade sig realisere paa denne Jord, hvorpaa han vandrede. Han vidste, at Udviklingen havde gaaet sin Bølgegang gennem Aarhundreder og Aartusinder, før han selv var til, og dog havde han troet, at dens Maal skulde kunne naaes af den Flok frihedsbegejstrede unge Mennesker, han selv tilhørte.

Nu troede han det ikke længere. Endnu vilde Udviklingen gaa sin Bølgegang gennem Aarhundreder og Aartusinder, og hvert nyt Bølgeslag vilde stige med himmelfavnende Haab, indtil den en Dag kulminerede med en Skumkam af tomme, bristende Bobler, og Reaktionen kom og rev alt, hvad der nylig syntes vundet, tilbage med sig ned i Dybet. Men det var ikke tabt; ti af den bristende Rejsning skulde der

danne sig en ny Bølge, som skulde stige og falde paany, og saaledes videre i en uendelig Række. Det er jo selve denne evige Stigen og Dalen, som er Fremskridtet; men det se vi ikke, saa længe vi selv ere med i den stigende Bølge. Vor egen personlige Indsats af ærligt Arbejde er kun en Draabe i Havet, en Milliarders Milliarddel af Udviklingens Hele; men det véd man ikke, naar Bølgen ruller frem; ti hver saadan lille Draabe spejler i sig den uendelige Himmel. Vi bære den i os, derfor synes det os saa let at naa den. Men det er kun Spejlbilledet, vi favne; derop, til Virkeligheden, kunne vi aldrig naa.

Dog — denne Genspejling af Himlen er Idealismen i os. Ikke hos alle er den lige ren og klar. Ord have ikke samme Betydning for det ene Menneske, som for det andet. Det er kun den ydre Form, Ordets Lyd og Klang, som er fælles for alle; dets Sjæl danner hver især efter sit eget Billede, og det er denne Sjæl, vi alle hemmelig tilbede . . .

For Gabriel Tollin var det, som om han havde opdaget en hel ny Verden inde i sig selv fra det Øjeblik, da Søren Wiegeland for første Gang anslog de Tangenter, der bragte de mest fuldtonende Strenger i det unge Kunstnersind til at klinge. Og fra den Stund satte Gabriel Tollin bevidst al sin Evne ind paa gennem hele sit Liv at faa denne sit Væsens Melodi til at lyde ren og klar.

Det faldt ham aldrig ind, at denne skønne Melodi maatte henklinge uhørt af alle dem, der ikke ligesom han selv tillagde Friheden en dyb og hellig Betydning, og som ikke følte en næsten religiøs Ærbødighed overfor Sandhedens Navn. Det faldt ham aldrig ind, naar han i Ord søgte at give det Udtryk, som rørte sig hos ham, at da hver af dem, der hørte hans Ord, forstod dem efter sit eget Hjertes Beskaffenhed, saa at Frihed for mange kom til at betyde Tøjlesløshed uden Ansvar, og Sandhed blev ét med Hjerteløshed. Saa længe Strengene tonede inde i ham, faldt det ganske af sig selv, at han i Ord søgte at udtrykke, hvad han følte. Og ligesom han i sin Kunst søgte at virkeliggøre de nye Tanker, saaledes stræbte han ogsaa at virkeliggøre dem i sit Liv.

De første Aar, Gabriel Tollin arbejdede som Svend paa Niels Martens' Værksted, havde han ikke ofte benyttet sig af den Ret, der var tilstaaet ham, til at betragte Principalens Hjem som sit. Han spiste til Middag der; det var det hele. Ikke en Gang »Farbror« Niels selv syntes at føle sig rigtig hjemme i sin rummelige Lejlighed, og hans Kone viste sig lige saa utilgængelig og stiv imod ham, som hun var imod alle fremmede Mennesker.

Hun var en velvoksen Dame, mørk og statelig, med romersk Næse og en lille mørk Skygge paa Over-

læben. Hendes Figur havde en vis Ansats til det yppige, og hun var altid klædt som et Modeskilt. Saa-
dan vandrede hun, naar hun af og til var hjemme,
omkring i de store Værelser, og det var, som om
hun søgte efter noget, hun aldrig fandt. Og dog var
disse Værelser næsten overfyldte, saa at der næppe
fandtes nogen tom Plads undtagen i det mindste
Værelse ved Siden af Sovekammeret, hvor der stod
en tom Vugge. Denne Plads havde ogsaa en Gang
været optaget; men Døden havde bortført den lille
Skrighals, som havde leget der, og der var aldrig
kommet nogen anden, der havde kunnet udfylde hans
Plads. Det var vel derfor, at Fru Martens flakkede
saa hjemløst om i sin store Lejlighed, og det var vel
ogsaa Grunden til, at hun saa sjældent var hjemme.

Ogsaa hendes Mand søgte sine Adspredelser ude
omkring. Fremfor alt var han en flittig Kafégæst.
Paa den fashionable Kafé, hvor alle Hovedstadens
mere bekendte Personligheder viste sig et Øjeblik
hver Dag, havde ogsaa Hr. Martens sin bestemte
Plads, hvor han regelmæssig tilbragte nogle Timer
hver Formiddag, fordybet i Dagens Aviser, der i be-
stemt Rækkefølge bragtes ham af agtpaagivende, mørk-
ladne Kellnere fra Berner-Oberland. Naar han en
sjælden Gang tog sig Tid til at løfte Øjnene fra de
interessante Artikler om Politik, Litteratur og Kunst,

saa han ofte sin Ægtehalvdel i skinnende Silke og med statelig Rejsning passere forbi paa Gaden nedenfor, der var en af Pulsaarerne for Hovedstadsfærdslen. I flere Timer blev hun ved ufortrøden at promenerer op og ned, medens hendes Gemal med lige Udholdenhed pløjede Bladene Spalte op og Spalte ned.

Ved Middagsbordet mødtes de, og Gabriel Tollins Nærværelse var øjensynlig dem begge meget belejlig. Det syntes ikke, som de plejede at underholde sig med hinanden paa Tomandshaand; de havde vist intet at sige til hinanden. Naar Middagen var til Side, trak de sig altid straks tilbage hver til sit Værelse for at hvile ud efter Dagens Anstrengelser, og Gabriel Tollin gik til sin sædvanlige Kafé for at træffe sine Meningsfæller.

I det første Aar af hans Studietid blev Familien Martens imidlertid ganske pludselig forøget med et nyt Medlem. Det var ikke Storken, der var Overbringer af denne Gave, og begge Ægtefællernes Overraskelse var lige stor, da der en skøn Dag i deres Hjem viste sig en ung Pige i Overgangsalderen med stumpede Kjoler og lange Ben og med et Præg af uforfalsket landlig Uskyld i Ord og Væsen. Hun talte et ganske snurrigt Sprog, en Blanding af urene Vokaler og skurrende, haarde Konsonanter. Hun havde et Ansigt med uregelmæssige Træk og søvnigt Ud-

seende, og et Haar saa hørgult, som det kun findes hos de Landsbybørn, der fra deres tidligste Barndom have gaaet med bart Hoved, udsatte for Sommersolens blegende Indflydelse . . . Hun hed Katharina Mårtensson; hun kaldte Hr. Martens for Farbroder Niels og Fru Martens for Faster Sara.

Det oplystes, at det lille Pigebarn var en Datter af Hr. Martens' yngste Broder, der sad med en stor Familie paa en lille Jordlod paa den modsatte Side af Sundet. Aarsagen til hendes pludselige Opdukken hos de kære Slægtninge var vel nærmest Udsigten til en forestaaende Familiebegivenhed i Hjemmet. Hendes Fader, Jöns Mårtensson, havde for nylig faaet Vished om, at en trettende Arving til hans Navn snart skulde se Dagens Lys: han var da kommet til at tænke over, hvor ulige Skæbnens Goder ere fordeelte, hvordan hans Broder Niels levede i et barnløst Ægteskab, medens han selv Aar for Aar saa sin Familie forøges og sine Indtægter formindskes. En Følge af denne Jöns Mårtenssons Overvejelse blev da den, at hans ældste Datter, Katharina, over Hals og Hoved blev sendt over Sundet til Farbroder Niels og Faster Sara, i hvis Hjem hun installerede sig med en Foretagsomhed, der gjorde hendes fjorten Aar Ære.

Farbroder og Faster modtog hende uden egentlig Begejstring; ingen af dem anede, at Katharina

maatte betragtes som en Gave, Jöns Mårtensson for bestandig agtede at overlade sin Broder. Der gik en Maaned, og Pigebarnet med den stumpede Kjole vandrede endnu bestandig omkring i Familien Martens' store Herskabshus. Da begyndte det at gaa op for Faster Sara, at eftersom den unge Pige dog paa en vis Maade hørte Huset til, maatte der gøres noget for hendes ydre Menneske. Katharina fik en ny og længere Kjole, nye Strømper, nye Sko, en ny Vinterkaabe og sin første Hat; hidtil havde hun gemt sit hørgule Haar under en gammel Silkekyse, der havde tilhørt hendes Moder.

Det lakkede henimod Jul, og Katharina gik om med en Mine, som om hun aldrig agtede at opgive den Plads, hun havde erobret; hun følte sig aabenbart mere og mere hjemme hos sine kære Slægtninge. Og da Juleaften kom, havde hun broderet Tøfler til Farbror Niels — et Par originale Tingester, prydede hver med sin Blomst af blaat Zefyrgarn — og til Faster Sara havde hun syet en Skidentøjspose af billigt Stof, hvis Form syntes at være laant fra en af de Fodersække, hun formodenlig havde set paa Landet. Faster Sara lod den vattere indvendig og indrettede den til Soveplads for sin lille Moppe; men baade Farbror og Faster vare rørte over de naive Ytringer af Katharinas Familiefølelse, og i Begyndelsen af det nye Aar satte de hende i en Skole.

Den lille Afvigelse, der var i hendes Sprog, viste sig ikke at være nogen Hindring for Katharinas Skolestudier. Hun overvandt med forbavsende Lethed alle Vanskeligheder, og da hun havde frekventeret Skolen et halvt Aarstid, talte hun allerede sin Fasters Modersmaal med en Lethed, som havde hun aldrig talt andet. I alle Fag gjorde hun gode Fremskridt. Hun var et hurtigt Hoved og opfattede let; hendes Hukommelse var ogsaa ualmindelig sikker. Desuden var hun i Besiddelse af en god Portion barnlig Ærgærrighed eller kvindelig Forfængelighed, og for at kunne følge med i sin Klasse læste hun flittigt. Time efter Time kunde hun sidde over sine Bøger. Hendes Forberedelse var meget mangelfuld, men ved Hjælp af sin Flid og sit gode Hoved lykkedes det hende dog saa nogenlunde at skjule, i hvor høj Grad hendes Opdragelse hidtil var bleven forsømt.

Til en Begyndelse var Forholdet imellem Katharina og Gabriel Tollin spændt. Hun betragtede sin Landsmand med mistænksomme Øjne; hun forestillede sig aabenbart, at han kunde eller vilde gøre hende Pladsen stridig. Da hun mærkede, at han tilbragte det meste af sin Tid udenfor Huset, blev hun lidt efter lidt noget beroliget, hvorvel der endnu bestod i hendes Optræden overfor ham laa en vis Kulde, som dannede en paafaldende Modsætning til den imøde-

kommende Opmærksomhed, hun udfoldede overfor sin Faster og Farbror.

Maaske havde denne Kulde ikke været uovervindelig; men Gabriel Tollin havde lige fra første Stund behandlet sin lille Landsmandinde med en Overlegenhed, som saarede den fjortenaarige Dames kvindelige Værdighed paa det føleligste. Han gjorde intet for at nærme sig hende, intet for at vinde hende, og denne Ligegyldighed krænkede hende mere end noget andet; ti i hendes kantede, altfor hurtig udvoksede Legeme boede allerede en moden Kvindes Instinkter, og medens hans Tanker aldrig et Øjeblik beskæftigede sig med hende, kresede hendes Tanker bestandigt om ham, altid bitre, altid fornærmede over hans tydelige Mangel paa Opmærksomhed. I hendes Hjerter fødtes den underlegnes Had, og Barnet tumlede i sit stille Sind med mange ondskabsfulde Planer om en Gang i Tiden at gengælde ham, hvad den tidligmodne Kvinde i hende mente at have lidt ved hans Adfærd. Denne Hævnens Dag skulde oprinde, naar hun endelig en Gang blev »stor«, og selve Ordet »stor« antog i hendes Forestilling en hemmelighedsfuld, lokkende Betydning. Hun drømte sig skøn, saa skøn, at ingen Mand formaaede at unddrage sig den berusende Indflydelse af hendes Ynde. Alle Mænd skulde komme og lægge deres Hjerter for hendes Fødder, og hun

vilde trampe paa dem alle; men først og fremmest paa hans!

Hun var femten Aar og var nu bleven flyttet ind i det tomme Børnekammer i det martenske Hus. Vuggen var bleven sat op paa Loftet, og Faster Sara havde ladet det lille Værelse møblere til et beskedent Boudoir for en ung Pige. Her stod Katharina nu ofte foran Spejlet og beskuede sine Træk, studerede sit Minespil og gjorde Overslag over sin modnende kvindelige Ynde. Helt fornøjet med sig selv var hun ingenlunde; de uregelmæssige Ansigtstræk og deres søvnige Udtryk tilfredsstillede hende ikke. Det sidste kunde der maaske dog en Gang i Fremtiden bødes paa; men nu vaagnede der en ny Bekymring hos hende, idet hun gav sig til at studere sit Haar. Det forekom hende, at det var bleven en Nuance mørkere; snart vilde det maaske have mistet denne gyldne Solskinsglans? Var det Hattens Skyld, eller skyldtes det den fugtige Luft? Det grundede hun forgæves over . . . Om Aftnerne, før hun gik til Sengs, listede hun sig ofte med Lyset i Haanden hen til Spejlet og kastede et prøvende Blik paa sin Figur. Den var endnu bestandig slemt kantet og savnede al kvindelig Blødhed og Runding i Linierne; men ogsaa for hende skulde vel Blomstringstiden en Gang komme, og beroliget ved dette Haab sov hun tillidsfuldt ind og drømte om Fremtidens Triumfer.

I Skolen klarede hun sig stadig i alle Henseender tilfredsstillende; men Anstrengelsen ved at holde Skridt med Kammeraterne tog ogsaa hvert ledigt Øjeblik i Beslag, og hun fik næsten ingen Tid tilovers at anvende paa Legemets rent fysiske Udvikling. Hendes Væsen var endnu bestandig landlig kejtet. Hun havde gjort mange energiske Forsøg paa at tilægne sig et sikkert Herredømme over sine Bevægelser; men det vilde ikke lykkes, og hendes Ydre og Optræden prægedes endnu bestandig af en Usikkerhed, der ikke gav nogen Forestilling om hendes tidligmodne Sjæls fuldkomne Selvsikkerhed. Hun blev sat i Danseskole for at lære Holdning og Plastik; men alle Balletmesterens Anstrengelser vare frugtesløse. Materialet er for blødt . . . der er ingen Stivelse endnu! sagde den lille, trippende Original smilende til Hr. Martens . . . Men Gratien kommer . . . den kommer ganske af sig selv . . . om et Par Aar!

Blandt sine Skolekammerater var Katharina livlig; naar de legede, kunde hun være en Smule vild. Hun holdt mindst af at lege med Dukker; men Fri-luftslege elskede hun, og hun vandt sig snart Anseelse som den raskeste Pige i hele Skolen. Naar det drejede sig om at sætte et eller andet Skelmsstykke i Scene, var det som oftest hende, der var den ledende og opfindsomme; men naar Straffens

Lyn saa slog ned blandt de skyldige, forstod hun altid at springe til Side, saa betimelig, at hun slap uskadt derfra. I sin Optræden overfor ældre Personer var hun meget undseelig; men hun blev let en Smule fremfusende, naar hun blev tvunget til Opgivelse af den forsigtig iagttagende Tavshed, bag hvilken hun plejede at forskanse sig.

Kammeraterne kaldte hende Kathinka for at kunne skelne hende fra Katherine Madsen, som maatte nøjes med det mindre vellydende Navn Trine. Trine Madsen var Datter af Gabriel Tollins tidligere Lærer, og Trine blev snart Kathinkas intimeste Veninde. De blev konfirmerede paa samme Dag, og de havde lovet hinanden evigt Venskab. Efter Konfirmationen søgte og erholdt Kathinka Tilladelse til at bære sin Farbroders Navn; dermed var Katharina Mårtensson lykkelig og vel ude af Sagaen, og Kathinka Martens indtog hendes Plads.

Paa det Tidspunkt var det, at det endelig behagede Gabriel Tollin at opdage hendes Eksistens, og fra nu af begyndte han af og til at indlade sig med hende. I Begyndelsen gjorde han det uden at stige ned fra sin Pjederal. Han var hele Tiden den ældre, fornuftige Mand, og hun den lille, ubetydelige Skoletøs, der endnu ikke havde slidt de Børnesko — et Par solide Træsko — hun havde baaret derovre

paa den anden Side af Sundet. I sin Omgang med hende fremhævede han ogsaa denne Forskel med al ønskelig Tydelighed. Hans egen sociale Stilling som haabefuld Kunstnerspire hvilede paa en meget løs Grundvold, og af og til følte han derfor Trang til ligesom at markere den for sig selv. Det ligger jo altid saa nær at hæve sig selv paa en andens Bekostning ved en Overlegenhed, der i Virkeligheden kun er en skjulende Forklædning for Usikkerheden. Men det var, som om hun allerede havde gennemskuet Forklædningen, og da hun selv slet ikke længere følte sig trykket af nogen Underlegenhedsfornemmelse, saaredes hun heller ikke af denne paatagne Overlegenhed. Hun havde med overraskende Lethed tilegnet sig en Kvindes Smidighed i Tanke og i Væsen, og hun havde længe været klar over den Indflydelse, Kvinden formaaer at udøve over en Mand, naar hun kun forstaar at benytte sig af de Gaver, Naturen har skænket hende. Naar hun nu om Aftenen traadte frem for Spejlet og med Lampen i Haanden holdt Generalmønstring over sin fysiske Udvikling, spillede der altid et Smil om hendes Læber . . . et sejerssikkert Smil, og der kom en Funklen i hendes Øjne. Hun saa, at hun nu var Kvinde: Legemets Linier var blevne saa bløde og Barmen saa fuld. Og hun drømte om den Fremtid, som hendes Fantasi havde

malet hende i saa lyse Farver . . . som en uafbrudt Række Triumfer . . .

I disse Fremtidsdrømme var det altid hendes Forstand, der spillede Hovedrollen; nogen Følelse af et dybere Hjertets Krav havde hun aldrig haft. Forfængeligheden var den kvindelige Egenskab, som tidligst havde udviklet sig hos hende; den var vaagnet, medens endnu alle de andre naturlige Følelser sov deres dybeste Søvn. Heller ikke blandede der sig i den lille sekstenaarige Dames Fremtidsfantasier blot den svageste Forestilling om, at hun selv kunde løbe nogen Fare paa den Vej, hun agtede at gaa. Hun saa sig altid som Erobreren, aldrig som den overvundne. I hendes Karakter spirede allerede alle Frø til Kvindenaturens Lyder; men af Kvindenaturens Dyder havde endnu ingen fæstet Rod. De springe i Reglen sent ud ligesom Egene om Foraaret, der først knoppes, naar hele den øvrige Natur staaer i sin frodigste Blomstring.

Det var overfor dette lille, raffinerede Pigebarn, at Gabriel Tollin spillede sin overlegne Rolle. Hun gjorde aldrig noget Forsøg paa at trække ham ned fra den Pjedestal, hvor han fra først af havde stillet sig selv; tværtimod steg hun ganske umærkelig lidt efter lidt op til ham og anbragte sig paa Pjedestalen ved hans Side.

Til en Begyndelse lod hun sig nøje med, at han af og til sysselsatte sig med hende. Efter Middagen, naar Ægteparret Martens trak sig tilbage hver til sit Værelse for at sove et Par Timer bort af en indholdsløs Dag, plejede Gabriel Tollin nu i Reglen at blive siddende lidt hjemme, før han gik ud for at opsøge sine Venner paa Kaféen. Han opfattede det saaledes, at han ofrede den Tid paa Kathinkas Opdragelse, og anede ikke, at hans sekstenaarige Elev med samme Ret mente, at det var hende, der ofrede sig for hans . . . paa det Omraade, hvor en Kvinde nu en Gang for alle er Mandens Opdrager.

I Virkeligheden var Gabriel Tollin den naiveste Novice paa Erotikens Omraade. Han havde aldrig tidligere haft Lejlighed til fortroligere Omgang med noget kvindeligt Væsen, end mindre til en Fortrolighed, der i ringeste Maade havde kunnet øve nogen Indflydelse paa hans Hjerte, hvis Opdragelse derfor var i høj Grad forsømt. De Individier af det andet Køn, med hvilke han hidtil var kommet i Berøring, havde alle været af samme Slags, og den Gunst, som købes, udvikler ikke en Mands Følelsesliv. Han havde ført det Liv, som unge Mænd af hans Alder og Stand i Almindelighed pleje at føre; men tilbagetrængt, paa Bunden af sin Natur havde han altid baaret en hemmelig Afsmag for dette Liv, og dette Lede var bleven

større for hver ny Erfaring, han havde gjort. Derfor havde ogsaa hans Vandel i Storm- og Vandreaarene, endskønt han tidlig var bleven sin egen Herre og kommen til en stor By med mange Fristelser, været præget af en vis naturlig Properhed, der grænsede til absolut Renhed. Det samme Instinkt, der i disse Aar ledede hans aandelige Udvikling og drev den opad og fremad, holdt ham ogsaa tilbage fra alle Udsvævelser af den Art, der fornede en Mand. Ligesom han ubevidst bar i sig en Længsel efter at uddanne sit Væsen, hæve sig intellektuelt og tiltvinge sig Herredømme over Kunstens ydre Midler for derigennem at naa frem til Virkeliggørelsen af sit kunstneriske Ideal, saaledes søgte han ogsaa instinktmæssig at hæve sig moralsk og at gøre sig til Herre over sin egen Natur. Han havde en dunkel Anelse om, at han ogsaa paa dette Felt lidt efter lidt skulde naa op til at virkeliggøre sit Ideal. Dette Ideal havde ingen faste Konturer, men det tonede frem af hans Fantasi i en Kvindes Lignelse. Det var et Drømmebilled, hvorfra det syntes ham, som skulde Lykke, Rigdom og Fylde strømme ind over hans Liv.

Han var ni og tyve Aar, men havde endnu aldrig truffet en Kvinde, der havde paavirket hans Fantasi saaledes, at den havde kunnet omdigte hende til

ringeste Lighed med dette Billede; men Længslen efter en Gang at møde hende holdt sig dog stadig frisk og grøn i ham, og han gemte den inderst i sit Hjertes Allerhelligste og holdt Vagt om den, som man vogter sit Følelseslivs bedste Skat . . . Og mange af de Mænd, der leve det Liv, som Samfundet byder dem, og stille deres Hjertes Tørst med en Bærme, som forgifter deres Blod, vedblive dog at bære i sig en saadan frisk og grøn lille Plante, en Længsel, der er lige saa skær og fin som den en ung Pige, der intet kender til Sansernes Forvildelser, kan vogte i sit Hjerte gennem alle sin Ungdoms Aar. Og hvis Livet, før det er for sent, lader en saadan Mand møde den Kvinde, hans Hjerte begærer, vil han maaske ogsaa, trods alt, skænke hende en bedre Lykke end mangan én, som i udvortes Forstand bevarede sit Liv rent; ti for Lykken i et Ægteskab betyder det ydre saa lidt; Hjertets og Karakterens indre Egenskaber saa uendelig meget.

Da Gabriel Tollin begyndte at sysselsætte sig en Smule med Kathinka Martens, havde han ikke den fjærneste Anelse om, at dette uudviklede lille Pige-barn skulde komme til at spille nogen Rolle i hans Liv. Hans Interesse for hende var nærmest af samme Beskaffenhed, som den, han vilde have følt for en Hundehvalp eller et andet Husdyr. Naar Middagen

var forbi, underholdt han sig en Times Tid med hende, før han begav sig hen til sine Kammerater eller sit Arbejde, og skænkede hende saa ikke en Tanke mer. Han betragtede hende i denne Tid nærmest som en snurrig Fremtoning, hvis Væsen og Uvæsen det morede ham at studere. Disse Iagttagelser var ham altid til Oplivelse, og gav ham tidt Stof til en hjertelig Latter. Det morede ham at se, hvordan Barnet og Kvinden i hende laa i bestandig Strid med hinanden, hvordan snart den ene, snart den anden af de tvende Yderligheder gik af med Sejren. Hendes Instinkt var allerede en udviklet Kvindes; men Legemet lystrede endnu ikke dette Instinkt; det havde dertil alt for meget af Barnets Usikkerhed. Hendes Bevægelser vare kantede, og hun mindede overhovedet meget om en opløben Hundehvalp med dens dinglende og leddeløse Bevægelser. Alt dette søgte hun at drappere i en Dames Værdighed, og han maatte le.

I Førstningen var han kun en passiv Tilskuer ved denne Strid mellem de tvende Elementer; men efterhaanden begyndte han, skønt endnu bestandig fra et meget overlegent Standpunkt, at tage Del deri. Han gjorde af og til en spøgende Bemærkning om den Maade, hvorpaa hun gik eller stod, om hendes Bevægelser eller Tale, og det var ham en Tilfreds-

stillelse at opdage, at hun var meget lærenem. Denne lagttagelse smigrede ham og forøgede hans Interesse for Opgaven.

Hun havde en ejendommelig kejtet Maade at give Haanden paa, naar hun hilste. Han lo deraf og efterabede hendes Bevægelse; hun indsaa, at den var ugratiøs; men anstrængte sig længe forgæves for at gøre den bedre . . . Naa, saa lær mig det da, siden Du er saa klog! udbrød hun en Dag med en Mellemting af Fortvivlelse og Humor. Saa fik hun en Lektion i den Kunst at give Haanden. Denne Lektion blev nu gentaget hver følgende Eftermiddag, indtil han endelig var tilfreds: Nu er det godt! Nu hilser Frøken Kathrina Mårtensson som en Dame! Men . . . men . . . han løftede hendes noget rødsladne Haand, som han holdt i sin, op mod Lyset — hvordan er det med Neglene? . . . Og han rettede et mønstrende Blik mod hendes Fingre. Hun trak hurtig Haanden til sig og gemte den bag sin Ryg. Denne demonstrative Bevægelse tog han med stor Sindsro; han gjorde ikke Spor af Forsøg paa atter at tilbageerobre den røde Haand; men fortsatte sin sarkastiske Prædiken: En Dame maa aldrig have saadanne Fingre, Kathrina Mårtensson! Der er noget, man kalder en Neglebørste, det er saadan en nyttig lille Ting. — Ja, jeg véd det! sagde hun trodsigt. — Det er meget muligt; men . . .

maa jeg laane Haanden et Øjeblik igen . . . Hun adlød, og han fortsatte sin kritiske Undersøgelse. — Ja, rene er Fingrene jo nok; men se nu her disse Neglerødder, som vokse ned over den halve Negl. De skal skæres bort med en Kniv . . . nej, det gør ikke ondt. Siden skraber man ganske let med Knivspidsen mellem Neglen og Fingeren, og saa tørrer man Neglene omhyggeligt af med Haandklædet — en for en —; hvis det behøves, kan man ogsaa polere dem en Smule . . .

En Uge efter denne Forelæsning havde Kathinka allerede glindsende, vel plejede Negle. Han mønstrede dem og nikkede med et bifaldende Smil: Ja, saaledes skal de se ud?

Naar hun om Aftenen skulde ud med Farbror Niels eller Faster Sara i et eller andet Selskab eller i Teatret, plejede hun at gøre Toilette allerede før Middagen. Naar hun da efter Maaltidet var alene sammen med Gabriel Tollin, tog han sig for at kritisere hendes Dragt. I Begyndelsen havde hun en udpræget Smag for alt, hvad der var iøjnefaldende: røde Silke-rosetter og Sløjfer i skrigende gule Farver. Naar han saa hende optræde i al denne Pragt, kom der gerne et godmodigt, overlegent Smil om hans Mund. — Ej, ej, Kathrina Mårtensson! Du forstaar jo slet ikke at klæde Dig! . . . Naa, det er jo en Mangel,

som Du har tilfælles med Flertallet af dit Køn. Ser man undtagelsesvis en Kvinde, som er klædt med Smag, kan man sværge paa, at der staaer en Mand bagved . . . Passer det sig maaske for en ung Dame, hos hvem alt er i Overgang, at pynte sig ud paa den Maade! Dit Haar er jo hverken lyst eller mørkt, dine Øine er som Vand, din Teint holder sig i en Mellemparve, og Du selv er en Mellemting mellem Barn . . . og . . . Kvinde. Som Du véd, skal man klæde sig efter sin Person. Det eneste, som Du kan bære, er matte, dæmpede Farver . . .

Næste Gang, Kathinka vovede at udsætte sig for hans kritiske Blik, havde hun fjærnet alle stærke Farver fra sin Dragt.

Men med sit Haar havde hun stadig stort Bryderi. Fletningen ned ad Ryggen havde hun for længe siden fordømt. Det var en ganske kort lille en, og der knyttede sig mange bitre Erindringer til den; ti Gabriel Tollin havde døbt den »Halen« og plejede at trække i den for at drille dens Ejerinde. Derfor forsvandt Haarpisken umiddelbart efter Konfirmationen; men det var ikke lykkedes Kathinka at udfinde nogen anden bekvem og klædelig Frisure til Hverdagsbrug. Hun prøvede med en græsk Knude i Nakken; men Gabriel Tollin kasserede den straks! . . . Den giver Hovedet en klodset Form. Saa prøvede hun med at

rede Haaret fra Halsen op mod Issen og anbringe det der som en Valk, der i Formen mindede noget om en frygisk Hue . . . Saamænd! sagde han bifaldende . . . Men der maa være lidt Haar ned i Panden ogsaa. Der er nogle meget grimme Rynker, som skal skjules . . . Dagen efter optraadte Kathinka med krøllet Pandehaar; men det var kun Panden, der var dækket paa denne Maade, fra Tindingerne var Haaret strøget glat tilbage, hvorved Ørerne blev altfor fritstaaende og Ansigtets Oval fik en uskøn Kontur. Han gjorde hende opmærksom paa Fejlen, og for Fremtiden krusede hun Haaret ogsaa ved Tindingerne, saa at Hovedets Yderlinie kom til at danne en jævn Runding fra det ene Øre til det andet.

Gabriel Tollin blev mere og mere optaget af sin Opdragervirksomhed. Han begyndte endogsaa at føle sig en Smule stolt af Resultaterne. Det var, som havde han skabt dette lille Fruentimmer, og han fik Lyst til ogsaa at indblæse sin Sjæl i de udvortes Former, han betragtede som sit Værk. Han saa, at hun havde godt Lærenemme og var i Besiddelse af en brændende Kundskabstørst. Hun lyttede opmærksomt til hvert Ord han sagde, og det smigrede ham. Han begyndte at underholde sig med hende i en mindre overlegen Tone.

Det var netop paa det Tidspunkt, at alle de ny

Tanker begyndte at faa Magt i hans Sind. Han havde truffet Søren Wiegeland og følte sig befrugtet af hans Aand. Ideerne spirede og mylrede i ham, der var Foraar i hans Hjerte, og han følte en brændende Virkelyst hamre i sine Aarer; men, hvad det egentlig var, han vilde, det vidste han ikke endnu. Hans Stræben paa Naturstudiets Omraade tilfredsstillede ham ikke helt; han følte i sit Væsen en ubestemt Melodi af Længsel efter Skønhed; men denne Længsel havde ingen faste Konturer, og han vidste intet om Middel og Maal. Han kunde ikke tale om den; ti den var ikke saa klar, at den kunde udtrykkes i Ord. Naar han befandt sig i Selskab med Søren Wiegeland og Kammeraterne, var han altid tavs og indadvendt; han sad helst og hørte til. Men det gærende indre Liv, han levede, søgte om et Afløb, og saa gav han sig en Dag til at tale med Kathinka.

Det gik let at tale med hende; det var som at sidde alene og tænke sine Tanker højt for sig selv. Han behøvede ikke at gøre sig Umage for at udtrykke alting klart. Alt brød sig Vej i dunkle Sætninger, hvorefter den ene ofte syntes at modsige den anden, fordi de alle kun var Udtryk for Øjeblikkets Stemninger og ikke blev underkastede Forstandens Prøvelse, før de fik Lov at flyve ud og tage Form i Ord. Han iagttog Udtrykket i hendes lyseblaa Øjne, naar hun

hørte paa ham; det var én stor Forundring, det var, som stirrede hun ned i et uudgrundeligt Dyb. Han blev dristig, han udslyngede Paradokser, han berusede sig i Glæden over at kunne tale helt frit uden Frygt for Modsigelse eller Kritik. Det var, som om hans Sjæl udvidede sig i disse Samtaler, i hvilke han alene førte Ordet, og det var, som om det paa denne Maade lidt efter lidt lykkedes ham at faa fat paa noget af sit eget Jeg, at gribe og fastholde nogle spredte Fragmenter af den dunkle Melodi, som Søren Wiegelands Ord havde kaldt til Live hos ham. I Søren eller Kammeraternes Nærværelse havde han aldrig kunnet udtale sig med denne Følelse af fuldstændig Frihed. Og efterhaanden blev disse Eftermiddags-samtaler med Kathinka en hel Nødvendighed for ham, en Art sjælelig Hjemmegymnastik, hvorved han styrkede og udviklede alt det personlige og individuelle i sit Væsen, alt det, som maaske vilde være forkrøblet, hvis han havde været henvist udelukkende til Omgangen med Søren og hans Stab. Søren Wiegeland taalte ingen Personlighed ved Siden af sin egen; han var en Frihedens Dogmatiker, en af de frie Tankers Tyranner. Han vilde være absolut Enevoldshersker i sin Kres; det var mod dette Aag, at Gabriel Tollins frie Aand allerede nu rejste sig, og det var for denne Tvang han holdt sig skadesløs gennem Samtale med Kathinka.

Han opdagede snart, at hun havde Sans for Kunst. Det laa i Luften i denne By, hvor Scenens Helte saa længe havde været Mellemklassens Kæledægger, og hvor den stigende demokratiske Flodbølge havde fremkaldt en Konjunkturstrøm, som nu efter sin Tur bar den nye Litteratur og Kunst oppe. Med den Smidighed, som udmærkede hende, havde Kathinka Martens i disse faa Aar tilegnet sig alle en Hovedstadsdames Interesser. Paa samme Tid som hun i udvortes Forstand akklimatiserede sig, gjorde hun det ogsaa i aandelig Henseende, og i forholdsvis kort Tid gennemløb hun alle de Udviklingsstadier, som hendes Kammerater i Skolen havde brugt Aar for at gennemgaa. Hun havde sværmet for sin Religionslærer, og hun havde Aaret efter baaret den store Skuespillers Billede indsvøbt i Silkepapir ved sit Hjerte. Nu tog hendes Udvikling et nyt Skridt, idet hun begyndte at interessere sig for den nye Litteratur og den nye Kunst. Denne Interesse mødte hende fra alle Sider, og at hun blev grebet af den var en lige saa selvfølgelig Sag, som at hun aandede.

Desuden laa der en Tilfredsstillelse for hendes Forfængelighed deri; ti det var denne Interesse, som lidt efter lidt formindskede Afstanden mellem hende og Gabriel Tollin og hjalp hende til at entre op paa Pjdestalen ved hans Side. Hun havde anet det

allerede fra deres Bekendtskabs første Stund; det var derfor hun saa opmærksomt havde lyttet til hans Ord.

Den samme opadstræbende Drift, der havde lært hende i Løbet af nogle faa Aar at omskabe sig fra et naivt Landsbybarn uden Væsen til en ung Hovedstadsdame med en normal Dannelse og et ulasteligt Ydre, drev hende nu til at kaste sig over den Interesse, der var Øjeblikkets Mode, og bragte hende til at sværme for Litteratur og Kunst. Men ligesom den Dannelse, hun havde tilegnet sig, for hende kun var et Middel, saaledes var hendes Interesse for Kunsten det ogsaa. Der boede i hende ingen virkelig Kærlighed til Kundskaber og Viden, ingen oprindelig Sans for det skønne i og for sig. Hendes Væsen var uden Dybde; men dets lave Vande spejlede alt, hvad der gled hen over deres Flade. Hun var naturligvis ingen religiøs Natur; men hvis Religionen havde været paa Moden, vilde hun ogsaa være bleven gudsfrygtig. Nu var det tværtimod en Modesag at tænke frit, følgelig tænkte Kathinka Martens frit. I de Krese, hun helst vilde omgaaes, var man Demokrat, følgelig blev hun ogsaa Demokrat. Paa samme Maade forholdt det sig med hendes Kærlighed til Litteraturen og Kunsten. Det Maal, mod hvilket hun styrede, om end ikke med fuldt klar Be-

vidsthed — var er social Position, som kunde sætte hende i Stand til at føre en Tilværelse, der stemmede med hendes Smag og Forfængelighed. Naar hun af og til tænkte sig den Mulighed, at hun kunde blive nødt til at vende tilbage til det Hjem, hvorfra hun var udgaaet, kunde hendes lyseblaa Øjne faa et Udtryk af virkelig Angst. Men hendes Stilling i Farbroderens Hus var ikke sikrere, end at Tanken om denne Mulighed nok af og til kunde dukke op hos hende. Farbroder Niels og Faster Sara havde lidt efter lidt vænnet sig til hende; men nogen virkelig Inderlighed i Forholdet mellem dem var der ikke. Kathinka haabede imidlertid, at hun efterhaanden skulde kunne gøre sig uundværlig, at hun umærkeligt skulde liste sig ind i begges Hjerter, og at hun til sidst skulde kunne arrangere sig der som deres eget Barn. Men hun vidste ogsaa, at dette Haab hvilede paa løs Grund, og af og til tænkte hun med Forfærdelse paa det gamle Testamentes Beretning om den Sara, der i langt mere fremskreden Alder end hendes Faster, havde født sin Herre Abraham en Søn. Hun troede ikke paa, at der i hin bibelske Beretning var Tale om noget Underværk; i saa Fald vilde hun have følt sig roligere i Bevidstheden om, at Underværkernes Tid nu var forbi. Men hun betragtede Sagen rationelt, derfor opskræmmedes hun af den

bibelske Fortælling om Saras sene Frugtbarhed, og hun skælvede for den Skæbne, som vilde ramme hende selv, hvis alt dette skulde gentage sig. Sæt nu, hun som Ismael skulde blive udstødt i Ørkenen . . . alene i Livets hæslige Ørken!

Frygten for dette Fremtidsperspektiv var hende en ny Spore til at tilegne sig al den Udvikling, Forholdene for Øjeblikket gav hende Adgang til; derfor havde hun fortsat sine Studier, ogsaa efter at hun var konfirmeret. I Skolen havde hun udmærket sig ved en ganske ualmindelig Sprogsans; Farbror Niels lod hende fortsætte Sprogstudierne. Hun havde vist Anlæg for Tegning, ogsaa dette Anlæg fik hun Lejlighed til at uddanne videre. Paa sin attende Fødselsdag fik hun en Malerkasse foræret af Farbror og Faster. Hen paa Sommeren kunde man jævnlig se hende udenfor Villaen ved Strandvejen i Færd med at male det Motiv, som de fleste unge, malende Damer have behandlet et større eller mindre Antal Gange: et Stykke blaat Vand, en Strimmel Strandbred, en Baad eller et Baadehus og nogle grønne Træer. Dette Maleri forærede hun Farbror Niels paa hans Fødselsdag. Om Efteraaret blev hun indmeldt som Elev hos en bekendt Kunstner, der havde omdannet sit Atelier til Malerskole og gav Undervisning til en Mængde unge Damer, hvoriblandt ogsaa til Kathinkas intimeste Veninde, Frøken Trine Madsen.

Gabriel Tollin havde nu fuldendt sine Studier ved Akademiet. Ved Slutningen af sidste Semester havde han erholdt den højeste Belønning, som kunde tildeles en Elev for Fremskridt og Flid i de rent mekaniske Studier. Det Kunstværk, hvormed han havde konkurreret til den store Guldmedalje og det dermed følgende Rejsestipendium, havde derimod ikke fundet Naade for de akademiske Fædres Øjne, og Medalje og Stipendium var blevne tildelte en Kunstner, hvis Arbejde stemmede bedre med de akademiske Traditioner. Mod denne Afgørelse rejste der sig en Storm af Uvilje i de Blade og Tidsskrifter, der repræsenterede de moderne Idéer. Søren Wiegeland skrev den ene flammende Artikel efter den anden; han kritiserede ubarmhjertigt det Arbejde, der var bleven belønnet med Medaljen og paaviste Fortjenesterne ved Gabriel Tollins Kunstværk, der hævedes til en af den moderne Skoles betydeligste Frembringelser. Artiklens Forfatter appellerede til Publikums Dom og fremsatte ganske ligefrem den Anklage, at de akademiske Fædre i deres Bedømmelse af de konkurrerende Arbejder havde ladet sig lede af deres rent personlige Sympatier for den gamle Kunstretning og derved vanrøgtet Kunsten, hvis Interesser de fremfor alt vare satte til at varetage. Mod denne Beskyldning protesterede den akademisk sindede Presse, og Striden døde hen.

Selv havde Gabriel Tollin baaret sit Uheld med megen Fatning. Han hørte ikke en Gang den Allarm, der en Tid opstod omkring hans Navn. Tidligt om Sommeren havde han snøret sin Ransel og var rejst til et Land, hvis storladne Natur efterhaanden gjorde et dybere og dybere Indtryk paa ham. Der oppe vandrede han nu omkring blandt Fjælde og aandede deres friske, rene, styrkende Luft. Og det var, som om han selv voksede med den Natur, der omgav ham, og meget af, hvad han hidtil havde anset for stort, skrumpede sammen og blev helt ubetydeligt og smaat. Fremfor alt blev dette ham paafaldende, naar han lod Tankerne glide tilbage over sit Liv og søgte at gøre sig selv klart, hvad han havde udrettet, og hvad han havde vundet. Det tilfredsstillende ham ikke, han drømte om noget større, højere, fuldere, rigere. Det var, som om hans Længsel havde sprængt usynlige Baand, og for første Gang aandede han frit og dybt. Han tilfredsstillendes ikke længere af det Haandværkerarbejde, han udførte. Han havde modelleret et Par Buster, Portrætter af Bønder, typiske og karakteristiske i al deres Grimhed, og han havde i disse Arbejder lettere og bedre end nogensinde tidligere overvundet de tekniske Vanskeligheder. Og dog var han ikke fornøjet. Han havde ogsaa modelleret et Par Sæterjenter og oplevet nogle banale Eventyr: men det var ikke det, han længtes efter.

Hvad var det da? Han vidste det ikke. Han var nu en og tredive Aar og burde vel have sin Ungdoms Storm- og Læreaar bag sig. Han burde vel snart begynde paa sin Manddoms Arbejde, begynde at leve en Mands Liv. Men han vidste næppe, hvor han skulde tage fat, eller hvad der skulde blive hans Manddoms Arbejde. Idéerne krydsede hverandre i hans Hjerne; men ikke en eneste af dem formede sig fuldstændig klart for hans Bevidsthed. Hans Tankeliv var i den samme Gæringstilstand som hans Følelsesliv: en Jord, som Grøden er kommet i, alting grønnes, Græs og Blade pippe frem af Jorden, Knopperne begynde at forme sig og svulme; men endnu har ingen Blomst vist sig og med sine klare Farver og bestemte Konturer sat Skel midt i al denne Spiringens grønne Ensformighed. Han længtes efter noget klart og bestemt, noget, som kunde forjage den ubestemte Tomhedsfornemmelse, han altid følte. Han længtes efter at give sig helt hen med Legeme og Sjæl i Kærlighed til en eneste Kvinde og at samle i denne ene Følelse al den Varme og Inderlighed, der laa gemt i hans Natur. Han var led og ked af det indholdsløse Liv, han levede, træt af at lege med Følelser og Ord, træt af at ane en Mulighed i hver ny Kvinde, der krydsede hans Vej. Og netop paa samme Vis længtes han efter en ny Opgave, hvorpaa han kunde

ofre al den Kraft og alt det Talent, han ejede. Han tørstede efter det store i Kunsten som i Livet. Han vilde finde Udtryk for den skønne Melodi, han altid hørte lyde i sit Indre. Han vilde se sit Ideal virkelig-gjort i Kunst som i Liv. Alt, hvad han hidtil havde oplevet af banale Eventyr, alle de smaa Sejre, han havde vundet paa Naturefterligningens Omraade, havde aldrig tilfredsstillet denne dybe og stærke Længsel.

Der var en Idé, som hans Tanker ofte tumlede med; det var den, at legemliggøre sin Samtids Kamp og Stræben i et plastisk Symbol. Han vilde forme en Skikkelse med typiske Træk, og uvilkaarlig fremstillede sig da for hans Fantasi Billedet af den Mand, som for ham var Samtidens mest karakteristiske Repræsentant, Frihedsforkynderen, Oppositionsføreren, den Mand, til hvem den unge Generation saa op med Beundring og Henrykkelse: Søren Wiegeland. Gabriel Tollin havde allerede modelleret hans Buste; men det nye Arbejde skulde ikke indskrænkes til disse smaa Proportioner. Han vilde frembringe noget stort, baade legemlig og aandelig talt vilde han fremstille en Søren Wiegeland i overnaturlig Størrelse, forme ham til et Symbol for Frihedskampen, for den evige Strid imellem Indehaverne af Samfundsmagten og den revolterende Nydannelseskraft. Denne Plan fremstillede sig ubeskrivelig fristende for hans Fantasi; men naar

han vilde flytte Opgaven fra Fantasiens Egne over paa Virkelighedens faste Jord, naar han med sin Forstand prøvede paa at trække Konturerne til dette Billede, forflygtigedes det altid, og han følte det, som om han stod og stirrede paa en tom Pjedestal. Paa den skulde Værket rejses; men hvordan det skulde se ud, vidste han ikke; ti Drømmebilledet forsvandt altid i det Øjeblik, han forsøgte at maale det med Forstandens beregnende Blik; men, naar han atter gav sig de ubestemte Drømme i Vold, glimtede det atter lige skønt for hans Fantasi.

Længslen efter at gribe dette Drømmebillede og drage det ned paa Jorden, betog ham mer og mer: den blev til en Lidenskab, som røvede ham hans Nattesøvn og stjal Kraften fra hans Arbejde om Dagen. Det var, som om han samlede hele sin Sjæl i Anstrengelsen for at mindes noget, noget, som længe havde ligget ham paa Tungen, noget, som han følte, at han vidste, som laa gemt et Sted i hans Indre, hvorvel han ikke kunde tydeliggøre det for Tanken og Forstanden, fordi Ordet, Ideens ydre, konkrete Fortolker, nægtede ham sin Hjælp. Og alle hans Anstrengelser for at finde det gjorde kun hans Vaande endnu mere uudholdelig.

I den Stemning mødte han atter Kathinka hen paa Slutningen af Sommeren. Han havde just ikke

ofte tænkt paa hende i Sommerens Løb, og det var aldrig faldet ham ind, at hun i det hele taget kunde være den Kvinde, han længtes efter. Og dog følte han sig glad og tilfreds, da han nu atter sad lige over for hende efter Middagsbordet og talte med hende om alt, hvad Øjeblikkets Stemning lagde ham paa Tungen. Uden at han nogensinde havde gjort det klart for sig selv, var disse smaa Samtaler med hende lidt efter lidt blevne ham en Nødvendighed. Med ingen anden kunde han tale saa frit som med hende . . . Han havde vænnet sig til det; det var kommet ganske af sig selv. Grunden til den velgørende Frihed, han følte i hendes Selskab, var fra Begyndelsen den, at hun var et Barn, af hvem han ikke behøvede at frygte hverken Indvendinger eller Kritik. Men medens han i Følelsen af sin Overlegenhed stadig gav sine Tanker og Indfald frit Løb, havde Barnet lidt efter lidt udviklet sig til Kvinde, og det var kun et Tids-spørgsmaal, naar han opdagede det. Da vilde han allerede forlængst have skænket hende saa meget af sit eget Jeg, at han ikke mere kunde løsrive sig fra hende: ti jo mere en Mand giver en Kvinde, des stærkere binder han sig til hende.

Naar Middagen var forbi, havde de vænnet sig til at flygte fra Herskabet Martens' store, kolde Salon ind i Kathinkas Jomfrubur, og det var, som om de

kom hinanden nærmere, ved at Rammen omkring deres daglige Samvær blev mindre. Det lille Værelse havde et personligt Præg af sin Herskerindes Smag. Hver lille Ting herinde var Kathinka og hvert Møbel mindede om hende. Henne ved den ene Side af Vinduet stod et Skrivebord, ved den anden et Staffeli. I Vindueskarmen fandtes ingen Blomster, kun en eneste Potteplante stod der, en *Aspidistria*. — Hvorfor har Du netop den, naar Du ellers ingen Blomster har? spurgte Gabriel Tollin en Gang. — Jo, ser Du, svarede hun smilende, den er saa god. Sommetider faar den Vand og sommetider ikke, og tidt faar den ingen Sol i lange, lange Tider. Men dog gaaer den ikke ud. Den taaler alt.

Midt i Værelset stod et lille Divanbord og to lave Lænestole. Modernt stilløse, solide og bekvemme at hvile i, repræsenterede de hendes borgerlige Smag og hendes Svaghed for at indrette sig det bekvemt i Livet. I den ene af dem plejede Gabriel Tollin at tage Plads, i den anden strakte Kathinka sig velbehageligt. Af og til bød han hende en Cigaret, som hun modtog. Og han nød Synet af hende, naar hun sad der med Haaret opsat som en frygisk Hue over Issen, magelig tilbagelænet, med den rygende Cigaret imellem Fingerspidserne, medens hendes Øjne, som havde visnende Blaa-Anemoners blege Farve, fæstedes

saa opmærksomt lyttende paa ham, naar han talte, og hendes fine Sko vuggede op og ned under Kanten af hendes Skørt.

Selv i hendes Fremtrædens mindste Enkelthed saa han Sporet af sin egen formende Indflydelse, og al hendes Tale bar det samme Præg. Hendes Tankeverden var hans egen, omplantet i et andet Jordsmon; hendes Tanker og hendes Anskuelser, hele hendes Sjæleliv var lutter Reflekser af hans. Men det faldt ham aldrig ind, at Lyset var laant, og Reflekserne blændede ham: alt, hvad han elskede, strømmede ham jo i Møde fra hendes Læber. Det var hans egen dunkle, urolige Drømmeverden, som her traadte frem for ham i klare, skarpe Konturer, og han genkendte ikke Billederne som sin egen Aands Børn. De forekom ham kun som Skabninger af en beslægtet Aand; det var, som om hun havde klaret for ham meget af, hvad han selv kun dunkelt havde anet, og som om hun havde vist ham Vejen, hvor han selv havde famlet i Mørket . . . Hendes praktiske Natur laante ofte disse Tankereflekser et skarpere Lys, gjorde dem mere bestemte og anskuelige.

Da de atter mødtes efter Ferien, anede hun med sit kvindelige Instinkt straks, at der foregik noget i ham, og da det forekom hende, at han efter Sommerens Adskillelse var bleven mere stiv og fremmed, opbød

hun al sin Elskværdighed for atter at bringe Forholdet imellem dem tilbage paa den tidligere fortrolige Fod.

Han havde lejet sig et Atelier i Stueetagen i et Hus, som laa lige overfor Marmorkirken, og der plejede hun nu af og til at ópsøge ham. Hun havde længe haft Lyst dertil; men hun havde frygtet, at han maaske kunde misforstaa et saadant Skridt fra hendes Side. Han havde aldrig bedt hende komme. Da hun første Gang stod udenfor Døren til hans Atelier og tilkendegav sin Nærværelse ved en ængstelig Banken, slog hendes Hjerte virkelig saa stormfuldt, som om hun havde været paa Nippet til at foretage en ulovlig Handling. Hun følte sig til Mode, omtrent som hun tænkte sig, at en Tyv maatte være, naar han for første Gang stod i Begreb med at forbryde sig mod Samfundets Love. Men det var jo kun Samfundets Fordomme, hun forgreb sig paa! . . . Da han lukkede Døren op og saa hende staa der, iagttog hun opmærksomt det første Udtryk, Overraskelsen fremkaldte hos ham, og det forekom hende, at det var Glæde blandet med en vis Stolthed paa hendes Vegne.

Hun tog ikke fejl. I hans Drømme om en Tid, da de selskabelige Vedtægters Herredømme skulde være udryddet fra Jorden, indgik ogsaa som et væsent-

ligt Punkt . . . ja som Midtpunkt i det hele . . . Forestillingen om en ny Race af Kvinder, der ikke skulde være behæftede med de Lyder og Fejl, Svagheder og Ufuldkommenheder, som fandtes hos Kvinderne af den foregaaende Generation. Vor Tids Kvinde skulde være Mandens jævnlige i alt, og saa lidt som en Mands Skridt ude i Verden behøvede at bevogtes af ængstelige Øjne, saa lidt skulde Fremtidskvindens Skridt trænge til nogen Art Bevogtning. Kvinden skulde opfores i Frihed, og derigennem skulde hun komme til at stifte Bekendtskab ogsaa med Frihedens anden Side, dens uadskillelige Supplement . . . Ansvar. Billedet af denne Fremtidskvinde, som hans Fantasi havde digtet, syntes ham saa skønt. Og da han i Aften saa Kathinka staa der i Atelieret, var det, som om Idealet fra Drømmenes Rige var nedsteget til ham, og i det Øjeblik faldt maaske den Gnist, som tændte Kærligheden i hans Hjerter. Han følte en stor Henrykkelse, blandet med en næsten religiøs Ærbødighed for dette lille Menneske, som han havde set vokse op for sine Øjne og udvikle sig legemligt og aandeligt til den Kvinde, hun nu var. Og fra den Stund forsvandt hans Overlegenhed overfor hende, han følte sig paa en Gang saa forunderlig ydmyg stemt; det var, som om han kunde synke ned for hendes Fødder og kysse Sømmen af hendes blaa Kjole.

Den Aften var det, som om det lysnede op i hans Indre. Det var, som om den lille Gnist, da den faldt i hans Hjerte, hvor Brandstoffet længe havde ophobet sig, ogsaa havde fænget i hans Sjæl eller i det mindste kastet Lys over alt det, som rørte sig i dens Dunkelhed. Da han sent om Aftenen med lange Skridt vandrede rastløst rundt om Marmorkirken — det var, som om han i den forcerede Bevægelse havde fundet en Art ydre Afløb for sin nervøse Ophidselse — stod det Billed, han saa længe havde drømt om, paa en Gang lyslevende for hans Tanke. Prometheus! Titanen, som i Trods rejste sig mod Alherskeren Zeus, og som til Straf blev smeddet til Skytiens Klipper, Lysbringeren, som røvede Ilden fra Himlen ned til den mørke og kolde Jord, Menneskenes Ven, de fattiges og undertryktes Helt . . . det var jo ham, han havde drømt om! Han var det Gudmenneske, som skulde symbolisere Tidens Længsel efter Frihed, Sandhed og Lys.

Da Gabriel Tollin hen ad Morgenstunden kom hjem, fik han en gammel, græsk Mytologi rodet frem og fordybede sig i Prometheus-Sagnet. Jo længere han læste, des mere fængslede det ham. Hans Fantasi kastede sig over Stoffet og begyndte at forme det; al sin Sjæls Rigdom digtede han ind i dette Stof. Dette Sagn rummede alt, hvad han havde længtes efter at give Udtryk i sin Kunst.

Men, da han siden vilde trække Konturerne om dette Fantasibillede op, da var det, som om han havde villet presse noget alt for stort og vidt ind mellem visse paa Forhaand afstukne Grænser.

Dog . . . Skaberdriften brændte i hans Aarer, og han maatte arbejde for at stille dens Uro. Han gav sig ikke Tid til at gruble over Vanskelighederne; han kastede sig hovedkulds ud i dem. Det var, som om han befandt sig paa Bunden af en dyb, mørk Brønd; han famlede omkring, uden at vide, hvorhen han gik, men arbejdede sig ufortrøden fremad. Snart fremtraadte i Leret de første, vage Omrids af Titanens Legeme, lænket til Klipperne.

Kathinka besøgte ham ofte i hans Atelier i denne Tid, altid i Mørkningen; ti hun vidste, at han da holdt Hvil. Det var som en Befrielse fra en uhyre Byrde, hver Gang hun kom. Han undte sig nu ikke mere Tid til at passiare efter Middagen; det gjaldt om at redde endnu en Time af Dagen, som blev kortere og kortere, og saa snart han var færdig med sit Maaltid, skyndte han sig, drevet af en feberagtig Virke-trang, tilbage til sit Atelier. Men naar den Time var gaaet, og Skumringen ubønhørligt bredte sig ud over ham og hans Arbejde, da hørte han altid samme frygt-somme Banken paa sin Dør, og da vidste han, at det var hende, der kom. Og da var det, som om

Arbejdets Feber med ét var forsvundet, og han strakte sig ud i Hvilen med en Følelse af uendeligt Velbehag. Han trak Atelierets eneste magelige Stol frem, og i den slog hun sig til Ro. Der var halvmørkt i det store Rum, og han tændte ikke Lys; den graa Skumring havde noget saa usigelig stemningsfuldt ved sig; den laa som et let Slør over hendes Ansigt, og den klædte hende saa godt. Hun sad altid dér under det store Vindue, og han saa Yderlinierne af hendes Skikkelse tegne sig blødt imod Stolens lyse Rygstød; hendes Hovede, der ragede op over dette, tegnede sig som i Relief mod Vinduet; men Trækkene kunde han ikke skelne; han saa kun hendes hvide Tænder lyse frem nu og da, naar hun lo. Og saa hørte han hendes Stemme klinge frem af Mørket som en rislende Skovbæk. Den ejede ingen bløde eller indsmigrende Betoninger, den havde ikke den melodiske Bøjelighed, hvis Vellyd er som en Sang, der i sin Dalen og Stigen er Udtryk for et Temperament, der rummer en varmere Følelsens Inderlighed og en ubegrænset Hengivenhed. Kathinkas Stemme var klangfuld og metalhaard; men han elskede dens rislende Friskhed, og det var aldrig faldet ham ind, at den savnede Udtryk for alle blidere Følelser, for Sjælens Hengivenhed og Hjertets Godhed.

Han bredte et Tæppe ud paa Gulvet, ikke helt

ved hendes Fødder, men heller ikke alt for langt fra dem og lagde sig ned derpaa for at tilbede hende i Stilhed. Han vidste vel allerede, at han elskede hende; men det var, som om han ikke ørskede at fremskynde Tilstaaelsen deraf. Han frygtede ogsaa, at hun kunde opfatte det, som om hans Dristighed var foranlediget ved, at hun sad der ene hos ham i hans Atelier, og han vilde for ingen Pris misbruge den Tillid, hun derved viste ham. Netop dette, at hun uden al Led-sagelse eller Beskyttelse havde vovet sig ind i hans Bolig, hævede hans Ansvarsfølelse til det yderste og gjorde ham mere forsagt og ængstlig, end han maaske under andre Omstændigheder vilde have været.

Han laa ganske stille der paa Tæppet og tænkte paa, hvad han vel havde at byde hende. Han saa ingen Lysning og ingen Dag. Selv kunde han jo neppe fortjene mere end det tørre Brød. Hvad Ret havde han til at knytte en andens Liv til sit?

Han anede ikke, at hun sad der brændende af Længsel efter at gøre sin første erotiske Erfaring, og at der hos denne uskyldige, unge Pige ikke fandtes svageste Spor af den Alvor og den Ansvarsfølelse, hvormed han, der ikke var uskyldig, imødesaa den Time, der, som han troede, skulde afgøre begges Livs-skæbne.

For at kue sin Længsel, der drev ham imod

hende, talte han uafbrudt. Han udviklede sine Planer indviede hende i sine Hemmeligheder. Han følte en Trang til at delagtiggøre hende i hver Tanke, der foer gennem hans Hoved. Han beskrev hende sit Værk, saadan som han saa det i sin Fantasi.

— Korsfæstet ved Klippen ligger Titanen i halv oprejst Stilling, og hver Muskel i hans Krop er knyttet i Trods, hver Fiber er spændt. Jeg vil i ham give Billedet af en mægtig, men bundet Kraft. Med udspilede Kløer staaer Ørnen og slider i hans Indvolde. Dens Vinger ere løftede, Fjerene rejse sig paa dens Hals, Øjnene gnistre . . . Endnu et Øjeblik, og ogsaa dens Næb vil sænke sig i Titanens Lever. I hans Træk vil jeg søge at finde Udtryk for den højeste jordiske Smerte . . . en Smerte, der staaer paa Vanviddets Grænse. Øjnene synes at ville trænge ud af deres Huler, Munden aabner sig til et Véskrig . . . Men paa samme Tid skal man faa Indtrykket af, at Lænkerne i næste Nu ville springe . . . og da skal Titanen med sine vældige Hænder gribe sin Bøddel om Halsen og kvæle ham! . . . Troer Du ikke, at det kan blive storartet?

— Jo, sagde hun. — Det troer jeg godt. Men det kommer jo an paa Udførelsen.

Det var sine egne Udtalelser, han hørte gentage; men han følte det, som om der laa en hemmelig Spore i

de Ord, som hun helt mekanisk havde udtalt. Hendes Tanker vare fjærnt fra Prometheus og hans Lidelser. Hun sad og forundrede sig i Stilhed over, at han nu kunde have Tanke for noget som helst andet end hende. Denne Ligegyldighed krænkede hende næsten. Hun troede tidt i hans Blik at have opdaget et Glimt af noget, som fik hendes Hjerte til at banke i forventningsfuld Uro. Hun var vis paa, at han elskede hende. Men, hvorledes kunde da en stor, stærk Mand ligge dér ved hendes Fødder Aften efter Aften uden med en Bevægelse eller et Ord at forraade, at der boede glødende, varme Følelser i ham? Dette Spørgsmaal formede sig maaske ikke bestemt for hendes Bevidsthed; men det var den hemmelige Klangbund for hendes Stemning, og det avlede i hendes Sind en kølig Bitterhed, der bragte hende til at se ironisk paa Gabriel Tollin og alt, hvad han sagde. Hun følte næsten som en Fornærmelse i denne Selvbeherskelse, hvis dybtliggende Grund hun ikke forstod, og som hun derfor ikke kunde skatte. Hvis hun havde kunnet fatte den, vilde den have smigret hendes Hjerte som et Udtryk for Inderligheden af den Følelse, hun indgød ham; men hos hende selv fandtes der ingen Mulighed for en tilsvarende Følelsens Inderlighed; derfor kunde hun heller ikke forstaa den hos andre. Efter hendes ungdommelige Begreber var det lille Kærlig-

hedseventyr, hun beredte sig paa, ikke saa farlig en Sag. For hende gjaldt det kun om at faa en hemmelig Nyfigenhed tilfredsstillet, en Nyfigenhed, som hun havde gaaet og baaret paa lige fra den Stund, da hun læste sin første Roman. Og saa fandt hun desuden noget for sin agtpaagivende kvindelige Forfængelighed næsten ydmygende i den Tanke, at hun var bleven atten Aar uden nogensinde at have tvunget en Mand til at glemme sig selv. Bag disse to samvirkende Aarsager laa endnu en tredie, som hun instinktmæssig søgte at skjule for sig selv; det var en dunkel, fysisk Tiltrækning, hun fornam mellem ham og sig selv.

Hun lyttede temmelig aandsfraværende til hans Ord; men han mærkede ikke Forandringen i hendes Stemning. Hendes Rolle havde jo altid været den rent passive at lytte til hans Ord og selv kun nu og da at indskyde en enkelt Bemærkning. Han laa ved hendes Fødder og lod sine Tanker flyve ud, inspirerede af hendes Nærhed; og aldrig faldt Tanker ham saa godt i Traad, som naar hun var hos ham. Hans Aand svævede paa stærke, hurtige Vinger over en Verden af straalende Skønhed; Horisonten var videre, hans Blik skarpere, og alting traadte tydeligere frem end ellers. Og efterhaanden som Billederne tegnede sig for hans Bevidsthed, gav han dem Ordets

konkrete Form . . . og altid følte han det da, som om han i et saadant inspireret Øjeblik havde fundet, hvad han hidtil forgæves havde søgt.

Men uophørlig bevægede hans Tanker og Forsætter sig i den samme Kres, og da hun ikke havde Øre for Nuancerne, syntes hans Foredrag hende i Længden noget ensformige. For hendes praktisk nøgterne Forstand tegnede alt sig øjeblikkelig helt klart, i skarpe Konturer, uden Skygger og uden Dybde, i Skemata, som paa udvortes Maade gengav Ordenes Begreb, aldrig deres finere Indhold, deres Sjæl. Frihed havde for hende ingen anden Betydning end en Udvidelse af Grænserne for, hvad hun personlig havde Ret til at gøre eller at undlade, derfor elskede hun nok Friheden; men det trættede hende idelig at høre Ordet nævne. Sandhed blev for hende et raffineret Middel til at skjule, hvad hun ønskede skjult; ti hun havde gjort den Opdagelse, at en usminket Sandhed aldrig vinder hel og fuld Tiltro. Og paa samme Maade forholdt det sig med alle de andre Ord, hun idelig hørte summe om sine Øren.

Et eneste Ord var der dog, som hun aldrig blev træt af at gentage; det var Ordet Sejr. De unge talte med en saadan Tillid om den, og hun brændte af Længsel efter at nyde Sejrens Frugter. Hun var jo ogsaa selv interesseret i Kampen, hun havde taget

sit Parti og stillet sig paa de unges Side. Lige fra den Stund, da hun havde faaet Pensel og Palet foræret af Farbroder Niels, havde hun henregnet sig til den moderne Retning indenfor Kunsten. Trine Madsen hørte ogsaa til den.

Gabriel Tollin havde indført hende i sin Kammeratkres, og hun havde fundet en begejstret Modtagelse i den. Hun var jo den første Amazone, som frivilligt havde valgt at stille sig i Oppositionens Rækker! Og Amazonen var ung, og havde ingenlunde tilsat noget af sin kvindelige Tiltrækning. Snarere søgte hun paa alle mulige Maader at give den Relief gennem et raffineret Koketteri. Hun koketterede med Sjæl og Legeme, med Blik og Tanker — især naturligvis med de Blik og Tanker, som stod højest i Kurs i de Krese, hvor hun færdedes; følgelig blev hun ogsaa efterhaanden alle de unge Friheds- og Kunstentusiasters hemmelige Sværmeri. Gabriel Tollin mærkede det nok; men han var kun stolt derover. For ham var der ingen Grund til Frygt; han vidste jo, at han var den, der ejede hendes Kærlighed. Og denne Vished fyldte ham med Tryghed. Hun havde aldrig sagt ham det med Ord, men hele hendes Væsen sagde ham det tydeligere end Ord formaaede. Der behøvedes ingen Eder og Forsikringer, at eje hendes Kærlighed var at eje den helt.

Hun var jo hans Ideal, altsaa ejede hun alle de Dyder, han selv satte højest!

Den Aften, da han som sædvanlig laa paa Tæppet ved hendes Fødder og tænkte sine Tanker højt, bankede det paa hans Dør: tre skarpe, bestemte Slag.

— Hvem troer Du, det kan være? spurgte hun hviskende.

— Søren Wiegeland.

— Luk saa op! sagde hun.

Hun havde ofte hørt Tale om Søren Wiegeland; men hun havde aldrig truffet ham personlig. Hans Virksomhed havde jo vakt en Del Allarm. Dommene om ham lød hverandre stik modsatte fra de forskellige Lejre; men i hvilken Lejr den Talende end hørte hjemme, saa fik Ordene altid en lidenskabelig Voldsomhed, naar Søren blev Talens Genstand. Derved var hendes Nysgerrighed bleven vakt. Han var jo ogsaa den typiske Repræsentant for den Frihedsstræben, hvis Fane hun selv havde svoret til. Desuden var han en af Dagens mest omtalte Personligheder, og i et lille Land bliver en Mand, som rager en Smule op over Mængden, saa uforholdsmæssig stor. Kathinka havde ofte mødt Søren paa Gader og Spasere-gange, og hvad enten hendes Ledsagere havde været venligsindede eller fjendtlig stemte mod Sørens Virksomhed, saa havde de dog altid betegnet ham som

en Seværdighed. — Sé, der gaaer Søren Wiegeland! Hans Ansigt tiltalte hende. Hun følte en Slags Beundring for dette Udtryk af brutal, hensynsløs Kraft. Han pirrede ogsaa hendes Nysgerrighed; ti ligesom han i Almindelighed var en Repræsentant for Friheden, saaledes repræsenterede han ogsaa, hed det sig, i Lære som i Liv, den erotiske Frihed, og intet kunde være mere egnet til at vække hendes Nysgerrighed end netop dette. Hans Fjender nævnede hans Navn med Afsky og kaldte ham et Menneske uden Moral; men hun havde ofte hørt Gabriel Tollin omtale Søren som den, der kæmpede for en højere Moral end den konventionelle. Denne højere Moral paa den frie Erotiks brede Basis havde hun særdeles megen Lyst til at lære at kende, derfor havde hun længe ønsket at gøre Søren Wiegelands Bekendtskab. Og nu kom Tilfældet hendes Ønsker i Møde.

Gabriel Tollin havde atter trættet hende med sine evindelige Udviklinger af Prometheus-Sagnets Skønhed; han havde netop faaet talt sig varm, da Søren Banken lod sig høre. Hun saa hans Tøven og forstod, at han helst vilde være uforstyrret; men saaledes som hun i dette Øjeblik var stemt, bidrog det kun saa meget mere til at gøre hendes Beslutning urokkelig.

Han maatte føje hende. Han rejste sig og tændte

Lampen med rystende Haand, rullede sit Tæppe hurtig sammen, trak en Stol frem til Kathinka og aabnede saa endelig Døren.

— Det er Pokkers, saa længe man maa vente udenfor din Dør! sagde Søren Wiegeland i en noget irriteret Tone, idet han traadte ind; men næppe havde han faaet Øje paa Kathinka, før det fortrydelige Udtryk paa en Gang forsvandt fra hans Ansigt og afløstes af et Smil.

— Ah! Nu forstaaer jeg!

Søren bøjede sig dybt og tog Kathinkas Haand, som hun rakte ham. Og det var, som om han, fordybet i Beskuelsen af hendes lille Person, helt havde glemt at give hende hendes Haand tilbage. Han beholdt den en god Stund, medens hans Blik ugenert hvilede paa hende. Han havde en ejendommelig Maade at betragte Kvinder paa; hans Blik var dristige, og der laa noget udfordrende i hans Sikkerhed. Det var, som om han vilde sige: De behager mig, og jeg bryder mig ikke om at skjule det!

Kathinka følte sig en Smule forlegen under dette mønstrende Blik; der var noget deri, som gjorde et stærkt Indtryk paa hendes Sanser. Der strømmede en forunderlig, selvbevidst Villieskraft ud af hans Øjne. Hun stod Ansigt til Ansigt med Hensynsløsheden i egen Person; hun forvekslede den med Styrken, og

den henrev hende. Det var, som om man altid maatte adlyde disse Øjne. Men netop derfor følte hun i dette Øjeblik en uimodstaaelig Trang til at hævde sin Frihed saa vel overfor Søren selv som overfor den Mistanke, hun anede bagved hans Ord med Hensyn til et intimere Forhold mellem hende og Gabriel Tollin. Det var, som om denne Mistanke truede med at spærre en Vej for hende, med at berøve hende en Mulighed . . . ti hun læste Interesse i Sørens Blik.

— Hvad er det, De forstaar? spurgte hun en Smule spotsk.

— At man nødig aabner Døren for sine Venner, naar man har saa sjældne fremmede!

— Hvorfor ikke? spurgte hun i stridslysten Tone.

— Hvorfor ikke? vrængede han smilende, og Smilet sagde mere end Ordene. — Jeg vilde aldrig i Evighed have lukket op.

— Det var mig selv, som bad Gabriel om at gøre det! Jeg hader Hemmelighedskræmmeri!

— Og jeg elsker netop den Slags Hemmelighedskræmmeri! lo han. — Imellem en ung Mand og en saa fortryllende ung Dame er en Smule Hemmelighedskræmmeri altid en Nødvendighed. Ikke sandt?

Det lød som en Udfordring. Hun svarede ganske tørt:

— Det gaaer over min Horisont!

Og han svarede leende:

— Nej, jeg troer, at det netop falder indenfor Deres Horisont!

Gabriel Tollin havde følt sig lidt ilde berørt af denne Konversation. Han vidste egentlig ikke hvorfor. Men der fandtes i Søren's Maade at være paa overfor Damer, i de frivole Blik og de ugenerte Ord noget, som saarede hans Finfølelse overfor Kvinderne. Gabriel Tollin længtes med en feberagtig Utaalmodighed efter at Søren skulde gaa.

Men Søren gjorde ikke Mine til at ville trække sig tilbage; han syntes aabenbart at befinde sig fortræffeligt. Og heller ikke Kathinka gjorde Tegn til at ville bryde op; Skærmydslen med Blik og Ord var allerede i fuldeste Gang. Dette forøgede Gabriel Tollins Utaalmodighed. Det lakkede nu ad den Tid, da Familien Martens plejede at drikke Te, og han frygtede for, at Kathinka skulde faa Vanskelighed ved at forklare sin lange Fraværelse. Han var bange for hende; han betragtede sig allerede som hendes naturlige Formynder . . . den bedste Ven, hun ejede i hele Verden. Og i sit Hjertes Uskyldighed anede han ikke, at hans Myndling havde for længe siden forstaaet at indrette sig helt bekvemt i sit Forhold til Faster Sara og Farbroder Niels. Hendes Taktik

overfor begge de gamle var ganske simpelt den: hun talte Sandhed, men overdrev Sandheden paa en komisk Maade. Hun fremstillede Kendsgerningerne med en egen barok Fantasi, hvorved hun opnaaede den Fordel, at man ikke troede hende. Paa den Maade gjorde Sandheden samme Gavn som en Løgn, uden at man nogensinde kunde gribe hende i en Usandhed. Farbror Niels og Faster Sara ansaa Kathinka for at være i Besiddelse af en aaben og bestemt Karakter. Hun hørte ikke til dem, hvis Gøren og Laden behøvede at bevogtes og kontrolleres. Hendes Stilling som ung Kunstnerinde gjorde desuden sit til at udvide Grænserne for hendes personlige Frihed.

Hun vaklede heller ikke noget Øjeblik, da Søren til sidst foreslog, at de skulde gaa ud og spise til Aften sammen paa et offentlig Sted. Lidt efter traadte hun gladelig ind paa Kaféen, hvor hele den unge Kunstnerkohorte var samlet, og hvor man beredte de tre nyankomne en formelig Ovation.

Men Gabriel Tollin var forstemt hele Aftenen.

Da Efteraaret begyndte at nærme sig, og Dagene bev kortere, kom Kathinka sjældnere til ham i hans Aelier. Der var ikke længere nogen Arbejdstime at passe paa efter Middagen, derfor blev Gabriel Tollin nu gerne siddende deroppe i Kathinkas lille Jomfrubu. Han følte sig ogsaa tryggere der end hjemme

i Atelieret, hvor han ikke var ganske sikker for Søren's Besøg, og Tanken om, at Søren atter kunde træffe Kathinka i Atelieret gjorde ham nervøs. Han var yderlig fintfølende for alt, hvad der kunde kaste Skyggen af en Mistanke paa hende. Hvis nogen forbigaaende rent tilfældig betragtede hende skarpt, naar hun sammen med ham kom gaaende ud fra Atelieret, kunde han blive helt rød i Hovedet. Selv var hun fuldkommen uberørt deraf; men han plagedes af Tanken om, at denne forbigaaende maaske kunde nære Tvivl om hendes Renhed. Og noget lignende var det, han følte lige over for Søren. Han kunde ikke fordrage den Maade, hvorpaa denne saa paa Kathinka; men Kathinka selv følte ikke det profanerende i Søren's Blik.

Det gik langsomt fremad med Arbejdet i disse mørke Efteraarsdage, og Gabriel Tollins Humør befandt sig som Følge deraf i stadig Nedgang. Fra det Øjeblik, da han var bleven sig sin Kærlighed til Kathinka bevidst, følte han med en Beklemthed, som grænsede nær til Angst, Usikkerheden i en Kunstners Tilværelse. Han tænkte med Misundelse paa de Mennesker, som havde faste Indtægter, og som kunde byde den Kvinde, de elskede, en tryggere Eksistens, end han kunde haabe at byde Kathinka, og jo højere han elskede hende, desto tungere følte han Ansvar

at tage hendes Livs Skæbne i sine Hænder. I Teorien var Gabriel Tollin Tilhænger af »Søren-Wiege-landis-mens« Idé om den størst mulige Frihed i alle Kærlighedsforhold; men han havde aldrig i Tankerne en Gang forvekslet Frihedsidéen med et *laisser-aller*, og endnu mindre faldt det ham ind at forveksle dem i Praksis. Tværtimod. Det var netop derfor Frihedens Idé forekom ham saa skøn . . . fordi han hos alle andre Mennesker forudsatte den samme Sjælens Hæderlighed, den samme Følelsens Inderlighed, som fandtes hos ham selv. Derfor var det aldrig faldet ham ind at tvivle om, at denne Frihedsteori maatte kunne almindelig gennemføres uden at give Plads for Frivolitet og Raahed, eller at den maatte kunne op-højes til Lov uden at Letsind og Letfærdighed der-igennem avtoriseredes.

Heller ikke nu var det Teorier, det gjaldt; det var Livets Virkelighed og Livets Alvor, han stod overfor, og han følte det med hver Fiber i sit Væsen. Hans Tanke spejdede forgæves efter økonomiske Ud-veje; men det syntes, som om alle Veje var stængte. Han havde jo intet at leve af selv; hvor meget mindre kunde han da tænke paa at knytte en andens Tilværelse til sin. Han maatte sætte al sin Energi og alt sit Talent ind paa det Værk, han havde under Arbejde; men vilde det lykkes? Og selv i saa Fald . . .

vilde han saa med et eneste Kunstværk kunne skaffe sig den Stilling, han behøvede? . . . Spørgsmaal paa Spørgsmaal! Og kun Fremtiden kunde besvare dem.

Hans Stemning blev bitter. De Sejre, han hidtil havde vundet, skrumpede sammen til Ubetydeligheder, og Vanskelighederne antog i hans Fantasi de mest fantastiske Proportioner. Han søgte efter Aarsagen til disse Brydsomheder, og troede at finde den i de gamles Fjendtlighed mod det ny, der vilde bryde frem i Kunsten. Gabriel Tollin sammenlignede i Tankerne sine egne Arbejder med deres, som repræsenterede Kunstens Højdepunkt indenfor de magthavendes Lejr, og denne Sammenligning faldt naturligvis ubetinget ud til hans egen Fordel; men, medens han selv ikke havde det tørre Brød, forekom det ham, som om den gamle Generations Kunstnere svømmede i Overflod; det var, som fik de alt til Givende af det Samfund, der saa karrigt nægtede ham endog det nødvendigeste. Og hans Bitterhed voksede. Han tænkte ikke paa, at disse gamle ogsaa havde haft en lang og stenet Vej at gaa, før de havde vundet frem, og han vidste ikke, at deres Stilling i mangt og meget ingenlunde var saa misundelsesværdig, som den tog sig ud, naar man saa den udvendig fra.

Imidlertid samlede han al sin Kraft om Arbejdet, og medens Konturerne af Titanens Legeme voksede

frem under hans Hænder, kom han lidt efter lidt til at fantasere sit eget Jeg ind i den lænkede Himmelstormers Skikkelse. Han havde en Følelse, som maatte han enten sejre eller falde med dette Værk, og denne Jættekrop med de spændte Muskler blev ham et Symbol paa hans egen Kamp, og dette trodsige, stolte, smertevredne Ansigt, som bar Søren's Træk, var kun et Billede af hans egen Lidelse. Men ogsaa til det Indtryk af en nærforestaaende Befrielse, som Kunstværket skulde give, var Stoffet hentet fra hans eget Væsens Dyb; det var sit Haab, han gav Form deri.

Og snart havde Smerten og snart Haabet Overtaget, og hans Ansigt spejlede altid, hvad der rørte sig paa Bunden af hans Sjæl i disse mørke Dage, da Arbejdet skred langsomt fremad.

En raakold Decemberdag sad han, som han plejede, efter Middagen inde i Kathinkas Værelse, hvor hun havde tændt den røde Ampel, der var ophængt i Loftet. Dens Lys gled som et Trylleskær ned over hendes Haar, spejlede sig i hendes Øjne og gav de blege Kinder Farve. Hun hvilede magelig henslængt i den bløde Stol, medens hun lyttede til hans Ord.

Hans Tale faldt i Mol. Kathinka havde nylig berørt en Streng, som atter i sin fulde Styrke havde vakt den aldrig slumrende Uro i hans Sjæl; hun havde nævnt Ordet Sejr. Utaalmodig som et Barn

eller en Kvinde, der er livlig interesseret i Fremgangen af et Foretagende, hvori hun selv har anbragt en Del af sine Forhaabninger som Indsats, havde hun spurgt ham, naar man egentlig kunde haabe at sejre. Det lød, som om hun havde bedt ham om at bestemme Dagen, da hun kunde hæve et Tilgodehavende. Han svarede ganske lakonisk: Aldrig.

— Aldrig? gentog hun forbavset.

Han rystede mismodigt paa Hovedet.

— Maalet ligger langt ude i det vigende Fjerne. Vi naa aldrig derhen. Har vi naaet det Udviklingstrin, som vi nu anse for Maalet, er der imens vokset en ny Generation op, og da sidde vi maaske som de mægtige og væрге vort Livs Dagværk mod de unge, som ville storme os forbi mod et andet og højere Maal. Saadan gaaer Vejen bestandig opad og fremad . . . hvorhen det bær', er der ingen der véd. Men Sejr er kun et relativt Begreb . . . den Krans, man vinder, ejer man kun, saa længe man kan forsvare den. Man er aldrig sikker paa at beholde den længere end til næste Dystløb, og man maa altid være beredt til ny Kamp! Man kan gøre Fremskridt, udvikle sig, skaffe sig en Smule Albuerum; men en varig Sejr vinder man aldrig.

Kathinka saa modfalden ud; den Tale forstod hun ikke. At sejre var for hende ensbetydende med

at blive agtet og æret, at faa gode Indtægter og blive til Professor. Nu lod det til paa Gabriel, som tænkte han slet ikke paa noget saadant!

— Men dit store Arbejde . . . Prometheus?

Der kom et Udtryk i hans Ansigt, som røbede en nervøs Pirrelighed, der i dette Øjeblik ikke en Gang kunde taale at høre Navnet paa sit eget Værk nævne. Øjenbrynene hævede sig og nærmede sig til hinanden, Blikket blev undvigende, som det bliver hos den, der vil skjule en Smerte for en anden. Og da han talte, kom der en vibrerende Klang i hans Stemme:

— Hvem véd om det duer? Jeg er selv i Tvivl derom. Jeg kan ikke finde Udtryk for alt det skønne, der foresvæver mig i stille Timer. Virkelighedens Billede kommer aldrig til at svare til Drømmens. Det er og bliver i al Evighed Fusk. Hver en Kunstner, som prøver at forme en Drøm i Ler, er selv en Slags Prometheus, bundet til Jorden . . . og Ørnen, der fortærer hans Indvolde, er kun hans egen Længsel efter Idealet; men dybt og ubarmhjærtigt hugger den ham med Næb og Klo! Og dog har den Stakkel jo intet forbrudt . . . han har ikke kunnet stjæle den hellige Gnist fra Himlen, hvor den hører hjemme! Han har kun villet det. Men maaske er allerede Hensigten Synd.

Han tav et Øjeblik og syntes hensunken i Betragtninger. Saa fortsatte han:

— Jeg har arbejdet hele Dagen lige fra i Morges tidlig. Og jeg var saa træt af legemlig og sjælelig Anspændelse, at jeg kun ønskede at kaste mig ned og sove. Men, da jeg havde lagt Modellerpinden fra mig og vasket Leret af Hænderne og forsøgte at gøre mig selv Regnskab for, hvad jeg da egentlig havde udrettet, hvad jeg havde naaet . . . saa fandt jeg intet! En spildt Dag . . . det var det hele!

Atter sad han et Øjeblik tavs. Da han begyndte at tale, forekom det hende i første Øjeblik, at han var slaaet over i en ny Tankegang; men saa forstod hun, at det var en videre Udvikling af den Tanke-række, han nylig havde afbrudt:

— En Kunstner burde aldrig være alene. Mer end noget andet Menneske paa Jorden trænger han til et Væsen at støtte sig til. Naar jeg efter en Dags Arbejde gribes af denne trøstesløse Træthed, da kommer der en saadan Længsel over mig efter at høre et godt Ord, en opmuntrende Bemærkning . . . efter at møde et forstaaende Blik . . . føle en Haand glide kærtegnende gennem mit Haar . . .

Han havde ikke rørt sig af Pletten, men hans Øjne hvilede paa hendes Haand, som laa der udstrakt paa hendes Knæ. Det var en ung Haand, endnu

ikke saa hvid, som Hænderne hos modnere Kvinder, og ikke fyldig endnu, men mager og tynd med udtryksfulde, blaa Aarer. Det var en Haand dannet til at gribe fast ind i Livets Virkelighed; det var en Fremtidskvindes Haand. Det var just en saadan lille Haand, som han i sit Hjertes Løndom tilbad.

Hun følte sig saa vidunderligt grebet af hans Ord, af Stemmens trætte og dog varme Tonefald og af dette Blik, som søgte hendes Haand. Det var, som om alle Aarer i hendes Legeme paa en Gang tog til at svulme; hendes Indre gennemstrømmedes pludselig af en varm Strøm. Hjærtet gav sig til at slaa med smaa hurtige og haarde Slag. Hun bøjede sig tilbage mod Stolens Rygstød og lukkede Øjnene; en mild Bedøvelse overlistede hende, som om hun sank i lunkent Vand. Saaledes sad hun en Tid; hvor længe, vidste hun ikke. Men hun blev atter vækket til Bevidsthed af en nervøs Uro, som hun ikke kunde forklare, en Følelse, som om han ventede noget af hende eller bad hende om noget. Hun saa op, saa hans Blik hvile endnu paa hendes Haand, og uden nogen bevidst Ytring af hendes Vilje rejste hun sig og gik hen ved Siden af ham. Saa lod hun sin Haand glide igennem hans Haar.

Han gjorde ingen Bevægelse, og der blev ikke talt noget Ord; men hans Øjne straaledede imod hende

med den inderligste Tilbedelse, og al Træthed, Haabløshed og Nedslaaethed var paa en Gang som blæst bort fra hans Ansigt. Han rettede sig op i sin fulde Højde og stod foran hende med Hovedet tilbagekastet og et eksalteret Udtryk i Blikket, stod der saa høj og rank og fri med Brystets Bue spændt som af et dybt Aandedrag . . . en Levendegørelse af Styrke og Mod. Det var kun et Sekund, hun saa ham saadan; men hun glemte aldrig, hvor smuk han var. — Et Øjeblik efter var hans Udtryk forandret; Stoltheden blev til Ydmyghed, hans tindrende Blik beduggedes, og han tog hendes Haand, som han kyssede med den inderligste Taknemlighed.

Og atter luede Kraften op, og hun følte sig som grebet af en Stormvind, ført hen i hans Favn; et Par stærke Arme slog sammen over hende, en Mands Kys fangede for første Gang hendes Læber og hun sank i Salighed. Men det var, som om hans Ømhed opsøgte hende dernede paa Dybet, hvor hun ikke kunde aande, og lidt efter lidt hævede hende op i det fri. Og hun hvilede som bedøvet i hans Favn, saa ind i hans Øjne, og hørte som et Sus af Vinger i Luften omkring sig . . .

Da han længere hen paa Aftenen gik hjem, sang det i ham. Han gik med hurtige og lette Skridt, hans Holdning var elastisk, han følte sig til Mode,

som kunde han erobre en Verden. Og det var, som om Verden virkelig var bleven ny, eller som han saa den med andre Øjne end før; den var jo slet ikke mere saa haabløst graa! Den var som et Landskab, der havde skiftet Belysning; alt, som nylig laa hyllet i uigennemtrængelig Taage, havde nu pludselig faaet Sol, og nu saa han Haabets grønne Enge og Troens blaa Vande, hvori Lykkens Himmel spejlede sig, og sit Arbejds modnende, gyldne Høst . . . og alt laa og smilede som paa en Sommermorgen, naar Solen lige er staaet op.

De havde ikke talt. Hvad kunde han vel have at sige hende, som ikke Udtrykket i hans Øjne og Inderligheden i hans Kærtegn allerede havde sagt? Og hvad behøvede han vel at vide andet, end hvad han havde læst i hendes Øjne, naar de mødte hans, eller følt i hendes Kys, naar de kom ham i Møde. Hvad havde Ord her at betyde? Virkeligheden selv laa jo og skælvede i hans Favn! Hvad behøvedes Løfter og Forsikringer? Han ejede jo hendes Kærlighed, og andre Baand behøvedes der ikke uden dem, som alt for længe siden usynlig havde spundet sig mellem Hjerter og Hjerter.

Han var saa lykkelig! Det var, som havde han vundet alt, hvad han havde længtes efter sit hele Liv, blot fordi han i nogle flygtige Timer havde sluttet en

Kvinde i sin Favn. Han havde glemt, hvem hun i Virkeligheden var. Om han havde mødt hende en Sommerdag for fire Aar siden, da hun, klædt i en kort Kjole; vandrede om paa sine bare Fødder ad Vejene hinsides Sundet, vilde han have besvaret hendes Nejen med et Nik, og havde hun aabnet Vangeleddet for ham, vilde han have tilkastet hende en Kobberskilling til Tak. Og for to Aar siden, da han lærte hende at klæde sig med Smag og at pudse sine Negle . . . hvis nogen da havde sagt ham, at hun en Dag skulde blive hans Hjertes udkaarne, vilde han have trukket paa Skuldrene eller smilt som ad en Taabelighed. Og havde nogen for fire Maaneder siden sagt ham, at hun var den Kvinde, han længtes efter, vilde han have rystet betænksomt paa Hovedet og svaret nej. Men nu havde han en Følelse, som om han i Andagt kunde kaste sig ned for hendes Fødder. Han følte sig saa ydmyg; han følte sig saa stolt. Hun var bleven hans Drømmes Dronning, og hans Længsel havde smykket hende med Fantasiens hele Trylle-skær, og der var ikke paa Jorden Guld nok til at opveje det mindste Haar paa hendes Hoved, og hun ejede alle Dyder, og hun var uden Plet og Lyde af Legem som af Sjæl, netop den Kvinde, han havde drømt om lige fra sin Ungdoms Aar.

De havde ikke talt sammen; ikke om Nuet,

ikke om Fremtiden. Han følte kun, at hun med rørende Tillid havde lagt sit Livs Skæbne i hans Hænder. Og han rettede sig op, og hans Muskler strammedes under Answarets Vægt: han vilde vise sig hendes Tillid værd! Men ingen skulde endnu faa noget at vide om deres Kærlighed; den skulde være en Hemmelighed mellem ham og hende . . . en skjult Lykkens Kilde, hvoraf han skulde øse den Kraft, han behøvede til sit Arbejde. Og nu skulde han samle alle sit Væsens Muligheder i dette Arbejde! Nu følte han sig i Stand til en Kraftanstrengelse, den være saa stor den være vilde, og som den maatte være, hvis han med ét Slag skulde erhverve sig et Navn og vinde sig en Stilling saa grundfæstet, at han paa den turde vove at rejse sin Lykkes Hus og bede den Kvinde, han elskede, flytte med ham derind . . .

Time efter Time vandrede han rastløst rundt om Marmorkirken. Det havde begyndt at sne. Af og til stansede han, bøjede sit Hoved tilbage og lod de store, bløde Sneflokke falde ned paa sit ophedede Ansigt; de kølede saa dejligt. Men før han gik ind til sig selv, havde Sneen lagt sig som en Hjelm over hans Hat og som et Panser over hans Frakke, og en barmhjertig Søster, som i denne sene Nattetime vendte hjem fra en Sygeseng, korsede sig forfærdet, da hun

saa dette hvide Spøgelse vandre fredløst frem og tilbage udenfor Kirken.

Dagen efter vaagnede han tidligt og gik til sit Arbejde. —

Ogsaa Kathinka var vaagnet tidligt. Hun stod ikke op, men i Stedet for at vende sig om paa den anden Side for at friste Søvnens paany, listede hun Armene ud over Tæppet og foldede Hænderne under Nakken. Saaledes blev hun liggende længe, og mens hun nød Hvilens Velbehag, gennemlevede hun i sine Tanker Gaarsdagens Hændelser paany. I de lyseblaa Øjnes skiftende Udtryk spejlede sig Følelsernes og Tankernes Flugt.

Først var der et sælsomt tilsløret Udtryk i hendes Øjne; det var da den berusende Salighedsfølelse gennemstrømmende hende. Det var, som om hun løftedes højt af en varm Bølge, der vuggede hende op og ned i sin mægtige Favn, og hun blundede henrykt ind. Ubevidst strakte hun sig ud i sit Legems fulde Længde, og Brystet hævede sig til et dybt Aandedrag, og saaledes blev hun liggende længe. Og stadig var det, som om hun bares af denne mægtige varme Bølge, nu befandt hun sig højt oppe paa dens Kam, med hele sin Skikkelse overgydt af Sollyset, som gnistrende brød sig i tusinde smaa Skumperler, hvis Glans trængte ind til hende gennem de lukkede

Øjelaag. Og i den Stund var der for hende ingen anden Mand paa Jorden end ham, den eneste, ham, hun elskede.

Saa rynkedes Øjenbrynene let, og hun saa pludselig op, og i hendes Blik var der nu ikke mere af Drømmens slørede Udtryk tilbage. Det var et koldt og fuldvaagent Blik, hvori der spejlede sig en kold og nøgtern Tanke. Hvorledes vilde hendes Liv blive ved hans Side? Netop i Gaar havde han talt saa mismodigt om Fremtiden. Endnu var han ingenting, endnu havde han ikke vundet nogen stor Sejr. Han var kun en fattig Kunstner uden Indflydelse og uden Magt. Hvis det skulde lykkes ham med det Værk, han arbejdede paa, at svinge sig op paa Tilværelsens Solside, da vilde hun visselig med Glæde og Stolthed erkende for andre som for sig selv, at han var den Mand, hun elskede. Men, om det nu slog fejl? Da saa hun ikke foran sig andet end lange, mørke Dage, spildte med Venten og Kamp mod Følelser, der ikke skulde faa Lov til at udfolde deres Blomst . . . Følelser, som maaske i Aarenes Løb skulde hensygne og dø. Hun saa for sig en lang Række af Ydmygelser, som hun ikke vilde have Kraft til at bære; ti ikke en Gang i denne sin Længsels og Lykkes Time var hun saa helt blind, som hun havde hørt, at Kærligheden skal kunne gøre en Kvinde. Nej, hun var ikke af

dem, der kan glemme sig selv! Lige saa levende, som hun nylig havde følt Saligheden gennemstrømme sine Aarer, følte hun nu, at dens uundværlige Forudsætning, den eneste Grund, hvorpaa hendes Lykke kunde bygges, var en solid social Position. Hun maatte ogsaa med Hensyn til ydre Livsforhold leve det Liv, der havde været hendes skønne og stadige Drøm fra den første Dag, hun havde gjort sin Indtrædelse i den Hovedstadens bjærgede Middelklasse, hun ikke ved sin Fødsel tilhørte. Hun kunde umuligt give Afkald paa alle disse udvortes Behageligheder, som hun i de sidste Aar næsten bogstavelig selv havde erobret. Hun kunde ikke vende tilbage til Fattigdom og Savn. Hun vilde ikke kunne udholde Skuldertræk eller medlidende Blik fra nogen af de Skolekammerater, som hidtil i hende havde set en socialt Ligestillet og mer end en Ligemand i Begavelse. Og, medens hun fordybede sig i disse Overvejelser, var det, som om der sænkede sig en klam, graa Taage over hende, en Kuldegysning gennemisnede hendes Lemmer, og frysende gemte hun atter Armene under Faster Saras varme Duntæppe.

Og atter laa hun en Stund og stirrede eftertænksomt ud for sig, indtil hun paany følte sine Lemmer genoplivede af Varmen; men det var ikke den samme indenfra kommende Varme, som hun nylig

havde følt; det var, som om denne Velbehagsfølelse kom til hende udvendig fra . . . Hun tænkte paa sin Ungdom og paa alle dens rige Løfter. Endnu havde hun jo kun gjort det aller første Skridt paa en Vej, der var fyldt med Lykkemuligheder; skulde hun da efter dette ene Skridt frivilligt lade Vejen stænge for sig. Hun vidste med sig selv, at hun ikke vilde kunne afvise en eneste af de gyldne Frugter, Livet maaske endnu kunde have i Behold for hende. Den, hun nylig havde holdt mellem sine Hænder, syntes hende vel skøn og rig og stor; men hun kendte jo ingen anden, og havde derfor intet rigtigt Holdepunkt for en Sammenligning. Og hun kunde jo ikke vide, om der ikke muligvis vilde blive budt hende en større . . . Nu, da hun først en Gang havde begyndt paa at maale sin varme Følelse med sin kolde Forstand, var dens Troldomsmagt brudt, og hendes Tanker, som ikke længer sluttede sig sammen om det, hun ejede, flakkede nu uroligt omkring og spejdede efter alt det, hun ikke ejede. Og saa spurgte hun tilsidst sig selv, om det virkelig var det, hvorom hun havde drømt?

Nej! Det var ikke det! Hun havde drømt om en Kærlighed, der skulde bryde frem voldsomt som en Naturmagt, løfte hende op og rive hende med sig, kue enhver Modstand og tvinge alle Fornuftens Ind-

vendinger til Tavshed overfor det uundgaaelige. Den Mand, hun i sine Barndomsaar havde drømt om, var en Tyran, som fordrede alt. Hun vidste, at hendes Fornuft vilde rejse sig imod hans Herredømme; det maatte komme til Strid; men hun nød paa Forhaand Vellysten i at blive besejret. Denne Mand — hendes Pighedrømmes Helt — skulde aldrig tage noget Hensyn til hende; han skulde med en hensynsløs Egoismes Brutalitet forlange alt, hvad hun ejede. Det anede hende, at hun af og til vilde kunne hade ham, hade ham vildt og ubændigt, lige til den Stund da han kuede hende paany og atter bøjede hendes Vilje ind under sin egen med Hug og Slag. Ja, stundom havde hun endogsaa drømt, at han slog hende, og i hvert Slag følte hun en smerteblandet Vellyst, og hun hadede ham for hans Brutalitet, men elskede den Kraft, hvormed han slog.

Dybt indeni den civiliserede Verdensdame, som kaldte sig Kathinka Martens, boede der endnu bestandig en Katrina Mårtensson, en lille Trolde, der ejede alle et uciviliseret Væsens Instinkter, og det var denne Vilde, som havde dannet dette voldsomme Mandsideal.

Naar Kathinka nu tænkte paa Gaarsdagens Begivenheder, forekom det hende, at hun havde oplevet en Salonkomedie i Stedet for det Bulevard-Drama, hun havde ventet sig. Denne stilfærdige Kærligheds-

erklæring tilfredsstillende hende ikke. Hun maatte se udvortes, voldsomme Udslag af Sindsbevægelse for at kunne tro paa Styrken af en Følelse. Ogsaa syntes det hende ydmygende, at hun selv havde maattet gøre det første Skridt og række Haanden ud imod ham. Hun var derved gaaet Glip af det Skuespil, hun saa længe havde været nyfigen efter at se: en Mands Følelse, der sprænger alle Hindringer. Hun havde overgivet sig uden Kamp; men hun havde netop længtes efter at blive erobret, og det var, som om han havde bedraget hende for noget, hun havde Krav paa; hun følte en Smule Ringeagt for hans Kærlighed, fordi den ikke havde været stærk nok til selv at sprænge Klogskabens Dæmninger.

Hun vidste ikke, at det netop var det bedste i hans Følelse, det fineste, inderligste og dybeste, der havde holdt ham tilbage, og hun anede ikke, at det var det bedste i hendes egen kvindelige Natur, der havde bevæget hende til af egen Drift at række ham sin Haand til Trøst.

Hun stod op og klædte sig paa langsomt og med Omhu; af og til stansede hun foran sit store Spejl og betragtede sit eget Billede derinde. Hun havde næsten en Mands Øje for kvindelige Formers Skønhed, og medens hendes Blik beundrende hang ved Spejlbilledets bløde Linier, grebes hun af en

Følelse, der lignede Skinsyge, ved Tanken om, at denne Skønhed skulde tilhøre ham . . . ham alene.

Men straks maatte hun selv smile ved denne Forestilling, og Spejlbilledet smilede med.

Det faldt hende ikke med en Tanke ind at omtale for Farbroder Niels eller Tante Sára, hvad der i Gaar havde tildraget sig mellem hende og Gabriel. Selv om han havde forlangt det af hende i det Øjeblik, da hun, henrevet af sin Følelse, hvilede i hans Favn, vilde hun næppe kunnet have overvinde sig til denne Tilstaaelse. Først naar han en Gang havde skabt sig en Stilling, maatte det røbes for Verden, at han havde vundet hendes Kærlighed. Men det stemmede netop med hans egne Planer. Han vilde heller ikke, at andre Mennesker skulde erfare noget om det Baand, der forenede dem, før han ejede en Stilling og et Navn, som i Verdens Øjne kunde kaste i det mindste et Skær af Berettigelse over den store Lykke, der var faldet i hans Lod. Og dog kunde det aldrig nogensinde falde ham ind at mene, at han ved egne Fortrin havde gjort sig fortjent til denne Lykke; han vilde altid betragte den som en Livets Naadegave, den største Livet havde skænket ham.

Det var en Blanding af forelsket Fordringsløshed og mandig Stolthed, der gav sig Udtryk i hans Ønske om foreløbig at holde deres Forhold hemmeligt;

men bagved det laa der, uden at han anede det, en næsten sygelig Finfølelse overfor hendes Forfængelighed og en altfor overdreven Nænsomhed for hendes Frihed. Han saa, hvilken Tilfredsstillelse det forskaffede hende at være Genstand for Mænds Hyldest, og det kunde ikke falde ham ind at ville berøve hende nogen af de smaa Triumfer, i hvilke hun syntes at finde en barnlig og uskyldig Fornøjelse. Han troede blindt paa hendes Kærlighed, derfor følte han ingen Skinsyge med Hensyn til de Elskværdighedens Smuler, hun i overgivne Øjeblikke skænkede til andre. Heller ikke laa der for ham nogen dybere Betydning i hendes Koketteri, og det første Krav, han stillede til en virkelig ideal Kærlighed, var Fordringen paa en fuldstændig ydre Frihed.

Det hændte endogsaa af og til, at han ufrivilligt kom til at opfordre hende til at fortsætte paa den Vej, hun havde betraadt. Han tog hende nu oftere end tidligere med sig ud blandt Kammeraterne; ti han saa, at det glædede hende. Hun havde i den sidste Tid faaet stærk Smag paa Selskabelighed, og han troede, at hun befandt sig saa vel iblandt hans Kammerater, fordi det var den Kres, i hvilken han selv hørte til. Desuden var han i al Hemmelighed stolt af hende. Han kunde godt lide at se hende færdes i denne Kres af unge Kunstnere, hvis Ansigter

oplivedes af hendes Nærværelse. Det var virkelig, som spredte hun Solskin over hele Kaféen. Der var i hendes Væsen og Maade at være paa noget saa fuldkommen utvungent og frit, men paa samme Tid en Værdighed, som kunde holde selv Søren's Foretagsomhed indenfor de rette Grænser. Det skyldtes den Omstændighed, at hendes Forstand altid var paa Post overfor alt, hvad der for Alvor havde kunnet kompromittere hendes Stilling; men Gabriel Tollin saa netop deri et Vidnesbyrd om den Finfølelse, han altid havde været vant til at drømme ind i sit Ideal.

Det hændte dog af og til i denne første Tid, at hun fik Skrupler med Hensyn til sit Hjertes altfor store Modtagelighed for Indtryk. Da kunde hun kaste sig i Gabriels Favn og bekende ham sine Forsyndelser. Og han opbød al sin Veltalenhed for at gøre hendes Skyldbevidsthed saa lidet tyngende som muligt; han anede ikke, at den var let nok i Forvejen.

— Det er ganske skrækkeligt, Du, sagde hun en Gang, — hvis Du vidste, hvor jeg føler mig tiltrukket af unge Herrer! Der er nu for Eksempel Søren! Jeg kan ikke lade være at se en Smule forelsket ud, naar han ser paa mig med disse Øjne, Du véd . . . og hun efterlignede den Maade, hvorpaa Søren plejede at fiksere Damer.

Gabriel Tollin lo, og idet han strøg med Haanden over hendes Kind, sagde han:

— Hvorfor vil Du gøre Dig saa mange overflødige Bebrejdelser, min lille Kanin! Du har jo da ikke paa taget Dig nogen Forpligtelse til aldrig at se paa andre nette, unge Mandspersoner, fordi Du véd, at jeg holder af Dig.

Egentlig vilde han have sagt — fordi Du holder af mig; men det andet Udtryk syntes ham mindre kategorisk, og af Omsorg for hendes Frihed valgte han helst de Ord, hvori der ikke kunde synes at ligge nogen Skygge af Tvang.

— Ja, men, Du — sagde hun tøvende — jeg er virkelig en Smule indtaget i ham. Og i mange andre foruden ham. Der er noget i min Natur, som gør mig svag overfor dem . . . og jeg kan ikke vise nogen af dem eftertrykkelig tilbage, naar jeg ser, at de blive en Smule forelskede.

Selve denne Bekendelse syntes Gabriel Tollin at indeholde tilstrækkelig Beroligelse med Hensyn til Beskaffenheden af de Følelser, hun nærede for nogle af hans Kammerater. Han svarede derfor stadig med et Smil:

— Jeg kan ikke se, det er saa forfærdeligt! En Magnet kan jo ikke gøre for, at den tiltrækkes af visse Metaller og tiltrækker dem igen. Det er Natur.

Overhovedet vilde det vist have været hende en Umulighed at have bekendt nogen Synd saa stor, at

ikke hans Kærlighed med Lethed havde reduceret den til en Ubetydelighed. Men da han en Gang hørte det Kælenavn, han selv havde opfundet, og som han kun anvendte i fortroligt Samvær med hende, min lille Kanin, fra Sørensen Læber, følte han dog et Stik i Hjertet derved. Dog faldt det ham ikke noget Øjeblik ind, at hun kunde have prisgivet dette Kælenavn til profanerende Læber; han tænkte, at han selv maatte have røbet det ved en eller anden Uforsigtighed.

Det blev Jul, og paa Jul fulgte Nytaar, og Vinterens korte, mørke Dage begyndte igen at vokse til, og jo længere det led hen ad Vaaren, desto sejr-
rigere holdt Lyset Stand mod det indfaldende Mørke; og Skumringstimen trængtes atter Fod for Fod tilbage mod Nattens Hjerte.

Snart var der igen en Time efter Middagen at tage Vare paa. Gabriel Tollin undte sig nu ikke længere Tid til at blive hos Kathinka mere end en ganske kort Stund, og heller ikke i den lod han Ro falde paa sig. Han levede i en bestandig nervøs Ophidselsestilstand. Overalt forfulgtes han af Tanken om sit Arbejde. Den undte ham ikke noget Øjeblik Hvile. Han følte det stadig, som om han stjal den halve Time, han tilbragte i Kathinkas lille Jomfrubur. Arbejdskravet opskræmmede ham hvert Sekund, som en Slavedriver med Pisken i Haanden. Derved kom der

ogsaa over hans Væsen en vis nervøs og feberagtig Hast; det var, som maatte han benytte disse flygtige Minutter til at skaffe sig den stærkest mulige Følelse af skjult Lykke. Og han vuggede hende ind i en Verden af Sol og Varme, og hun var lykkelig uden Frygt eller Betænkelighed; ti for hende var Nuet alt. Men for ham beroede alt paa Fremtiden; derfor kunde han aldrig rolig hengive sig i Nydelsen af Øjeblikkets Lykke. Atter og atter lød en Stemme i ham: Arbejd! Saa rev han sig løs og forlod hende hurtigt som den, der flygter for en Fristelse.

Og hun blev siddende ene tilbage, mageligt henstrakt i sin Lænestol, ligesom i Drømme. Længe kunde hun sidde saadan. Det var, som om det varme Solskin, han havde bragt, var bleven tilbage i det lille Værelse, længe efter at han var gaaet, og hun gennemlevede da paany i sine stille Tanker alle de Indtryk, hun nys havde modtaget. — Men saa vaagnede hun atter som af en Rus, og Livets Smaating toge paany hendes Tanker til Fange.

Hun besøgte ham nu ikke mere saa ofte paa hans Atelier. Hun var bleven mere forsigtig i den sidste Tid. Naar hun ikke var i Teatret eller ude i Selskab med Faster Sara og Farbror Niels, tilbragte hun ofte sin Aften i Familiens Skød. Hun havde lagt sig denne Vane til en Uge, da Forholdet mellem

hende og Trine Madsen — hendes uadskillelige Veninde — af en eller anden Grund havde været noget spændt, og fra den Tid af mente hun stundom at have bemærket, at Faster Sara satte Pris paa hendes Nærværelse i Hjemmet. Der kom imellemstunder paa Aftenvisit en fjærn Slægtning af Faster Sara, en Hr. Nathansen, der var Vekselmægler, en Mand omkring de fyrrer, der sad lunt inden Døre, og Kathinka havde unægtelig en lille Mistanke om, at det var for hendes Skyld, han kom. Det morede hende at iagttage den Velvilje, der lyste ud af Faster Saras Ansigt, hver Gang det ringede, og det var Hr. Nathansen, der blev meldt. Det var aabenbart, at Faster Sara lagde Fremtidsplaner for Kathinka!

Kathinka havde hørt Hr. Nathansen omtale, længe før hun saa ham, og det var ikke netop i de velvilligste Udtryk, de unge Kunstnere omtalte ham. Han var godt kendt, som en Mand, der forstod at gøre sig en Fordel af fattige Kunstnere. Han sværmede for Kunsten og tilfredsstillede dette Sværmeri for en billig Pris ved altid at opsnuse, naar en Kunstner var paa Knæerne, og da afkøbe ham et eller andet Arbejde for Tiendedelen af dets Værdi. Hr. Nathansen havde en utrolig fin Næse, han vejrede altid paa lang Afstand, naar en Kunstner trængte til Penge, og viste sig altid i det rette Øjeblik, som en Slags aagreende

Skytsengel . . . ti han havde samme fine Sporsans ogsaa naar det drejede sig om et Kunstværks Værdi, og han forlod sjelden en fattig Kunstners Atelier uden at medbringe netop det værdifuldeste Stykke, det indeholdt.

Af Ydre var samme Hr. Nathansen en lille spinkel Mand med en stor Næse. Hans Isse lignede fuldstændig en poleret Elfenbenskugle, kantet med sorte Frynser, som hang i Striber ned ad Nakken og omkring Ørene. Hans største Pryd var et Par brune Hjorteøjne, der fik et ømt Udtryk, naar de fæstedes paa Kathinka.

Kathinka smilede til dem igen; det faldt saa ganske af sig selv; ti deres Udtryk morede hende. Men paa samme Tid laa der ogsaa nogen Interesse i hendes Smil. Hun følte sig meget overlegen overfor denne Tilbeder, som hun ansaa for umaadelig gammel; men paa samme Tid beskæftigede han hendes Nysgerrighed. Hun grundede ofte over, hvordan han vel vilde bære sig ad med at udtrykke sine Følelser. Ganske ligegyldig for dem var hun heller ikke. Det smigrede altid hendes kvindelige Forfængelighed at have vakt en Mands Attraa, selv om denne Mand ikke netop lignede den, hun havde drømt sig som Helten i sit Livs Roman. En Egenskab havde han dog tilfælles med denne Helt: han var rig. Og, hvorvel

Kathinka slet ikke for Alvor tænkte sig den Mulighed at slippe Gabriel, og endnu mindre Muligheden af, at hun kunde give noget bekræftende Svar paa det ydmyge og stumme Spørgsmaal, hun allerede troede at læse i de smægtende Hjorteøjne under den polerede Elfenbensrunding, syslede hendes Tanker dog ofte med de ydre Fordele, som en Forening med Hr. Nathansen vilde medføre. Og Faster Sara gjorde alt, hvad der stod i hendes Magt, for at henlede Kathinkas Opmærksomhed paa dem.

— Kunde Du ikke have Lyst til at køre Dig en Tur ud ad Strandvejen i egen Ekvipage? spurgte hun og plirrede med Øjnene.

— Jo, svarede Kathinka med Latter, — det kunde jeg have stor Lyst til! Men jeg vilde ikke bryde mig om at have Hr. Nathansen ind paa Siden af mig! Faster Saras Ansigt blev overtrukket.

— Barnagtigheder! sagde hun foragteligt. — Man maa tænke sig en Smule om her i Verden. Du er en fattig Pige . . . og man plejer ikke at sige nej, naar nogen lægger en Formue for ens Fødder!

— Det kommer dog an paa, om Giveren selv følger med i Købet! svarede Kathinka overgiven. Hun slog altid Faster Saras Formaninger hen i Spøg; men i ensomme Timer syslede hendes Tanker ofte med Hr. Nathansens Rigdomme.

Hun vilde se at blive disse Tanker kvit, og Morgenen efter Hr. Nathansens sidste Besøg gik hun at opsøge Gabriel paa hans Atelier. Hun fandt ham midt i Arbejdet, nervøs og urolig. Han havde Lerstænk i Ansigtet, hans Hænder vare lerede og han var klædt i en lersølet Arbejdsdragt. Idet hun traadte ind ad Døren, lagde hun Mærke til noget, der bevægede sig, og saa et Glimt af den mandlige Model, der forsvandt bag et Draperi. Hun løftede sin lyse Foraarskjole op og gik forsigtigt hen over det lerstænkede Gulv. — Man burde næsten tage Galoscher paa, naar man besøger Dig! . . . Hun hoppede op i sin egen Stol, som pudset og fin stod der i Krogen lige over for den drabelige Lerkolos, som om den ventede hende. Og hvor Du ser ud! lo hun. Han nærmede sig; men hun strakte sine behandskede Hænder afværgende ud imod ham. — Nej, Monsieur! Se, men ikke røre!

— Du kan være rolig! sagde han tørt. Og for at bekæmpe en pludselig Misstemning, som han næppe selv gjorde sig klar, vendte han sig om og pegede med en Haandbevægelse paa sit Arbejde: — Naa? Hvad synes Du?

Det store Værk nærmede sig sin Fuldendelse. Hvilende paa Brædestilladset laa Titanens Krop med de voldsomt spændte Muskler . . . et Stykke Naturstudium af ubestridelig Kraft. Hovedet var endnu

en uformet Lerklump; men Ørnen, som hug sine Kløer i hans Side, var færdig, og Modellen, en udstoppet Ørn, laant fra et eller andet naturhistorisk Musæum, stod paa Gulvet ved Siden af.

— Jeg synes ikke din Fugl ligner den der, sagde hun og pegede paa den udstoppede.

— Det er heller ikke Meningen, at den skal. Jeg bruger den udstoppede Fugl som Kontrolapparat for min Fantasi, ikke for at portrættere den. Min Fugl er ikke noget Nutidsdyr, den er et mytologisk Væsen. Ser den livagtig ud? Det er alt, hvad jeg forlanger af den.

Hun lod sit Blik strejfe hen over Ørnen, som med brusende Halsfjær og løftede Vinger gav et levende Billede af Bevægelse og Vildhed. I teknisk Henseende var denne Fugl en *tour de force*, som var lykkedes over Forventning. Hele Figuren hvilede kun paa et Par korte, tynde Ben, og gjorde næsten Indtryk af at svæve i Luften, baaret af sine mægtige Vinger.

— Ja, sagde hun tøvende, — den er levende nok; men jeg synes, at den kunde ligne den anden der noget mere. Det er ligesom der er noget ved den, der ikke er rigtigt. Kunde Du ikke lade Søren se den og høre, hvad han synes om den?

— Det er mig ligegyldigt! afbrød han heftigt

med et stolt Kast med Hovedet. I den Maade, hvorpaa hun nævnede Søren's Navn, var der noget, han følte som en Ydmygelse. Men han fortrød straks sin Heftighed og tilføjede: — Jeg kan ikke arbejde efter Skema! . . . Naa, og nu Prometheus!

Hendes Blik gled fra den fjedrede Bøddel over til dens Offer.

— Prometheus, gentog hun. — Ja, han er jo ikke færdig.

— Ja, Kroppen er da færdig . . . det er i al Fald kun ganske lidt, der mangler.

Hun saa med et forskende Udtryk paa den muskuløse Skikkelse.

— Den er smuk! Han maa være forfærdelig stærk. Ikke?

Gabriel Tollin lo; det lød for naivt. Men hun fortsatte helt alvorligt i en nysgerrig Tone:

— Er han virkelig saadan . . . saa stærk, ham, din Model derinde?

— Nej, der eksisterer ikke Titaner, man kan faa til Leje i Timevis!

— Jamen . . .

Han gjorde en utaalmodig Bevægelse.

— Jeg véd, hvad Du vil sige! Du er fuldstændig gennemsyret af Wiegelandismens Dogmer! . . . Hvad jeg vil vide, er kun: Lever Figuren der? Kan man

se, den lider? Det er for mig Hovedsagen! Om han ligner Hr. Sørensen eller ej, er for mig komplet ligegyldigt!

— Jeg troede egentlig, at han skulde ligne Søren og ikke Sørensen.

Gabriel Tollin maatte le ad disse idelig gentagne Udbrud af hendes Kulsviertro paa den slaviske Natur-efterligning som det ene saliggørende Princip i Kunsten. Som han nu stod der foran sit Arbejde med Arbejdsfeberen bankende i sine Aarer, følte han atter lidt af sin gamle Overlegenhed overfor hende. I dette Øjeblik var hun ikke hans Ideal; Inderligheden i hans Følelse overfor hende var et Sekund forsvundet, og dermed var hun selv forvandlet til en ganske almindelig Kvinde. Han følte virkelig en kriblende Lyst til at titulere hende Katrina Mårtensson igen! Men han gjorde det ikke; ti han vidste, at han i næste Sekund atter vilde være under Indflydelsen af sin Kærligheds Tryllemagt, og da vilde han føle Trang til ydmygt at kaste sig paa Knæ for Kathinkas Fod og at bede hende om Forladelse for disse Tanker.

Derfor sagde han kun: — Jeg agter at anvende nogle af Søren Træk ved Udarbejdelsen af min Titan; men der kan naturligvis slet ikke være Tale om et Portræt ... Og han tilføjede smilende: — Jeg tror neppe, at Søren har nogen mere lærvillig Elev end Dig!

Han blev forbavset over den Virkning, disse Ord afstedkom hos hende. Hun blev ildrød i Ansigtet; men han reflekterede ikke videre derover. Modellen havde fuldendt sit Toilette og kom nu frem fra sit Skjulested og bukkede med et lille Smil, idet han gik hen imod Døren, som Gabriel Tollin laasede af efter ham.

— Jeg kom egentlig for at fortælle Dig noget, sagde hun, da han vendte tilbage. — Jeg har gjort en Erobring. Kan Du gætte hvem?

— Nej.

— Hr. Nathansen!

Hun gav sig til at fortælle om de Planer, som hun troede, at Faster Sara havde lagt for hendes Regning, talte meget ironiserende om Fasteren ... »saadan ser hun ud, naar Hr. Nathansen kommer« (hun lagde sit Ansigt i de huldsaligste Folder) — og om »den fangne Hjort«: Saadan stirrer han paa mig! (her parodierede hun Hr. Nathansens forelskede Stirren). . . . Og saadan ser jeg ud! (hun fæstede sit Blik paa Gabriel med et Udtryk af straalende Interesse). Det var en formelig Bekendelse, men en Bekendelse, som beroligede Gabriel mere, end om hun havde affekteret den største Ligegyldighed.

Netop paa samme Maade havde hun kort før fortalt Gabriel om et Besøg, hun for nogen Tid siden

havde aflagt hos Søren Wiegeland i dennes Hjem. — Han havde saa tidt bedt mig komme. Og jeg havde saadan en voldsom Lyst. Og han var Elskværdigheden selv!

Ved denne Meddelelse var Gabriel Tollin bleven grebet af en uforklarlig Angst, som han dog ikke vilde tilstaa for sig selv en Gang. Det syntes ham uværdigt at nære en saadan Følelse. Var ikke Friheden Hovedbetingelsen for ethvert erotisk Forhold mellem Mand og Kvinde. Og skulde han nu, blot fordi hans egne Følelser vaandede sig, naar han stilledes Ansigt til Ansigt med Konsekvenserne af sin egen Opfattelse, ynkelig fornægte de Teorier, hvori han var opvokset, og som han selv havde indpodet hende? Aldrig! Med Opbydelse af hele sin Viljekraft kæmpede han for at undertrykke sin Misstemning. Han vilde ikke, at mindste Skygge af Mistro skulde indsnige sig i hans Hjerte; dertil satte han sin Kærlighed alt for højt. Han var ikke naiv; men han vilde tro; ti ubegrænset Tillid var den nødvendige Livsluft for Kærligheden. For ingen Pris vilde han lade hende mærke, at han led under hendes Aabenhjertighed; han kunde ikke leve den foruden; derfor var det bedre, at hun aldrig fik nogen Anelse om, at han led derunder.

I dette Tilfælde havde han endnu én særlig

Grund til at modarbejde sin Misstemning: han havde en Følelse af, at hans egne og Sørens Veje snart skulde skilles. Gabriel Tollin følte sig bundet ved de Dogmer, som Søren i hele sit Liv havde forfægtet, og som han halvt om halvt havde ført til Sejr. Selv vilde Søren Wiegeland aldrig nogensinde kunne hæve sig over disse Dogmer, som rummede hele hans Livs Arbejde; men paa Gabriel Tollin virkede de som hæmmende Baand, og han vidste, at den Stund var nær, da han kunde sprænge dem for at faa Luft. Han vidste ogsaa, at dette vilde blive betragtet som et Frafald fra Søren og hans Parti; men i sin Kunstnerfrihed kunde han ingen Indskrænkning taale, og han maatte gaa den Vej, som hans egen Kunstnerindividualitet anviste ham. Dog ønskede han af sit ganske Hjerte, at dette maatte kunne ske uden aabent Brud, uden Bitterhed imellem tidligere Venner, uden Strid. Han frygtede vel ikke Striden for sit Vedkommende; men hans Agtelse for og Kærlighed til de Ideer, under hvis Auspicer, han havde gjort sine første Skridt paa Kunstnerbanen, og til den Mand, som var disse Ideers fornemste Repræsentant, var saa dybt rodfæstet hos ham, at et Brud altid vilde medføre smertelige Rivninger. Under alle Omstændigheder vilde han ikke, at der maatte komme mindste Stænk af personlig Uvilje med i Sagen; men det var Fornemmelser af

den Art, han havde følt ulme i sig overfor Søren, da Kathinka fortalte om sit Besøg i dennes Hjem. Denne Følelse maatte modarbejdes!

Sørens Adfærd overfor Kvinder havde Gabriel Tollin aldrig kunnet døje. Da han første Gang saa Søren med frækt Blik tage Maal af Kathinkas Skikkelse, som om han tog et Overslag over hendes Yndigheder, og til sidst møde hendes Blik med denne udfordrende Overlegenhed, der maatte have noget uimodstaaeligt for visse Kvinder, efter Sørens mange erotiske Triumfer at dømme, da steg der et mørkt og trodsigt! Had i Gabriel Tollin; det var, som om han var Vidne til, at noget, der var ham helligt, blev profaneret paa en hensynsløs Maade. Han modarbejdede denne Følelse: men den paatrængte sig ham paany, hver Gang han saa de to sammen. Det var Grunden til, at han i den sidste Tid havde trukket sig tilbage fra Kammeraternes Kres; det var ogsaa derfor han med en saadan altopslugende Iver havde fordybet sig i sit Arbejde! Han maatte rydde en Grund for hende og sig selv! Naar først Kathinka blev hans Hustru, vilde vel ogsaa Sørens Blik miste noget af deres nærgaaende Dristighed.

Men nu var det Hr. Nathansens Blik, hans Tanker syslede med. I dem laa der tydeligvis ingen udfordrende Paatrængenhed, og dog pinte det ham

at høre tale om hans stilfærdige Tilbedelse. Han troede ikke, at Kathinka paa nogen Maade havde givet Anledning til denne, eller at hun ved sin Optræden selv havde tændt den kælnе Flamme, som udstraalede fra de brune Hjorteøjne. Og dog kunde han ikke skjule for sig selv, at han følte sig selsomt foruroliget ved at erfare, at hun i Hr. Nathansen havde faaet en ny Tilbeder, hvis økonomiske Stilling utvivlsomt for hende maatte have noget meget fristende. Gabriel Tollin troede ikke, at hendes Kærlighed vilde bukke under for denne Tillokkelse; men han var vel kendt med hendes Svaghed for Luksus og Komfort, for alt, hvad der kan faas for Penge — og, som han aldrig vilde kunne byde hende. Nu blev han pludselig betaget af en Følelse af, at alt dette maatte overvejes alvorligt, ikke i den spøgende Tone, Kathinka havde anslaaet. Han følte sig som den ældre Formynder for et Barn, hvis Interesser han nøje maatte varetage, endogsaa — om det var nødvendigt — paa sin egen Lykkes Bekostning.

Havde Kathinka alvorligt overvejet det Skridt, hun havde gjort, da hun knyttede sin Fremtid til hans? Gabriel Tollin blev grebet af Angst ved Tanken om, at de aldrig havde talt sammen om dette Spørgsmaal. Kun med Kærtegn havde de sluttet deres Pagt henrevne af et Øjeblikks opflammende Følelse; men

et helt langt Liv rummede saa mange Timer, da Kærtegn ikke vilde være nok for deres Samlivs Lykke. Vilde hendes Kærlighed være stærk nok til at bære hende oppe i disse deres Samlivs tomme Mellemakter? Vel tvivlede han ikke derom; men for hendes Skyld ansaa han det dog for rigtigst at tale alvorligt med hende derom naar Lejlighed gaves.

Maaske laa der bag denne Angst for hendes Fremtid ogsaa et Ønske om at komme til Klarhed over Styrken og Arten af Kathinkas Kærlighed; men i saa Fald var dette Ønske dog kun en Del af hans inderlige Ømhed for hende, hans oprigtige Omsorg for hendes Vel. Han tænkte ikke derved i første Linje paa sig selv. Hans Kærlighed vilde have været i Stand til at bringe ethvert Offer — ogsaa Offeret af egen Lykke. Men i dens Væsen gemte der sig en stærk Trang til Gensidighed, en vis selvsk Fordringsfuldhed. Han vilde i dette lille Væsen, som han selv havde dannet baade legemligt og aandeligt til sin egen Længsels Modbillede, ogsaa føle sin egen Følelses dybe Inderlighed besvaret. Det var, som om hans andet Jeg endnu savnede Liv, saa længe det ikke var lykkedes ham at tænde hos hende den samme Følelsens hellige Guddomsgnist, som brændte i hans eget Bryst . . . Fandtes den hos hende? Det var maaske ogsaa dette, han længtes efter at erfare.

Han havde staaet ved Vinduet og set ud, medens dette Virvar af Tanker og Følelser stormede ind paa ham. Hun sad tavs i sin Stol. Hun havde en Følelse af, at hun havde saaret ham, men følte ingen Forpligtelse til at gøre det godt igen. Hun havde kun handlet i Overensstemmelse med sin Natur. Hvad hun havde sagt, var sandt. Hun havde tilfredsstillet de store Krav til Ærlighed og Aabenhed, som hun stillede til sig selv. Og hun havde intet at bebrejde sig. Magneten kan jo ikke for, at den tiltrækkes af visse Metaller og udøver en vis Tiltrækning paa disse Metaller igen. Var det ikke hans egne Ord?

Da han nu nærmede sig hende, kastede hun et Blik paa hans Ansigt, der havde et sørgmodigt, men dog varmt Udtryk. Han lagde sig paa Knæ foran hende, slog sine Arme om hendes Liv og saa op paa hende.

— Der er en Ting, som jeg ofte har tænkt, jeg burde tale med dig om, sagde han. — Jeg synes, at jeg maa gøre det nu. Du maa svare mig, som om jeg blot var en rigtig god Ven . . . den bedste Ven, Du ejede paa Jorden. Det er jeg jo. Jeg er den ældste af os to, jeg bør vel derfor ogsaa være den klogeste og besindigste. Maaske burde jeg allerede for længe siden have forestillet Dig, hvor usikker

min Fremtid er . . . og spurgt Dig . . . bedt Dig alvorligt overveje, om din Kærlighed er stærk nok . . . nej, det véd jeg den er! . . . Men om Du troer, at Du ved min Side kan finde al den Lykke, Du har drømt om for dit Liv. En Kunstners Stilling er saa usikker . . . og jeg véd, at der boer i Dig en stærk Trang til Livets udvortes Goder . . . til mangt og meget, som jeg aldrig vil kunne give Dig. Og . . . forstaar Du ikke nok . . . jeg vilde ikke kunne leve uden hvert Øjeblik at kunne læse Forsikringen om, at Du ingenting savnede . . . at min Kærlighed holdt Dig skadesløs for alt . . . Hvis Du ønsker, at vi skal betragte det, som har været imellem os som en Drøm . . . indtil videre . . . en Drøm, der først kan blive til fuld Virkelighed, naar jeg har skaffet mig den Livsstilling, jeg behøver for at kunne bede dig blive min Hustru . . . Paa den Maade, mener jeg, at Du skulde have din fulde Frihed saa længe . . . Hvad mig angaaer, saa . . . Ja, det er ikke for min Skyld, det véd Du jo nok!

Hun sad og strøg med Hænderne gennem hans Haar, og hendes lyseblaa Øjne stirrede ud for sig i Rummet med et eftertænksomt Udtryk, som om der var et eller andet vanskeligt Problem, der optog hendes stille Tanker.

— Men saaledes er det jo, sagde hun til sidst.

— Jeg har jo altid haft en Følelse af, at det var saaledes Du vilde have det.

— Ja, det er nok sandt; men jeg mener, at vi maaske ogsaa burde vænne os af med de udvortes Ytringer af vor Kærlighed . . . Kærtegn og den Slags Fortroligheder. Jeg er bange for, at der maaske kunde findes noget deri, der kunde binde Dig, noget, som det kunde falde Dig vanskeligt at undvære — rent fysisk . . .

Hun brast i Latter, lidt nervøst:

— Nej, saa forlegen for Kærtegn er jeg da heller ikke?

Men, medens hun sagde det, stirrede hun vedvarende hen for sig over hans Skulder, og hendes Øjne havde samme eftertænksomme Udtryk som før.

— Jeg mener ikke, at Du skulde være forlegen for Kærtegn. Men der kunde maaske alligevel ligge noget i denne fortrolige Omgang, som kunde gøre det umuligt for Dig at knytte Dig til en anden. Du maa forstaa mig vel — jeg ønsker at vide Dig saa fri, at Du ikke en Gang skal have nogen Tomhedsfølelse, ikke noget af det pinlige ved et Brud, hvis . . . ja, jeg sætter det, at Du valgte en anden i Stedet for mig. Hvis Du ønsker det, skal jeg gerne betvinge min egen Længsel efter Kærtegn . . . Jeg kunde jo være som en gammel Farbroder af Dig — en

rigtig god og forstandig gammel Ven, hvem Du altid vidste, at Du kunde gaa til med dine Bekymringer Jeg kunde vel altid finde et venligt Ord eller et godt Raad at give Dig Jeg skulde stryge blødt med min Haand over Barnets Hoved ganske blødt saadan

Der var noget i hans Stemme, som varmede hende helt ind i Sjælen. Hendes Øjne fyldtes langsomt med Taarer; men bag Taarerne skimtedes endnu det samme betænksomme Udtryk.

— Aa, hvor dine Ord gør mig godt. Naar jeg hører Dig tale saadan, synes jeg, at Du er det eneste Menneske, jeg bryder mig om, den eneste, jeg kender, den eneste, jeg spørger om. Alt andet bliver saa ligegyldigt — det er Dig, jeg elsker, kun Dig!

Hun tav, og han saa paa hende med et Blik, der straaled af stille Lykke.

— Men, naar Du ikke er hos mig naar jeg ikke hører din Stemme, ikke ser Dig da kan der komme saa meget andet op i mig Taabelighed, Jammerlighed, saa mange ynkelige Smaating, som trænger denne Stemning til Side. . . . Da bliver der altid saa tomt i mig saa forfærdelig tomt og koldt!

Atter sad hun tavs en Stund, medens han betragtede hende. Hendes Øjne udvidede sig og antog et

forskræmt Udtryk, og Taarerne, der havde glinset som Dugdraaber i to visnende Anemoner, løb fra Øjenvipperne ned over hendes Kinder. Pludselig slog hun sine Arme om ham og trykkede sig saa fast ind til ham, som vilde hun aldrig slippe ham mere.

— Du maa aldrig forlade mig, Gabriel! . . . hun talte med en sagte Skælven i Stemmen. — Du ser jo, hvor ene jeg er stillet. Jeg har jo intet Fodfæste nogensteds . . . uden hos Dig!

Hvad skulde han svare. Han sluttede hende i sine Arme og beroligede hende med Kys og Kærtegn. Men den Vished, han havde villet vinde, var ikke bleven vundet, og den Gnist, der havde skullet tænde, var gaaet op i Røg.

Og nu, da denne Tanke først en Gang var bleven vakt til Live, kom den ofte igen. Han kunde ikke blive klar over, hvad det var, der pinte ham i deres Forhold. Han kunde ikke bestemt paavise nogen Halvhed; og dog havde han en dunkel Fornemmelse af, at der var en Mangel paa Helhed og Inderlighed i hendes Hengivenhed for ham. Der var noget, der tyngede ham, uden at han selv vidste, hvor det laa; men derfor føltes Trykket ikke mindre tungt. Han gav sig til at gruble derover, men uden at komme til noget Resultat; ti det faldt ham aldrig ind, at det kunde være hos hende, at Fejlen laa . . .

Af og til forekom det ham, som om han havde erobret hende psykisk, men ikke fysisk, og der kunde fare ham en pludselig Tanke gennem Hovedet, som han dog altid skyndte sig at forjage. Men den kom tilbage . . . lokkende . . . fristende. Det stod for ham, som gjaldt det ikke Tilfredsstillelsen af et Sansernes Begær; men han syntes, at han aldrig vilde kunne vinde hendes Kærlighed saa helt, som han maatte eje den, hvis han ikke vandt hende ogsaa legemligt, paa samme Maade som han allerede havde vundet hendes Sjæl. Dog rejste hans stærke Ansvarsfølelse sig straks imod denne Forestilling om at foretage et uigenkaldeligt Skridt, før han vidste sig stærk nok til at bære dets Følger.

Mod disse Tanker var der kun ét Raad: Arbejde. Og han gravede sig ned i sit Arbejde som en Orm i Jorden. Dernede fandt han Fred for alle oprørende Tanker; i Arbejdet kunde han glemme sig selv. Dog ikke helt; ti han var altid omsvævet som af en dunkel Mindelse om Smerten, og uden at han vidste det, var det netop denne sin egen Smerte, han søgte at give Udtryk i den lænkede Titans Træk.

Da den første Foraarsdag meldte sig en Morgen hen mod Slutningen af April, lagde han den sidste Haand paa Værket. Han havde ikke forberedt Kathinka paa, at det var sin Fuldendelse saa nær; ti

han var ikke vis paa, om han selv vilde være saa vidt tilfreds dermed, at han turde bede hende at komme og tage det i Øjesyn. Naturligvis var hun den første, der skulde se det!

Som han nu stod der og betragtede det, forekom det ham, som om han lige med et var bleven befriet for en tung Byrde. Syv Maaneders rastløse Anstrengelser laa bag ham. Og i Dag var han fri! For første Gang i lange Tider kunde han ofre Hvilen og Lykken nogle Timer. Han nød dem allerede i Forventningen. Han var træt; men nu skulde hans Hoved faa Lov til at hvile ved den elskedes Bryst, og hendes Hænder skulde stryge over hans Kind. Hun vidste jo, at det var for hende han havde arbejdet, og hun vilde finde taknemlige og kærlige Ord at belønne ham med . . . det var, som om han aldrig i sit Liv havde behøvet dem saa haardt som nu; forstaaende og trøstende Ord vilde hun finde, og ogsaa dem trængte han til; ti han var selv ikke rigtig fornøjet med sit Arbejde; nu saa han, hvad han ikke tidligere havde set, at det dog ikke var lykkedes ham at faa udtrykt i dette Arbejde alt, hvad det havde været hans Hensigt at nedlægge deri.

Ved Middagsbordet sagde han ikke et Ord; men da han efter Middagen sad alene sammen med Kathinka inde i hendes lille Værelse, og var bleven

magelig henstrakt i hendes bløde Flugtstol, meddelte han hende straks den betydningsfulde Nyhed.

— I Dag er Prometheus færdig!

Hun blev ikke saa glad, som han havde ventet, at hun skulde blive. Den Deltagelse, der gav sig til Kende i hendes Ansigt, var ikke saa stor eller oprigtig, som han havde ventet.

— Det var jo hurtigt! var alt, hvad hun svarede.

— Og i Dag er jeg en fri Mand . . . Kan Du forstaa, hvad det er for en Svir! Jeg kan blive siddende her hele Eftermiddagen, om jeg vil. Det forekommer mig, som var det Maaneder siden, at jeg har haft en rigtig rolig Time her hos Dig. Men i Dag kan man tage Revanche . . .

Han blev ved at tale; hun svarede kort og temmelig uinteresseret. Han fik en Fornemmelse af, at hun blev mere og mere nervøs, jo længere de blev ved at tale sammen. Han søgte at finde en eller anden rimelig Forklaring deraf; men kunde ikke tænke sig nogen, og dog vedblev denne Følelse af, at hans Selskab paa en eller anden Maade var hende til Ulejlighed, at være stadig lige distinkt, og han bestyrkedes mere og mere i sin Overbevisning, at det ikke var noget Bedrag af hans Indbildning. Da han tilsidst forstod, at han ikke her hos hende vilde kunne finde noget af det, han havde tænkt at søge

i denne Havn, hverken Forstaaelse eller Kærlighed, hverken Hvile eller Trøst, faldt det ham ind at prøve paa at forlægge Paradiset hjem til sig selv, og han foreslog hende at gaa med sig hjem til Atelieret for at se det fuldendte Værk. Men Eva vægrede sig ved at følge sin Adam; Kathinka var desværre optaget i Aften, og Gabriel Tollin maatte forlade hende med et køligt Farvel.

Han gik hjem til sit Atelier, trist til Mode. Time efter Time blev han siddende der foran den fuldendte Lerkolos, forgæves grublende over Aarsagen til Kathinkas Afslag. Hun var optaget; men hvad var det, som optog hende? Han havde aldrig nogensinde før i Dag følt sig nysgerrig efter at vide, hvad hun ikke af egen Tilskyndelse betroede ham, endskønt han ofte havde maattet nøjes med et lignende Svar, som det han havde faaet. Men denne Dag havde jo for ham en ganske særlig Betydning, og det forekom ham, at den ogsaa burde haft det for hende. Det var en Festdag, som havde Betydning for dem begge; hvad Under da, at han følte Trang til hendes Nærhed, hendes Taknemlighed, hendes Kærlighed. Det var jo for dem begge, han havde arbejdet . . . ogsaa for hende. Og hun burde vel have haft saa megen Interesse for ham og det Arbejde, som maaske skulde blive hans

Livs afgørende, at hun havde opgivet alt andet for at være sammen med ham i disse Timer . . .

Det værkede i hans Hoved, det var, som om Anstrengelsen ved at holde det oppe, havde taget altfor stærkt paa hans Kræfter. Han sænkede det ned imod sine Hænder; det brændte saa hedt. Og han var saa træt. Det vilde være en Lettelse at kaste al Selvbeherskelse over Bord og lade sig falde forover ned paa Gulvet, saa lang han var. Det sved under Øjelaagene; men han vilde ikke græde — stor, stærk Mand, som han var. Hvile trængte han til; han trængte til Søvn; i Morgen vilde alt være glemt! Han kastede sig mekanisk paa Sengen; men Feberen hamrede i hans Tindinger, og det var, som om han kun blev mere udmattet af at ligge. Saa rejste han sig igen, tog sit Tøj paa og gik ud. Han vandrede først sin vante Vej rundt om Kirken, og lidt efter lidt vaagnede atter hans indslumrede fysiske Kræfter til Liv. Hans Skridt blev sikrere, han rettede sig og trak Vejret dybt. Og med ét blev han grebet af en Længsel bort fra Staden, bort fra disse Stenkolosser, der stængede for Udsigten og tog Himlen fra en. Han vilde væk fra det altsammen, ud for at aande en renere Luft og se det uendelige Hvælv spænde sig deroppe højt over Jorden. Det gav ham

altid et velgørende Indtryk af hans egen Lidenhed, og der laa en Slags Trøst deri; ti Sorgen og Smerthen skrumpede ogsaa sammen og formindskedes Ansigt til Ansigt med det frie Verdensrum.

Han gik og blev ved at gaa. Snart havde han Staden bag sig, og Strandvejen laa nu foran ham, omgrænset af Skov og Strand. Til højre bredte Sundet sit Vandspejl blankt som Staal, der skiftede i blaat. Længere ude tabte det sig i et Mørke, som kun brødes af enkelte Lys fra Fyret paa Fortet og fra de opankrede Skibe paa Rheden . . . Til venstre laa Skoven endnu bar og mørk ligesom en Papkulisse, en kompakt Masse, hvis Konturlinjer tegnede sig skarpt mod Himlen.

Vogne rullede forbi ham eller kom kørende imod ham; nu og da skar en Damppibes Fløjtehvin gennem Luften, og den stønnende Dampsporvogn kom hvæsende forbi. Men Byens jagende, aandeløse Bulder var allerede langt borte. Bagved et Plankeværk hørtes en erotisk Kat prise Vaaren med en djævelsk Jamren, medens tre Studenter med usikre Skridt syngende vandrede Vejen frem.

Gabriel Tollin indaandede i fulde Drag Aftenens milde Luft, der bragte en Duft af Saltvand og Foraar med sig, af raadden Tang og fugtig Jord iblandet med en Anelse om spirende Græs. Han blev tørstig

og vilde gaa ind i et Traktørsted ved Vejen for at faa noget at drikke; men da han var naaet hen i Døren, stansede han pludseligt, og det var, som om hans Hjerte ogsaa var stanset med et pludseligt Ryk. Han saa Kathinka og Trine Madsen sidde derinde ved et Bord i Selskab med Søren Wiegeland og Maleren Jørgen Weill.

Gabriel Tollin gjorde hurtig omkring og løb sin Vej, som en Mand, der bliver forfulgt. Hans Ben bevægede sig mekanisk under ham i stedse hurtigere og hurtigere Tempo; det var, som om det voldsomme Sjælsoprør paa denne Maade søgte sig et fysisk Afløb. Folk, der færdedes ad Vejen, vendte sig forbavsede om og saa efter ham; han mærkede det ikke. Heller ikke vidste han, hvor længe han løb; han havde tabt al Opfattelse af Tid og Sted: Men pludselig snublede han over noget haardt; det gnistrede for hans Øjne, det var, som om han var bleven ramt af et Slag, og han tabte Bevidstheden.

Da han atter kom til sig selv, følte han noget koldt løbe ned over sit Bryst; han vilde aabne Øjnene; men det ene af dem var som tilklistret. Han hvilede blødt og havde dog Indtrykket af, at han endnu bestandig bevægede sig; ti Vinden susede om hans Ansigt.

— De var faldet . . . Jeg troede, at De var

kommet til Skade — derfor tog jeg en Vogn . . .
 God Aften, Hr. Tollin! God Aften!

Gabriel Tollin saa op og genkendte Hr. Nathansens brune Hjorteøjne, der hvilede paa ham med et Udtryk af Deltagelse.

— God Aften, Hr. Nathansen! Gabriel Tollin løftede sin Haand for at hilse og kom derved til at berøre noget fugtigt og blødt, som laa trykket ind til hans venstre Øje.

— Det er mit Lommetørklæde, forklarede Hr. Nathansen. — Jeg har dyppet det i koldt Vand. Det lader til, at De er kommet lidt til Skade med Deres Øje. De tillader nok, at jeg befordrer Dem hjem.

— Jeg troer ikke, at det er saa farligt, at jeg ikke kan klare mig paa egen Haand. Lad mig ikke gøre Dem Ulejlighed . . .

— Har intet at betyde! forsikrede Hr. Nathansen elskværdigt. — Jeg var blot ude at trække lidt frisk Luft. Man faar Foraarsfornemmelser paa denne Tid af Aaret, naar man er Ungkarl . . . he, he, he! Saa-
 dan en lille Souper paa Tomandshaand i det grønne . . .
 Jeg haaber, at Deres Blessure ikke er af nogen alvorligere Beskaffenhed.

— Det haaber jeg heller ikke. Jeg snublede og faldt saa uheldigt . . .

— Det gjorde De nok. Men De foer ogsaa .

afsted som en rigtig Travløber. Gjaldt det et Væddemaal?

— Ja.

Gabriel Tollin kom hjem, klædte sig af og gik til Sengs efter at have lagt en ny Forbinding om Øjet, som ikke kunde aabnes. Det blødte dog ikke, og han syntes overhovedet ikke at have taget nogen alvorlige Men af sit Fald; men han følte sig som radbrækket paa hvert Lem; Feberen jog Blodet som en Strøm af Ild gennem hans Aarer, og det var, som om denne Ildstrøm koncentrerede al sin Glød paa et bestemt Punkt i hans venstre Side, hvor det svidende Hjerte slog med haarde og hurtige Slag. Smertefornemmelsen havde en saadan Intensitet, at det forekom ham, som det vilde være en Lindring, om han borede noget spidst og skarpt ind i sit Kød . . . Han laa stille, udstrakt paa Ryggen og bed Tænderne sammen. De slog imod hverandre, som om han frøs, og dog perlede Sveden frem af hver Pore.

Hvor længe han laa saadan, vidste han ikke. Enhver Smerte har sin Grænse, og naar Grænsen er naaet, stryger Naturen med mildnende Haand hen over den lidendes Øjne, og dysser ham selv og hans Smerte til Ro. Han tilbragte nogle lange, søvnløse Nattetimer; men til sidst sank der en velgørende Dvale over Kunstneren med det saarede Hjerte, og

hans Bevidsthed blundede ind i en dyb, vederkvægende Søvn.

Da han vaagnede, var det allerede langt hen paa Formiddagen. Den forløbne Nats Indtryk stormede atter ind paa ham; men nu, da hans Legeme var styrket og spænstigt af Søvnens, øvede de ikke længer den samme knugende Magt over hans Sjæl. Han følte endnu en dump Smerte i Brystet; men han opbød al den Modstandskraft, hans stærke, sunde Legeme ejede, for at byde den Trods. Og hans Intelligens kom hans kraftige Konstitution til Hjælp. Medens han gik omkring og med stor Sindighed klædte sig paa, forsøgte han at ræsonnere helt koldt og nøgternt over Forholdene. Hvad var der da egentlig passeret? Kathinka og hendes Veninde havde været ude i Selskab med Søren og Jørgen Weill for ligesom han selv at indaande en Smule Landluft og nyde den første Foraarsaftens Skønhed. Og anden Aarsag fandtes der ikke til den Tragedie, han havde digtet og opført i Gaar. I Dag vilde Kathinka formodentlig, i høj Begejstring, selv fortælle ham, at hun havde moret sig fortræffeligt, og at Søren havde været »lutter Elskværdighed«.

Gabriel Tollins kritiske Fornuft kom til sidst til det Resultat, at han selv udelukkende maatte bære Ansvar for Gaarsaftenens Hændelser.

Uden tilstrækkelig Anledning havde han ladet sig besnære af en urimelig Mistanke. Dette bebrejdede han sig nu, og han skammede sig derover. Han havde stor Agtelse for sin egen Følelse, og helt naturligt overførte han denne Agtelse paa Kathinkas Person. Hans egen Kærligheds Selvopholdelsesdrift rejste sig til hendes Forsvar med en Voldsomhed, som vendte enhver Anklage tilbage imod hans eget Bryst. Hvad havde hun egentlig forbrudt? Havde hun løjet? Havde hun bedraget ham? Havde hun nogensinde gjort en Hemmelighed af, at hun befandt sig vel i Sørenss Selskab. At hun ikke i Gaar havde sagt ham, at de havde aftalt en lille Udflugt om Aftenen . . . naa Herregud! Var det ikke netop i god Overeensstemmelse med hans eget Ønske, at hun i Forlovelsestiden skulde nyde sin Frihed ubeskaaret?

Hele denne Forstandens Argumentation var klar og tydelig, og alt, hvad Følelsen havde at indvende derimod, var saa dunkelt og uklart. Det var, som om hans Person havde bestaaet af tvende indbyrdes disputerende Væsener, hvoraf det ene talte i en Anklagers Tone, haardt og skarpt og i tydelige Ord, medens det andet udtrykte sig i en uartikuleret, sørgmodig Mumlen, der ikke gav Grunde, men kun appellerede til Følelser: hun burde have haft saa megen Interesse for ham og hans Arbejde . . . Gaars-

dagen var jo betydningsfuld for dem begge — han havde længtes efter et godt Ord osv. Herimod indvendte Fornuften, at hun ikke havde haft nogen Anelse om Dagens Betydning eller hans Længsel, før hun allerede havde lovet sig bort. Og at hun da holdt sit Ord, var jo ikke noget at dadle hende for.

Han stod og betragtede sig selv i Spejlet og lo foragteligt til det Billede, han saa derinde: et blegt Ansigt, hvis venstre Øje var tilklistret og blodunderløbet. Det var virkelig ikke noget passende Ansigt for en Elsker, og det var saamænd ret forstaaeligt, om Kathinka foretrak et behageligere Selskab end hans! . . . Hele hans Raseri vendte sig efterhaanden imod hans eget Jeg; det var sin egen Uforstand, sin egen Dumhed, han kunde takke for det altsammen!

Han blev afbrudt i sine Betragtninger. Der hørtes lette Skridt udenfor hans Atelier og straks efter den varsomme Banken, han kendte saa vel. I største Hast bandt han et Lommetørklæde for Øjet og gik saa at aabne Døren. Kathinka smuttede ind, frisk og glad i sin ny Foraarsdragt. Da hun saa ham, brast hun i Latter: Nej, hvor Du ser ud! Har Du været oppe at slaas med nogen?

— Nej — han maatte selv le med — jeg er faldet. Det er for Resten ikke saa farligt, som det ser ud til.

— Faldet? sagde hun og lo. — Hør nu min sobre Hr. Artist; man skulde tro, Du havde været ude og ofret altfor rigeligt paa Floras Alter.

— Nej, svarede han tørt; men . . . og atter laa der en vis Misstemning i hans Betoning . . . Der var noget, der saarede ham i den Formodning, hun havde udtalt. Hun følte det straks, og i et Nu skiftede hendes Udtryk. Hun gik hen til ham og betragtede ham med et spørgende Blik. Og idet hun løftede sig paa Taaspidserne, tog hun hans Hoved imellem sine Hænder, løste Knuden i Nakken og tog Bindet af. Hun betragtede det ophovnede Øje opmærksomt et Sekund; saa kyssede hun det ganske let. Det var kun, som om en varm, blød Fjer berørte det daarlige Sted; men det sendte som en Strøm af smertedøvende Berusning gennem hele hans Nervenet. Og idet han lukkede sine Arme om hende og bøjede sit Hoved ned imod hende, var det, som om hun fangede hans Kys med sine Læber.

Saaledes blev de staaende en Stund, trykkede ind til hinanden, indtil hun blødt og varsomt frigjorde sig fra hans Omfavnelse. Udtrykket i hendes Øjne, som straaledede af Lykke, skærpedes atter til lagttagelse, og hun rettede paany sit Blik granskende imod hans Ansigt. Saa tog hun hans Haand og førte ham hen til Atelierets eneste magelige Stol — hendes egen —

hvor hun tvang ham til at sætte sig, medens hun selv gik ud og hentede koldt Vand. Hun dyppede sit Lommetørklæde i Vandet, lagde det sammen til et Kompres og bandt Bindet derover, sirligere og fastere end det nylig havde været bundet. — Se saa! Nu ser Du nogenledes menneskelig ud igen! sagde hun glad. Derpaa fortsatte hun behagelig skemtende: — Men nu skal han smukt skrifte sine Synder, og bagefter skal jeg bekende mine, og saa skal vi absolvere hinanden! Har han været ude og moret sig i Gaar? Det har jeg ogsaa! Og vi drak Titanens Skaal ... Jeg fortalte dem, at Prometheus nu var færdig, og Søren sagde, at han skulde komme og se paa den en af de første Dage.

Der var igen noget i hendes Tone, som krænkede ham; han var nu ogsaa altfor ømskindet! Det bedrøvede ham, at hun syntes at nære den Mistanke, at han skulde have været beruset. Skønt han vidste, at hun ikke troede det, forekom selve Beskyldningen ham uværdig. Tanken om, at han blot et Øjeblik skulde kunne være sunket saa dybt, berørte ham som noget smudsigt ... Men endnu mere pintes han af Bevidstheden om, at hun havde omtalt hans Arbejde til andre, at hun i Selskab med Søren og Trine Madsen havde drukket en Skaal for Prometheus. Det syntes ham ligesom en Profanation, at hun havde talt med

disse fremmede Mennesker om hans Arbejde. Og han følte det, som om hun havde svigtet hans Tillid ved at meddele andre noget, han havde betroet til hende alene.

Han vidste nok, at hun havde syndet af Mangel paa bedre Indsigt, og at hun aldrig vilde kunne fatte, hvorledes noget saadant kunde bedrøve ham; men just dette pinte ham saa meget mere. Og der laa ogsaa noget irriteret i den Tone, hvori han svarede hende:

— Ingen faaer mit Arbejde at se, før det er færdigt og støbt i Gibs. Jeg lukker ingen ind.

Hun saa helt forbavset paa ham:

— Lukker Du ikke op for Søren?

— Nej, lo han; men Munterheden var ikke helt utvungen. — Ikke for Søren selv (han efterlignede hendes Betoning) lukker jeg op. Jeg vil helst være fri for alle de venskabelige Raad, som Alverden vil faa saa travlt med at hviske mig i Ørene, og hvoraf hvert eneste er præget af Giverens Temperament . . . og Begrænsning. Det er bedre, at mit Værk bærer Præg af mit eget Temperament og min egen Begrænsning.

Kathinka saa spekulativ ud; den Tale forstod hun ikke. Hun interesserede sig varmt for Gabriels Arbejde; netop derfor ansaa hun det for nødvendigt at støtte sig til en andens Avtoritet, naar det gjaldt

paa Forhaand at beregne Udsigterne for en Succes. Hun troede i al Almindelighed langt mere paa Søren's Omdømme end paa Gabriels; ti hendes praktiske Sans vurderede altid et Omdømmes Værdi efter den Kraft, hvormed det kunde gøres gældende, og hun vidste, at Søren havde Indflydelse, at hans Ord var Orakelsprog for hele Fremskridtspartiet indenfor Kunstnerverdenen. Nu mente hun at have forstaaet, at Gabriel i den sidste Tid havde begyndt at stole altfor meget paa sig selv; der var bleven talt en Del derom i Kunstnerkresene, og endnu i Gaar havde Søren sagt: Gabriel Tollin, tja . . . ! Han vil vist til at gaa paa egen Haand nu ligesom de store Gæslinger. Formodentlig bilder han sig ind, at han er tilstrækkelig stor til at bryde med os, som hidtil nogenlunde har holdt ham Ryggen fri. Med de andre har han for længe siden brudt. Han kommer til at staa alene, og Følgen bliver, at han gaar til Bunds; ti den ensomme er minsandten ikke den stærkeste!

Disse Søren's Ord skræmmede Kathinka; ti hun havde for en Del bygget sit Haab om den Succes, Gabriel skulde vinde, paa Solidaritetsforholdet mellem ham og Søren. Med dette Gabriel Tollins Værk skulde de moderne Idéer i Kunsten endelig slaa igennem. Det skulde blive den Sejr, hun saa tidt havde hørt de unge profetere om. Men netop i dette

Øjeblik, da Sejren var i Sigte, saa hun sit Tossehoved af en Kunstner træde ud af de sejrendes Falanks for ganske ene at slaa ind paa en anden Vej. Dette kunde hun ikke fatte. I hendes Sind var alene Forestillingen om de rent materielle Goder herskende. Det gjaldt jo for Gabriel om for enhver Pris at slaa igennem; ti hun følte, at hun selv ikke vilde kunne bære et Nederlags Skuffelse, og hun troede, at Gabriel Tollin maatte have en Anelse derom. Han elskede hende, og han vidste, at i Fald han sejrede, skulde han vinde hende. Hvor var det da muligt, at der hos ham kunde findes en Drift stærkere end den, der havde hende til Maal. — Hun vidste ikke, at Kunstnerinstinktet beherskede ham i lige saa høj Grad som Kærligheden, og at han i Kunsten maatte gaa den Vej, dette Instinkt anviste ham.

Hendes Blik rettede sig nysgerrigt mod det Hjørne af Atelieret, hvor man skimtede Kunstværket, omhyggelig indsvøbt i fugtigt Lærred.

— Maa jeg kaste et Blik paa Titanen?

— Ja, naturligvis! Hvis Du har Lyst.

Han begyndte forsigtigt at trække alle de vaade Klude til Side. Snart stod Gruppen blottet for hendes Øjne. Hun betragtede den længe i Tavs-
hed. Dens Kraft virkede betagende, og en Anelse om Frembringerens Mesterskab drog i denne Stund

gennem hendes Sjæl. Et Øjeblik følte hun sig uimodstaaelig grebet; men i næste Stund var Naiveteten borte og Kritiken meldte sig med Krav paa ogsaa at have en Stemme med ved Afgørelsen. Hun dømte ikke længere ud af sin umiddelbare Følelse, men med sin Forstand, som var uddannet i Wiegelandismens Skole, og som havde inddrunket dens Dogmer med Modermælken.

Hun saa Prometheus udstrakt foran sig. Legemets Stilling var den samme, som den havde været, da hun første Gang betragtede det; det var, som havde Titanen ligget der ubevægelig i al den Tid, og dog var han forandret. Hele Skikkelsen var nu finere udarbejdet, og Lerklumpen imellem Skuldrene havde formet sig til et Hoved, hvis trodsigt, lidende Ansigt skreg sin Smerte ud for alle Vinde og mod den ubarmhjertige Himmel. Trækkene mindede om Sørensen, men der fandtes i dem en Højhed, som tilkendegav, at Titanen — skønt Menneske — var af guddommelig Herkomst. Heller ikke var det nogen menneskelig Smerte, som raabte ud af hans Træk; det var en større, stærkere og dybere Kval, der havde noget af Sagntidens vilde Oprindelighed i sig.

Kraft og Liv var her i fuldt Maal, det saa Kathinka, og alle tekniske Vanskeligheder var overvundne med en Kunstfærdighed, der vandt hendes

Beundring. Men hun havde forestillet sig, at Prometheus vilde blive et Portræt af Søren Wiegeland, og hendes første Tanke var derfor den, at Portrættet ikke lignede. Denne Opdagelse gav hende en vis Mistillid til Arbejdets hele Kunstværd. Desuden havde hun en Fornemmelse af, at Søren i dette Værk vilde se alle sine Anelser bekræftede. Gabriel Tollin havde i Virkeligheden ikke holdt sig Skolens Forskrifter efterrettelige, og Kathinka skælvede for Følgerne af hans Dristighed. Den Vej, han havde slaaet ind paa, kunde ikke føre til Sejr, i al Fald ikke til den øjeblikkelige Sejr, hvormed hun havde drømt. Og denne Tanke fyldte hende med stille Krænkelse og bittert Nag. Det forekom hende næsten, som om han havde bedraget hende eller i det mindste, som om han med falske Løfter havde lokket hende til at tro paa sig. Hun huskede ikke, at han aldrig med et Ord havde berørt Muligheden af en nærforestaaende Sejr, hvorvel han havde haabet og endnu haabede paa en saadan; hun tænkte ikke paa, at han aldrig havde fordret noget af hende, endskønt han elskede hende. Det var hende selv, som havde ladet sig overvælde af sine Følelser i et Øjeblik, da hendes medfødte, beregnende Verdensklogskab havde været trængt i Baggrunden, og da hun for første Gang i sit Liv havde fornummet et Pust af den store og stærke Følelse,

der kan bringe et Menneske til at glemme sig selv. Men i dette Øjeblik var Forstanden atter Enehersker hos hende. Det forekom hende, som om hun paa et eller andet Punkt havde forregnet sig, og instinktmæssig skød hun Skylden for denne Fejltagelse paa ham.

Hun meddelte ikke Gabriel nogen af de Reflektioner, som paatrængte sig hende i Anledning af hans Værk; hun meddelte ham intet om sine Betænkeligheder og sine Tvivl. Alt dette sluttede sig jo umiddelbart til Søren's Ord fra foregaaende Aftens Samvær, og hun havde en Følelse, der sagde hende, at det kun kunde vække Misstemning at bringe det paa Bane.

Men, da hun havde forladt hans Atelier, greb Sorgen hende med en Hefthighed og Styrke, som hun aldrig før havde kendt, og da hun var kommet hjem, aflaaede hun Døren til sit lille Værelse, kastede sig ned paa sin Sofa og brast i Graad. Bestandig forfulgtes hun af denne Følelse, som om han havde brudt et Løfte, han havde givet hende, eller som om han med egen Haand havde omstyrtet et Luftslet, hun havde bygt. Hendes Sind fyldtes af nagende Bitterhed imod ham. Men under Sorgen og Bitterheden gemte der sig en Anelse om, at det Nederlag, som hun forudsaa, i sig indeholdt Dødsdommen over den Følelse, som hidtil havde været hendes Glæde, og hun gyste

for Tomheden. Denne Kærlighed havde dog været det Solglimt, som for første Gang var trængt varmende ind i hendes Indre, og var Solskinnet ogsaa blegt, Solskin var det jo dog. Og endnu var han den Mand, hun elskede med al den Inderlighed, hendes Natur ejede. Til ingen anden havde hun den Tillid som til ham, for ingen følte hun den Ømhed. Alt det andet var kun Tant og Leg, der ikke havde nogen dybere Rod i hendes Væsen. Hun kunde nu en Gang ikke se ind i en Mands Øjne uden at der ogsaa i hendes egne Pupiller spillede en flygtig Refleks af den Interesse, hvormed han betragtede hende. Men det, hun havde følt for Gabriel, havde været af langt dybere og stærkere Art . . . hun havde ofte gjort denne lagttagelse, naar hendes befamlende lille Forstand havde anstillet Sammenligninger, og hun følte det nu atter med Angst og Bæven, da det anede hende, at det snart kunde være forbi.

Hendes Sind blev uroligt og oprevet, ustadigt som Vejret i Foraarets Gennembrudstid, svingende fra den ene Yderlighed til den anden. Hun søgte at glemme alle Tanker paa Fremtiden, hun berusede sig i det nærværendes Lykke, og fra hele hendes Væsen strømmede der ham nu en Varme i Møde langt stærkere end den, han havde kendt i deres Kærligheds første Solskinstid. Hun var saa eksalteret; hun følte det,

som om han havde hendes Livs Skæbne helt og holdent i sin Haand. Havde han villet gøre hende til sin Hustru uden al Ceremoni, havde han villet benytte sig af de Rettigheder, som i Følge hans Teorier Kærligheden, og kun den, gav ham over hendes Person, hun havde villig hengivet sig til ham i disse Øjeblikke; men jo stærkere han havde Følelsen af, at saaledes forholdt det sig, desto stærkere blev Ansvarsfølelsen i ham, og desto klarere stod det for hans Bevidsthed, at han aldrig vilde benytte sig af en forbigaaende Følelsesopbrusning til uigenkaldeligt at knytte hendes Liv til sin egen usikre Fremtid. — I tvivlende Timer sagde han sig selv, at dette var en Svaghed; men denne Svaghed var saa dybt rodfæstet i hans Karakters Hæderlighed, at han hverken kunde eller vilde overvinde den.

Da kunde hendes Sindsstemning pludseligt slaa om; efter Solskin og Varme kunde der følge Surmulen og Kølighed, og naar Mismodet og den deraf nærede Bitterhed vandt Overtaget i hendes Sind, kunde hun stundom beslutte at handle, som om han slet ikke var til. Hun vilde ikke for hans Skyld paalægge sig den ringeste Tvang, tværtimod, hun følte en Tilfredsstillelse, der ikke helt var blottet for en Til sætning af Skadefryd, naar hun i sit Koketteri med andre strejfede det tilladeliges yderste Grænse. Denne

Tilfredsstillelse skænkede Søren Omgang hende i rigeste Maal. Der laa i hans dristige Nærgaaenhed saa meget, som fristede hendes Nysgerrighed, og Flaneriet med ham blev til en spændende Leg, der hidsede hendes Indbildningskraft, hendes Nerver. Det faldt hende ikke ind at se nogen Fare i denne Leg; ti hun vidste med sig selv, at hun aldrig vilde gaa et Skridt længere, end Klogskaben tillod. Hun ansaa det for umuligt, at Søren under nogen som helst Omstændigheder kunde blive farlig for hendes Hjerter, og hun ønskede egentlig heller ikke selv at afstedkomme nogen stor Passjon hos ham; alt, hvad hun begærede, var af og til at give hans Nerver en lille Opstrammer for at bestyrkes i sin Følelse af, at hun beherskede ham, om ogsaa kun for Øjeblikket; det morede hende at se denne saa forceret overlegne Person ude af sig selv, at finde dette selvsikre Individ paa Nippet til at begaa en Dumhed. Det forekom hende, som om dette kunde berede hende en Nydelse lige saa stor som den, Kærligheden skænker. Over for Kærligheden var hun af Naturen kritisk, og hun vidste med sig selv, at end ikke den største Passjon vilde kunne gøre hende blind. Hun var ikke modtagelig for Suggestion; hendes bevægelige Øjne vilde aldrig med den dertil fornødne urokkelige Alvor kunne fæste sig paa et enkelt, bestemt Punkt. Hun vilde aldrig

kunne fyldes af en saadan monoman Attraa . . . der var jo saa meget andet i Livet at længes efter! Og ligesom ledet af et naturligt Instinkt vendte hun sig atter fra Søren og begyndte paany at spejle sig i Hr. Nathansens brune Hjorteøjne med et Blik, som gav meget større Løfter, end hun havde haft Lyst til at indfri, hvis Hr. Nathansen straks havde modtaget Tilbudet. Hr. Nathansen var imidlertid en forsigtig General, der ikke lod blæse til Angreb, førend Sejren var ham absolut vis.

Men, naar Kathinka saa i nogen Tid frit havde hengivet sig til sine Luner, kom der altid en Længsel over hende, der førte hende tilbage til Gabriels Favn. Og hans Favn stod altid aaben, og naar hun atter følte sig omsluttet af hans Arme, fik hun en Følelse af, at der var hendes rette Hjem; der havde hun det trygt og godt; det var det Bryst, ved hvilket hun af alle helst vilde hvile. Og hendes Kærlighed flammede atter op, hun blev grebet af en dunkel Længsel efter at gøre alting godt paany, der kom Varme og Inderlighed i hendes Kærtegn, og Gabriel Tollin oplevede atter nogle lyse Solskinsdage.

For Øjeblikket havde han stængt sig inde paa sit Atelier; han modtog ingen. Han var i Færd med at lægge den sidste Haand paa sit Arbejde. Gruppen var støbt i Gibbs, og han bronserede den selv. Om

tre Dage skulde alle Kunstværkerne være Udstillingskomitéen i Hænde.

Hans Sindsstemning, som altid var et tro Spejl af Kathinkas vekslende Luner, var i Dag ualmindelig mørk. De havde truffet hinanden ved Middagsbordet; men da havde Kathinka været meget kold, hvorfor han heller ikke havde gjort Mine til at blive. Hun havde ikke bedt ham derom, og han var for stolt til at tigge!

Han følte sig fattig og ene, da han gik; der var ingen, der bekymrede sig om ham eller hans Arbejde, ingen for hvem det havde nogen Betydning, om han levede eller døde. Fra Kammeraterne var han i den sidste Tid kommet saa langt bort. Han vidste vel, at dette beroede paa ham selv; det var ham, som havde isoleret sig; men selv om det var saa, gjorde det dog ikke Ensomheden mindre tung. Han følte sig, som om han var udstødt af deres Kres, som om aldrig en venlig Haand vilde blive udstrakt imod ham derfra. I mismodige Timer længtes han altid tilbage til denne Kres; ti inderst i hans Hjerte boede der en stærk Trang til Venlighed og Sympati. Han havde drømt om at faa hele denne dybe Trang stillet fra en enkelt Kilde, og saa længe han ejede Kathinkas Kærlighed, vilde han ikke have behovet noget andet, om Forholdet imellem

dem var blevet saadan, som han havde tænkt, det altid skulde blive, og saadan som det virkelig ogsaa havde været nogle faa velsignede Solskinsdage. Men for Øjeblikket var der ingen Næring for hans Hjerte at hente fra den Kant, derfor vendte han nu sine Blik udad, spejdende efter et Surrogat. Han maatte føle Liv og Bevægelse omkring sig, høre lystig Tale og Latter! Han vilde ryste sin mismodige Stemning af sig; han vilde være glad! Maaneder igennem havde Arbejdsaaget hvilet tyngende paa hans Skuldre; nu vilde han kaste det af!

Om Aftenen sad han midt i Kammeratkresen paa den sædvanlige Kafé, og Samtalens Kurs svingede hid og did. Der taltes om Udstillingen, som nu snart skulde aabnes, og om Udsigterne for Konkurrencen om den store Guldmedalje. Paa Skulpturens Omraade antog man ikke, at der vilde kunne blive synderlig Konkurrence; et Par kunstneriske Umuligheder vilde møde hver med sin Besvarelse af Akademiets Prisopgave: Kain og Abel. Nogle flittige Damer vilde formodentlig slutte sig hertil med deres Husflidsarbejder i brændt Ler eller Gibbs . . . og saa vilde den lille Løjtnant naturligvis atter lade se Prøver paa sit Talent. »Den lille Løjtnant« var blandt hele den unge Kunstnergeneration en vel bekendt, komisk Figur. Han anvendte alle de ledige Timer, som hans egentlige Livs-

opgave levnede ham, til at ælte i Ler og Voks. Han var flittig og ufortrøden, og fremfor alle Ting var han loyal. I otte Aar havde han modelleret paa Akademiets Prisopgave; men endskønt han trofast holdt sig paa den Vej, som i Følge de akademiske Fædres Mening var den ene saliggørende, var det aldrig lykkedes ham at erhverve sig nogen anden Udmærkelse end en hæderlig Omtale, der skænkedes ham mere som en Anerkendelse af hans fortsatte Anstrengelser end af hans Begavelse.

Fra Kunstens Omraade gled Samtalen pludselig over til Kathinka. — Hvor holder Kaninen nu til? — Man kan lige saa gerne spørge, hvor holder Søren til! sagde Jørgen Weill med et Skuldertræk. — For Øjeblikket er de to uadskillelige. — Det sér ud til, at Søren har gjort en ny Erobring! . . . Jørgen Weill saa hemmelighedsfuld ud: — Han! Monstro han indbilder sig det? Kaninen hører ellers ikke til de lette Erobringer! Man finder hende ikke der, hvor man slipper hende! — Det kommer vel an paa! Med en Guldtang lod hun sig maaske fastholde; men Søren har jo intet uden et Par fattige, skindmagre Skribent-hænder!

Samtalen pinte Gabriel Tollin. Han forsøgte paa at tvinge den ind et andet Spor; men det vilde ikke ret lykkes. Æmnet interesserede i alt for høj Grad de forsamlede.

— Det var ikke ilde, lo en lille, mørk Herre med Binocle, bag hvilken hans livlige brune Øjne spillede muntert. — Tænk om Kaninen skulde være udset til den Nemesis, der gengældte Søren alt, hvad han har forbrudt imod hendes Køn! Hans Synderegister er vist ret anseeligt!

I dette Øjeblik dukkede Søren Wiegeland ganske pludselig op i Kresen. Han blev modtaget med Entusiasme og fik sin sædvanlige Plads i Højsædet. Da man spurgte ham, hvor han havde tilbragt Aftenen, begyndte han paa en Forelæsning over Skuespil-kunstens synkende Forfatning, hvoraf man drog den Slutning, at han havde overværet en Forestilling i det kongelige Teater. Fra Skuespilkunsten gik han over til den bildende Kunst, og var dermed inde paa sit egentlige Felt. Der bevægede han sig altid som en Triumfator; der kom et vist Parademarschtempo i hans Foredrag. Sandhed i Kunsten — Sandhed fremfor alt — Sandhed for enhver Pris. Hellere søge det sande end det skønne. Det grimme er det karakteristiske, det grimme er Virkeligheden selv. Livet er ikke skønt og skal ikke idealiseres . . . Alt dette havde de tilstedeværende hørt mangfoldige Gange før, og i denne Kres af trofaste fandtes der ingen Opponent. Desto mere overraskedes Triumfatoren, da nu en Stemme hævede sig imod ham. Det var

Gabriel Tollin, som meget undseeligt fremsatte det Spørgsmaal, om det ikke kunde tænkes muligt, at det sande og det skønne kunde forenes? Søren svarede øjensynlig en Smule irriteret: — Nej, en saadan Forening er utænkelig. Den Skønhed, Du mener, er Sandhedens Dødsfjende. En anden Sag er det naturligtvis, at al Kunst meddeler et Indtryk af Skønhed — et fattigt, pjaltet, skurvet gammelt Fattighuslem, gengivet med fuldendt teknisk Mesterskab, er en kunstnerisk Refleks af Livet selv og er som saadan skøn. At vi kalde det stygt, beroer kun paa vore bagvendte Skønhedsbegreber. Disse bagvendte Begreber er en Arv fra en Kunstnergeneration, som vilde bygge Kunstens Tempel i det blaa. Men det duer ikke. Paa Jorden skal det staa, selv om det til en Begyndelse skærer de gamle i Øjnene og bringer dem til at se idel Grimhed i det, som er skønt . . . Al Idealiseren, al Stiliseren er Unatur — og det er det, Du tilstræber! Ingen af os har jo endnu faaet Lov at kaste et Blik paa dit Mesterværk; men vi véd alle, at Du med dette Arbejde har gjort et Skridt ind paa en falsk Vej. Vi kan ikke forhindre Dig i at gaa videre paa denne Bane; men jeg tror, at Du selv, maaske snart nok, vil faa at føle, at den Vej, Du er inde paa, er farlig. Kom da mine Ord i Hu!

Der laa noget truende i Søren Tone, og der

indtraadte et Øjeblikks Misstemning. Alle troede, at Gabriel Tollin vilde lade sig nøje med den lille Lektion, han havde faaet, og blev derfor øjensynlig overraskede, da han tog Ordet for at svare. Han talte ikke saa let som Søren; man mærkede, at hvert Ord kostede ham Anstrengelse, og mange Gange var det ham svært at finde det Ord, han søgte. Men den Tone, hvori han talte, var rolig og havde intet af Sørenns irriterede Heftighed; der aandede dyb og stærk Overbevisning ud af hans Tale:

— Du behøver aldrig at frygte, at jeg skal glemme dine Ord. Det er ikke første Gang, jeg hører dem. Og, som Du véd, har jeg selv været lige saa gennemtrængt af deres Sandhed som Du. Men da jeg nu ikke er det længere, maa jeg naturligvis forsøge at udtrykke min Overbevisning i min Kunst. Intet staaer stille; Stilstand er indenfor Kunsten det samme som Død. Da de ny Idéer, hvis fornemste Forkæmper Du har været her i Landet, meldte sig med Krav paa Frihed og Sandhed og Liv og Blod indenfor Kunsten, da var dette netop, hvad Tiden sukkede efter. Det kom til Strid, og jeg var med. Modstanden var heftig; men nu er den endt; ti om end det gamles Repræsentanter endnu har Magten, er Smagen dog nu saa vidt forandret, at det kun er et Tidsspørgsmaal, naar den gamle Kunstnergeneration

maa give Plads for den ny. Men vi maa ikke bilde os ind, at Maalet dermed er naaet! Vi maa ikke slaa os til Ro med de vundne Resultater! Hidtil have vi sat hele vor Stræben, alle vore Kræfter ind paa at skabe en ny Teknik; nu ere vi Herrer over Stoffet; vi have uddannet os til fortræffelige Haandværkere, og dermed er den første Station paa Vejen naaet. Men vi tør ikke stanse der! Vi maa videre. Efter os vokser der nu en ny Generation op, som faar Tekniken til Givende — alt det, som vi med Kamp og Møje har maattet arbejde os til. Men den nøjes nok ikke med blot at nyde Frugterne af, hvad andre have vundet for den . . . den gaaer videre; ti hver ny Generation maa gøre sin personlige Indsats i Udviklingen. — Hvis vi slaa os til Ro med, hvad vi have vundet, ville vi snart være overfløjede; vi komme til at spille samme Rolle, som »de gamle« have spillet over for os . . . en hæmmende og uforstaaende. Men de af os, som endnu føle Kræfter i sig til at gaa videre, de stanse ikke! Og hvor gaaer saa Vejen hen? Jeg troer, at vi maa opad igen imod det saa længe forkætrede skønne . . . Vi behøve ikke derfor at forlade Virkelighedens faste Grund eller at kaste de allerede vundne Resultater over Bord. Tværtimod! Nu, da vi have naaet Højdepunktet af teknisk Færdighed, maa vi vise, hvad enhver af os formaaer

som Kunstner. Hidtil have vi kun efterlignet; nu maa vi skabe. Hidtil have vi formet Menneskelegemet i alle mulige og umulige Stillinger; men det bliver tomt i Længden, naar man kun lader det ydre, det materielle spejle sig i Kunsten. Jeg troer, at vi nu maa vende vor Opmærksomhed indad mod Menneskesjælen. Vi maa forsøge i vore Billeder at fængsle Menneskesjælens mange vekslende Stemninger, ligesom vi hidtil have gengivet Menneskelegemets forskellige Stillinger og Former. Det er ikke nok, at et Kunstværk lever; det maa ogsaa have en Sjæl! Og naar man behersker de ydre Midler, da, men ogsaa først da, kan man vise, hvor meget man ejer af den Gnist, der skiller en Kunstner fra en duelig Haandværker . . . Man tør ikke slaa sig til Taals med at være Fotograf alle sine Dage, hvis man virkelig er Kunstner, det vil sige Digter!

Han tav. Alles Blik rettedes mod Søren. Man ventede, at en udførlig Forelæsning skulde straffe denne lange, kætterske Afbrydelse. Men Søren smilede blot ironisk, medens han sad og legede med sit Teglas, der stod paa Bordet foran ham.

— Jeg gider virkelig ikke svare paa alt dette, sagde han til sidst. — Til Lykke paa din nye Vej og tak for godt Følgeskab paa den gamle! . . . Og idet han anslog en endnu mere spasende og ironisk

Tone hævede han sit Glas og bad alle de tilstede-værende forene sig med ham i en Skaal for den store Gæsling, der nu var kommen saa vidt, at han maatte gaa paa egen Haand! — Man drak Skaalen, og Gabriel Tollin smilede. Han vilde ikke give Anledning til nogen heftig Scene; men han blev grebet af en isnende Tomhedsfølelse; han forstod Intentionen af den ironisk-skæmtsomme Skaaltale. Han skulde virkelig staa alene herefter, og dette var Afskedsgildet.

Samtalen gled videre. Søren havde ikke Lyst til at holde Forelæsninger om Kunst, ikke Lyst til at anstrenge sig for meget. Han var træt. Men han maatte lade Tungen løbe for ikke at tabe Følelsen af, at han nu som altid ledede Konversationen og angav dens Tone. Han udbredte sig over den Teaterforestilling, han nylig havde overværet, efterlignede Skuespillernes unaturlige Fagter og forlorne Diktion, han karakteriserede Stykkets Indhold. Derfra gled han over i en Karakteristik af det Publikum, der havde været i Teatret; han beskrev, hvorledes de gamle Tanter sad der og nikkede i deres Dagligkjoler og saa ud, ganske som om de var hjemme hos sig selv. — Det er bare Strikkestrømpen, som mangler; men det varer vel ikke længe, før de ogsaa bringe den med! Og til sidst ender de vel med ogsaa at bringe Moppen med i Syposen! . . . Der var ingen Luksus i

Toiletterne, ingen Smag, ingen Farve, ingen Glans . . . der hvilede kun en afskyelig Duft af Borgerlighed over det hele . . . Ved Nævnelser af Borgerlighed fortrak Sørensen Ansigt sig med et Udtryk af Foragt, og hans magre Haand, hvormed han altid, naar han talte, gestikulerede foran sig i Luften, trak sig sammen som til et kraftigt Greb omkring Struben paa en Modstander.

Han sad tavs en Stund; da han atter oplod sin Mund, var det, som om Foredragets Tonart var forandret. Han søgte endnu bestandig at henkaste Ordene nonchalant og let, som gjaldt det kun en Sag af ganske underordnet Betydning; men trods hans Anstrengelser og trods hans Selvbeherskelse, klang der dog i hans Tale nogle uartikulerede Naturlyd, Livstegn af en Følelse, der syntes langt stærkere, end han vilde tilstaa for sig selv. Maaske var det for at skjule den, at han udtrykte sig saa skarpt; men det syntes, som om han fandt en Fornøjelse i at prikke med Naale i sit eget Hjerte.

— Og deroppe i Balkonen paa første Række . . . hvem ser jeg der andre end Kaninen! Ansigtet spillede af Liv, Øjnene naturligvis i flittig Virksomhed. Og efter hvem troer De? Jo, det galdt denne Veksellerer, denne Aagerkarl i Kunstens Tempel, alle forsultne Kunstneres frelsende Engel — Hr. Nathansen! Ved Siden af det fortrolige Par sad Faster Sara Martens

som Beskytter af Flirten med sin imposante Personlighed . . . I alle Mellemakterne havde jeg »Kaninen« i Kikkerten og iagttog hendes Mimik. Det var opbyggeligt! Veksellisten var jo fanget . . . for længe siden . . . han sad blot og stirrede saadan . . . idiotisk-lyksaligt . . . hun behøvede næppe at have gjort sig saa megen Ulejlighed for hans Skyld . . . Men disse Kunster ligger hende vist i Blodet. Det kogte i mig af retfærdig Harmе paa hele mit Køns Vegne! Mærk Dem vel, mine Herrer! Der er ingen Kvinder, der gøre mere Fortræd end de, der have Hoved, men ikke Hjerte, disse kolde Forstandskvinder uden Temperament; de, som aldrig vove at synde helt af Mangel paa Mod, altid halvt; de, som aldrig give sig helt hen, kun lokke og love og lade deres Øjne udstede Veksler, som aldrig blive indløste, naar Forfaldstiden kommer. De tilfredsstille al deres Længsel med halve Kærtegn, de kan aldrig gaa op i én stor Følelse, fordi de i Stedet for Hjerte have en Tændstikæske i Brystet . . . en Tændstikæske, hvis Indhold de lade deres saakaldte Forstand partere ud i sansepirrende, spruttende Smaagnister . . .

Gabriel Tollin kunde ikke længere holde ud at høre paa dette. Han rejste sig og bød Farvel. Kammeraterne betragtede ham med Forundring; han var bleg, som om Dødens Haand havde berørt ham,

og den kolde Sved stod i klare Draaber paa hans Pande. — Luften er saa daarlig herinde, sagde han. — Jeg befinder mig ikke rigtig vel! Godnat!

Han kom ud paa Gaden; en fugtig Foraarsvind slog ham i Møde. Han gik imod Vinden, uden Maal og Med. Det var en Nydelse at føle den vifte om hans værkende Pande. Han kunde ikke tænke. Det var, som om hans Hoved var en død Genstand, der var befæstet paa hans Skuldre, og det forekom ham, som vilde han i næste Sekund ikke længere være i Stand til at bære dets Vægt, og da vilde det uhjælpeligt falde ned paa Jorden. Han blev ved at gaa uden at vide, hvorhen han styrede sine Skridt. Han følte ikke, at hans Fødder berørte Jorden, følte intet uden den fugtige Vaarvind, der bølgede køligt om hans Pande og den døve, borende Smerte i Brystet.

Men pludselig stansede han mekanisk, og denne Stansning i den tilvante Bevægelse vækkede igen hans indslumrede Bevidsthed. Det var, som om hans Øjne havde faaet deres Synskraft tilbage. Han stod yderst paa en Havnebro og saa ned i det sorte, blanke Vand. Et eneste Skridt til, og han vilde have ligget dernede. Det var, som om en usynlig Haand havde holdt ham tilbage, uden at nogen som helst bevidst Viljesytring fra hans Side havde været medvirkende derved; ti han havde ikke været sig nogen

Fare bevidst. I det Øjeblik, da han opdagede den, foer han hastigt tilbage. Han havde set Døden ind i det hvide af Øjet; nu rejste sig alt, hvad der boede i ham af Livskraft og Livslyst til en energisk Protest mod Tilintetgørelsen. Dø? Nej, han havde prøvet saa lidt af Livet endnu, og det var for tidligt at desertere ved det første Sammenstød! Saa hellere lide, hellere slaas til sidste Blodsdraabe mod Smerten og Sorgen. Han rettede sin Skikkelse, der var sunken sammen under Trykket af den Byrde, han havde baaret paa; nu indsugede han i et Par dybe Aandedræt den friske saltkrydrede Luft fra Havet, og det var, som om den atter vækkede hans Energi. Hans kraftige Legeme reagerede mod den sjælelige Nedtrykthed; det var, som om hans fysiske Kræfter i bogstavelig Forstand løftede Sorgen og bar den bort paa lette Skuldre, medens han med faste Skridt vandrede gennem de mørke Gader til sit Hjem.

Og nu som altid stillede hans Forstand sig paa de rent animalske Livsfunktioners Side i Kampen mod den blinde Følelse. Han spurgte sig selv om Grunden til den Smerte, han havde følt, og han sagde sig selv, at det var den reneste Ubetydelighed. Han havde ladet sig sin Sindsro forstyrre af Bitterheden i Søren's Ord; men i Virkeligheden vidnede jo denne Bitterhed kun om hans egen saarede Forfængelig-

hed. Gabriel Tollin tænkte paa, hvordan han for nogen Tid siden havde været forpint af et lignende meningsløst Anfald af Skinsyge mod Søren. Det var jo klart, at han havde haft Uret! . . . Skinsyge? Det var, som om han løftede Ordet op og betragtede det i Fornuftens klare Lys. Han vidste intet mere afskyeligt end den Følelse, man betegnede med dette Ord! Den forekom ham helt igennem uforenelig med en stor og stærk og sund Kærlighed, saaledes som han drømte sig en saadan: en Følelse med vid Horisont, en Følelse af ubegrænset Frihed under Tillidens uendelige Himmel . . . Hvor kunde han da nu være sunket saa dybt som til lumpen Skinsyge! Det syntes ham, at han havde fornærmet den Kvinde, han elskede; det var, som om han havde svigtet hendes Tillid! Havde han ikke selv villet, at hun skulde være fri? Og om hun nu benyttede sig af sin Frihed til i al Uskyldighed at udfolde en Smule Elskværdighed ogsaa imod andre, havde hun vel ikke derved gjort sig fortjent til den saarende og uværdige Mistanke, han havde givet Rum. Gabriel Tollin havde en ydmygende Følelse af, at han havde forsyndet sig mod det, som netop var Kærnen i hans religiøse Opfattelse af Kærligheden, og dette var en Forsyndelse mod selve Kærlighedens hellige Aand, en Synd, som aldrig vilde vorde forladt!

Hele Natten laa han vaagen og tænkte med Anger og Bæven derpaa. Da Morgenens kom, følte han sig saa ydmyg og saa træt. Hvor gjerne vilde han ikke have kastet sig paa Knæ for denne Kvinde, som nu atter stod ren og skær for hans Indbildning, smykket med alle de Dyder, hvormed en forelsket Kunstner kan omgive sit Ideal. Han følte sig drevet til at opsøge hende og bede hende om Tilgivelse for alt, hvad han i sine Tanker havde forset sig imod hende; men han var ikke værdig til at se hende straks! Og han kastede sig over sit Arbejde med en Iver, som gjaldt det at gøre Bod.

Han kom sent til Middagen; man var allerede gaaet til Bords. Samtalen drejede sig som sædvanligt om Dagens Bagateller. Han mærkede, at Kathinka af og til betragtede ham stjaalent med ængstelige Øjekast, i hvilke han troede at læse en Blanding af Bekymring og Ømhed. Han vidste, at han var bleg, og at den gennemvaagede Nat havde afsat sine Spor i hans Ansigt. Det var vel derfor, hun betragtede ham med dette Udtryk.

Da Ægteparret Martens havde trukket sig tilbage hver til sit, flygtede begge de unge til det vel forvarede Jomfrubur. Kathinka gik foran uden at sige et Ord, og han fulgte. Men, da han havde lukket Døren efter sig, blev hun staaende tæt foran

ham, og hendes hele Væsen aandede samme Bekymring og samme Ømhed som før.

— Du ser saa daarlig ud i Dag! Der var kommet en egen Klang af Varme i hendes Stemme.

Han smilede til Svar, taknemlig for hendes Deltagelse, lykkelig over hendes Ømhed.

— Aa, det betyder intet, min lille Kanin! For meget Arbejde og for lidt Søvn . . . og saa altfor mange tunge Tanker . . . paa Fremtiden og paa Dig.

Hun lod sig sagtelig glide ind i hans Favn og lagde sit kloge, lille Hoved til Hvile ved hans Bryst:

— Naa, og hvad tænkte Du saa om mig? spurgte hun sagte.

Men i dette Øjeblik følte han sig gennemstrømmet af den saligste Lykke, og denne Følelse bragte ham til at blues endnu mere over den Mistanke, han nylig havde huset. Dog — han vilde ikke tænke derpaa nu! Han vilde glemme det . . . glemme alt, hvad han havde lidt ved sine egne Indbildninger, glemme alle skumle og kolde Dage, da han havde hungret efter et venligt Ord. Al gammel Bitterhed druknede i den varme Bølge af Kærlighed og Ømhed, Taknemlighed og Lykke, som fyldte ham i dette Øjeblik, og idet han sluttede hende i sine Arme, kyssede han hende med en Inderlighed, hvori han lagde hele sin Sjæl, og det var, som om begges

Væsen strømmede sammen i ét og deres Bevidsthed blundede ind i Sollys og Varme. Tid og Rum eksisterede ikke længer; det var, som om de begge svævede uden al Vægt legemløse og lykkelige et Sted i Æterens Blaa.

Da han atter stod paa Jorden, hørte han i sine Øren noget, der lignede et fjærnt Ekko af hendes sidste Ord. Han kastede Hovedet tilbage, og saaned mod hendes Ansigt med et stolt og lykkeligt Udtryk. Hans Bryst hævede sig til et dybt Aanddrag og sænkede sig atter i et Suk; det var, som om han havde villet udaande et Overmaal af Salighed deri.

— Hvad jeg tænkte om Dig? gentog han varmt.
— Jeg tænkte, at jeg vilde kaste mig paa mine Knæ og takke Livet, fordi det førte Dig over min Vej. Jeg tænkte, at alle mine Aar vilde ikke forslaa til at gengælde Dig Tusindedelen af den Lykke, Du har skænket mig! Jeg tænkte, at Du er mit ét og alt, og at Livet vilde være mig en Ørken uden Dig. Jeg tænkte, at før jeg mødte Dig og vandt din Kærlighed, var jeg som en sulten Tigger, der asede sig frem ad en frossen Vej; men nu er Vejen bleven blød og grøn, jeg føler Græsset stryge om mine Fødder . . . og al Foraarets søde Duft slaaer imod mig, og alle Foraarets Fugle synge . . . og selv vandrer

jeg syngende og lykkelig fremad . . . og alt, hvad der nylig syntes mig svært, er nu bleven saa let . . . aa, saa let! Men, hvis der bliver et dygtigt og godt Menneske af mig, saa er Fortjenesten din, og hvis der bliver en Kunstner af mig, er det Dig, jeg har at takke derfor! I alt, hvad jeg tænker og alt, hvad jeg føler, i alt, hvad jeg drømmer, og alt, hvad jeg handler, er Du med; det er, som om Du stod bag det altsammen, og al den Kraft, jeg sætter ind paa mit Arbejde, er kun et Laan fra Dig . . .

Hun stod tavs med Hovedet bøjet mod hans Skulder; hendes Øjenlaag var sænkede, som om hun sov; men Barmen steg og sank i hurtigere Skiften end ellers. Som varme Kærtegn faldt hans Ord over hendes Sjæl, og i den Nydelse, hun følte derved, blandede der sig ingen Bebrejdelse og ingen Frygt. Det forbigangne var glemt, der eksisterede ingen Fremtid, med hele sit Væsen gik hun op i Nuets Lykke. Og det var, som hun følte en instinktmæssig Frygt for at løfte Øjnene mod Virkeligheden, derfor lod hun sit Hoved hvile mod hans Bryst som i Drømme, medens hun følte hans Kys falde som Vaarregn over sin Pande, sine Øjne, sine Kinder og sin Mund. —

Udstillingens Aabning havde fundet Sted med de sædvanlige Højtideligheder. Kongen og den konge-

lige Families Medlemmer havde først foretaget deres Runde igennem Salene, ledsaget af en guldgaloneret Suite tilligemed den stjerneprydede Akademietat, Kunstens officielle Repræsentanter. I deres Kølvand sejlede en Vrimmel af galaklædte Herrer og Damer, Kunstens Velyndere og Velynderinder tilligemed Kritikens Løver, der foer omkring med smaa Blyantsstifter i Hænderne og stak Hovederne sammen gruppevis, saaledes at der kunde tilvejebringes en vis Overensstemmelse i Dommen indenfor den samme Gruppe. Toneangivende indenfor Venstrekritikernes Falanks var naturligvis Søren Wiegeland; indenfor Højrefraktionen var det en graahaaret Kancelliraad, der agerede Overdommer.

Der var ikke et Kunstværk, om hvilket de tvende Fraktioner var enige i deres Dom. Naar Venstrekritiken var henrykt, gjorde Højrekritiken sure Miner, og naar den højre Haand klappede en lille loyal Midelmaadighed paa Skulderen, var det tilstrækkelig Anledning for venstre til at traktere ham med en grundig Overhaling. Ved denne Fremgangsmaade mente begge Partierne, at de gavnede deres Sag bedst og holdt Ideens Fane højt.

Da nu begge de fjendtlige Hære rykkede frem mod Prometheus, havde Frøknerne Kathinka Martens og Trine Madsen allerede erobret sig en god Tilhører-

plads, og Kathinkas Hjerte bankede forventningsfuldt, som om hendes Livs Skæbne skulde afgøres nu straks her paa denne Valplads. Hun vidste, at hun snart af nogle opsnappede Ord vilde faa en Følelse af, hvilken Kant Vinden blæste fra. Hendes Forventninger slog i dette Tilfælde heller ikke fejl; men alle hendes værste Formodninger bekræftede sig, og hun forstod, at Slaget var tabt for Gabriel Tollin. Totalopfattelsen af hans Arbejde formuleredes fra højre Side som en Straffepræken over den altfor moderne Teknik; fra venstre derimod lød der Lovsange over Tekniken, iblandet med Beklagelse over, at saa megen ubestridelig Dygtighed var bleven bortødslet paa en umulig Opgave. De aller yngste af Venstrekritikens Læredrenge klagede over, at den tydeligt tilsigtede Portrætlighed mellem Søren Wiegeland og Prometheus — i og for sig ingen ueffen Idé — ikke var gennemført. »Herved fremkommer der en forbløffende Mangel paa Sandhed, og denne Mangel paa Sandhed skader Kunstværket.«

Kritikens Haandhævere skred videre. Kathinka og Trine Madsen blev staaende.

— Det tegner just ikke rigtig lovende for Gabriel Tollin, sagde Trine.

— Nej.

Kathinka var træt. Hun havde sat sig ned i

Sofaen. Hun følte det, som om hun i næste Øjeblik ikke længere vilde formaa at holde sine Taarer tilbage. En kvælende Angst fyldte hendes Bryst. Hendes skønne Luftslet var styrtet sammen, og hun sad nu og stirrede med vidtopspilede Øjne paa den tomme Plads, hvor det havde staaet. Og det var, som om Jorden skred sammen under hendes egne Fødder. Hun fandt sin Stilling uholdbar; hun saa tydelig den Vej, paa hvilken hun nu vilde blive tvunget ind. Hun vidste, at hun ikke vilde have Styrke til at vende om, og i Tankerne bøjede hun sig for sin Skæbne som for noget uundgaaeligt. Men jo stærkere hun følte, at det nu vilde være forbi mellem hende og Gabriel, desto skønnere fremtraadte for hendes Fantasi alt det, hun skulde miste. Ligesom et døende Menneske i sit Livs sidste Timer ser Fortiden glide sig forbi i en lang Række af Billeder og Minder, saaledes gennemlevede hun nu, da hendes Kærlighed skulde dø, Træk for Træk og Kapitel for Kapitel sit stakkels Hjertes korte Roman, og det var lutter lyse Billeder, som tonede frem for hendes Erindring.

Hun sad med Hovedet bøjet tilbage mod Kana-péens plydsesbetrukne Rygstød, hendes Øjne stirrede aandsfraværende ud over Mængden, der stimlede sammen om Prometheus-Statuen. Hun hørte ikke læn-

gere de enkelte Bemærkninger, den gav Anledning til; de højrøstede Ytringer blandede sig i hendes Øren med Lyden af de kommendes og gaaendes Trin til en dump, meningsløs Larm. Men af og til trængte en Latter frem til hendes Bevidsthed igennem Larmen. Hun havde en Følelse af, at alle disse Mennesker var personlige Fjender, Fjender af hende selv og hendes Lykke, Fjender af den Mand, hun elskede. Hun havde Lyst til at rejse sig og le dem op i Ansigtet; hun havde Lyst til at sige dem, hvor dybt hun foragtede dem alle; deres Omdømme var jo intet værd, ikke mere end en Papegøjes tillærte Floskler; ingen af dem havde nogen naturlig, medfødt Skønhedssans; alle saa de gennem røde eller graa Briller . . . ikke en af dem saa med de Øjne, Naturen havde givet ham! Svage, elendige Stympere var de til Hobe. Alle bøjede de sig for Majoriteten som Siv for Vinden . . . det kom kun an paa, fra hvilken Side den stærkeste Vind blæste. Der var meget, meget mere, hun vilde have sagt dem . . .

. . . Men pludselig blev hendes Blik fanget. Hun saa ind i et Par brune Hjorteøjne, der lyste hende i Møde med den ærbødigste Velvilje og syntes at anmode om Tilladelse for deres Ejer til at nærme sig. Tilladelsen blev givet i Form af et Smil, og Hr.

Nathansen nærmede sig med smaa, korte, trippende Trin, hilsende med Hatten i Haanden.

— Damerne sidder og betragter Prometheus? Det vidner om god Smag! Jeg for mit Vedkommende maa tilstaa, at paa mig gør dette Arbejde et overordentlig gribende Indtryk. Jeg kunde fristes til at sætte det øverst blandt alle Udstillingens Perler. Jeg véd nok, at ikke mange af det tilstedeværende Publikum deler min Mening . . . og det gør mig ondt for Hr. Tollin . . . han har ganske sikkert regnet paa en Succes . . . og han havde virkelig fortjent den . . .

Kathinka rakte Hr. Nathansen sin Haand. Hans Ord gjorde hende forunderlig godt. Maaske ogsaa noget af denne Taknemlighed spejlede sig i hendes Øjne og røbede sig i hendes Stemmes Klang; ti Hr. Nathansen veg ikke mere fra hendes Side under deres fortsatte Vandring gennem Udstillingssalene. Gabriel Tollin, som flanerede omkring alle Vegne undtagen i Nærheden af sit eget Arbejde, saa dem i nogen Afstand og smuttede skyndsomst ud ad en Side-dør. Det vilde have været ham pinligt at møde Kathinka nu i Selskab med fremmede Mennesker, at være nødt til at tale med hende i køligt-høflige, intet-sigende Ord og høre hende svare i konventionel Tone.

Men, medens Gabriel Tollin ubemærket forsvandt,

vedblev Hr. Nathansen at synge den unge Kunstners Pris. Emnet interesserede øjensynligt Damerne; derfor gav Hr. Nathansen sin Svada frit Løb:

— Jeg har altid holdt paa, at Tollin er den betydeligste af vore yngre Billedhuggere! Hans Prometheus forandrer ikke denne min Dom. Andre maa for mig have deres Mening. Mig har Kunstværket grebet. Ja, jeg tilstaaer, at det har gjort et meget dybt Indtryk paa mig . . .

— De burde købe det, Hr. Nathansen, sagde Trine Madsen, idet hun gav Kathinka et venskabeligt Puf, ledsaget af et polisk Øjekast.

Hr. Nathansen stansede pludselig, lagde sit Hoved paa Siden og vendte sine Hjorteøjne opad mod Loftet.

— Hm! lød det betænksomt. — Købe det? Det er lettere sagt end gjort . . . he, he, he! Et saadant monumentalt Arbejde . . . Det bør jo staa paa en aaben og fri Plads!

— Ja, De skulde naturligvis forære det til et af vore offentlige Anlæg! fortsatte Trine Madsen med ubønhørlig Ironi. Hun var fuldstændig gennemsyret af Kunstnerkresenes Ringeagt for »Vekselmægleren«.

Hr. Nathansen lagde atter sit Hoved paa Sned; men nu fæstede han sine blide Øjne med et spørgende Udtryk paa Trine Madsen, som om han ønskede at forvisse sig om, hvorvidt det virkelig var

den lille Frøkens Alvor. Han kom til det Resultat, at hendes Forslag kun havde været ment som en behagelig Spøg, og han fandt det nemmest at lade Spøgen gaa videre:

— Forære det bort? Hahaha! Ja med største Fornøjelse! Det skulde jeg virkelig gerne gøre . . . hvis det bare var mit!

Men Trine Madsen vilde ikke lade »Vekselmægleren« slippe for saa godt Køb. Hun fandt, at her var en udmærket Lejlighed til at have denne Kunstmæcen lidt til Bedste; hun saa nok, hvordan han gik og gjorde Haneben til Kathinka!

— Hvis jeg var saa rig som De, Hr. Nathansen, og lige saa charmeret i Prometheus som De er, vilde jeg bestille Gruppen i Marmor hos Kunstneren.

— I Marmor . . . Hr. Nathansens Stemmeklang udtrykte intet mindre end Forfærdelse. — Ved De vel, hvad det kunde komme paa, lille Frøken Trine Madsen?

— Ja, lille Hr. Jakob Nathansen, det troer jeg nok, jeg véd. Jeg tænker næsten, at en tresindstyve tusind Kroner vilde forslaa. Og hvis jeg var saa rig som Dem . . .

Hr. Nathansen brast i Latter:

— Jaja, Frøken Madsen, tresindstyve tusind

Kroner er kun en Bagatel for den, som ikke ejer dem. Men har man dem, kaster man dem sandelig ikke saa letsindigt bort . . . hahaha!

Trine Madsen kogte af Forbitrelse. Hun følte sig i dette Øjeblik som Talsmand for selve Kunstens hellige Sag. Desuden var hun dybt krænket over Vekselmæglerens impertinente Tone. »Lille Frøken Trine Madsen«. Jo, hun skulde lære ham.

— Letsindigt? Hvor kan De nu tale saadan, Hr. Nathansen! En Kunstelsker, en Mæcen som De! Har De ikke selv lige i dette Øjeblik forsikret, at dette Kunstværk har gjort et overordentlig gribende Indtryk paa Dem? Ja, at De var tilbøjelig til at give det den første Plads blandt alle Udstillingens Perler? Hvorfor vilde det da være at smide Pengene bort, hvis De bestilte Gruppen i Marmor?

Hr. Nathansen blev helt forbløffet over denne Prøve paa slaaende Logik; han fandt det klogest at forsøge med Lempe at afvæbne Frøken Trines Vrede ved fortsat Venlighed.

— Lad os ikke disputere om Ord, Frøken Madsen. Det er jo dog ikke Ordene, det kommer an paa! Hvis jeg kunde faa et mindre Arbejde af Tollin at købe . . . bestille et mindre Arbejde i Marmor . . . saa skulde ingen ønske det højere end jeg.

— Købe, tjaa . . . det skulde vel være for godt

Køb? insinuerede Trine Madsen, som ikke følte sig formildet.

— Nej, til dens fulde Pris, min Frøken! forsikrede Hr. Nathansen galant.

— Tag Dem i Agt! Vi er to Vidner!

— Det er mig meget kært, at Damerne er to.

Hr. Nathansen sagde dette i sin mildeste Tone; men Trine Madsen anede en skjult Brod bag de honningsøde Ord. Formodentlig mente han som saa: Det vilde være pokkers ubehageligt at være alene med Dem, lille Trine Madsen! . . . Og Forbitrelsen over Vekselmæglerens Uforskammethed gjorde Frøken Trine stum.

Kathinka havde ikke taget Del i denne Samtale. Hendes Tanker havde i Førstningen været andetsteds optagne. Men ved den Vending, Ordstriden senere havde taget, var hendes Interesse bleven vakt. Hun betragtede Hr. Nathansen med et beregnende Udtryk i sit Blik. Der vaagnede en Anelse hos hende, endnu ganske vist kun taaget, om den velgørende Indflydelse, hun selv som Hr. Nathansens Hustru vilde kunne øve til Bedste for den unge Kunst. Han havde jo Penge, og hun var vis paa, at hun kunde vikle ham om en Finger . . . denne Mand, som gik der saa ydmyg ved hendes Side. Hvor vilde hun ikke kunne bane Vejen for alle dygtige Kræfter . . . hvor vilde hun ikke kunne blive Beskytter for alle de unge . . .

men først og fremmest for ham, som havde lært hende at elske Kunsten og Livet. . . .

Alle Kathinkas Ængstelser med Hensyn til den Skæbne, der ventede Gabriel Tollins nye Arbejde, bekræftedes i den nærmeste Fremtid. Prometheus gjorde ingen Lykke. Kunstneren havde med dette Arbejde taget Standpunkt udenfor Partierne, og han maatte friste den ensommes Lod. Kritikens forskellige Organer fordømte det hver fra sit Standpunkt. Kancelliraaden skrev en lynende Artikel imod den moderne Skole, klagede som sædvanligt over »kras Materialisme« og laante for øvrigt Vaaben fra Lessings Afhandling om Laokoon. »Det skorter dette Arbejde paa Forsoning og Harmoni. Denne Mangel er rimeligvis Kunstneren sig selv klart bevidst, maaske er den endog tilsigtet. Dissonanserne ere jo paa Moden, i Kunsten som i Litteraturen, og Hr. Tollin har ofret til Tidens Mode; men dette har i høj Grad skadet Gruppens Virkning; thi den efterlader nu hos Tilskueren et Indtryk af noget ufærdigt . . . Et Skrig af den højeste Smerte er desuden i Følge hele sin Natur noget, som ikke kan gengives i det haarde Materiale, hvori en Billedhugger arbejder. Et Smerteskrig er noget forbigaaende, som ikke lader sig fiksere for Aartusinder. Ikke en Gang den Antikens Mester, der har mejslet Laokoons Kval i Marmor, har for-

maaet at løse den umulige Opgave. Det er mislykkedes for ham, fordi han i dette Arbejde har forsøgt at overskride Grænserne for sin Kunst. Det være fjærnt fra mig paa nogen Maade at ville forsøge en Sammenligning mellem Hr. Tollin og denne Mester eller at ville forudsige Prometheusgruppen noget langt Liv. Tværtimod tør man vistnok med Sikkerhed antage, at denne moderne Titans Kvaler hurtigt ville være overstaaede, og at Glemslen snart vil sænke sit barmhjertige Slør over hans afskyelige, forvredne Ansigt. — I samme Tonart som Kancelliraaden sang alle hans navnløse Meningsfæller. — Søren Wiegeland begyndte sin Artikel med en glimrende Oversigt over den moderne Kunsts Fremskridt i det sidste Decennium. »Alt, hvad dette lille Land rummer af Talent og Geni, rykker frem under Naturalismens Fane.« Og han sluttede med en kategorisk Fordømmelsesdom over »dette ejendommelige Forsøg paa i vor Tid, i Dampens og Elektricitetens Aarhundrede at prøve paa at interessere Mennesker for en Kunstnerdrøm uden Kød og Blod. Vor Tid er Virkelighedskravets. Vor Kunst 'er Naturstudiets. Ud over den haandgribelige Sandheds Grænser kan ingen naa, og den, som forsøger at overskride dem, maa falde paa sin egen Formastelighed.« . . . En anden af Venstrekritikens Koryfæer havde bygget

hele sin Artikel paa den efter hans Mening mislykkede Portrætlighed: »Vi begaa ikke nogen Indiskretion ved at sige, at Prometheus skal være Søren Wiege-land; ti det er et Faktum. Men det er ualmindeligt misvisende at finde vor moderne Lysbringer henflyttet i Sagtidens Dunkelhed.«

Domme af den Art formaaede imidlertid ikke at rokke Gabriel Tollins Sindsro. Havde han i nogen af disse Artikler fundet blot et Gran af Kærlighed til den Kunst, der ikke véd af Partihensyn at sige, saa vilde han have været taknemlig derfor, selv om Dommen i og for sig havde været streng. Men her fandtes ingen dybere Forstaaelse af, hvad hans kunstneriske Plan og Maal havde været, og han havde kun en Følelse af, at den Tid var spildt, som han havde anvendt paa at læse dette Mundsvejr. I Kancelliraadens Artikel havde der dog været nogle faa Centigrammer Sandhed; det var dem Forfatteren havde plukket fra Lessing, men de druknede fuldstændig i alle de velbkendte, haanlig-overlegne Gloser, der udgjorde Kancelliraadens eget, uomtvistelige Bidrag til den spalte-lange Artikel, som derfor ogsaa lod Gabriel Tollin uberørt. Dybt i sit Sind gemte han dog en fast Forvisning om, at han, trods alt, var inde paa den rette Vej, selv om han endnu ikke var naaet frem, og for hvert ringeagtende og overlegent Ord, der

naaede ham fra Dagblades og Tidsskrifters Spalter, løftede han kun sit Hoved kækkere, og for hvert Slag blev hans Holdning og hans Mine ubevidst en Grad stoltere end før.

Han følte, at det en Gang i Fremtiden skulde lykkes ham at finde et bedre Udtryk for det, han havde villet; men han forstod ogsaa, at han i Øjeblikket havde lidt et Nederlag.

Som en Snegl trak han sig ind i sin Skal. Han blev mistænksom; han anede en Fjende i hvert Menneske, han mødte. Han syntes, at Kammeraterne i deres Forhold til ham blev køligere og køligere. Han sagde sig selv, at dette maaske udelukkende beroede paa hans egen afvisende Mine, og han anstrengte sig selv for at se venligere ud; men det lykkedes ham ikke. Han følte, hvorledes Modgangen gjorde hans Stolthed unaturlig og ham selv usympatisk; han led derunder, som han led under Ensomheden; men, da han forsøgte at anslaa den kammeratlige Tone, mærkede han, at den ikke længere faldt ganske naturlig. Hans Væsen havde antaget en Stivhed, som han selv ikke formaaede at aflægge. Det forekom ham, som om denne Stivhed vilde være forsvundet for et eneste venligt Ord; men ingen ansaa det for Umagen værdt at opsøge ham, og jo mere han selv følte denne kvindagtige Trang til Venskab og Sympati,

desto fastere forskansede han sig paa Trods bag sin Utilgængelighed, og snart fandtes der ikke mere nogen Bro, som førte fra hans lukkede Verden over til de tidligere Venners solrige og glade.

Dette pinte ham saa meget dybere, som han saa, at Kathinka mere og mere blev draget over til den anden Side. Hun havde vænnet sig til det muntre Kunstnerliv, og Gang paa Gang lod hun sig lokke ind i de unge Kunstneres Kres. Gabriel Tollin forsøgte at følge hende derind; men det virkede altid nedstemmende paa den utvungne Munterhed at se hans nedslaaede Ansigt. Saa blev han da til sidst borte, udestængt fra den Verden, som tidligere havde været fælles for dem begge. Deraf opstod en dyb Misstemning i deres indbyrdes Forhold. Det var, som om hun, for hver Dag, der gik, gled længere og længere bort fra ham. Han led derunder; men ogsaa mod denne Liden forhærdede hans Stolthed sig; han sagde sig selv, at han ikke vilde røre en Finger for atter at drage hende til sig. Af egen Tilskyndelse skulde hun komme . . . burde hun komme; ti aldrig i sit Liv havde han trængt mere til hendes Sympati, hendes Ømhed, hendes Kærlighed end i disse Mismodets Dage.

*

*

*

Nogle Dage efter at Udstillingen var bleven lukket, sad Gabriel Tollin hjemme paa sit Atelier og ventede paa Prometheusgruppen, som skulde transporteres tilbage til sin Herre og Mester. Alt det Arbejde, han havde anvendt paa den, havde altsaa været spildt. Han havde ikke vundet en eneste Tommes Terræn. Den lille Løjtnant havde faaet den store Guldmedalje for sin »Kain og Abel«, den lille Løjtnant havde faaet det store Rejsestipendium og kunde nu stikke sit Sværd i Skeden og drage til Syden for yderligere at uddanne sit loyale Talent. Gabriel Tollin kunde faa Lov at blive hjemme, kunde han! Han havde ingen Resourcer, han ejede kun de faa Kroner, han maatte betale til Dragerne, der transporterede hans slagne Titan fra Valpladsen til Graven . . . Og Sommeren laa foran . . . den Tid, da glade Menneskebørn leve et Friluftsliv og nyde deres Arbejdes Løn i Form af en vederkvægende Hvile. Selv saa han ingen Udsigt til at komme bort fra Byen og ingen Mulighed for at leve i den.

Jo . . . netop denne Morgen havde han fra Hr. Jakob Nathansen modtaget et ejendommeligt Brev fuldt af bombastisk Ros over hans Prometheus tilligemed et Tilbud om at købe en mindre Reproduktion i Marmor af dette Kunstværk for en Sum af fem tusinde Kroner. Gabriel Tollin vaklede. Fem tusind

Kroner var mange Penge, og han kunde trænge haardt til dem netop nu; men Tanken om at omforme et monumentalt Arbejde til en lille Luksusgenstand bestemt for en Veksellerers Boudoir forekom ham altfor barok . . . Og dog? Han kunde ikke ganske frigøre sig for Indflydelsen af den Sirenesang, der klang imod ham fra Brevet. Hans Tanker syslede stadigt med den Lejlighed, der havde tilbudt sig til at kunne komme til at mejsle sin Kunstnerdrøm i Marmor . . . han saa i sin Fantasi den hvide Marmorblok, som han med Mejslen skulde forme til en Gruppe langt skønnere end Originalen . . . Marmoret lokkede ham . . . han følte sig ogsaa en Smule smigret over Tilbudet; det var dog et Vidnesbyrd om, at der endnu fandtes et Menneske, der vovede at nære en selvstændig Anskuelse, og hvis Dom var upaavirket af Øjeblikkets Mundsvejr i Bladenes Spalter. Den lille Hr. Nathansen kom paa en Gang til at staa i et nyt Lys for ham som en Karakter, og Gabriel Tollin fortrød den Uvilje, han havde følt mod Vekselmægleren. Den havde udelukkende været bygget paa Kammeraternes Fortællinger; selv havde han aldrig haft noget med Hr. Nathansen at gøre; men Vekselmægleren var dog øjensynligt ikke den Kunstens Vandal, man havde villet gøre ham til!

Saa langt var Gabriel Tollin naaet i sine Be-

tragtninger, da en let Banken afbrød hans Tankegang. Det gav et Sæt i ham . . . denne Banken kendte han kun altfor vel! Han skyndte sig hen til Døren og lukkede op. Det var Kathinka.

Hun traadte ind, bleg og alvorlig. Der var intet af det sædvanlige Skælmeri i hendes Væsen, intet Koketteri, intet af det gaminagtigt muntre og flot udfordrende, som ellers var hendes største Tiltrækning. Heller ikke var der i Dag — som det ellers plejede at være Tilfældet — noget i hendes Toilette, der tydede paa, at hun vilde indtage, udæske, pirre. Hun var iført en gammel, blaa Kjole, som han kunde mindes fra forrige Efteraar, fordi hun havde haft den paa netop den Dag, da hun for første Gang strøg ham med sin Haand gennem Haaret.

Hun var bleven staaende foran ham med nedslagne Øjne, og som hun stod der, var hun ikke smuk. Hendes Ansigtifarve var bleggul, og Trækkenes Uregelmæssighed gjorde sig stærkt gældende nu, da Minespillet ikke bortledte Opmærksomheden derfra; den gamle Kjole bidrog heller ikke til at flattere hendes Figur. Men trods dette eller maaske netop paa Grund deraf, var det, som om han aldrig før havde følt den grænseløst rørende Ømhed for hende, hvoraf han nu blev grebet ved Synet af denne sørgmodige Kvinde, der i dette Øjeblik syntes at have

tabt al anden kvindelig Tiltrækning, end den hendes Sorg gav hende. Hans Bryst arbejdede, som om den indre Varme med Magt vilde skaffe sig Luft, og han udstrakte sine Arme for at slutte hende i sin Favn.

— Kathinka!

Der laa i den Betoning, hvormed han udtalte hendes Navn, et Væld af Kærlighed, og det ene lille Ord svulmede til en skælvende Følelsesakkord, hvori alle hans Væsens Nerver klang med.

Hun var kommet med det faste Forsæt at ville være rolig; men da hun hørte denne smeltende bløde Klang, blev hun grebet af en Længsel, der var mægtigere end alle Forsætter, noget vemodigt og sorgtungt, der drog hende uimodstaaeligt . . . Husker Du Sangen om Højlandenes Søn, der fra Strassburgerskansen hørte Valdhornets Toner klinge ned til sig fra Bjergene hinsides Rhinen? Han glemte sin Pligt som fransk Soldat og kastede sig i Floden for ved Svømning at naa den hjemlige Strand.

Hjemlængslen var det, der bemægtigede sig Kathinka. Viljeløst kastede hun sig i Gabriels Arme, gemte sit Hoved ved hans Hjerte og brast i Taarer.

Han stod og strøg med sin Haand over hendes Haar. Hele hendes lille Legeme var i et frygteligt Oprør og skælvede i hans Favn. Han ventede paa,

at hun skulde holde op med at græde; men det varede længe, før Graadens Voldsomhed vilde sagtnes.

— Saa . . . saa . . . min stakkels lille Kanin!

Det var, som om dette Kælenavn atter kaldte hendes Bevidsthed til Live. Saa mange Minder gemte sig deri; men nu, da hun hørte det udtale, mindede det hende ogsaa om det praktiske Formaals for hendes Besøg. Det maatte være forbi nu! Med en viljefast Beslutning frigjorde hun sig for hans Omfavnelse og strøg Taarerne bort fra sit Ansigt.

— Jeg bærer mig tosset ad! sagde hun. — Tilgiv mig! Du har jo altid været saa god imod mig . . . Jeg har ikke fortjent . . .

Han vilde atter nærme sig hende; men hun undveg det.

— Sæt Dig der! Hun pegede med Haanden paa det Sted, hvor hun ellers altid plejede at sidde. — Lad os tale roligt sammen. Hvad jeg selv har taget paa mig, maa jeg prøve paa at bære. Du kommer maaske til at fortryde din Godhed imod mig, maaske vil Du om nogen Tid se med Kulde tilbage paa alt, der har været os imellem. Jeg skal prøve paa at finde mig deri. For mig vil den Tid, vi have oplevet sammen, altid staa som den lykkeligste i mit Liv . . . og jeg skal altid, altid være Dig taknemlig for . . . hvad Du har givet mig . . .

Han havde rent mekanisk sat sig ned. Han stirrede paa hende med et Par vildt opspilede, forbavsede Øjne. Han forstod ikke en Smule, vidste ikke hvad alt dette skulde betyde; men gennem hans Sjæl drog som et koldt Vindpust Anelsen om en Sorg, der var undervejs.

— Jeg er forlovet.

Hun stødte Ordene frem med synlig Anstrengelse, og Stemmens Klang blev derved endnu haardere, end den ellers plejede at være. De tre Ord faldt tungt som Slag, og Slagene traf. Han følte sig fuldstændig bedøvet. Det var, som om al Tankeevne i ham var pludselig lammet, som om hans Hjerte i et Nu var frosset til Is og havde ophørt at slaa.

Han kunde intet svare. Han sad med samme forbavsede Mine og saa paa hende, som stod der foran ham, bøjet imod det tomme Brædestillads, hvorpaa Prometheus havde hvilet. Hendes Hænder knyttede sig krampagtigt om den fremspringende Kant, som om hun trængte til at holde sig fast ved noget for ikke at falde.

— Faster Sara vilde have det. Farbro'er Niels ogsaa. Jeg har vidst det længe . . . og jeg har følt mig saa ulykkelig derover . . . men, jeg er saa viljeløs, saa svag til at bære Modgang . . . og som det nu er, vilde jeg kun blive Dig en Klods om Benet.

Hvis jeg havde været bedre, hvis jeg havde været mere værdig til din . . . ja, til at Du brød Dig om mig . . . hvis jeg havde vidst med mig selv, at jeg var den Kvinde, Du trængte til som din Medhjælp for Livet, saa vilde denne Bevidsthed maaske have givet mig Styrke; men nu . . . Aa Du, jeg er saa elendig og svag en Stakkel! Der er ikke det hos mig, som er værd at eje . . . intet! Det bedste af min Følelse har jeg givet Dig . . . og Du ser nu selv, hvor lidt det er værd!

Taarerne løb i Strømme ned ad hendes Kinder; hun gjorde sig ikke en Gang den Ulejlighed at tørre dem bort. Det var ikke længere Graad; det var en stille, ustanselig Udstrømning fra Taarekirtlerne; dog hindrede den hende ikke i at tale, og hun vedblev:

— Saa var det i Gaar. Han kom Jakob . . . Nathansen; øjensynligt voldte det hende Anstrengelse at udtale hans Navn. — Jeg sad i Salonen. Det var om Aftenen. Faster Sara og Farbror Niels var der ogsaa; men lidt efter trak de sig tilbage . . . og saa spurgte han mig, om jeg vilde blive hans Hustru. Han sagde det ganske roligt. Vi talte sammen om Sagen koldt og forstandigt. Han nærmede sig ikke til mig. Han sagde mig, hvor usikker min Stilling var . . . Han skulde gøre alt for mig, bære mig paa Hænderne . . . Vi skulde i Forening opmuntre Kunsten . . . han talte saa varmt om Dig . . .

Nu gik det op for Gabriel Tollin! Bestillingen var Skadeserstatning. Meget smagfuldt! Han følte det som en utrolig Beskæmmelse, og Vreden overdøvede enhver anden Følelse. Hans Tænkeevne vendte tilbage, og det var, som om den stivnede Isklump inde i hans Bryst pludselig tøede op. Som en Strøm af Ild flød Harmen gennem hans Aarer, Blodet steg ham til Hovedet; det hamrede i hans Tindinger, og der dansede røde Flammer for hans Øjne.

— Jeg forstaaer, sagde han haardt. — Det kan være nok nu!

Han rejste sig og gav sig til at gaa op og ned ad Gulvet foran hende.

— Hvad jeg har tilbage er da kun at gratulere og maaske at sige Tak for de Smuler, der er faldet af til mig fra dit Hjertes rige Bord. Jeg har været glad for dem . . . jeg Stodderhas. Jeg havde en Følelse, som om Alverdens Rigdom og Fylde og Lyksalighed var faldet i min Hattepul. Det var dumt . . . naturligvis var det det! Du kan med Rette le ad min Naivetet. Nu er Turen til Dig at le. Jeg har jo saa ofte let ad den tøsede lille Katrine Mårtensson, der kom ind fra Landet . . . Nu kan Du tage Revanche . . . og den ler bedst, som ler sidst. Ikke sandt?

— Gabriel!

Han rynkede hæftigt sine Øjenbryn, og hans Blik fløj hende imøde som to lldsluer; men, da de naaede hendes Ansigt, slukkedes de. Hun var bleg, hendes Ansigts Udtryk uendelig lidende, Øjnene fæstede hun bedende paa ham. Og saa svag og segnefærdig saa hun ud, som hun stod der. Det forekom ham, som om et eneste ondt Ord til vilde være nok til at blæse hende omkuld, kaste hende paa Jorden for hans Fødder.

— Tal ikke til mig i den Tone, Gabriel, kære Gabriel! Det gør saa ondt, Du. Mod alle andre Mennesker kan jeg være haard og stærk, men ikke overfor Dig. Og jeg føler det, som kunde Du dræbe mig med den Foragt i din Tone — jeg kan ikke udholde at høre Dig tale saadan.

Hun gik et Skridt hen imod ham. Hun nærmede Hænderne til hinanden midt for Brystet, som vilde hun folde dem til Bøn, og hun løftede Øjnene imod ham:

— Se, hvor ydmyg jeg staaer for Dig. Gør med mig, hvad Du vil. Jeg skal lyde Dig, om det saa gjaldt mit Liv. Befal over mig. Jeg vil føle det som en Nydelse blot at maatte adlyde Dig.

Der flammede en dunkel Ild op i hans Blik, og han strakte Armene ud imod hende, som vilde han trække hende til sig i en voldsom Omfavnelse. Hun saa ham dybt ind i Øjnene, og i hendes Blik læste

han netop det samme, som hendes Læber nylig havde udtalt. Det var, som om hun med hele sit Væsen, med Legeme og Sjæl vilde stille Borgen for Oprigtigheden af den Følelse, hun havde tilstaaet ham; som om hun vilde stadfæste hans Ret over hendes Person i Kraft af den Kærlighed, som hun vel havde sveget, men aldrig fornægtet . . . ja, det syntes endog som om hun havde villet opmuntre ham til at kræve sin Ret.

Han forstod, at det var saaledes, og netop derfor sank hans Arme, som han havde udstrakt til et Favntag, atter slapt ned. Han bøjede sig ned mod Rygstødet af den Stol, han nylig havde siddet paa, og foer sig med Haanden over Panden, som vilde han stryge en Smerte bort. Der var pludselig faldet et Lys over hele hendes Karakter, ja, det syntes ham, at hun selv havde givet ham Nøglen til sit Væsens Gaade med den Umyndighedserklæring, hun havde udtalt. Nu forstod han, at hun ikke kunde taale og aldrig vilde kunne taale at være fri; han forstod, at han fra første Stund af burde have knyttet hende til sig med uopløselige Baand, tvunget hendes svage Villie ind under sin egen stærke. Men han vidste ogsaa, at han aldrig havde kunnet gøre dette; det vilde have staaet i alt for skarp Strid med hans Opfattelse af Kærligheden. Hvor dybt denne Opfattelse bundede i hans Væsen, følte han netop i

denne Stund, da den Kvinde, han elskede, viljeløst lagde sit Livs Skæbne i hans Hænder. Viljeløsheden skræmmede ham. Han følte, at to Menneskers Skæbne ikke burde afgøres af den enes Vilje alene, ikke af en vaagen og en søvnbunden Vilje. Det var nødvendigt, at to levende Viljer maatte sammensmelte i en. I Forening med hende vilde han med Glæde have taget Ansvaret paa sig; alene vilde og kunde han ikke bære det. Han fyldtes af en Følelse, der lignede den Hæderlighedens Modstand, der vægrer sig ved at indlade sig paa at fratage en bevidstløs noget — maaske anede det ham ogsaa, at han ikke i Længden vilde kunne elske en Kvinde, som ikke bevidst og frivilligt havde givet sig hen til ham.

Han vidste, at hun fra sit Synspunkt kun vilde kunne opfatte dette som Svaghed; men han vilde ikke overvinde denne Svaghed.

— Jeg har Ingenting at befale, sagde han lavmælt.

— Ingenting?

Endnu en Gang saa hun ham spørgende ind i Øjnene med et Blik, som lovede alt.

— Ingenting, gentog han.

Den feberagtige Ophidselse, som havde skjult sig under hendes udvortes Ro, lagde sig som ved et Trylleslag ved dette hans sidste Ord; men i Stedet

steg der op fra hendes Væsens Dybde ligesom en Opbrusning af noget varmt, og hendes Øjne, der nylig havde været klare som Spejle, duggedes, medens hun saa paa ham, og fyldtes med Taarer.

— Du er saa god . . . saa god!

Hun sagde disse Ord med det blødeste Tonefald; de lød som en Tak.

Men dermed var det ogsaa forbi med al Følsomhed fra hendes Side, og da hun sagtens ansaa det for spildt Ulejlighed at forlænge Scenen, rakte hun ham hurtigt sin Haand og gik.

Da hun var forsvundet gennem Døren, listede han sig hen til det store Vindue, der vendte ud mod Gaden, og som hun maatte passere forbi. Uden selv at blive set, saa han hende komme; men han opfattede hverken Farver eller Omrids, intet af hendes Skikkelse saa han, intet af alt det, som han netop gerne vilde opfange og fastholde. Han skelnede intet klart; formodentlig kom det af, at der laa et Slør over hans Øjne. Han opfattede intet andet end Bevægelsen; noget, der gled forbi og blev borte. En Drøm, som opløste sig i Luft . . . en Skygge, der gled ud af hans Liv. Og senere? Intet. Hele Pladsen laa tom og død; ikke ét menneskeligt Væsen var at se indenfor Synskresen.

Han syntes aldrig at have staaet Ansigt til

Ansigt med en saadan uddød Ørkenstilhed. Marmor-kirken ligeoverfor var jo kun et Spøgelse; den stod jo der ufuldendt uden talende Tunger, uden Stemme af Malm . . . aldrig brusede Orgelets Toner under dens Hvælv, aldrig løftedes Menneskestemmer til Bønderinde — tomt og dødt var dette Tempel . . . et Lig uden Sjæl . . . men der oppe over Kuppelrundingen, som tegnede sig mod Himmelblaaet, brændte det gyldne Kors i Middagssolens Skin, og det skarpe Lys skar ham i Øinene. Han vendte sig og saa sig om i det mørke Atelier med dets støvede Gibs-afstøbninger . . . gamle Modeller og Studier . . . Gengangere af Minder fra hans Fortid. Det var jo en Grav; han boede i.

Han stod og stirrede ned mod Gulvet; dernede lyste en lille rød Plet ham i Møde, rød som Blod. Han bøjede sig ned imod den; det var en Blomst, en Rose, som hun havde efterladt. Han hævede den forsigtigt op mellem Fingerspidserne og betragtede den længe. Maaske havde hun baaret den ved Brystet, eller maaske den var gledet ned fra hendes Haar. Han løftede den langsomt, som vilde han føre den til sine Læber; men betænkte sig pludselig . . . Formentlig var det en Foræring af Jakob — Jakob Nathansen! Ja, naturligvis var det det. — Gabriel Tollin gik hen til Vinduet, aabnede det og lod Blom-

sten falde ned paa Gaden. Han kastede den ikke. Der var ingen Heftighed i hans Bevægelser. Det var kun, som om han udførte en smertelig Pligt.

Der hørtes en Trampen nede i Portrummet, slæbende Skridt af Mennesker, der gik, som om de bar noget tungt. Døren blev smækket op paa vid Gab, og en Begravelsesprocession kom skridende ind ad Døren: otte stærke Karle bar den slagne Titan til den evige Hvile. Indsvøbt i et Lagen laa Prometheus paa Baaren; under en Fold af Lærredet skimtede man lidt af Kroppens Former.

— Sæt Kadaveret dér!

Gabriel Tollin pegede paa det tomme Stillads. Karlene fnisede; de troede, han havde villet sige en Morsomhed, og ansaa det for simpel Høflighed, at de viste, de havde forstaaet den. Deres Latter skar ham i Hjertet, og han rynkede Øjenbrynene; det var, som havde han hørt et Udbrud af Lystighed i et Sørgehus.

Han tog sin Pung op og betalte Bærerne. Da de var gaaede, talte han efter og saa, at han ejede en eneste Krone og et Frimærke. Der fløj en Tanke gennem hans Hoved; han gik hen til et lille Bord, der stod i det ene Hjørne af Atelieret, tog et Ark Postpapir frem og satte sig til at skrive nogle Linier til Hr. Jakob Nathansen — et høfligt Afslag og en kølig Tak for Bestillingen; han foldede Brevet sammen,

lagde det ind i en Konvolut; han forseglede den, skrev Udskrift paa og klæbede Frimærket fast i det ene Hjørne; derpaa rejste han sig og gav sig til at gaa frem og tilbage paa Gulvet. Det var, som om han saa sig selv med en andens, en fremmeds Blik, hvorledes han bevægede sig som en Avtomat . . . satte sig ved Bordet og skrev som en Søvnægner . . . og atter rent mekanisk rejste sig. Han tog Brevet for at bringe det hen til en Postkasse. Da han kom udenfor paa Gaden, lagde han Mærke til, at de Mennesker, som gik ham forbi, saa' saa underlig vist paa ham. Han fik en ubehagelig Forestilling om, at der maatte være noget i hans Ydre, der ikke var, som det burde være; i den Tanke, at hans Ansigt maaske røbede mere angaaende hans Sjælstilstand, end han selv anede, blev han staaende et Øjeblik foran en Spejlglasrude og betragtede sit eget Billede i den. Han saa en Mand med bart Hoved, der stod med et Brev i Haanden. Hurtigt vendte han om og gik tilbage for at hente sin Hat.

Da han atter kom ud paa Gaden, saa han ingen Mennesker mer, opfattede intet af det Yderverdenens Liv, der pulserede ham forbi og spejlede sig i hans aabne Øjne, medens han fortsatte sin Gang. Det var, som om hans Sjæl, for at kunne være ene, i disse Timer havde afbrudt Ledningen mellem sig og Om-

verdenen. I saa høj Grad var hans hele Opmærksomhed rettet indad mod hans egen Tankeverden, at det var, som om Syn og Hørelse og alle ydre Sanser midlertidig havde ophørt at virke. Tanker og Følelser, Indtryk og Erindringer mødtes og krydsedes i travl Mangfoldighed i hans Indre og tegnede sig lysende som Ildstriber mod en mørk Baggrund, tændtes og slukkedes uden at efterlade sig et Spor. Hans Hjerne arbejdede uopholdeligt; men det var, som om den havde mistet Evnen til at tænke klart og sluttet — intet helt kom deraf, kun en endeløs Række Fragmenter. Det var, som om Sjælen stammende aflagde Bevidstheden sit Skriftemaal, og som om Bevidstheden, der halvt var indsovet, opfattede alt uklart, som man opfatter i en Drøm.

Snart syntes det ham, som om hun var nærværende, og i Tankerne henvendte han da sine Ord til hende personlig; snart forekom det ham, som om hun var fraværende, og da talte han kun med sig selv om hende. Snart var hans Stemning bitter, snart var den øm; snart var han isnende haard og snart saa voksblød. Nu var det, som om han legemlig og aandelig løftede sit Hovede i Trods mod Sorgen, rettede sin Ryg og følte sig stærk, og nu syntes det ham, som skulde han i næste Sekund segne til Jorden under dens Vægt. Han gik og gik, Time

efter Time, Mil efter Mil, og stadig var det hende, hans Tanker kresede om, og Smerten slap intet Øjeblik hans Sjæl af sine Kløer.

Han saa hende lyslevende staa der foran sig i Afskedsstunden med fugtig-glinsende Øjne: Befal over mig! — Og siden med Øjnene fyldte af Taarer: Du er saa god! — Javist . . . god!! Det er dumt at være god. Det maa man se at vænne sig af med! Man har ikke Raad til det . . . Det er kun, naar man er lykkelig, at man kan tillade sig at være god. Naar man er tilstrækkelig rig . . .

. . . Jeg har været som Aspidistriaen i hendes Vindue. — »Den er saa nem at ha'. Den kan taale alt.« Det er en trist Rolle at være en Kvindes Aspidistria . . . godt, at det nu er forbi . . .

. . . Jeg føler ingen Vrede — kun en lille Smule Bitterhed — og Medlidenhed. Jeg er den stærkeste, og den stærke kender ikke til Vrede. Hvad der er sket, kan vel bøje mig til Jorden for en Tid . . . bryde mig kan det ikke . . . Men jeg er en Sneglenatur, og jeg har blottet mig. Saa kommer der en naturlig Reaktion — og jeg trækker mig tilbage i min Skal. Næste Gang vi træffes, skal Du ikke kunne kende mig igen. Alt skal jeg fornægte — det skal være som bortblæst af min Erindring — som glemt . . .

... Du kan gerne tro mig, naar jeg siger, at jeg ikke nærer nogen Vrede, noget Had eller lignende Følelser imod Dig. Du er jo kun saadan, som Du i Følge din Natur maa være. Jeg troede, at jeg havde formet Dig til min Længsels Billede — og Du blev det; men jeg var kun en Billedhugger, et stakkels Menneske, der ikke kunde blæse en levende Aand ind i mit Værk. — Gnisten manglede ... Gerne havde jeg villet stjæle den fra Himmelen — havde jeg end skullet lide evige Kvaler til Straf ...

... Nej, jeg har intet at bebrejde Dig. Du har ikke forset Dig i noget ... ikke mer end det Søm, jeg rev mig til Blods paa. Smerten fortager sig nok — og jeg er ikke saa barnagtig, at jeg som en vild skulde kaste mig over Sømmet og bide i dets Hoved. Men en anden Gang skal jeg tage mig i Agt ...

... Jeg sørger ikke over, hvad der er forbi. Jeg ser klart nu. Jeg troer det vilde have været en Mesalliance, om jeg havde givet Dig min Sjæl i Bytte for din. Havde det kun gjaldt Legemet endda ... nej — ingen Bitterhed — jeg vil ikke, at den Haand, der har kærtegnet Dig før, skulde slaa dig nu ... og Du behøver aldrig at frygte for, at jeg skal gøre Dig Uret ... dertil er der endnu altfor meget hos mig, der taler din Sag ... og Du skal have Tak for den

Maade, Du arrangerede Slutningsscenen paa. — Det var Dig, som uddelte Rollerne, og Du gav mig den smukkeste . . . Du beholdt ganske vist Valpladsen som Sejrrherre . . . men jeg fik den smukkeste Sortie . . .

. . . Nej, jeg vil aldrig se hende mere! Hun maa udslettes af mit Liv. Jeg kan aldrig elske hende mer — jeg kan aldrig tro hende . . .

. . . Du lille Søm, som rev mig til Blods; jeg vil ikke rive Dig voldsomt ud med Magt. Med kærlige Hænder vil jeg tage Dig om Hovedet og trække Dig varsomt ud; ti ud maa Du . . . at jeg ikke skal rive mig endnu en Gang . . . det gør saa ondt . . . Mit Hjerte er som et aabent Saar, som der kommer Eddike i — det levende Kød krymper sig sammen . . . det brænder . . . svier — — — — —

Da Skumringen faldt paa, befandt han sig atter hjemme i sit Atelier uden at ane, hvor han var kommet fra; men hans Sko vare hvide af Landevejsstøv. Han følte en brændende Tørst og gik hen til Vaskebordet, hvor Vandkaraffen stod, for at drikke sig et Glas Vand. Paa Væggen over Servantebordet hang der et Spejl, og idet han løftede Blikket, saa han sig selv deri. Han veg et Skridt tilbage; han kendte ikke sig selv igen. Det var, som om

han stod overfor et fremmed Menneske, der saa forundret paa ham. Hvert Træk i dette blege Ansigt talte om Smerte; men det var en stolt, en behersket, det var en Mands Smerte. Haaret hængte ned i Panden, Øjenbrynene var sammentrukne, men ikke voldsomt som i Vrede; de hævede sig kun langsomt opad og nærmede sig til hinanden. Blikket var saa træt og gammelt; Øjnene var to sorte Pupiller, omgivne af mørke Ringe. Om Munden med de sammenbidte Læber laa der to dybe, forgræmmede Furer.

Han glemte aldrig nogensinde dette Ansigts Udtryk. Endnu efter Aars Forløb stod det med samme uudslettelige Tydelighed for hans Erindring. Det var, som om Smerten i denne Stund havde aabenbaret ham sin inderste Sjæl. Efter denne Oplevelse vilde han kunne give et sandere, mere gribende Billede deraf end før.

Da han havde slukket sin Tørst, gik han hen imod Prometheus-Gruppen. Mekanisk trak han Lærredet, hvori den var indhyllet, bort og gav sig til at betragte sit Værk.

Nu saa han alle dets Fejl. Man blev ikke personlig grebet af denne Smerte. Selve Voldsomheden i dens Udtryk lod Betragteren kold. Saaledes skriger ikke et gedefødt Menneske, om ogsaa Smertens Ørn

flænger i hans Indvolde med Næb og Klør. Saaledes skriger ikke en Gang et Menneske, der har en stærk Sjæl. Med mere Værdighed og mere Stolthed bærer han sin Lidelse og sin Sorg.

Gabriel Tollin følte, at det ikke var lykkedes ham at finde Form og Udtryk for det, han havde villet udtale i dette Kunstværk. Her var jo ikke en Tusindedel af den Storhed, den høje Skønhed, han havde drømt om at give Kød og Blod. Der var i denne Gruppe intet, der svarede til det sublime Indtryk, han selv havde modtaget af det græske Sagn. Det var øjensynligt, at han ikke havde haft Udvikling og Modenhed til at levendegøre dets Skønhed i Marmor.

Med et smerteligt Stik i Hjertet følte han sin Begrænsning; men han følte ogsaa, at alt, hvad der var i ham af Stolthed og Energi nu maatte opmandes for at bære Nederlagets Følger, og dybt i hans Sjæl boede endnu Visheden om, at han i Virkeligheden var inde paa den rette Vej, og at han ogsaa en Gang skulde naa frem, trods alt. *Quand même!* Nu netop klang disse Ord i hans Sjæl, og fra denne Stund af blev de hans Valgsprog. Han elskede dette Valgsprog; det var forhaabningsfuldt og resigneret, ydmygt og stolt paa samme Tid. Det passede

for en Mand, som møjsommeligt arbejdede sig frem gennem Modgang og Genvordigheder uden nogen-
sinde at give tabt, og medens han gik videre, bøjet fremad mod Vinden, hørte han Gang paa Gang disse Ord gentages i sit Indre, snart som en sagte Hvisken, snart dæmpet og bestemt, som blev de pressede frem mellem sammenbidte Tænder. *Quand même!* Denne Tid var ikke spildt. I selve Nederlaget laa gemt Haabet om en kommende Sejr . . . Da skulde maaske hun, som nu havde forladt ham, fordi hendes Kærlighed ikke havde kunnet bære Modgang, til sidst erfare, at hun havde bortkastet en Guldmønt, hvis Værdi hun ikke kendte, for at gribe efter en Kobberpenning, der havde narret hende med sin skrigende Glans!

Han tænkte ikke alt dette saa klart og bestemt, som det udtrykkes i Ord; det drog kun igennem hans Sind i dunkle Anelsers og Følelsers Form. Han tænkte overhovedet intet klart og bestemt, han handlede mere under Indflydelse af et ureflekteret Instinkt end ud fra bevidst og beregnende Vilje.

Han tog en Hammer i sin Haand og steg op paa det Stillads, hvorpaa Prometheus-Gruppen stod. Hans Øjne hvilede en Stund med vemodig Ømhed paa Titanens Hoved, og med sin venstre Haand strøg

han ligesom beroligende hen over de af Smerten forvredne Træk. Det var en Afsked. Saa lod han Hammeren falde tungt paa Prometheus' Isse; Slag fulgte paa Slag, Gibsen slog Revner og knustes for hver Gang Hammeren faldt. Han var ganske rolig. Det var ikke en utæmmet Vredes vilde Ødelæggelseslyst, der besjælede ham og styrede hans Haand; snarere havde han en Følelse, som om han befriede et levende, elsket Væsen fra ulidelig Kval. I denne døde Figur havde han i lange Arbejdsdage drømt saa meget af sit eget Væsen ind, at det til sidst forekom ham, som om hans Værk levede, aandede og led. Det rummede saa meget af ham selv, alle hans Haab og alle hans Fremtidsdrømme, og da det nu smuldredes bort i Stumper og Stykker under Hammerslagene, var det, som om han med egen Haand havde tilintetgjort en Del af sit Jeg — indviet det forbigangne til den evige Hvile, den evige Glemsel, den evige Død.

Men, da han saa havde fuldendt Ødelæggelsesværket, og kun en Dynge af Gibsbrokker var tilbage, da var det, som om den Kraft, der hidtil havde holdt ham oppe, bøjede sig og sank sammen under Sorgens Vægt. Den kolde Sved brød frem paa hans Pande, Hammeren gled ud af hans slappede Haand, og idet

han steg ned fra Stilladset, var det, som Benene svigtede ham og ikke vilde bære ham, og han faldt paa Knæ foran Ruinerne af sin Fortid. Og det var, som stod det ikke i hans Magt at rejse sig, som maatte han søge et Støttepunkt for ikke ganske at overvældes af sit Ildebefindende. Derfor støttede han Armene mod Stilladset, hvor den rygende Gibsdyngge endnu laa, og hans Hoved faldt tungt ned paa hans Arme, medens hans Krop rystedes af en Kuldegysen, og han følte noget varmt trille ned ad sine Kinder. Da var det, som om hans stærke, sunde Legeme endnu en Gang instinktmæssig rejste sig mod Smertens Tyranni, og i et Udbrud af vild Energi hævede han sit Hoved trodsigt i Vejret; men et Øjeblik efter havde Smerten overmandet ham paany, Hovedet sank atter ned mod Armene, et nyt Anfald af Kuldegysen rystede hans Legeme og han brast i høj Graad. —

Sommeren tilbragte Gabriel Tollin i Ensomhed i Staden. Jorden brændte ham under Fødderne; han maatte bort. Han reproducerede en Del af sine tidligere Arbejder i brændt Ler og Gibs. Hen paa Efteraaret agtede han ved Avktion at lade bortsælge alt, hvad han ejede. Han gav det i Kommission til en Prokurator, som udbetalte ham et Forskud, saa at Gabriel Tollin kunde rejse i Avgust, et Par Maaneder

før Avktionen med Rimelighed kunde finde Sted, og nogle Uger før Kathinka vendte tilbage til Hovedstaden. Hun havde nemlig i Selskab med Faster Sara og Farbror Niels taget Ophold for Sommersæsonen ved et Badested, hvorhen Hr. Nathansen ogsaa agtede sig.

Gabriel Tollin kunde rejse uden Farvel.

PROMETHEUS

ANDEN DEL

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

AXEL LUNDEGÅRD

PROMETHEUS

ROMAN

AVTORISERET OVERSÆTTELSE FRA SVENSK

VED

ALFRED IPSEN

ANDEN DEL

*En tout art, il faut s'arreter longtemps
sur le vrai, pour arriver au beau.*

H. TAINR.

KØBENHAVN

FORLAGT AF V. PIO'S BOGHANDEL

SALLY B. SALOMONS BOGTR.

1894



Det var det første Afsnit af hans Livs Historie, det som endte med et Nederlag; hans Tanker gik videre til det næste, det som endte med en Sejr. Men begge udgjorde de i Forening en Helhed, sammenknyttede som de var med uløselige Baand; ti af Nederlaget var Sejren spiret frem, som Lykken af Smerterne og Sorgen.

Hun vidste det, hans Hustru, som sad der paa Skamlen ved hans Fødder, hun vidste, at den Kærlighed, han skænkede hende, aldrig havde kunnet udvikles i al sin Rigdom, om ikke hans Følelsesliv i de forløbne Aar havde gennemgaaet den haarde Krise, ligesom han selv aldrig havde kunnet vokse til det Menneske, den Karakter og den Kunstner, han nu var, hvis han ikke i disse Aar var bleven dannet i Modgangens strenge Skole. Derfor elskede hun hans Fortid, derfor fandtes der hos hende ingen Bitterhed imod den Kvinde, der ved Omstændighedernes Magt var bleven Svøben i den store Tugtemesters Haand. Derfor havde hun ogsaa med en Følelse af uendelig

Tryghed kunnet følge hans Tanker, mens de svævede hen over alt det, som nu for længe siden var dødt. Men saa følte hun, at hans Tanker fløj videre fremad mod Nutiden, hen over alt det, som var spiret frem af Fortidens Grav, og der kom over hende en Længsel efter at se hans Ansigt, se hvor det lyste af Taknemlighed, af Lykke og Kærlighed. Han vilde bøje sig ned over hende for at kærtegne hende; men hendes Øjne bad ham sidde stille, hun vilde se paa ham, blot se paa ham en Stund. Og det var, som om hendes Hjerter badede sig i det Solskin, der strømmede imod hende fra hans Ansigt. Til sidst tog hun hans Haand og kyssede den ømt, som en Moder kysser sit Barn, og da hun atter lod sig glide ned paa Skamlen ved hans Fødder, beholdt hun Haanden hos sig. Og hun blev ved at kærtegne den, medens hun følte, hvordan hans Tanker gik mod Syd, mod det Land, hvor hendes Vugge havde staaet, og hvor hans Lykke havde udfoldet sin Blomst.

I sine Tanker saa han Landet ligesom i Fugleperspektiv: en langstrakt Halvø, hvis sydligste Del er formet som en Sko med Hæl og Taa, og han saa den svømme i Sollys paa et blaat Vand. — Midt i det Land ligger der en By, hvis Navn er som en Regn af Blomster; der havde de mødt hinanden, han og hun.

Florens, Florentia, Fiorenza la bella, Firenze, Blomsternes By . . . hvilken Skønhedsklang, hvilken Minderigdom, hvilken Solskinsglans i disse Ord! Hver Gang det faldt ham i Tanke, svulmede Hjertet i hans Bryst. Til den By var han kommet fremmed, ukendt og forladt; der havde han levet et Par Aar, og i dem havde han udviklet sig som Menneske og Kunstner mere end i hele sit foregaaende Liv — saadan forekom det ham i det mindste af og til; dér havde han vundet alt, hvad han i Længslens Timer havde kunnet drømme af rigt og skønt, ja mere end det; ti det syntes ham, som om Livet havde givet ham saa langt, langt mer, end Drømmene havde lovet.

Som den, der flygtede for Nordens Storm og Kulde, var han kommet til denne vidunderlige Stad, som i Middelalderen var blevet den moderne, genfødte Kunsts Vugge. Her havde man for nogle Aarhundreder siden kæmpet den samme Kamp mellem gammelt og nyt, hvoraf Nutidens Brydning kun var en formindsket Gentagelse. Her var det, at Mænd som Giotto, Lucca della Robbia, Ghiberti og Donatello havde levet og virket; her havde Masaccio, Filippo og Filippino Lippi, Alessandro Botticelli og andre banet Vej for en Skønhed paa Virkelighedens Grund. Her havde Fra Angelico fra Fiesole udaandet sit religiøse Sværmeri i blege Farvedrømme, som endnu

efter Aarhundreders Forløb staa lige friske ved den Følelsens betagende Inderlighed, som afspejler sig i dem. Her havde tre lysende Kunstens Stjerner — Michel Angelo Buonarotti, Lionardo da Vinci og Rafael — en kort Tid straalet Side om Side. Her havde Dante formet Italiens Sprog, og her var Humanismen spiret frem, plejet af Lorenzo il Magnifico.

Her fandtes saa megen Skønhed samlet fra hendirundne Aarhundreder, og her levede et Folk, som med Modernælden havde inddrøkket Kærlighed til Kunst, til Former og Farver, Toner og Digte. Her var Gabriel Tollin stanset paa sin Fart mod Syd. Han kunde ikke slide sig løs fra denne By; det var, som om en Anelse hviskede ham, at han vilde rejse sin Lykke forbi, om han forlod den.

Det var en Morgen i Oktober, at han efter at have gennemvæget en Nat steg ud paa Perronen i Firenze og skyndsomt overantvordede sig selv tilligemed den Koffert, der rummede hans hele timelige Habengut, til en Herre med høj Hat og martialsk opviksede Mustacher — en Gentleman, som oppe i Norden vilde være bleven antaget for en Ritmester, men som her udfyldte en Kusks mere beskedne Hverv. — Det var en fugtig Morgen; en Taage laa over Staden. Gabriel Tollins Hjerter bankede af urolig Forventning, da han rullede ind gennem

Gaderne og langs med Arno til et Hotel, hvis Priser ingenlunde stemmede med hans Finansers Tilstand. Han havde ikke kunnet bekvemme sig til at nævne Navnet paa det fordringsløse Kunstnerhjem, hvor det havde været hans Bestemmelse at tage ind. Denne Ritmester paa Kuskebukken indgød ham altfor megen Respekt. Han betalte ogsaa uden at kny de fem Lire, som Ritmesteren affordrede ham for Kørslen, og trøstede sig med den smigrende Forestilling, at ikke en Gang en Løjtnant oppe i Norden vilde have befordret ham for en saadan Bagatel.

Men Dagen efter sin Ankomst listede han sig bort fra Hotellet, efter at han havde set og betalt sin Regning, og det lykkedes ham paa egen Haand at finde det fordringsløse Kunstnerhjem, hvor han fik et Værelse for en Lira om Dagen, og hvor han straks efter lod sin Koffert bringe hen.

Den første Ugestid flanererede han omkring paa Maa og Faa i den fremmede Stad. Han søgte at befri sig for alle Tanker paa Fremtiden, og lidt efter lidt bredte der sig ud over hans Sind en kølig Ro. Her var der ingen Mennesker, som kendte ham; han kunde leve saa tarveligt han vilde. For de første Maaneder i det mindste var han sikret: han behøvede ikke at nægte sig noget. Og senere? Ja, det var det altid tidsnok at tænke paa! Han kunde da

tage Arbejd som Guldsmed eller kaste sig over et andet Kunsthaandværk. En Mand, som vil arbejde, og som har lært noget, behøver ikke at sulte. — Men nu til en Begyndelse vilde han leve og føle sig fri.

Han vandrede omkring paa Firenzes Gader; det brogede Liv adspredte hans Sørgmodighed og lokkede hans Tanker bort fra det, de ellers altid kresede om. Af og til troede han at føle Tomheden bogstavelig fysisk, og han kunde stryge med Haanden over venstre Side af Brystet, ligesom for at overbevise sig om, at Hjertet var der endnu. Og ganske vist følte han det slaa; men det kom ham for, som om dets Bevægelse forplantede sig til hans Haand gennem et stort tomt Rum, fyldt med iskold Luft.

I Begyndelsen var det Byens udvortes Fysiognomi, som interesserede ham mest; han gik og læste dens Historie i Sten, grebet af den samme ærefrygtsfulde Følelse, som havde betaget ham, da han for første Gang satte Foden paa klassisk Grund. Han blev snart klar over, at han ikke helt og holdent forstod det Sprog, som Stenene taledes; men han vilde lære sig det, og han begyndte med at tilegne sig de Antydninger, som fandtes i Rejsehaandbogen. Lidt efter lidt gik han saa videre. Det faldt ind med en Regnperiode, og han maatte holde sig inden Døre; da

sad han Dag ud Dag ind paa sit lille Værelse, for-
dybet i Toskanas Historie. Fra dens Blade slog der
ham i Møde en Kraftens og Modets Aand, hvormed
han følte sig levende i Slægt. Hans Længsel fløj nogle
Aarhundreder tilbage i Tiden; han ønskede, at han
havde været født i hin fjerne Renæssancens Gennem-
brudstid i dette Land og i denne Stad. Af alt, hvad
Nutidslivet ejer af smaat og grimt, af ligegyldigt og
slapt fandt han intet Spor paa dette Historiens Blad.
Den Gang havde der løbet Blod i Menneskenes Aarer,
ikke Sukkervand eller Øl saadan som nu! Man elskede
og man led, men ikke lunkent som vor Tids Mennesker!
Sværdet sad løst i Skeden, og Tungen sad løst
i Munden. Sæderne vare raa og der savnedes For-
finelse; — men Livet maatte dog have været en Fest
for hin Slægt! — Hans Længsel vendte sig tilbage
mod denne Fest, og jo stærkere han følte Trykket
af det nuværende Mismod, desto skønnere viste
denne forbigangne Tid sig for hans Fantasi. Denne
Længsel var en ganske naturlig Virkning af hans
Sindstilstand; det var den Virksomhedstrang og Livs-
lyst, der boede opdæmmet i ham, som nu rejste sig
i Trods mod den Lidelsens Afmagt, han følte.

Han gav sig ud paa Opdagelsesrejser paa egen
Haand i dette Kunstens forjættede Land. Han vilde
ikke være Slave af en Rejsehaandbog; han vilde

være sin egen Vejviser og Herre. Paa denne Maade fik han ogsaa en langt større Nydelse af al den Skønhed, han lidt efter lidt selv opdagede, end han vilde have haft, om han af den rødt indbundne Tyran havde ladet sig sende ud at beundre noget, som betegnedes med Tillægsordet »wunderschön« eller med de berømte to Stjerner. Og det var, som om hans egne Ideer lidt efter lidt klarede sig under dette praktiske Studium. Han genfandt her saa meget af det, han havde drømt om. Han blev staaende hensknet foran Ammanatis Neptunus-Fontæne: hvor de levede, hvor de aandede disse Tritoner og Nereider! Det var det rent animalske Liv, som i disse Skikkelser havde fundet et beundringsværdigt Udtryk: kraftige Muskler, Legemer, der svulmede af Liv og Blod, Ansigter, der struttede af Sundhed. Tanker fandtes der ganske vist ikke i disse Naturbørns Hoveder; men en rent fysisk Glæde over Tilværelsen brusede varmt igennem deres Aarer.

Nogle Skridt endnu, og han stod foran Baptisteriet med Ghibertis Bronzeporte. Det var den græske Skønhed, som her traadte ham lyslevende i Møde, og han blev mægtigt henrevet af Beundring for dette Mesterværk af fuldendt klassisk Dejlighed. Hvilken Fornemhed, hvilken Renhed i Linjerne, hvilken Simpelt, hvilken Ro i Stillingerne og Bevægelserne.

Det var ogsaa det rent fysiske Liv, men flyttet op i en højere Sfære og afbildet med en Teknik, som ingen Vanskeligheder kender. Kunstneren har allerede fundet Udtryk for alle simplere Sindsbevægelser; men dette Udtryk underordnes altid Skønhedens Love, Vreden faaer aldrig Lov at vansire Ansigtets Udtryk . . . Gabriel Tollin forstod nu klart, hvorfor hans Prometheus havde været et forfejlet Arbejde; det slog ham med ét her ved Synet af denne beherskede Kunst, som syntes at forædle alt, hvad den berørte, hæve det op mod den ideale Skønheds Grænse uden derfor nogensinde at forlade Sandhedens faste Grundvold . . . Men denne Mester havde ogsaa gaaet i Skole hos Grækerne; han havde restavreret Antikens Frembringelser, saa længe til han selv var bleven gennemtrængt af de gamles udprægede Formsans; derom vidnede disse Reliefbilleder, derom vidnede ogsaa den Ytring, som Ghiberti siges at have brugt en Gang, da der var Tale om en græsk Statue: Det er umuligt at udtrykke dens overordentlige Fuldkommenhed med Ord. Der findes i dens Former en indsmigrende Blødhed, som Øjet alene ikke kan begribe; man kan kun fatte den med Følelsen, naar man berører Formerne med Haanden.» Den Mand, der har talt saaledes, maa have været Kunstner lige til Fingerspidserne!

Gabriel Tollin gik videre til Malerkunsten i Renæssancens første Tid, og han modtog samme Indtryk af den. Det var Opposition mod det teologiske Idemaleri, hvis eneste Opgave var at gengive Repræsentanter for en abstrakt Mysticisme. Det var ikke levende Væsner, ikke Natur, ikke Virkelighed, som Forrenæssancens Kunst syslede med. Det var Menneskeformler, ikke Menneskeformer. Den nye Kunst tørster efter Virkelighed, Natur og Liv, og i sin Stræben den Vej drives Renæssancens Banebrydere til for et Øjeblik helt og holdent at glemme Sjælen, fordi de maatte samle al deres kunstneriske Kraft i Gengivelse af Legemet. Ja, hvad mere er, man forfalder lidt efter lidt til en rent slavisk Naturefterligning; den ydre Virkelighed, som man nylig har opdaget, er vanskelig at tumle, derfor kopierer man slavisk sin Model med alle Uvæsentligheder, alle smaa Ejendommeligheder i Næsens eller Hovedets Form. Figuren bliver paa den Maade ikke noget Værk af en Kunstners skabende Fantasi; den bliver kun en Prøve paa en Malers faglige Dygtighed. Paa Kunstens daværende Udviklingstrin kan Kunstneren ikke male et Menneske uden blindt at efterligne sin Model med alle dens Naturfejl. Derfor finder man i denne Kunstperiodes Frembringelser Helgenerne fremstillede enten som magre Asketer eller som blodrige Atleter med Muskler som Ankerkættinger.

En Kunstner rejser sig til Kamp mod dette Natur-imitationens Tyranni; men han slaaer aldrig igennem. Han var kun et stort Geni; han var ingen habil Politiker. Han var en Kunstner, som ikke forstod den Kunst at holde sig ovenpaa. Han havde ingen Mæcener; ingen indførte ham hos den mægtige Lorenzo af Medici. Ingen anbefalede ham, ingen opmuntrede ham, og han dør i en ung Alder efter en haabløs og fortvivlet Kamp mod Armoden. Men hans Værker ere bevarede, og de vidne for Efterverdenen om hans Geni . . . Han hed Masaccio. Som Kunstner stod han paa Virkelighedens Grund; men han blev aldrig nogen Slave af Virkeligheden. Han gengav Naturen i dens store Træk; men han kopierede ikke den levende Models ligegyldige Uvæsentligheder, der spillede saa stor en Rolle for Samtiden. Han opholdt sig ikke ved det tilfældige i et Ansigt eller en Krop; han saa og gengav Karakteren, Helhedsindtrykket af det Stykke Natur og Liv, han havde for Øje.

Han dannede ingen Skole; men det, han i sin Kunst havde tilstræbt, fremtraadte senere i sin fulde Blomstring hos Lionardo og Rafael, og han kan derfor siges at være deres Forgænger, paa samme Maade som Renæssancens første Billedhuggere kan betragtes som Forløbere for den vældige Michel Angelo.

Gabriel Tollin var paa sin Omturen kommet til

Medicæernes Kapel, og der mødte han en Kunst, som tvang ham paa Knæ i Beundring. Det var Michel Angelos kolossale Statuer paa Medicæernes Grave. Gabriel Tollin havde ganske vist sét Gengivelser af dem tidligere, Gibsafstøbninger og Fotografier: men aldrig havde han følt dette Kunstværks Storhed saaledes som nu. Et Geni, som ejede det mest absolute Herredømme over Kunstens Udtryksmidler, havde her formet sine Kunstnerdrømme til Billeder, hvori han havde fundet Udtryk for alt, hvad Menneskehjerner kan rumme af store og stærke Følelser. Det var Mennesker, man saa, de levede, de aandede; men det var, som aandede de en anden Luft end Hverdagslivets, man følte det, som om der hvælvende sig en højere Himmel over deres Hoveder. Her laa jo Sorgen selv legemliggjort i en Kvindes Skikkelse. Hvor skøn hun var i sin beherskede Smerte, og hvor saa hun ikke med trætte, tunge Øjne den gryende Dag i Møde!

Gabriel Tollin følte sig greben i sin Sjæls Inderste; alle hans Væsens skjulte Strengte kom i Svingning . . . »At sove er godt . . . at være af Sten er endnu bedre . . . saa længe Elendighedens og Vanærens Dage vare ved. Intet at se og intet at føle er min eneste Glæde. Væk mig derfor ikke. Tal sagte!« Disse Ord havde Kunstneren indskrevet paa

»Natten«s Sokkel. Ord og Billeder aandede den samme overmenneskelige Sorg. Hvad sørgede han da over, denne Kæmpesjæl, der forekommer os saa stor, at han næsten burde have været hævet over menneskelig Lidelse? Det var sit Fædrelands Frihed, han begræd. Derfra kom den høje Pessimisme, der ruger saa tungt over disse Ord og dette Værk. Det var under Vægten af denne Sorg, at han for en Tid lod sig levende begrave i Medicæernes Kapel, hvor han fordybede sig i Arbejde for at glemme Elendigheden og Vanæren; da var det, han skabte hele denne Verden af Skønhed. Hvor Lidelsen maatte have udviklet denne Mand! Hvor han var vokset gennem Modgang og Sorg! Gabriel Tollin rettede instinktmæssigt sin Skikkelse i Vejret: der var ikke det Menneske til, han hellere vilde ligne end Michel Angelo! Nutidsmenneskene syntes saa smaa i Sammenligning med denne Middelalder-Heros; men i Michel Angelos Kunst genkendte Gabriel Tollin det moderne Træk, som han havde drømt om at virkelig-gøre i sin egen Kunst. Der var nemlig ikke en af alle disse Skikkelser, som ikke gjorde Indtryk af at være slaaende, umiddelbart sand, paa samme Tid som de vare Digte . . . Symboler for Kunstnerens Sjælsstemninger. Hans Temperament aabenbarede sig overalt. Han var ikke objektiv, han var sig selv og

kun sig selv; der fandtes ikke én Linje i hans Arbejder, som ikke bar Præg af hans Individualitet, hans Geni. Hvis han havde været mindre som Personlighed, vilde hans Værk være blevet mindre; nu var han stor, og hans Værk var stort . . .

Efter dette Besøg blev Gabriel Tollin grebet af en febrilsk Arbejdslyst; dog vovede han ikke at begynde paa Arbejdet straks. Han følte sig nedtrykt af den store Mesters Geni, og det anede ham, at alt, hvad han nogensinde vilde kunne udrette, vilde kun blive den rene Ynkkelighed mod det, han nylig havde set. Han havde en Følelse af, at Aaringer maatte hengaa, anvendte til Udvikling og Arbejde, før han turde tænke paa at støbe nogen af sine Drømme i Kunstens faste Form.

Dag efter Dag vendte han tilbage til Medicæernes Kapel. Han holdt Andagt der. Og hver Gang hans Fødder paany betraadte dette Stengulv, blev han grebet af den Følelse, at det var hellig Grund, hvorpaa han stod, her hvor den store Mester havde vandret saa mange tunge Fjed, og uvilkaarligt blottede han sit Hoved, hver Gang han skred over Tærskelen til dette Tempel . . .

Dette var det stærkeste kunstneriske Indtryk, Gabriel Tollin modtog under sit Ophold i Firenze; det brændte sig ogsaa uudsletteligt ind i hans Erin-

dring. I øvrigt var Indtrykkene mangeartede og vidt forskellige. Han gennemvandrede Uffiziernes Gallerier; han dvælede i Tribuna foran den medicæiske Venus, hvis ubestridelige Skønhed forekom ham lige saa tom som Canovas Efterligning deraf i Palazzo Pitti. Han drev omkring paa Maa og Faa og stansede snart her, snart der foran en Kunstens Ædelsten, som han havde fundet uden Vejviser, og som han netop derfor kom til at elske saa meget højere. Men her var en saadan Rigdom, at han til sidst blev helt mat, overvældet af alt for mange Kunstindtryk . . . Da han en Dag stod foran Rafaels *Madonna della sedia* i Pittigalleriet, følte han et Stik i Hjertet. Han havde set dette Billede Tusinder af Gange før i Reproduktioner, og dog forekom det ham, som havde han aldrig set det førend nu, aldrig dets fulde Skønhed, aldrig dets Sjæl. Han havde aldrig tidligere lagt Mærke til, at dette Barn, som Moderen holdt paa Armen, lignede Kathinka. Han smilede selv ved det urimelige i denne Opdagelse, og forsøgte at slaa det hen; han sagde sig selv, at det var kun en Indbildning af ham, fordi han fandt dette fuldstændig verdslige Barnehoved saa uudsigelig skønt. Det var kun en Følelshallucination, der bragte ham til at finde Lighed mellem dette Ansigt og den Kvindes, han elskede. Men alle den sunde Fornufts Indven-

dinger vare omsomst; Indtrykket vilde alligevel ikke fortage sig.

Han kunde staa i Timevis og drømme foran dette Barneansigt med de bløde Træk, og det værkede i hans venstre Side, og det mørknede for hans Øjne, saa at han til sidst maatte vende om og fly.

Da blev han grebet af et uimodstaaeligt Begær efter at se Graven, hvor Michel Angelo havde gemt de sublime Udtryk for sin Lidelse og Sorg, og han begav sig til Medicæernes Kapel. Det var, som om det gengav hans Sjæl dens Ligevægt at lade sin lille Smerte et Øjeblik spejle sig i denne store, stumme Sorg. Han modtog samme befriende Følelse af egen Lidenhed, som naar man befinder sig Ansigt til Ansigt med det uendelige Himmelhvælv. Saa vidunderlig styrket følte han sig derved. Han rettede sig i hele sin Højde og trak Vejret dybt, og hver Gang han gik derfra, var han til Sinds som den, der atter turde vove en Dyst med Livet . . .

Han levede sparsommeligt. Sine Maaltider indtog han paa en fordringsløs lille Vinstue i Nærheden af Domkirken. Der gik Maaneder hen, før han paany begyndte at arbejde. Han gav sig god Tid. Han forsøgte paa at føle sig som den uafhængige og sorgløse; men han havde ikke det rigtige Turisthumør. Han forfulgtes af sine Skabertanker og Ar-

bejdsplaner. Han kunde aldrig opnaa at føle sig fuldstændig fri; naar han intet bestilte, var han til Mode som en Tyv. Han havde en ond Samvittighed, som aldrig kunde døves; atter og atter hørte han dens Stemme indeni sig: Arbejd! Arbejd! Men han havde jo ingen Ro, og han havde intet Maal... ingen at arbejde for! Havde han dog blot en eneste Gang kunnet nyde den Følelse, at han gjorde Nytte, havde han dog en eneste Gang kunnet hvile ud i den Tilfredshed, der er Lønnen for et fuldendt Dagværk! Men Kunsten alene forslog ikke til at fylde hans Liv, og Arbejdet alene kunde ikke fylde Tomheden i hans Bryst.

Desuden havde han endnu stadig en Følelse af, at der maatte hengaa Aar, før han vilde kunne skabe et Værk, som tilfredsstillede hans egen Skønhedslængsel; derfor flyede han Arbejdet instinktmæssigt, paa samme Tid som han droges imod det. Helst havde han villet have en eller anden rent mekanisk Virksomhed, der optog hans Tid en vis Del af Dagen, og han begyndte alvorligt at spekulere paa, om han ikke skulde søge Ansættelse hos en eller anden af Firenzes mange Guldsmiede. Hans Sind kunde maaske falde til Ro, hvis han i det mindste havde den Tilfredsstillelse at fortjene de Penge, han behøvede til sit Livs Ophold. Hvor billigt han end levede, smel-

tede dog hans Kassebeholdning sammen, og det Tidspunkt nærmede sig, da han skulde befinde sig uden en Øre i Lommen alene i det fremmede Land.

Det var en Tilfældighed, der bragte ham til at tage den afgørende Beslutning. En Dag — det var sidst hen paa Aaret — saa han i en Avis et Avertissement, der vakte hans Nysgerrighed. En Billedhugger tilbød for en billig Penge at afstaa en Kunstfælle en Del af sit Atelier. Reflekterende anmodedes om at henvende sig personlig til Signor Giovanni Bellini, som var at træffe hver Søndag fra Klokken ni til tolv i sit Atelier Viale Principessa Margherita 7. Gabriel Tollin begav sig derhen og fandt en lille Florentiner, med hvem han snart kom overens om Prisen. Ved det nye Aars Begyndelse havde Gabriel Tollin installeret sig som anden Mand paa Florentinerens Atelier.

Signor Bellini tilhørte samme Slægt som den bekendte Kunstner og den berømte Komponist af samme Navn; men selv var han ingen stor Kunstner. Han var en af de mange Florentinere, der leve af Carraras Marmor, og hvis Fag bestaaer i at bearbejde det. Han var mere af en Kunsthaandværker end af en Kunstner. Fra hans Atelier udgik en Del af de stereotype og skabelonmæssige Marmorfigurer, som Gabriel Tollin saa ofte havde set i Butiksvinduerne

ved Lungarno, og som altid havde vakt hans Medlidenhed med det smukke Materiale, som var ødslet bort paa slige Arbejder. Disse Statuer og Statuetter vare i teknisk Henseende ofte mærkværdig godt udførte; man saa, at de skyldtes en Haandværker, som forstod sit Fag fra Grunden. Men der fandtes aldrig i disse Arbejder noget af den kunstneriske Fantasi, det Liv og den Sjæl, som skiller en Kunstners Frembringelser fra en Haandværkers.

At forfærdige slige Skulpturer var Signor Bellinis Fag, og det var et Fag, som fødte sin Mand. Som alle Toskanere arbejdede han flittig fra Morgen til Aften. Hele den lange Dag stod han ved sit Arbejde med Mejslen i sin Haand, medens en Læredreng i Baggrunden af Atelieret punkterede og let tilhuggede den Marmorblok, som hans Mester skulde have fat paa, saa snart den Statue, han netop havde under Arbejde, var fuldendt . . . Om Aftenen forsvandt Signor Bellini. Da begav han sig til sit Hjem, en Gaard udenfor Byen, hvor han dyrkede Vin og Oliven. Hans Liv forløb regelmæssigt som et Urværk, og den ene Dag var den anden saa lig som den ene Drue den anden. Italieneren var glad og vel tilfreds. Hans hele Ansigt straaled af Velvilje hver Morgen, naar han traadte ind og hilsede sin Lejer med et venligt Goddag . . . Gabriel Tollin misundte ham hans Væsens

rolige, uforstyrrelige Harmoni. Han, Kunstneren oppe fra Norden, stod der foran sin Kavalet, brændende af Arbejdsfeber, med hver Nerve spændt til Kampen med sit Stof, hidset af sin Fantasi, forpint og urolig af de tusinde Ideer, der som Blink fløj gennem hans Hoved, og atter forsvandt, efterladende ham i den dybeste Nat. Han var aldrig fornøjet med, hvad han havde udrettet, og det ene efter det andet af sine Arbejder knuste han, naar de var deres Fuldendelse nær, og han saa, at de neppe indeholdt saa meget som en svag Antydning af al den Skønhed, der havde foresvævet hans Indbildningskraft, og som han havde haabet at kunne give et konkret Udtryk . . . Italieneren forholdt sig ganske uforstaaende overfor disse tilbagevendende Udtryk af en Kunstnerfortvivlelse, som han med sit harmoniske Temperament ikke kunde fatte. — Men Signor, sagde han; det er jo noget udmærket, det De ødelægger der. Skønt han selv kun var en Kunstner af lav Rang, besad han dog det Kunstinstinkt, den dybe Følelse for alt skønt, som synes at være en Florentiner medfødt, og hans Beundring for den fremmede, som han husede under sit Tag, forøgedes hver Gang han saa et nyt Billede forme sig af Leret under hans Hænder — for straks efter at vende tilbage til Kaos.

— De maa være meget rig, Signor, sagde Ita-

lieneren af og til. Tonen var saa venlig og naiv, at den udelukkede enhver Mulighed for en ironisk Mening.

— Hvorfor det? Gabriel Tollin maatte uvilkaarlig smile ved Tanken om, at hans Formue indskrænkede sig til den lille Sum, hvormed han om en Uges Tid skulde betale sin Husleje. Naar dette Tidspunkt var passeret, anede han ikke, hvordan han skulde skaffe sig Udkommet.

— For saadan at have Raad til at ødelægge det ene Kunstværk efter det andet maa man jo være umaadelig rig!

Signor Bellini stod og betragtede den Figur, som Gabriel Tollin i Øjeblikket arbejdede paa; en Anelse sagde ham, at den rimeligvis snart vilde komme til at dele Skæbne med sin Forgænger, og det var, som om denne Udsigt af en eller anden Grund gjorde ham ondt.

— Hvorfor sælger De nu ikke den Figur der? spurgte han helt forlegen over sin egen Dristighed. Han var vendt tilbage til sit eget Arbejde og huggede løs derpaa med Hammer og Mejsel.

— Fordi jeg ikke selv er fornøjet med den.

— Ja; men jeg troer, at Køberen vilde blive fornøjet med den . . . Signor Bellini lod Hammer og Mejsel synke; han kastede et Sideblik hen paa Gabriel

Tollin, hvis hele Svar var en Hovedrysten. Ved denne stumme Meningstilkendegivelse brusede Italieneren op:

— Jeg forstaaer Dem ikke, Signor. Jeg forstaaer Dem absolut ikke. Jeg er kun en slet og ret Haandværker, der fuser i Marmoret, og De er en stor Kunstner; men saa meget Begreb har jeg dog om Tingene, at det gør mig ondt, naar jeg ser det ene Mesterværk blive ødelagt efter det andet. De siger, at De ikke er fornøjet med dem. De maa da gøre meget store Fordringer. For det kunde jo tænkes, at De kunde glæde andre dermed, og i saa Fald har De neppe Ret til at tilintetgøre dem. Det er dog menneskeligt Arbejde, menneskelig Kraft, menneskeligt Talent, hvis Frugter ødelægges til ingen Nytte. Det har jo Værdi. Og De er ikke rig. Tilgiv mig, at jeg blander mig i Deres Affærer, men . . . Han stod en Stund tavs og syntes at overveje noget; saa fortsatte han: — Vilde De være tilbøjelig til at sælge den dér?

Gabriel Tollin var forundret over Italienerens Heflighed; men der laa noget saa hjertensgodt paa Bunden, en Følelse af uegennyttig, næsten personlig Hengivenhed, der forsonede ham med Hefligheden, saa at han ikke følte sig fornærmet. Det Tilbud, som laa i Bellinis Spørgsmaal, opfattede han ikke

alvorligt. Han svarede derfor smilende: — Jeg er Dem taknemlig for Deres Interesse, og det skal være mig en Fornøjelse, om De vil modtage min Lerklump som Foræring.

Men dette var ikke Hr. Bellinis Mening. Han vægrede sig med Hænder og Fødder. — Nej, Signor! Det bliver sikkert ikke den sidste Figur, som De faaer Lyst til at gøre Kaal paa. De kan ikke forære mig alle Deres Arbejder, og jeg vilde meget nødigt have, at De skulde ødelægge dem. Hvis De vil sælge dem til mig . . . udføre dem i Marmor i Stedet for at ødelægge dem, saa skulde jeg paatage mig at finde Købere til dem alle. Den Kunsthandler, jeg arbejder for, vilde sikkert gerne købe dem . . .

Signor Bellini var gaaet frem til Statuen, han stod og betragtede den; der spejlede sig en ejendommelig Sindsbevægelse i hans Udtryk.

Det var en Psyche, han saa: en Jomfruskikkelse med Smidighed og Gratie i hver Linje, en Kvinde, der neppe endnu var fuldt udviklet. De spæde Former gav et rørende Billede af Uskyld, af det barnlig ubevidste, det skære og rene i et Pigesind. Men især var det Ansigtet, som syntes at interessere Italieneren; det var et Ansigt med høj Pande, hvorfra der straaede en Aabenhed og Renhed, som ikke vilde have misklædt en Sandhedens Genius. Som

en Glorie laa Haaret rundt om denne Pande, Blikket var sjælfuldt dybt, Næsen ædelformet og Munden havde et Udtryk af barnlig Godhed.

— Denne vilde jeg gerne beholde for mig selv, sagde Hr. Bellini uden at tage Øjnene bort fra Psychens Ansigt. — Hvis De vilde udføre den i Marmor til mig . . . Jeg véd nok, at jeg ikke kan byde Dem for den, hvad den virkelig er værd; men . . . men . . . og efter adskillig Stammen nævnede han en Sum, som forekom Gabriel Tollin helt anseelig i Betragtning af Hr. Bellinis beskedne økonomiske Stilling. Den nordiske Kunstner var uvidende om, at denne Sydbo, som stod der ved Siden af ham, iført sin simple Arbejdsbluse, og huggede middelmaadige Kunstværker i Marmor, var en velstaaende Mand paa Grund af sin medfødte Sparsommelighed og sin Flid.

Derfor blev Gabriel Tollin ogsaa helt rørt over Tilbudet. Der laa noget i Italienerens Stemmeklang, der gjorde ham varm. Dertil kom, at han havde Lyst til at arbejde i Marmor. Han vidste selv, at hans Psyche vilde blive uendelig meget skønnere, hvis han fik Lejlighed til at udføre den i et ædlere Materiale.

— Nuvel, sagde han, — jeg modtager Deres Forslag og forbeholder mig kun selv Lov til at bestemme Prisen. Jeg lover ikke at overskride den Sum, De nylig bød mig.

Overenskomsten blev sluttet og beseglet med et Haandslag. Gabriel Tollin fik en passende Marmorblok, og var snart i Færd med at hugge sin Psyche deri. Jo længere Arbejdet skred fremad, des mere optagen blev han deraf. Og samtidig mærkede han, hvordan der lidt efter lidt faldt Fred over hans Sind; nu havde han dog en Følelse af, at han tog sig noget nyttigt for. Dertil kom Behageligheden ved at vide sin Eksistens betrygget for den nærmeste Fremtid.

Tidt hændte det, at Hr. Bellini lod Mejsel og Hammer hvile en Stund for at hensynke i meget andægtige Betragtninger foran Lermodellen til Psyche. Altid fik da hans Ansigt samme straalende Udtryk, og hans brune Øjne lyste med en egen stille Hjertelighed. Da lagde ogsaa Gabriel Tollin Værktøjet fra sig, rettede Ryggen og skød Brystet frem, som om han forberedte sig til en eller anden Kraftprøve. Og stundom slog han Italieneren kammeratligt paa Skulderen og sagde, idet han pegede paa Marmorblokken:

— Den skal nok blive bedre . . . meget bedre!

Men da lagde Hr. Bellinis Ansigt sig altid i meget betænkelige Folder, og han mumlede uroligt:

— Nej ikke bedre. Just som den er! Netop saadan! Den er saa udmærket! . . .

Og lidt efter lidt faldt Gabriel Tollin til Ro i

sit nye Liv. Den Hjemve, der havde pint ham den første Tid, efter at han var rejst ud, havde ikke længer den akute Karakter, som den havde haft. Ganske vist fandtes den hos ham endnu; men det var efterhaanden lykkedes ham at gøre sig fortrolig med den, som man vænner sig til en kronisk Lidelse, saa at man til sidst kan glemme den i lange Tider. Vintermaanederne var til Ende; Foraaret begyndte at melde sig. Den Tid var inde, da Naturens Forryngelsesarbejde mærkes allevegne, da Safterne strømme i Planternes Stengler, i Træernes Stammer og i Menneskenes Legemer, da alle Frø til Glæde og Sorg, til Liv og Død tage til at spire og udfoldes, da Livet, der atter vaagner af sin Vintersøvn, fornyer sig eller tilintetgøres, da Kraft og Henviisnen, Sundhed og Sygdom udkæmpe deres Kamp i alt, hvad der lever og aander.

Der er en Sygdom, som Italienerne kalde *amore*; i Norden har man givet den et andet Navn. Den udvikler sig af et lille Frø, og dette Sygdomsfrø bærer hvert Menneske i sig. I mange Aar kan det drive omkring i Blodet, og man mærker ikke dets Tilværelse uden som en vandrende Uro, der af og til sætter sig fast og fornemmes omtrent som en svag Kildren inden i en Aare, saa man faaer Lyst til at stikke i den med en Naal for at blive Fornem-

melsen kvit . . . Men det lille Frø føres stadig videre, indtil det en skønne Dag sætter sig fast i den store, røde Muskel, som kaldes for Hjertet, og der slaaer det Rod. Da vokser det og vokser og omspinder hele Organismen med et Net af smaa fine Traade, og det er, som om disse Traade udsuge alt dens Blod, og den syges Kinder blive saa gennemsigtigt blege, og hans Øjne faa et underligt tørstigt Udtryk, og Feberen kommer med urolige søvnløse Nætter, ja der skal endogsaa findes Mennesker, som dø deraf . . .

Foraaret tog haardt paa Gabriel Tollins Kræfter. Hjemlængslen greb ham atter med fordoblet Styrke, og han vandrede om under Sydens solrige Himmel længselsfuld efter Nordens Vinter. For hans Indbildning stod et sneklædt Land, hvidt saa langt som Øjet kunde se, med mørke snetyngede Graner og nøgne Træers rimfrosne Grene; i sine Drømme saa han en skyet Himmel, der hang lavt over en frostgold Egn og hørte Vinterstormens vemodige Susen. Og det forekom ham, som var det Aar siden, han sidst havde hørt disse Hjemlandstoner, hørt Hagelbygernes Trommen paa Vinduerne og set Sneflokkerne, store som frosne Sommerfugle, langsomt drejende dale ned fra Graahvælvingen . . . Og i sine Drømme saa han en lille Dame, der med Pelshuen

kækt ned i Nakken og frysende i sin bløde Pelskaabe skred med hurtige og sikre Skridt hen ad Gadens vaade, mørke Stenbro . . . Sneflokkerne smeltede til Perler i hendes krusede Forhaar, der brusede frem under Kanten af Pelshuen . . .

Selv gik han midt i Solen og indaandede en berusende Blomsterduft; men hans Hjerte brændte af Længsel efter den graa Himmel og den fugtige Luft, efter Kulden og Sneen, efter de sjaskede Gader og den lille Dame med Pelshuen og de vaade Perler i det krusede Pandehaar . . .

Om Aftenen hørte han Serenader udenfor sit Vindue; en Guitar og en Mandolin akkompagnerede en Mandsrøst, der syntes at smelte hien i Ømhed. Det var, som om de indsmigrende Ord voksede frem af den lokkende Melodi, der gennemløb alle Nuancer fra Inderlighedens blødeste Hvisken til Lidenskabens flammende Trods . . . Gabriel Tollin laa og lyttede; disse Toner vakte Minder. Det var hans egen Følelse, som brød frem i Sangen . . . i sin Fantasi saa han sig selv som Gadesanger udenfor et Vindue — han skimtede et blondt Hoved bag et Gardin . . . og han hørte sin egen Sang — den bad saa indtrængende, at hun, den skønne bag Gardinet, af og til aabnede Vinduet, bøjede sig ud af Karmen og med et Smil lod en lille Kobbermynt dale ned til ham, Tiggeren, der klagede og tryglede i Toner . . .

Nej! Han maatte se at arbejde sig ud af disse Fantasterier! Han kunde ikke sove; han klædte sig paa og gik ud. Paa Kajen langs med Arno kom syngende unge Mænd og Kvinder gaaende ham i Møde. I Rækker paa to og to bevægede de sig fremad, og Mandolinerne jublede og Guitarerne brummede saa muntert, og Mands- og Kvinderøster klang sammen i Harmonier saa skønne, at det gjorde ondt i den ensomme Nordbos Hjerte. Han fortsatte sin Vej imod Cascinerne; dybt inde i Skoven satte han sig paa en Bænk ved Arnos Strand. Langt borte lød endnu Sangen, og ovre fra den modsatte Flodbred hørte han Sydens Nattergal slaa sine Triller inde i Skovmørket. Sydens vingede Sankt Hansorme sværmede om i Græsset, Gnist mødte Gnist og smeltede sammen med hinanden i én Flamme; Sydens rige Vegetation duftede, og Luften var vellugtning i denne Foraarets Bryllupsnat . . . Time efter Time sad den ensomme Vandrer der paa Bænken og drømte om det frosne Land og længtes mod Vinter og Sne . . . til han rejste sig for at vandre hjem med værkende Hoved og tunge Skridt.

Han strakte sig atter ud paa sin Seng, og den store Alforbarmer, Søvnen, aabnede ham til sidst en naaderig Favn. Da Morgenens kom, følte han sig vidunderlig styrket; men Tomheden sad endnu i hans Bryst. Der fandtes vel intet Middel derimod; men i

Jeg kan det saa at sige udenad. Jeg har lært mit Fag, og kan derfor nu paa fri Haand forme Billeder ud af den Erindringsverden, jeg bærer i mig. Ser De — Gabriel slog sig leende paa sit Bryst — jeg har noget mærkværdigt gemt herinde. Det er som et Instrument, det spiller de skønneste Melodier, og jeg ser Billeder glide mig forbi — skønne Billeder. Maaske er det lykkedes mig — skønt mangelfuldt — at gengive et af dem. Psyche er mit Ideal — mit Hjertes Barn.

Den lille Italiener hensank i Grublen.

— Det er mærkeligt — mærkeligt! blev han ved at gentage. —

Gabriel Tollin var ogsaa selv ret fornøjet med sit Arbejde. I Begyndelsen havde hans Tro derpaa maaske hentet sin væsentlige Næring fra Italienerens Beundring; men da Psyche stod der foran ham fuldfærdig i det hvide Marmor, begyndte han ogsaa selv at føle en ejendommelig Interesse for denne Skabning af sin egen Fantasi. Det forekom ham, som om han med den var naaet et Skridt fremad mod den Skønhedens ideelle Verden, han stæbte imod, uden derfor at slippe Sandhedens faste Grund under sine Fødder. Marmoret var saa taknemligt og rigt et Stof; man kunde indblæse det saa megen Følelse, saa megen Sjæl; det lod sig mejsle saa blødt, at dets Porer

næsten syntes at aande, ligesom Porerne i et levende Menneskes Hud.

Hans Psyche var lykkedes over al Forventning. Det var ikke det store Arbejde, han bestandig drømte om at skabe; det var ikke det Værk, der med et Slag skulde vinde ham Navn i vide Krese; det skulde ikke udstilles, ikke kritiseres, ikke bejle til nogen Almenheds Gunst eller noget Akademis Medalje — men det var et Arbejde, som gav ham Tillid til hans egne Evner, som styrkede hans Forvisning om, at han ikke stod stille, og fyldte ham med Tro paa, at han dog en Gang skulde naa sit Maal. Maaske kunde det vare længe endnu, før han fik Mod til at vove sig i Kast med det monumentale Arbejde, hvori han kunde midtsamle al sin kunstneriske Kraft. Men han havde Tid at vente. Ukendt og ene som han var, kunde han leve ganske roligt her i denne fremmede By; ti han følte, at Tiden var ikke spildt. Han mærkede, at han voksede for hver Dag, der gik, at han fyldte det ene Hul efter det andet i sin Dannelse, og at hans Formsans udvikledes. Og alt dette kom ligesom af sig selv, uden Anstrengelse, han tilegnede sig det saa at sige med selve den Luft, han indaandede . . . og at aande denne Luft var en Nydelse.

Og hver Ting, som henrev hans Øje, gav ham paa samme Tid en eller anden ny Belæring.

Den Morgen, da han lagde sidste Haand paa sin Psyche, traadte Hr. Bellini ind i hans Atelier i Selskab med en Dame. Det var Signora Bellini. Gabriel Tollin havde levet i mere end et halvt Aar under samme Tag som Italieneren uden at ane, at der overhovedet eksisterede nogen Fru Bellini, og nu stod hun der og græd over hans Psyche. Taarerne strømmede ned ad hendes brune Kinder, mens hendes hele Ansigt straaled af den højeste Begejstring.

— Det er mærkværdigt! sagde hun. — Ganske mærkværdigt!

Atter den samme Forbavselse, den samme Sindsbevægelse! Gabriel Tollin paa sin Side undredes over, hvorfor disse Mennesker stod der og gik helt ud af deres gode Skind over hans Psyche. Han tænkte ved sig selv, at det formodentlig altid vilde blive en Hemmelighed for ham, og han foresatte sig at lægge Baand paa sin Nysgerrighed.

Netop som han havde fattet dette Forsæt, blev Hemmeligheden røbet. Fru Bellini kunde ikke holde paa den længere:

— Det er vor Datter Gemma, lyslevende, sagde hun.

Hun sagde det saa simpelt og ukunstlet. Det var en Moders overstrømmende Følelse, der gav sig et naivt Udtryk i disse Ord. Hun tænkte øjensyn-

ligt ikke paa, at Figuren stod der helt nøgen i al sin jomfruelige Skønhed, udstillet for en fremmed Mands Betragten. Hr. Bellini havde dog vistnok haft en instinktmæssig Fornemmelse deraf; det var vel derfor, han aldrig havde villet tilstaa, hvorfor han elskede denne Figur. Moderen røbede det straks; det faldt hende ikke ind, at noget Menneske kunde betragte denne nøgne Pigeskikkelse med urene Blik eller henfalde i ukyske Tanker overfor dette Kunstværk.

— Hun er i en Klosterskole i Rom, fortsatte Fru Bellini. — Hun har været borte et Par Aar. Vi savne hende meget, Giovanni og jeg. Hun er jo vort eneste Barn, vor eneste Glæde paa denne Jord. De forstaaer nok, at man saa føler det tomt . . . og maaske faa vi hende aldrig tilbage. Maaske bliver hun i Klostret for bestandig — Pateren ønsker det. Hun selv véd nok endnu ikke, hvad hun vil; men Pater Lorenzo har en meget stor Indflydelse paa hende. Det er vel ogsaa Synd at ønske hende tilbage; men man er jo ikke mer end Menneske . . . og hun er vort eneste Barn! Taarerne løb nu i Strømme ned ad Moderens Kinder. Hr. Bellini havde vendt sig bort. Han stod foran sin Marmorblok og havde travlt med at ordne Mejslerne for at skjule sin Sindsbevægelse.

Gabriel Tollin betragtede dem med en Blanding

af Medfølelse og Forundring; en religiøs Resignation som denne var jo neppe tænkelig i et protestantisk Land. Han fik et stærkt Indtryk af, hvilken Magt den katholske Kirke endnu den Dag i Dag ejer over Millioner af troende Mennesker. Han, som ikke var troende Katolik, blev dog grebet af en underlig Beklemthed, en dyb Ærbødighed overfor denne Aandsmagt; men paa samme Tid var der en Trods i ham, som drev ham til at rejse sig imod den, kæmpe med selve Kirken om denne Kvindes Sjæl og give Barnet tilbage til sine Forældre.

Fru Bellini gav sig god Tid til at beundre hans Værk, og hendes Øjne fik et Udtryk af straalende Velvilje, hver Gang de strejfede fra Billedet til dets Mester.

— Tak for Statuen, sagde hun. — Det har varmet mig lige ind til Hjerteroden at se den. Giovanni har talt saa meget om den; men jeg troede ikke, det kunde være muligt, saa længe jeg ikke selv havde set den. — Giovanni har ogsaa talt meget om Dem, Signore. Jeg har altid haabet, at De en Gang skulde faa Lyst til at besøge os.

— Ja, sagde Manden, der nu forlegent hostende tog Traaden op; — jeg har saa tidt tænkt paa at bede Dem besøge os . . . De skulde være meget velkommen — —

Mere fik han ikke sagt. Det var tydeligvis Fruen, som var den ordførende i dette Ægteskab.

— Naar vi nu faa hende dér hjem til os — hun pegede paa Marmorfiguren — maa De komme ud og se til os af og til. Vi er jo kun et Par enlige Folk og have ingen Morskab at byde en vidtberejst Mand som Dem; men maaske kunde De have Lyst til at komme lidt ud paa Landet — nu er det jo snart Sommer og da bliver det meget varmt her i Byen . . .

Gabriel Tollin takkede. For første Gang slog det ham, at han nu i over et halvt Aar havde omgaaedes helt kammeratligt med denne Italiener, uden nogensinde at have sat Foden i hans Hjem. Han havde end ikke anet, at der eksisterede noget saadant, og formodentlig kunde han have staaet her i Aarevis uden at erfare noget derom og uden nogensinde at erholde Adgang dertil, hvis ikke nu hans Psyche helt tilfældigt havde givet Anledningen. Han var paa en Gang bleven nysgerrig med Hensyn til Familien Bellinis Landgaard, og han glædede sig over Tilladelsen til at maatte besøge dem der.

Fru Bellini talte i ét væk.

— Jeg vilde ønske, at Sommeren var vel forbi. Til Høsten kommer Gemma hjem. Hun skal saa

blive hos os et Aar. Hun har ønsket det saaledes, og Pater Lorenzo har givet Lov dertil. I Løbet af dette Aar haaber hun at komme til rigtig Klarhed over sig selv, saa at hun senere kan tage en afgørende Beslutning, enten hun saa vil blive hos os eller vende tilbage til Klosteret som Novice. Vi glæder os naturligvis meget ved Udsigten til at faa hende hjem, og afventer med Spænding, hvilken Beslutning Guds Moder skal nedlægge i hendes Sjæl. Vil hun, at Gemma skal forsage Verden og for bestandig tages fra os . . . ja, da faaer vi jo at bøje os; men, hvis hun tilsteder, at vi maa beholde vor Datter . . . og maaske gør hun det alligevel! Hun er jo selv Moder! . . . Da vil det blive en stor Glæde . . . en stor Glæde!

Fru Bellini løftede sine Øjne mod Himlen, som sendte hun allerede paa Forhaand en Tak derop. Derpaa vendte hun atter tilbage til Jorden, idet hun pludselig forvandledes fra en from Katolik til en praktisk og duelig Husmoder.

— Nu maa jeg gaa! sagde hun. — Farvel! Saa haaber jeg, vi ses igen.

Og med et hjerteligt Glimt i Øjnene rakte hun Haanden frem, som Gabriel Tollin tog og trykkede.

— Kom nu! — Hun vinkede til sin Mand, som

straks var parat til at følge hende. Derpaa vendte hun sig endnu en Gang om og tilføjede med et forklarende Smil:

— Vi har saa meget at gøre i Dag, ser De. Forretninger! Og dem kan et Fruentimmer aldrig klare alene. Farvel! Farvel!

Hr. Bellini hilste med sit sædvanlige Nik, og de to Ægtefolk forsvandt; men straks efter aabnedes Døren igen, og Fru Bellinis Ansigt kom endnu en Gang til Syne:

— Vi kan vel hente Statuen i Dag? Vi vil jo gerne have den hjem saa snart som muligt.

Og da han smilede bekræftende, nikkede ogsaa hun med et Smil og forsvandt.

Længe efter at han var bleven alene, stod Gabriel Tollin og betragtede sin Psyche. Det havde hensat ham i en besynderlig Stemning at erfare, at denne Kvinde virkelig eksisterede, og nu gjorde han sig selv det Spørgsmaal, som han saa ofte havde hørt Hr. Bellini gentage: Hvorledes var det muligt? Hvor var det muligt, at han var kommet til at frembringe Billedet af en virkelig eksisterende Kvinde, medens han forsøgte at fremstille en Kunstnerfantasi? Forbilledet for dette Marmorvæsen fandtes i ham selv; men hvis Statuen lignede noget levende Menneske, da maatte jo ogsaa dette Menneskes Billede

allerede leve i ham. Denne Tanke foraarsagede en dunkel Uro i hans Sind, en Beklemthed af den Art, der griber ethvert Menneske, naar han staaer overfor en Aabenbarelse fra den dunkle Verden, som Fornuften aldrig formaaer at gennemtrænge. Allerede for Aartusinder siden har Mennesketanken der forgæves søgt Fodfæste for de Beregninger og Hypoteser, som Fornuften opstiller uden andre Faktorer end de tilgængelige Naturlove. Beregningerne have stadigt slaaet fejl, Hypoteserne have altid vist sig uholdbare; Archimedes' Punkt udenfor det oversanseliges Verden er aldrig bleven fundet. Man kan ikke fornægte den Verdens Tilværelse, saa længe Erfaringen stadigt føler Reflekser derfra. Den er ligesom en af de tusind Sole, der svæve i det uendelige Verdensrum; alle se dem lyse i Natten, og Forskerens Øje forsøger ved Kikkertens Hjælp at trænge frem til den; men skønt han kan nærme sig den, naa den kan han ikke. Saaledes er det ogsaa med det oversanseliges Verden. Dens Tilværelse kan ikke forklares ud fra de Formler, Naturvidenskaben hidtil har sammenhobet i sit Skatkammer, og maaske anstrænger man sig forgæves, naar man med et sandseligt Øje vil opfatte en Verden, som kun Anelsen kan naa.

Gabriel Tollin var et Barn af sin Tid. Med Moder-

mælken havde han inddrukket Materialismens selv-sikre Tro; men i dette Øjeblik lød der i hans Indre en Røst fra en Verden, som ikke var Haandgribelighedens. Den fyldte hans Bryst med en Anelse saa stærk, at det forekom ham, som om hans Hjerte i Forventning af en Aabenbarelse et Øjeblik stansede sit Slag. Hvad ventede han da? Det vidste han ikke, og selve Anelsen var forsvundet, før Fornuften havde faaet Lejlighed til at gribe den; men Indtrykket udviskedes derfor ikke, det bevaredes hos ham som Genklangen af en Melodi, der tabte sig i det ubestemte, dunkle fjærne.

Han satte sig til at tænke over Sagens Realitet. Han sagde sig selv med det blege, tvivlende Smil, der er ejendommeligt for vor Tid, at Ligheden beroede paa et Slump, at det var det blinde Tilfælde, der havde ført hans Haand, da han dannede denne Skikkelse; men han troede ikke selv paa dette Ræsonnement. Billedet var steget frem af hans Indre, som en Blomst vokser frem af Jorden og uvilkaarlig antager den Form, der betinges af det lille Frøs Egenskaber. Han havde arbejdet under Indflydelse af et uforklarligt Instinkt. Haanden havde jo kun været Sjælens Værktøj, og Billedet var blevet, netop som det blev, fordi det i ydre Træk afspejlede et Ideal, som boede i ham. Om man dissekerede ham

lyslevende og med det stærkeste Mikroskop undersøgte hvert Atom af hans Legeme, vilde man dog ikke finde Forbilledet for denne Skikkelse, saa lidt som man i de enkelte Atomer af Violens Frø formaaer at finde selve Blomstens Urbilled. Men lige fuldt var og blev Blomsten en Kendsgerning. Og netop som Violens udvikler sig af sit Frø, maatte dette Billede have udviklet sig af hans Sjæl.

Og det foresvævede ham, at dette gjaldt ikke Legemets ydre Omrids alene. Naar han nu betragtede Statuen, antog den i hans Fantasi Karakter af et levende Væsen, og det var, som om han en Gang for mange, mange Aar siden havde været fuldt fortrolig med denne Kvindes Egenskaber. Hendes sjælelige Væsen tonede frem for hans Erindring lige saa tydeligt og klart, som hendes Legeme nu stod der for hans Øjne. Ja, i Virkeligheden spejlede det sig jo ogsaa i dette, i hele den jomfruelige Skikkelse, i Ansigtets Udtryk, i Pandens skønne Form og i Læbernes bløde Linje. Naar han nu raabte hendes Navn »Gemma!« vilde hun maaske svare med hans Navn . . . og se ham ind i Øjnene med et Blik af uendelig Kærlighed . . . Han troede allerede at høre Klang af hendes Stemme: den lød som Musik.

Dåarskab! Men den Opdagelse, at hans Psyche eksisterede i denne Virkelighedens Verden, havde

allerede saa smaat fordrejet Hovedet paa ham. Det var, som om den havde vakt til Liv hos ham en længe slumrende Længsel. Nu fortrød han, at han havde solgt Statuen til Hr. Bellini. Han burde have beholdt den selv, saa at han altid kunde have den for Øje. Hans Tanker syslede ivrigt med en Plan om at reproducere sit Arbejde, at modellere denne Kvindeskikkelse paany i naturlig Størrelse, at opbyde alle de kunstneriske Ressourcer, han paa sit nærværende Udviklingstrin ejede, for at udføre endnu en Psychefigur, hvori han da vilde forsøge at komme Idealet, eller med andre Ord Sandheden, endnu et Skridt nærmere.

Under hele sit Ophold i Florens havde Gabriel Tollin levet fuldstændig isoleret. Han stod ikke i Brevveksling med nogen af sine gamle Venner, og han havde hidtil med Flid undgaaet alle de rejsende Landsmænd, hvis Bekendtskab en Kunstner ellers ikke let slipper for i et fremmed Land.

En Aften i Maj, da han uden Maal og Med drev om paa Firenzes Gader, saa han udenfor en af Byens eleganteste Kaféer et muntert Selskab samlet omkring en Butelje med den letkendelige Punscheetiket, og opfangede Brudstykker af en Samtale, der blev ført i hans Modersmaal. Det var saa længe siden, han havde hørt dette Sprog, at han uimodstaaelig følte

sig fængslet, indtil han atter blev frastødt ved at opfange nogle Ord af Samtalen, hvis raa Tone krænkedes hans Skønhedssans. Der var en beruset ung Mand, som talte med lallende Stemme og lo med en fjantet Latter. Gabriel Tollin skammede sig paa Landsmandsskabets Vegne. Det var første Gang, siden han havde forladt Norden, at han saa et Menneske i denne Fornedrelsestilstand, og det skar ham i Hjertet, at se en Landsmand saaledes tiltaklet. Han følte det næsten, som om der var tilføjet hans Nation en Beskæmmelse, og han vendte Selskabet Ryggen.

Dagen efter, da han var paa Vej fra sit lille Værelse inde i Byen ud til Atelieret, hvor han arbejdede, stansede han, som han plejede, udenfor Baptisteriet for at kaste et Blik paa Ghibertis Bronzeporte. Det var tidligt om Morgen; men der stod allerede en lille Herre udenfor Baptisteriet og betragtede dem, hensunken i Beundring, og netop som Gabriel Tollin stansede, lagde han Mærke til, at den meget betagne Udlænding mumlede nogle Ord for sig selv i hans eget Sprog:

— Fandens godt gjort!

De grovkornede Ord stak pudsigt af mod den dybe Overbevisning, der klang ud af Tonen. Gabriel Tollin følte sig oplivet af det ejendommelige i Situa-

tionen, og før han endnu havde tænkt sig om, fløj Ordene uvilkaarligt over hans Læber.

— Ja, ikke sandt!

— Hvad behager? Forfølger disse Plageaander mig helt ind paa Kunstens hellige Enemærker! udbrød den fremmede med et Udtryk af komisk Fortvivlelse uden saa meget som at vende sig om.

Gabriel Tollin fik en meget tydelig Fornemmelse af, at han havde været paatrængende, og han forstod godt den Misstemning, han havde foraarsaget hos sin Landsmand, som stod der fordybet i andagtsfuld Beskuelse af dette Mesterværk i Bronze. Helst havde Gabriel Tollin villet liste sig bort, skamfuld som han var, uden at sige et Ord mere; men der var i den fremmedes Kunstinteresse noget, som havde vakt hans Opmærksomhed. Og dertil kom, at den ugenerte Aabenhjertighed og sublime Foragt, som aandede ud af den lille Svenskers uvilkaarlige Udbrud, havde berørt ham sympatetisk, skønt baade Aabenhjertigheden og Foragten uheldigvis havde ramt ham selv; derfor blev han staaende, uvis, afventende den videre Udvikling af denne gryende Konflikt.

Nu vendte den fremmede sig om. Det var en lille, elegant Herre med et vindende Ansigt, der fik sit Liv fra et Par skarpe Øjne, hvis Blik stemmede godt med den spottende Tone, han nylig havde an-

slaaet. Et Par smaa, sorte Mustacher, hvis Spidser vare drejede fremad paa en egen udfordrende Maade, fuldendte Ensemblet. Den ubekendte fæstede sit Blik paa Gabriel Tollin, som om han vilde gennembore ham, idet han traadte et Par Skridt nærmere. Overskæggets Spidser strittede frem som et Par truende Syle; men, da han kom nærmere, mildnedes Udtrykket i hans Ansigt, og han tog sin Hat af.

— Undskyld! sagde han. — Jeg troede, det var en af mine Venner fra i Gaar.

Gabriel Tollin hilste ligeledes smilende.

— Det er maaske den Tone, hvori De plejer at tiltale Deres Venner?

— Ja, svarede den lille Herre kort og afgørende, — naar Vennerne er Idioter.

— Har De mange af den Slags Venner? fortsatte Gabriel Tollin i samme muntre Tone.

— Ja, desværre! Paa Rejser kan man aldrig undgaa dem! I Gaar blev jeg fanget ind af tre af disse . . . jeg mangler et betegnende Navn for dem; derhjemme kalder man dem Løver, fordi deres Fædre har Mønt. Det var mig umuligt at slippe bort. De havde taget Punsch med sig herved og var ikke i Stand til at forestille sig den Mulighed, at en Landsmand skulde kunne sige nej til et Glas Punsch . . . her, i dette Land, hvor man faaer Vinen, den ægte,

velsignede Vin til Givende! Og jeg var blød . . . selvfølgelig . . . jeg satte mig hen hos dem og hørte paa deres Ævl, til jeg fik Kvalme . . . ja, det var ikke af Punschen! Men saa begyndte de at vræle deres Revyviser fra Varietéerne derhjemme . . . Saa blev det mig for hedt; jeg rømmede Valpladsen, skamfuld over at jeg havde ladet dem spolere en hel Dag for mig. Da jeg derfor nylig hørte Deres Bemærkninger, troede jeg, at det var Selskabet fra igaar, der igen var paa Spor efter mig, og som atter vilde ødelægge en hel Dag for mig. Der har De Forklaringen paa min mindre høflige Tiltale . . . hvis en Forklaring er nødvendig. — Mit Navn er for Resten Gerhard Bluhm.

— Og jeg hedder Gabriel Tollin.

De to Herrer trykkede hinandens Haand, og Bekendtskabet var gjort. Samtalen faldt naturligt paa det Kunstværk, de begge var stansede for at betragte, og Gabriel Tollin fik hurtig igennem den andens Udtalelser Indtrykket af en højtdannet og kunstforstandig Mand. Ogsaa hans Tone var nu fuldstændig forandret. Den haanlige Overlegenhed var opgivet, og i alt, hvad han ytrede, var der nu en Klang af den ægte Følelse for alt skønt, som en Kunstner saa sjældent møder uden hos dem, der selv arbejder paa et af Kunstens Omraader.

— De er Kunstner, ikke sandt? spurgte Gabriel Tollin efter i nogen Tid at have hørt paa Gerhard Bluhm. — Deres Navn forekom mig ogsaa bekendt, straks da De nævnte det.

— Jeg er Spaltefylder, svarede Gerhard Bluhm. — Jeg har ogsaa skrevet en lille Bog . . . det har jo saa at sige alle Presse-mennesker derhjemme. Tids-aanden fører det med sig, og det er ingen Kunst, naar man blot behøver at kopiere Virkeligheden for at tro, at man er Digter . . . og indbilde andre det samme . . . Men nu De? Lad os se! De er vist Billed-hugger, ikke sandt?

— Hvor kan De vide det?

— Jeg formoder det paa Grund af Deres kraftig-formede Hænder. Fra Hænderne kan man jo næsten altid gætte sig til et Menneskes Profession. Har jeg ikke Ret?

— Jo i dette Tilfælde i det mindste slaaer Deres Hypotese til, svarede Gabriel Tollin og lo.

Gerhard Bluhm nikkede:

— Nu burde jeg vistnok gengælde Deres Galanteri ved at sige, at Deres Navn ogsaa forekommer mig bekendt. Men oprigtig talt . . .

— De vilde ikke let kunne indbilde mig, at De kendte mit Navn. Jeg har aldrig udstillet noget derhjemme. Jeg har tilbragt mine Studieaar i vort

Naboland, og ikke en Gang der har jeg kunnet vinde mig et Navn.

Gerhard Bluhm spidsede Munden til en Fløjten: Jo, vent et Øjeblik. Nu husker jeg alligevel, at jeg har hørt Dem omtale! Gabriel Tollin . . . meget rigtigt. De maa jo være den Desertør, som Virkeligheds-væveriets Profet Søren Wiegeland nævnte som et advarende Eksempel. De er jo deserteret fra Fanen, kære! Da jeg hørte ham omtale det, tænkte jeg straks, at De alligevel maatte være en ganske selvstændig Person. Og nu glæder det mig at have gjort Deres Bekendtskab. Hvor lang Tid agter De at opholde Dem her i Staden?

— Jeg boer her og har allerede boet her over et halvt Aar.

— Saa—aa? Arbejder?

Gabriel Tollin nikkede bekræftende.

— Og De hører, at jeg er Journalist, og mistænker mig ikke for at skrive Korrespondancer? De indbyder mig ikke til at se Deres Atelier? De spekulerer slet ikke i, at jeg skal gøre Dem udødelig ved at give en Skildring af mit Besøg hos Dem i Aviserne derhjemme?

— Nej, det er oprigtig talt aldrig faldet mig ind, at nogen anden end jeg selv skulde skaffe mig Udødeligheden.

Gerhard Bluhm mønstrede Gabriel Tollin med et Blik, som om han havde opdaget en ny Varietet af Kunstnernes vidt udbredte Slægt.

— De er mig en mærkelig Fisk, udbrød han.
— De ser mig saa pokkers paalidelig ud, at jeg næsten maa tro, De taler Alvor . . . Nu husker jeg for Resten, at jeg har truffet nogen, som sang Deres Pris i høje Toner og tog Deres Parti ligeoverfor Profeten Wiegelands Udfald. Kan De gætte hvem?

— Nej.

— Ingen mindre end den aller nyeste Stjerne paa det kunstneriske Firmament . . . en Venus, der optræder som selve den store Bjørns Medbejlerske . . . for øvrigt en Landsmandinde af os, troer jeg. En lille Frøken Martens . . .

Gabriel Tollin følte, hvordan Blodet blev drevet ud fra Hjertet i en varm Bølge, der tændte en dyb Rødme i hans Kinder. Det var første Gang i umindelige Tider, at han hørte det Navn nævne.

— De véd, hvem jeg mener, sagde Gerhard Bluhm tørt. Der laa ingen Indiskretion i den Maade, hvorpaa denne Bemærkning blev gjort, intet af den saa almindelige Graadighed efter at udnytte sin Opdagelse, naar man har fundet et sygt Punkt i en andens Hjerte . . . Gabriel Tollin satte Pris paa denne Finfølelse og var taknemlig for den.

— Ja, jeg véd . . . gentog han mekanisk.

— Det syntes, som om hun antog sig Deres Sag ligesom paa Trods . . . paa tværs af Profeten Wiegels Doktriner. Det var en ren Nydelse at se, hvordan hun forstod at drille ham. Hun var som en lille væver Bremse, der Gang paa Gang borede sin Braad ind i Huden paa den krasse Naturalismes Ypperstepræst. Og sandt at sige kunde hun af og til have gode Indfald! Pokker til Dame, tænkte jeg. Du taler som en Profet. Men har Du selv hittet paa alt det? Eller skulde det maaske være en Mand der har nedlagt disse Vidsomsfrø i din Sjæl? . . . Senere hørte jeg, at hun i den sidste Tid havde vundet sig et Navn som Kunstkritiker i Skørter . . . og at hun til Efteraaret skulde rejse til Syden for at fuldende sin kunstneriske Uddannelse. Der var nok en Farbror, sagde man, der vilde paatage sig Udlæget . . .

— Hun er jo forlovet, indvendte Gabriel Tollin.

— Har været. Gerhard Bluhm lo. — Ja, jeg har ogsaa hørt noget om det . . . Det var vist en rig Kunstbramin . . . Det stod paa lige en Sommer, saa gav hun ham Løbepas. Det gaaer glat nu om Stunder med at knytte Forbindelser og løse dem igen! For Resten var det vist ganske korrekt handlet af hende . . . hun havde for meget Kviksølv i sig, til at hun rigtig kunde passe for den forlovede Stand.

Hun hører nu en Gang til disse Kvinder, der dyrke Friheden, efter det Indtryk, jeg har faaet af hende. Profeten Wiegeland sendte hende af og til nogle mistænkelige Øjekast . . . Gud véd, om han ikke tænker paa at afvæbne sin Rival paa det kunstneriske Omraade ved et betimeligt Giftermaal . . . Paa den Maade kunde man blive Vidne til det sjældne Skue, at Repræsentanterne for to forskellige Kunstretninger gik op i en højere Enhed . . . det vilde være en Slags praktisk Hegelianisme paa darwinistisk Basis . . .

Gerhard Bluhm lo, synlig opmuntret over sit eget Indfald. Overhovedet havde Samtalen allerede antaget et saa muntert og fortroligt Sving, som om de to Herrer kunde have været gode gamle bekendte. Bluhm var en Følelsesimpressionist af det reneste Vand. Han havde meget stærke Sympatier og kraftig udviklede Antipatier og indlod sig ikke i fjerneste Maade paa at beherske dem. Han lod sig lede blindt af sit Instinkt. — Saa ofte jeg træffer et Menneske første Gang, erklærede han med venskabelig Uforbeholdenhed, — er jeg straks paa det rene med, om han hører til Faarene eller til Bukkene. Hvad Dem angaaer, tilføjede han med et elskværdigt Smil, saa tager jeg ikke fejl af, at De hører til Faarene, Hr. Tollin!

Gabriel Tollin takkede ironisk for Komplimenten.

Han var nervøs, og han begyndte nu at sætte sig i Bevægelse. Han længtes efter at blive ene med sig selv for uforstyrret at kunne beskæftige sig med alle de Tanker, som stormede ind paa ham, alle de Minder, som den fremmedes Ord havde vakt til Liv. Det pinte ham at være nødt til at gaa her og høre efter og smile behageligt, medens hans Hjerte brændte, som om et gammelt Saar var brudt op paany . . . Men Gerhard Bluhm syntes at have fattet en levende Interesse for sit nye Bekendtskab; som Tilfældet havde ført paa hans Vej, og navnlig syntes han at mene, at der paahvilede ham en Forpligtelse til at give en nærmere Forklaring af sin sidste Bemærkning.

— De ser ikke meget smigret ud, sagde han; — men De misforstaaer mig, hvis De opfatter Ordet Faar i dets almindelige Betydning. Ved Faarene mener jeg de Mennesker, jeg har Sympati for. De maa ikke tro, at nogen Idiot faar Lov at slippe ind blandt Faarene . . . det er kun lutter gode Mennesker! Og ingen behøver jo at skamme sig ved at blive regnet til dem! Ethvert godt Menneske bærer endnu bestandig hos sig et lille Lam; der selv hos de mest begavede af og til giver sig Luft i et lille »Bæh!« Herregud! Det er saa menneskeligt! Det er kun den medfødte Sentimentalitet . . . eller Hjertens-

godheden om man saa vil . . . der lader høre fra sig. Det er da ikke noget at skamme sig ved! Faarene høre til de Dyr, hvis Navn Menneskene misbruge lige saa hensynsløst, som de misbruge Ordet og Begrebet Æsel. Naar jeg ser disse kloge, graa firbenede Skabninger med deres lange Ører, og jeg saa tænker paa de Mennesker, som jeg derhjemme har bæret med deres Navn, saa faaer jeg Lyst til at gaa hen til hver af dem, jeg møder, tage Hatten af for ham og bede ham om Forladelse! . . . Har De noget imod, at jeg følger Dem et Stykke paa Vej og holder Dem med Snak? Det er saa længe siden, jeg havde Lejlighed til at udøse mig for nogen.

Gabriel Tollin skyndte sig naturligvis at forsikre, at det vilde være ham en stor Fornøjelse, om Gerhard Bluhm vilde holde ham med Selskab; han var netop paa Vej til sit Atelier . . . Samtalen gled over til Kunstforholdene derhjemme, og Gerhard Bluhm talte ganske uforbeholdent om sig selv.

— Ogsaa hos os har vi jo haft den samme lille Skærmydsel mellem saakaldt gammelt og saakaldt nyt, som De paa nærmere Hold har haft Lejlighed til at iagttage i vort sydligere Naboland. Indenfor Litteraturen dukkede der pludselig en hel Skare smaa Amatørfotografer op, som stormede løs paa Parnasset,

hvor de gamle Idealister holdt Vagt. De, som kom
 først, blev ganske velvilligt modtagne af de gamle;
 men da der kom for mange, saa at det saa ud til,
 at det vilde blive knebent med Saligheden deroppe
 ved de kastaliske Kilder, begyndte de gamle at sætte
 sig til Modværge. Og deri gjorde de gamle Ret.
 Der var altfor mange platfodede, der vilde svinge
 sig op ved Hjælp af den nye Konjunkturstrømning
 uden anden aandelig Bagage end et godtkøbs Foto-
 grafiapparat . . . Jeg hørte aldrig til blandt de for-
 reste. Det lykkedes mig ikke at puffe mig frem
 blandt Nummer-Etterne. Min Debutbog kom for sent.
 Var den kommet to Aar før, havde jeg vundet mig
 et Navn paa den . . . da var Navne endnu at faa
 for godt Køb; men da jeg nu kom asende opad mod
 Udødeligheden, blev jeg stoppet i Farten . . . og
 dér laa jeg med min Novellesamling . . . Nu slider
 jeg i Presse-Plantagen og nøjes med som Kritiker at
 hudstryge mine tidligere Kolleger, som have haft
 mere Held eller mere Talent end jeg. Af og til ind-
 bilder jeg mig, at jeg er et miskendt Geni, og da
 bliver jeg bitter; men da er det, at mine bedste
 Recensioner blive til. En Kritiker er næsten altid
 en forulykket Digter; det er i Kraft af denne nega-
 tive Betingelse, at han overhovedet eksisterer som
 Kritiker. Principet er ikke absolut uangribeligt . . .

det er omtrent, som om man vilde udvælge Censorerne ved en eller anden Eksamen blandt dem, der selv ere faldne igennem ved Prøven . . . men, Publikum er fornøjet, og hvorfor skulde vi Kritikere saa ikke være det? Vi tale i Pluralis Majestatis, og det imponerer . . .

— Jeg kender ikke Forholdene derhjemme, sagde Gabriel Tollin; — men af og til har jeg haft en Følelse af, at Jordbunden der oppe i Norden er altfor karrig . . . Kunsten er en Plante, der trænger til megen Pleje . . . men man omfatter den ikke med nogen rigtig Kærlighed, og derfor vantrives den . . . Her nede er det helt anderledes . . . her er Skønheds-sans noget, der er enhver Bonde medfødt . . .

Gerhard Bluhm nikkede forslagent:

— Jeg er en fortvivlet Optimist. Jeg drømmer om en Blomstringstid for Litteraturen og Kunsten i Norden. Vi har en stor Fond af ubrugt Arbejdskraft og Friskhed deroppe. Jeg plejer at tænke mig den højeste Kultur som en Slags Trækfugl, der drager Jorden rundt og stanser, hvor den finder Næring . . . maaske kommer den til Norden, naar de andre af Naturen rigere udstyrede Lande ikke længere har nogen Føde at byde den. Maaske er dette kun en optimistisk Hallucination. Det eneste Geni, vi nogen-sinde har haft paa det kunstfilosofiske Omraade, paa-

staaer jo, at man ikke kan forlange en virkelig Kunst og en virkelig Smag under nordiske Klimater. Og paa et andet Sted siger han: »Erfaringen viser, at det er en fælles Ejendommelighed hos nordiske Folkeslag ikke paa deres første Udviklingsstadium at have nogen Skønhedssans«. Maaske har Ehrensvärd Ret, og da har jeg Uret! I hvert Fald forekommer det mig, som om han træffer Hovedet paa Sømmet, naar han skriver: »Hvis man ikke i Norden gik op i Mad, vilde man kunne glæde sig over ædle og varige Fornøjelser«. Det er Æderiet og Drikkeriet, som afstumper vor Nation! Jeg troer, at intet andet Folkeslag under Solen drikker saa drabeligt som vort! Vil man tillade sig en Fornøjelse derhjemme, er det altid i første Linje Maden, det gælder: Diner eller Souper . . . aldrig noget aandeligt! Ingen Næring for Sjælen, bare sørge for Fedt paa Kroppen. Derfor bliver Kroppen ogsaa et Vrængbillede af Skabelsens oprindelige Mesterværk, derfor ser man allevegne Mennesker med kugleformede Maver, oppustede Kinder og taagede Øjne. Paa Rejser undgaar jeg altid saa vidt muligt mine Landsmænd. Blot jeg ser et Par røde Kinder, et oppustet Ansigt og en fedtet rød Rejsehaandbog — paa Jernbanestationer eller midt i Gadens Folkevrimmel i en fremmed By, saa virker det altid paa mig som et Bræmsesignal eller et Varsko. Paa Hotellerne

tager jeg mig fortrinsvis i Agt for den uundgaaelige rejsende Docent, der slæber Evropa rundt med sin høje Silkehat og sin Doktorring. Og ligeledes er det hidtil altid lykkedes mig at undgaa den selvtilfredse Forretningsmand, der rutsjer ned til Rom med et Iltoget for at se Peterskirken . . .

De var imens naaede ud til Viale Principessa Margherita og stod nu udenfor Atelieret. Gabriel Tollin rakte Haanden frem til Farvel.

— Har De Deres Værksted derinde? spurgte Gerhard Bluhm, og da han fik et bekræftende Svar paa sit Spørgsmaal, tilføjede han: — Er det tilladt at kigge indenfor?

— Jeg har ingenting at vise Dem, svarede Gabriel Tollin undvigende.

— Det gør intet til Sagen. Egentlig er det mere Dem selv end Deres Kunstværker, jeg har Lyst til at gøre Bekendtskab med. Maa jeg tillade mig at besøge Dem en Gang ved Lejlighed? . . . Jeg bliver endnu en fjorten Dags Tid her i Byen.

— De skal være velkommen; men vil De ikke gaa med indenfor nu?

— Nej tak! Jeg har en Følelse af, at i Øjeblikket vil De helst være af med mig; og det fortænker jeg Dem saamænd ikke i. Jeg har opholdt Dem over en Time med mine Udgydelser, ser jeg. Men i Morgen maaske

jeg kigger indenfor et Øjeblik. Nu véd jeg, hvor jeg kan fange Dem!

Gerhard Bluhm hilste og bortfjernede sig. Gabriel Tollin gik ind til sit Arbejde.

— De kommer sent i Dag? sagde Hr. Bellini, idet han hilste sin Værkfælle med et Smil, hvorpaa den flittige Italiener huggede videre paa sin Marmorfigur. Gabriel Tollin misundte ham denne ufortrødne Energi. Selv havde han saa svært ved at komme i Gang med Arbejdet i Dag. Saa meget gammelt — gammel Smerte, gamle Længsler, gammel Bitterhed — var vakt til Live hos ham paany, da han gennem en vildfremmed, hvis Bekendtskab han rent tilfældig havde gjort, havde modtaget Efterretninger fra en Verden, som han forsætlig havde afbrudt al Forbindelse med, og som det havde været hans Agt at glemme. Han havde indbildt sig, at det var lykkedes ham, at alt var glemt; ti han saa ikke længere det aabne Saar, og mærkede han ogsaa af og til en dump Smerte, saa lagde han ingen Vægt derpaa, men troede, at Helbredelsen gik sin rolige Gang: men Glemslen skyldtes kun Afstandsfortoning og Marmorstøvet fra hans Arbejde, og nu var det, som om et Vindpust fra den Verden, han havde villet fly, havde fejet det hvide Støv til Side, og Saaret gabede atter friskt og aabent imod ham.

Maaske vilde det aldrig læges! Han følte med en usigelig Beklemthed, at alle hans Forsøg paa at undfly sin Fortid hidtil havde været forgæves. Og nu vilde den Kvinde, hvis Tryllemagt han hidtil omsonst havde søgt at unddrage sig, snart være undervejs til Syden — for at tilbageerobre sit Herredømme over hans Indbildningskraft, hans Sanser. Han følte sig til Mode, som var det en fjendtlig Magt, der stod i Begreb med at rykke ud imod ham for at forstyrre hans tilkæmpede Ro. Hans Stolthed rejste sig kampmodig; men straks efter sank den i Tankerne paa Knæ for sin Fjende og kyssede ydmygt hendes Kjortelflige. Som ved Troldomskunster begyndte al den kuede Længsel, alle med Vold tilbageetrængte Følelser paany at svulme og udfoldes, og i samme Stund fyldtes hans Sjæl af en Vrimmel af Minder, der som veltalende Advokater begyndte at føre Forsvaret for den Kvinde, han havde elsket. Den skønne Klædning, hvormed hans Fantasi i svundne Tider havde smykket sit Ideal, var endnu langtfra hensmuldret. Udvorteshedens brutale Virkelighed havde krammet den og slæbt den i Støvet, men nu udstraktes atter saa mange ømme Hænder imod den, den blev løftet op og børstet ren, og da viste det sig, at den slet ikke var saa ilde medfaren, som han havde troet; de Rifter, den havde faaet, var maaske dog ikke større, end at en kærlig Haand og en god Vilje kunde udbedre dem.

Paa Bunden af sit Hjerte havde Gabriel Tollin altid følt sig overbevist om, at han selv var den Mand, Kathinka elskede. Hun havde svigtet sin Kærlighed; men det var maaske Uret at bebrejde hende det — man anklager jo ikke den, som er legemligt svag, fordi hans Kræfter ikke forslaa til at bære den Byrde, han har paataget sig. Hvem kunde vide, hvad hun havde kæmpet og lidt, før hun bukkede under? . . . Nu havde hun gjort sig fri! Hun havde paa en ærefuld Maade brudt sig en Vej, havde paa egen Haand, uden anden Støtte end sin Arbejdskraft og sit Talent, vundet sig et Fodfæste i den Verden, der ogsaa var hans . . . Gabriel Tollins Hjerte bankede uroligt ved Tanken; han syntes atter i sit Bryst at fornemme en svag Genklang, ligesom et svindende Ekko af en Melodi, som fordum havde været ham usigeligt kær. Maaske kom hun nu for at opsøge ham, for at række ham sin lille modige Haand til et fast Haandslag for Livet. Han hensank i Betragtninger over den Udvikling, hun formodentlig havde gennemløbet, siden han havde set hende sidst; rimeligvis var hun nu ikke længere det lille skrøbelige og letpaavirkelige Væsen, han den Gang havde kendt.

Atter begyndte Fantasien sit forskønnende Arbejde, og det omstyrtede Ideal hævede sig lidt efter lidt igen paa sin Pjedestal, smykket med alle de Fuld-

kommenheder, Indbildningen formaaede at udfinde. Og det var, som om den Længsel, hån i et Aarstid havde søgt at kvæle, nu, da den ikke længer blev hæmmet i sin Vækst, forvandlede fra en Lidelse til en Rigdom og en Glæde.

Jo tungere Ensomheden i den forløbne Tid havde hvilt paa hans Skuldre, desto rigere følte nu denne Lykkemulighed, og jo mere han frygtede Tomheden, desto fastere klamrede hans Haab sig til Tanken om at blive den kvit. Ligesom Organismen hos et sundt Menneske, uafhængig af Tanke og Vilje, arbejder paa at læge et udvendigt Saar, saaledes stræbte nu hendes aandelige Væsen uden klar Bevidsthed derom at fylde den Tomhed, der var bleven tilbage i hans Hjerte, da han havde udrevet Kathinkas Billede deraf, og det syntes ham, som om virkelig Tomhedsfølelsen lidt efter lidt var forsvundet.

Gerhard Bluhm besøgte ham jævnlig, og han var altid glad for hans Besøg. Gabriel Tollin omfattede denne fremmede med en egen Hengivenhedsfølelse; det var jo ham, han skyldte det glade Budskab, at der endnu var Haab. Deraf kom det vel, at Bekendtskabet mellem dem i Løbet af nogle faa Uger udviklede sig til et virkeligt Venskab. Gabriel Tollin havde indført sin nye Bekendt paa den beskedne Vinstue, hvor han selv holdt til, og der mødtes de nu

daglig ved deres Frokost. Saa ofte det lod sig gøre lokkede Billedhuggeren ogsaa sin Landsmand med sig hjem paa sit Atelier, og Gerhard Bluhm var ikke vanskelig at lokke. Han var opfyldt af en levende Interesse for det kunstneriske Arbejde, og stundom kunde han staa i Timevis som tavs Tilskuer, medens Gabriel Tollin og Hr. Bellini huggede løs hver paa sin Marmorblok. Til sidst fik han Lyst til selv at forsøge sig dermed. En Morgenstund havde han til Atelieret medbragt en Kamé af den Slags, der koster nogle faa Lire; han havde købt den for Kuriositetens Skyld og agtede at tage den med sig hjem som en Souvenir fra Rejsen.

Kaméen var skaaret ud af en Muslingskal, hvis haarde Emalje havde en klar, rødbrun Farve, og dens Overflade var slebet blank som Glas, men den hvide Silhuet, som tegnede sig mod denne Baggrund, var uden nogen som helst Kunstværdi. Det var Profilen af et Minervahoved med en lang græsk Næse under en umaadelig stor Hjelm. Denne kluntede Næse irriterede Gerhard Bluhm, og han besluttede at omarbejde den til en mere menneskelig og en mere græsk Form. Han laante i dette Øjemed en lille Mejsel og gav sig i Lag med Arbejdet, alt imens han holdt Passjaren gaaende. — Gabriel Tollin lyttede til hans Underholdning, medens han med et lidt overlegent

Smil betragtede ham ved Arbejdet; saa vendte han atter tilbage til sin egen Marmorfaun. Men pludselig lød der et Fortvivlelsesudbrud fra den nybagte Billedhugger, der havde ført sin Mejsel saa ubehændigt, at Minervas Næse paa en Gang var knækket over lige paa Midten; da Gabriel Tollin kom ilende til, gabede en vansiret Stumpnæse ham i Møde under Minerva-Hjelmen. Stemt til Medlidenhed ved den improviserede Kunstners ironisk overdrevne Jammerklager tog Gabriel Tollin Mejslen fra ham og begyndte at raade Bod paa Skaden. Næsen var nu rigtignok redningsløst ødelagt, og det lille Brudstykke af den, som stod til at redde, passede ikke sammen med den umaadelige Hjelm. Gabriel Tollin tog sig da for at gøre et Udkast til en ny Profil. Efterhaanden som han syslede dermed, tog Opgaven mere og mere hans Interesse fangen, og da han efter nogle Timers Forløb lagde Mejslen bort, havde han allerede omformet Kaméen saa vidt, at Gerhard Bluhm erklærede, at han ikke var værdig at røre den med sine klodsede Hænder. Det var altsaa Gabriel Tollin, som maatte arbejde videre paa dette Miniaturkunstværk, og Gerhard Bluhm holdt skarpt Udkig med hans Bestræbelser. Der var gaaet flere Dage, og Gabriel Tollin forsømte sin Marmorfaun; men under hans flittige Hænder var der lidt efter lidt vokset et

Kvindehoved frem, der tegnede sig i skarp Profil mod den glinsende, rødbrune Baggrund. Minervas Hjelm var bleven omskabt til et brusende Krølhaar, der med en fortryllende Kontur løb fra den unge Dames Pande op mod hendes Isse og derfra ned mod Nakkehulningen, hvor det endte med et Par viltre Krøller.

— Det ligner jo den lille Kunstkritiker, Frøken Martens! sagde Gerhard Bluhm. — Det vilde være i Stand til at gøre Profeten Wiegeland rasende af Jalousi! Du er nok saa god at signere dit Arbejde.

Ogsaa Gabriel Tollin følte sig slaaet af Ligheden; det var Kathinkas Profil, han havde modelleret; det var hendes Træk, saadan som den idealiserende Erindring havde bevaret dem. Det hvide Hoved, som tegnede sig mod det rødbrune Stof var en Digtning over et Virkelighedsmotiv. Det var den Kathinka, som han endnu troede at elske. Det var en Gengivelse af de sjælfulde Træk hos den Kvinde, hvis Billed nu atter havde begyndt at udfylde Tomheden i hans Sind. Det var dog ikke den virkelige Kathinka; det var Erindringens Idealbillede opfanget i en Elskers Øje.

Da Værket omsider var færdigt og laa foran ham, udført med en rørende Pietet til de mindste Detaljer, sad han længe og stirrede derpaa. Han havde selv Lyst til at beholde dette Hoved: det gjorde ham

ondt at skilles derfra. — Men bag ham stod Gerhard Bluhm med Haanden udstrakt for at gribe sit Rov, saa snart Mesteren havde indristet sine Initialer i Kanten af den hvide Hals.

Det var netop Dagen før Gerhard Bluhm skulde rejse videre sydpaa. Han agtede at tilbringe Sommeren paa Capri, og henad Efteraaret, naar Luften blev noget køligere, vilde han atter begive sig til Napoli for derfra at studere sig Italien igennem nordpaa. Det var hans Plan da at gøre noget mere ud af Studierne, end han havde gjort paa Nedrejsen. Ved Juletid mente han saa atter at kunne være tilbage i Firenze.

Ejeren af Kaméen havde inviteret sammes Ophav til en lille Afskedsmiddag, og Gerhard Bluhm overøste Gabriel Tollin med Udtryk for sin Taknemlighed.

— Den Kamé bliver ikke længe i din Besiddelse, sagde Gabriel Tollin med et Smil.

Gerhard Bluhm saa forbavset paa ham. — Mener Du, at jeg vil pantsætte den? spurgte han leende.

— Nej; men jeg tænker, at Du en Gang forærer den bort!

— Paa ingen Maade! Hvor kan det falde Dig ind?

— Det skal jeg sige Dig. Alt, hvad man ejer, for saa vidt det er noget, man selv synes om, føler man en uimodstaaelig Trang til at forære til den Kvinde, man elsker. Det er en saa billig Fornøjelse;

det er kun, som om man fik Tingen endnu en Gang til Givende, naar man forærer hende den. Man har jo dog altid en Følelse af, at hvad hun ejer, det ejer man ogsaa selv . . . Du er ung. I Følge Naturens Orden kan det næppe vare længe, før Du gaaer hen og forelsker Dig, og hvis Du da ikke i Øjeblikket har noget bedre at forære din udvalgte, kan Du forære hende Kaméen her at bære som Broche.

— Det lader næsten til, at Du opfatter mig som en hel Grønskolling, sagde Gerhard Bluhm skeptisk.

— Ingenlunde! Tværtimod! Men ingen undgaaer jo sin Skæbne — og din Skæbne er en Kvinde. Du er en erotisk Natur, en Kvindedyrker, det hører man paa din Stemmes sonore Tonefald, naar Du glemmer at skjule dem under Ironiens kolde Fernis, der ellers tjener Dig som Skalkeskjul for din Naturs Blødhed.

Og, idet Gabriel Tollin løftede sit Glas, tilføjede han:

— Lad os drikke en Skaal for Kaméens tilkommende Ejerinde!

Med denne Motivering tømte de deres Glas. Straks efter brød de op og bød hinanden Farvel.

*

*

*

Sommeren indfandt sig med en utaalelig Varme, og Firenze blev mennesketom som en uddød Stad. Alle de Udlændinger, som nylig havde fyldt dens Gader og Torve, Kirker og Musæer og befolkede dens Hoteller og Restavranter, var nu med ét som blæst bort, og de af Indbyggerne, som var blevne tilbage, vovede sig kun sjelden ud paa Gaderne, hvor Solen syntes at have glødet alle Vægge hvide og gjort Asfalten saa blød, at den gyngede under Fødderne. Bag lukkede Vinduesskodder hengav de indfødte sig til Hvilen eller Arbejdet, man opgjorde Resultatet af den forløbne Sæson eller opstillede Overslag for Fremtiden, saa godt som det var muligt i denne bedøvende Hede, der affødte en Tilstand midt mellem Søvn og Vaagen, noget lignende som Bjørnens lange Vinterdvale deroppe i Nordens Kulde. — Naar Gabriel Tollin nu lod sin Tanke glide tilbage over denne Sommer, over denne Række af lange og hede Dage, fandt han ikke en eneste bestemt Erindring at fæste sin Opmærksomhed ved. Hans Tilværelse havde været en Slags Vegeteren; han havde befundet sig som en Plante, der vokser i Skyggen af et Træ. Arbejdet havde han ganske vist; men selve Arbejdet havde været af rent mekanisk Art, og han selv ikke stort bedre end en Avtomat, der havde fuldendt en Faun i Marmor.

Om Aftenen flygtede han af og til bort fra Byens

Hede og Kvalm og foretog lange Strejftog omkring i Omegnen. Han havde da ogsaa besøgt Ægteparret Bellini paa deres lille Landgaard. Den Modtagelse, han der havde faaet, havde givet ham et levende Indtryk af, at Gæstfriheden er en Plante, som godt kan trives og gro ogsaa i Syden, hvorvel det ikke her saaledes som i Norden staaer den første den bedste frit for at plukke dens Frugter.

Her i sit Hjem var Hr. Bellini et helt andet Menneske, end naar han stod i Atelieret ved sit Arbejde, og Gabriel Tollin tænkte ved sig selv, at han aldrig vilde have faaet det rette Synspunkt for denne Mand, hvis han ikke havde faaet ham at se i hans Hjem. Nu begreb han, hvorfra Italieneren havde den rolige Harmoni, der udstraalede fra hans Væsen. Det var Livet i hans Hjem, der gav ham den. — Man siger, at Sydlændingen ikke véd, hvad et Hjem er, og den Betydning, som Nordboen lægger deri, kender Sydboen ganske vist ikke; men hvert Menneske, som elsker, det være nu i Syd eller Nord, har dog altid i dybere Forstand en Følelse af, hvad et Hjem er: Det er den Krog af Verden, som han kan kalde sin, og hvor han kan leve i Ro med den Kvinde, som tilhører ham. — For Sydboen er et Hjem ganske vist ikke noget lukket Stænge; dets Tiltrækning beroer ikke paa Arnen med det flammende Baal;

det er ingen Fæstning mod Vinterkulden. Men man behøvede blot at se Giovanni Bellini paa hans Landgaard for at vide, at der var han hjemme, og at denne middelmaadige Kunstner, der levede sit Liv under Vekslerherredømmet af et Arbejdsaaag og en Silketøffel, var en i Bund og Grund lykkelig Mand. Gabriel Tollin følte det i Luften herude. Her var Hjemmet ikke indskrænket til den lille, hvide Bygning med det flade Tag; nej under hvert Morbærtræ var der Hjem, og her boede Giovanni Bellini med den Kvinde, han elskede.

Inde i den fineste af Stuerne mod en Baggrund af Blomster og Grønt stod Gabriel Tollins Psyche paa sin Pjederal, og hver Gang han selv kom der paa Besøg, undlod de to Ægtefæller aldrig at dvæle en Stund i Betragtning af hans Arbejde, straalende af Forældrestolthed og Kærlighed. Og Gabriel Tollin paa sin Side var ikke mindre faderstolt.

— Nu kommer hun snart hjem, sagde Fru Bellini en Aften henimod Slutningen af August. — Jeg tænker, at vi kan have hende her om en Fjortendagstid.

Tre Uger efter saa Gabriel Tollin for første Gang Gemma Bellini.

Endnu den Dag i Dag stod hendes Billede vidunderligt levende for hans Erindring, saadan som hun havde set ud, da hun første Gang traadte ham imøde.

Til mindste Enkelthed var hendes Skikkelse som indbrændt i hans Sjæl.

Formodentlig findes der i ethvert Menneskes Fortid en eller anden Dag, en eller anden Time, et eller andet Sekund, som han aldrig kan glemme. I den lange Række af graa Dage, som udgøre vor Tilværelse, straale altid nogle Erindrings-Stjerner, det er, som om der fra en eller anden uudgrundelig Lyskilde udstømmer en særlig Glans over disse Dage, disse Timer og Sekunder. Det er ikke nødvendigvis netop de Øjeblikke, da vi have været lykkeligst, ofte kan det være de reneste Bagateller, som vi mindes med denne uudslettelige Klarhed. Det kommer ikke an paa Styrken af det modtagne Indtryk — tværtimod! Naar der vederfares os en stor Glæde eller en stor Sorg, en stor Smerte eller en stor Lykke, saa bidrager ofte selve Følelsens Intensitet til helt og holdent at udslette Oplevelsens Enkeltheder af Erindringsbilledet. De løsrevne Tilværelsesfragmenter, som vi huske med denne visionære Klarsynethed, ere vel snarere Indtryk, som Bevidstheden har optaget i rolige Timer, da Sjælens Evne til at modtage og bevare af en eller anden Grund har været særlig levende. Ofte huske vi slet ikke, hvad der er gaaet forud og hvad der er fulgt efter dette ene. Det er, som om et skarpt Lys var faldet ind i et mørkt Rum og havde belyst dette ene Punkt.

Det var en Søndag i September, en prægtig Efteraarsdag med straalende, blaa Himmel. Gabriel Tollin havde strejft omkring i Byens Omegn og spist Frokost paa Terrassen udenfor det lille Hotel i Fiesole, hvorfra han længe drømmende havde nydt Udsigten ned over Dalen. Da han atter tiltraadte Hjemvejen hen ad de solhede Veje, der slingrede sig frem mellem hvide Mure, var han let om Hjerte og fuld af Haab. Han fik Lyst til at se ind til Bellinis og drejede af fra Vejen ned mod den lille Landgaard; hvor han fandt Hr. Bellini alene hjemme. De to Arbejdskammerater slog sig ned i Skyggen af et Lysthus og vederkvægede sig ved et Glas gammel Chianti.

De kunde vel have siddet saadan en Timestid, snart passiarende, snart tavse — de vare saa fortrolige med hinandens Selskab, at de ogsaa nød deres Samvær i Pavserne, naar de ikke havde noget at meddele hinanden —; da hørtes der lette Trin paa Gangen udenfor Lysthuset, og da Gabriel Tollin saa op, fik han Øje paa sin Psyche, der lyslevende kom gaaende imod ham. Det var ikke nogen Marmorkvinde, det var en frisk Pigeskikkelse, klædt i sort fra Isse til Fod. Et sort Kniplingsslør laa i bløde Folder over hendes glinsende sorte Haar, og den mørke Dragt sluttede sig smidigt om hendes Legeme, i hvis Linier Gabriel Tollin genkendte Kon-

turerne af sin egen Psychefantasi. Ogsaa Ansigtet lignede; det havde samme sjælfulte Udtryk, samme milde og stolte Renhed over Panden, og om Munden laa det samme Træk af Godhed. — Da hun kom indenfor og opdagede den fremmede, fløj der et svagt Skær af Rødme over hendes blege, men allerede en lille Smule solbrændte Kinder.

Gabriel Tollin følte en underlig stille Betagethed ved Synet af den unge Pige. Der var intet i hendes Udseende eller Væsen, der mindede om de Kvinder, han ellers havde mødt paa sin Vandring, og som havde vakt hans Interesse for et Øjeblik: hendes Tilsynekomst var som en drømmefin Anelse, der strøg igennem hans Sjæl med første Foraarsblomsters Duft. Det var noget andet, noget dybere og mere bestemt. Det var ikke en flygtig Stemning, der spejlede sig i hans Sjæl et Sekund; det var som et Varsel om noget betydningsfuldt og stort, noget, der skulde komme til at gribe dybere ind i hans Skæbne end et forbigaaende Sværmeri. Og dog var det ikke nogen ublandet Salighed, han følte; ti der lurede paa Bunden af hans Sind en mørk og uforstaaet Angest. Det var, som om der lagde sig et Tryk over hans Bryst i det Øjeblik, da han for første Gang stod overfor den Kvinde, der skulde blive hans Livs Lykke.

— Det er vor Datter Gemma, sagde Hr. Bellini.
— Og det er Hr. Tollin.

Atter lagde der sig en Sky over den unge Piges Kinder. Gabriel Tollin gættede Aarsagen til hendes Forlegenhed og for at spare hende den Samtale, hun syntes at frygte, paatog han sig selv at lede Konversationen. Tilfældet førte ham ind paa et Æmne, der vakte hendes Interesse. De første konventionelle Bemærkninger udmundede let forstaaeligt i et Spørgsmaal om hans Nationalitet, og derved kom han til at tale om sit Land.

Medens Gabriel Tollin endnu gik omkring deroppe under Nordens graa Himmel, havde han indbildt sig, at han var Kosmopolit. Et Aars Ophold i Syden havde imidlertid overbevist ham om, at han hørte hjemme i Landet oppe ved Polarkresens Grænse, saa vist som den Plante, der skyder frem af dets karrige Jordsmon, har sine Rødder der.

Det paastaaes, at man aldrig drømmer saa smukt om Foraar som paa en barsk Efteraarsdag, og aldrig staaer Sommerens Minde i en saadan Glans for Fantasien, som i den Tid, da Vinterens isnende Aandepust henvejrer dens Skønheds sidste skørnede Rester. . . . Her nede i det varme, yppige Syden havde Gabriel Tollin lært sig at elske sit kolde, fattige Hjemland, og denne Kærlighed lyste ud af hans Ord, nu da han skildrede Nordens Natur for Gemma Bellini:

— Tænk Dem et Landskab, mejslet i Marmor,

hvidt saa langt som Øjet naaer, hvilende under en straalende, blegblaa Himmel. Alt dette hvide er Sne, som i korte Dage og lange Nætter er faldet fra Skyerne paa Mark og Eng, paa Træer og Tage og har lejret sig over Vej og Sti. Mangengang begraver den fuldstændig de smaa Hytter, hvorfra Menneskene siden møjsommeligt grave sig ud . . . Tidt ligger den saa tungt paa Træernes Grene, at de, skørnede af Kulden, knække over med en Knitren og falde til Jorden, hvor de dækkes af de hvide Iskrystaller . . . Kan De forstaa, at man kan elske et saadant Land?

Hun gav intet Svar, men sad og stirrede frem for sig, som om hun i sin Indbildning saa det Land, han havde skildret.

— Det er jo et Eventyrland! Hvor kan Mennesker bygge og bo i lutter Sne?

— Aajo, vi har ogsaa Sommer og Foraar! Tænk Dem en Aarstid med uafbrudt Dag . . . Solen straalere over Landet: brede Sletter med grønne Kornmarker og frodige Enge, hist og her en Sø omkranset af udsprungne Skov; paa de tvende Sider ligger Havet, blaat som Himlen hernede, og paa den tredje et Sund . . . langs alle Strande gnistrer det skinnende hvide Sand; det er den Provins, hvor jeg er født . . . Længere nordpaa faaer Naturen en vildere Skønhed;

graa, mosklædte Granitbjerge hæve trodsigt deres Pander mod Himlen, bevoksede med Gran og Fyr ligesom de Skær, mod hvilke Havets Bølger brydes, førend de naa ind til vore Kyster. Store, store Skove af høje Pinjer, i hvis Toppe en kulsort Nattergal sidder og synger. Søer, hvis Dyb ingen har maalt, og hvis Vand er klart som Luften selv. Skummende Elve, som bruse mod Havet og kaste sig i dets blaa Dyb; Stæder og Byer, store og smaa . . . den største er den skønneste af dem alle, det er vor Hovedstad . . . Og jo længere man naaer opad mod Nord, desto længere bliver Dagen, og tilsidst findes der ingen Nat; der højest oppe kan man staa paa et Fjeld og se Solen sænke sig mod Horisonten for straks at hæve sig igen uden at man et eneste Øjeblik har tabt den af Syne. Det er, som om Naturen med disse lyse Nætter har villet forjage Mindet om alt det Mørke, der ruger over Landet i den lange Vinter-tid, da Bjørnen reder sig et Hi under Sneen og sover der indtil Vaaren kommer tilbage . . .

— Et mærkeligt Land! sagde hun dæmpet ligesom i Drømme.

Der var en Bemærkning, der uvilkaarligt kom Gabriel Tollin paa Læben; men han udtalte den ikke. Han var paa Nippet til at sige til hende i den lette, spøgende Tone, en Mand i Reglen anslaaer, naar

han taler med en Kvinde, som han aldrig før har truffet: Kunde De ikke have Lyst til at se det Land? . . . Det var en Vending, som han vilde have kunnet anvende overfor enhver anden ung Dame, der for en kort Stund havde vakt hans Interesse; nu holdt han den tilbage uden egentlig at gøre sig klart hvorfor; men han gjorde den lagttagelse, at han overhovedet talte til Gemma Bellini i en hel anden Tonart, end den han ellers plejede at anvende overfor unge Damer. Maaske laa det i, at hun, fra første Stund han saa hende, gjorde Indtryk af at være usigelig fintfølende; det var, som om en skarp Betoning, en uskaansom Dom, et letsindig henkastet Ord vilde være nok til at saare hende. I Begyndelsen troede han, at dette Indtryk beroede paa den klosterlig simple Dragt, hvoraf intet uden Kniplingssløret vidnede om, at hun endnu var et Verdens Barn; men snart forstod han, at Aarsagen laa dybere. Det syntes heller ikke at bero særlig paa hendes Fromhed; hun undgik helst at tale om Religion; ti hun vidste, at han ikke havde samme Tro som hun. Men ud af hele hendes Væsen aandede der en vidunderlig Følelseslivets Mystik, der gav en en Forestilling om noget eksalteret og skrøbeligt, som man maatte fare varsomt med. Det var ikke netop hendes Ydre, som gav hende dette Præg; ti hvorvel Skikkelsen var spæd

og fin, saa syntes hun dog frisk og sund, og der var intet der tydede paa, at hendes Helbred var særlig skrøbeligt. Det var af hendes Væsen, saaledes som det aabenbarede sig i hendes Maade at være og tale paa . . . hendes klangfulde Altstemme, hvis Tonefald lød som Musik . . . det var af Udtrykket i hendes dybe, mørke Øjne, at Gabriel Tollin følte sig saa sælsom tiltrukket. Han følte det, som om han aldrig havde været saa godt et Menneske før, som han blev det her i hendes Nærhed, og dog foregik denne Forandring uden Anstrengelse, ganske simpelt og naturligt. Han fornåm det, som om han indaandede en renere Luft i hendes Nærhed, og det syntes at falde ganske af sig selv, at i denne Luft maatte alle Tanker og Følelser være ædle og gode. Paa den Maade fik han saa at sige til Givende af hende alt, hvad han ellers med Viljesanstrengelse maatte tilkæmpe sig, og alt, hvad der fandtes i ham af Anlæg til det gode, hjalp hun ved sin blotte Nærværelse til at spire, blomstre og sætte Frugt.

Dette Indtryk var alt, hvad hans Erindring bevarede fra deres første Møde. Fru Bellini kom til, og Samtalen blev livlig, som den altid blev, naar det var denne fortræffelige Dame, der førte Ordet. Gabriel Tollin maatte blive og deltage i deres Middag, og, da han havde spist, faldt det af sig selv,

at han blev og tilbragte ogsaa Aftenen sammen med disse venlige Mennesker, og da han endelig brød op og begav sig hjemad, var det i en lykkelig Stemning og med en Følelse af at have oplevet en i alle Maader vellykket Dag. Han følte sig til Mode som den, der en Sommermorgen stiger op af et Bad i rent, koldt Vand, og glæder sig ved en Fornemmelse af legemlig og sjælelig Renhed. Træt var han ganske vist; men det var en behagelig Træthed, og han sov saa sundt og godt, som han ikke længe havde sovet. Al Uro var vegen fra hans Sind, der var ingen trykkende Bekymringer for Fremtiden, ingen Tvivl, ingen Frygt for Livet. Han var saa sorgløs, som om han var bleven Barn igen, ja som om han med et Barns ubegrænsede Tillid havde lagt sit Hoved til Ro i sin Moders Skød, og hans Moder, Tilværelsen, strøg med bløde Hænder over hans Pande, medens han gennemstrømmedes af en vidunderlig Tillid og Tryghed.

Denne hvilende Tryghedsfølelse vedligeholdte sig hos ham ogsaa i den følgende Tid. Dagen gik og blev til Maaneder, uden at han mærkede det. Det var, som om hver af dette Efteraars Dage kun var en Time, og han følte en instinktmæssig Trang til at takke nogen . . . han vidste ikke hvem . . . for hver saadan Time af sit Liv. Han forstod ikke Grunden til denne sit Sinds Klarhed, heller ikke grublede han

over, hvorfra den kom; han nød den blot, som den, der længe har vandret ad en støvet og solhed Vej, fryder sig, naar han finder en Kilde i Skoven og slukker sin Tørst med en Drik friskt og køligt Vand. Og nu laa han der i Skyggen paa det bløde Græs og stirrede op i den blaa Himmel. Han grublede ikke over det forbigangne, heller ikke det tilkommende sysselsatte hans Tanker; hans hele Væsen strakte sig ud i Nuets Velbehag, medens Naturen inden i ham udførte sit Fornyelsesarbejde med at erstatte alt det, der var tabt paa den lange Vandring i Livets Hede og Livets Støv.

Han tænkte just ikke meget paa Gemma, og han anede intet om den Forandring, hans Følelsesliv undergik nu i disse Maaneder, da Livets Rigdom atter begyndte at udfoldes i hans Indre. Det første gryende Indtryk af Angst havde tabt sig i denne store, skønne Ro, i hvilken hans Hjerte og hans Sanser nu udhvilede. Han arbejdede, som han plejede, men uden den feberagtige Hast for at faa noget udrettet, skabe sig et Navn, slaa igennem. Af og til tænkte han, at den sidste Gnist af Ærgerrighed var slukket i ham, han syntes, at han uden Savn kunde leve og dø hernede i det fremmede Land, hvor han vidste, at han altid vilde kunne fortjene, hvad han behøvede til Livets Ophold. Naar Fremtiden nu og

da dukkede op for hans Bevidsthed, var det ikke i samme Skikkelse som før; nu optraadte den ikke længer som en Slavefoged med Pisken i Haanden, der hidsede ham til forceret, nerveanspændt Arbejde. Nej, han følte det, som havde han Tiden for sig; men paa Bunden af denne Følelse boede dog nu som altid Forvisningen om, at det en Gang vilde lykkes ham at forme i Kunst det Skønhedsideal, der altid havde været hans Sjæls Længsel, saa langt han kunde huske tilbage. Lidt før eller lidt senere, det var jo ikke derpaa, det kom an. Men det var ikke længer for Ærens Skyld, han stred, den ydre Anerkendelse var nu ikke mer det Maal han med Feberild i Blodet tragtede efter. Den Skønhed, han drømte om at levendegøre, var bleven sit eget Formaal, den var ikke længer behæftet med materielle Bihensigter, ikke længere plettet af Egennytte og Forfængelighed. I Aarevis vilde han kunne staa der, hvor han nu stod, og hugge sine Marmorfigurer helt mekanisk . . . forvandle Sten til Brød, ganske som Bellini gjorde det; det var, som om nu ogsaa han, Nordboen, blev baaret oppe af den samme Harmoni, som han for et Aarstid siden med en vis Misundelse havde følt strømme sig imøde fra Sydlændingens Væsen.

Han besøgte ikke Bellinis oftere end han tidligere havde gjort, i det mindste ikke i Begyndelsen. Og

da hans Besøg lidt efter lidt faldt noget hyppigere, var det ham selv ubevidst. Han reflekterede ikke længer over Tingene. End ikke over Muligheden af en vaagnende Tilbøjelighed for Gemma Bellini, tænkte han; det anede ham ikke, at han uimodstaaeligt droges imod hende. Ja, selv om Bevidsthedens Lys et Øjeblik var faldet over den dæmrende Følelse, vilde han ikke have troet derpaa; ti alt, hvad han i Bøger havde læst om Kærlighedens Væsen, havde indgivet ham den Forestilling, at det bestod i Kamp og Brydninger, i Uro og Angst, en evig Svingen mellem Yderligheder, mellem sollys Lykke og sort Fortvivlelse. Men det, han nu oplevede, var just det modsatte af alt dette, noget fredeligt og stille, noget rummeligt og stort, noget, der var stærkt og sundt som Havet i dets ubevidste, uforstyrrelige Ro.

Denne Ro fulgte ham overalt. Den forlod ham heller ikke, naar han gik ved hendes Side om Søndagen . . . han benyttede nu altid sine Søndage til en Udflugt paa Landet, og endte altid — rent tilfældigt — paa Bellinis Landgaard, hvor han altid fandt den samme velvillige og hjertelige Modtagelse. Ogsaa om Aftenen, naar Dagens Arbejde var endt, gik han af og til derud og altid fyldtes han af den samme solmilde Fred, naar han sad og lyttede til hendes bløde, sonore Stemme. Selv talte han ikke

gerne; han foretrak langt at sidde stille og høre paa, hvad hun havde at fortælle ham . . . det forekom ham hundrede Gange fornøjeligere. Nu var hun ikke længere tilbageholdende eller forsigtig i sit Væsen. Det syntes tværtimod, som om hun havde fattet en ubegrænset Tillid til ham, og ofte rørte denne hendes Fortrolighed ham dybt. Men navnlig syntes det en Trossætning hos hende, at han forstod alt, og han forstod i det mindste, at der ikke i hendes Sjæl fandtes det, hun behøvede at dølge . . . hvert hendes Ord var ham et Vidnesbyrd derom.

Hun fortalte ham om sin Barndomstid og om sin Opvækst, og alle disse Erindringer var knyttede til den lille Landgaard, hvor hun havde tilbragt Tiden til sit femtende Aar. Ogsaa sin første og eneste lille Kærlighedshistorie betroede hun ham og meddelte den med en rørende Aabenhjertighed, hvorigennem der lyste en Sindets Uberørthed saa frisk og klar som Dugdraaben i en Blomsts Kalk. Den lille Episode blev i hendes Mund til et gratiøst Digt; men Poesien laa ikke i selve Omstændighederne, den laa i det Sind, hvorfra de fik deres Farve. Episoden var for Resten saa dagligdags som vel muligt: To Nabo-børn var voksede op sammen som Legekammerater. Drengen var to Aar ældre end Pigen. Da han voksede til, kom han ud i Verden. Den lille Pige savnede

sin Legekammerat, og naar hun saa ham en Gang imellem om Søndagen, blev hun altid glad . . . »ligesom jeg bliver nu, naar De kommer«. — Men efterhaanden kom der et ejendommeligt Udtryk i den tidligere Legekammerats Øjne, naar han saa paa hende. Og saa en Søndag havde han kysset hende, »det var netop derhenne under Morbærtræet«. — Først var hun bange, saa var hun bleven frygtelig undseelig; men til sidst havde hun set paa ham med et bedende Udtryk: Det maa Du love mig Enrico aldrig at gøre mer! . . . Enrico gjorde det aldrig mere; snart var hans Søndagsbesøg ophørte; og nu var han død.

Da Gemma Bellini fortalte denne simple lille Hverdagshistorie, saa hun op paa Gabriel Tollin, og der kom et Udtryk i hendes mørke Øjne, som om hun vilde bede ham at forklare hende alt, hvad hun ikke selv forstod. Hun havde kun været tretten Aar, da hun oplevede dette lille Eventyr, hendes Følelsesliv var paa den Tid endnu ikke vaagnet til Bevidsthed. — Kort efter var hun kommet til Klosterskolen, og nu fortalte hun om Livet der. Tilsidst kunde det da ikke undgaaes, at der kom et religiøst Element ind i Samtalen. Men hun berørte det med den fineste Varsomhed. Hendes Religiøsitet var saa inderlig, at den var et med selve hendes Væsen . . . maaske var

det Grunden til, at Religionen for hende var noget stort og rummeligt. Den havde sit Sæde i Hjertet, ikke i Hovedet, derfor var hun tolerant overfor andres Tro . . . det var, som om hendes Hjertes Mildhed og Godhed lyste og varmede igennem hendes katolske Livsanskuelse.

Hun havde øjensynlig haft de bedste Lærere i Klosterskolen; i alt, hvad hun sagde, skimtede man Reflekser af grundig og harmonisk Dannelse. Hun var ikke nogen Katolik af den gamle Stamme. I de protestantiske Skoler havde Gabriel Tollin altid lært, at Katolicisme var ensbetydende med Vankundighed; af de Samtaler, som han nu førte med Gemma Bellini, fik han et helt modsat Indtryk. Det forekom ham, som om den katolske Lære havde fulgt bedre med Tiden end den protestantiske, i hvis Skød han var vokset op. Gemma Bellinis hele aandelige Udvikling var ham et Vidnesbyrd derom. Der var ingen Huller i hendes Dannelse; hun var paa en Gang et fuldkomment moderne Menneske og en troende Kristen. Hendes Lærere havde klart forstaaet, at Religionen ikke tør holde sine Bekendere i Uvidenhed eller opdrage dem i Blindhed, om den endnu i vore Dage skal kunne bevare sin Magt over deres Sjæle. Pater Lorenzo havde aldrig søgt at skjule for hende, at der er Mennesker, der tvivle om Religionens Sandhed,

og han havde ikke lært hende at se med Fanatismens hadefulde Blik paa dem, der havde en anden Tro. Tværtimod, han havde søgt at forklare hende alt og lært hende at omfatte alle med menneskelig Medfølelse. Han havde heller ikke forsømt at indvie hende i Tidens forskellige Tankeretninger, som han havde fremstillet for hende i den katolske Religions Lys, og derved havde han givet hendes Tro et Virkeligheds-Grundlag, som intet, af hvad der siden maatte møde hende i Livet, vilde kunne røkke. Hun var ikke blind, hun saa alt, men saa det ligesom gennem en Soldis: den lysende og varmende Følelsemystik, som var hendes Fromhed. Netop fordi hendes Religion ikke var en Bygning af Dogmer, et af Tanken sammentømret System, vilde Tvivlen aldrig kunne angribe den.

Derfor frygtede hun heller ikke i fjerneste Maade Samværet med den fremmede, fordi han bekendte sig til en anden Religion end hun; men i sit Hjertes Finfølelse var hun altid bange for at saare hans religiøse Følelse; derfor følte hun det i Virkeligheden som en Lettelse, da han en Aften fortalte hende, at han under Livets Brydninger lidt efter lidt var ført bort fra sin Barndoms Tro. For dette negative Standpunkt kendte hun ingen Frygt, tværtimod i det Øjeblik, da hun erfoer, at hans Sjæl var fri, gennem-

strømmedes hun af en stille Glæde ved Tanken om, at hun herefter lettere vilde kunne tale om sin egen Religion . . . maaske ogsaa af et spirende Haab om, at hun lidt efter lidt vilde kunne vinde ham for sin Tro. Hun opfattede det ikke, som om hans Omvendelse vilde være nogen Vinding for det Trossamfund, hvortil hun hørte, nej, hun mente, at hun paa denne Maade vilde bevise ham den største Velgerning, et Menneske overhovedet kan yde et andet. Ti hun grebes tidt af en bekymret Medfølelse for ham. »Fryser De ikke af og til?« spurgte hun ham en Gang. »Føler De Dem ikke ofte forfærdeligt ene? Tænk . . . at maatte leve uden den hellige Moder og uden Gud!«

Nu, da hun vidste, at hun ikke saarede ham derved, talte hun oftere om sin Religion og sit Tros-liv, og han hørte hende gerne tale, men i Grunden var det ikke Ordene, han lyttede til. Han sad og stirrede paa hende, grebet af den Følelsens Inderlighed, som hendes hele Væsen aandede, og han tænkte paa, hvilken Rigdom af Hengivenhed, der maatte findes hos dette Sydens Barn, og han sagde sig selv, at hun hørte til de Kvinder, der elske saaledes, at de kan glemme sig selv. Uden en saadan Følelsens Inderlighed var ingen sand Religion mulig, hvad enten man nu bekendte sig til den ene eller den

anden Lære. Det forekom ham, som gjaldt det ikke saa meget om, hvad et Menneske troer; det beroede mere paa Hengivelsen end paa Dogmerne. Og det var Evnen til at give sig hen, som fattedes hos alle de Tidens Børn — og navnlig da de Kvinder — han havde lært at kende deroppe i Norden, hvad enten de nu havde bortkastet Religionen sammen med andre gamle Fordomme, eller de endnu bekendte den med Læberne. Det var Dybde og Fromhed, der manglede i deres Følelsesliv som i deres Trosliv, Løftelsen, Andagten, den ideelle Indvielse — det var disse Magter, som var forsvundne af Tilværelsen, og derfor blev Livet saa jordbundet og fladt, som det var.

Gemma Bellinis Silhuet tegnede sig paa Baggrunden af Erfaringerne fra hans forsvundne Liv, og han saa, hvor meget skønnere hun var end den Kvinde, hvis blege Kærlighed han en Gang havde troet at eje; men netop derfor faldt det ham aldrig ind, at han skulde kunne vinde Gemmas Kærlighed. Dør om Dør med den selvbevidste Stolthed, der hjalp ham til at holde sig oppe i Livets Kamp, boede der ogsaa i hans Sind en stor Fordringsløshed; maaske var det netop den, der havde ført ham til at vælge den lille Katrina Mårtensson til sit Hjertes Dronning. Tænkte han tilbage paa de Kvinder, for hvem hans Hjerte i et Øjebliks Opbrusning havde

banket varmere, saa slog det ham, at det hidtil aldrig havde været de skønneste og heller ikke de bedste, han havde ofret sin Hyldest. Men ligesom det under ingen som helst Omstændigheder havde kunnet falde ham ind at forelske sig i en Kvinde af fyrstelig Byrd, saaledes havde han heller ikke hidtil kunnet elske en Kvinde, som han selv følte sig paa en eller anden Maade underlegen. Hans Opfattelse af Kærligheden havde altid haft en Bismag af noget beskyttende, han havde vænnet sig til at forestille sig sit Livs Ledsagerinde som et skrøbeligt Væsen, et hjælpeløst lille Lam, hvilket han som en god Hyrde skulde bære paa sine Arme, en Kvinde, som han skulde omgærde med sin beskyttende Kærlighed, og af hvem han intet skulde modtage uden hendes Kærlighed og Taknemlighed for, hvad han skænkede hende. Hun maatte gerne være grim i andres Øjne, i hans Øjne vilde hun dog altid være smuk . . . og han fandt en særlig Nydelse i den Tanke, at i den hele Verden han alene skulde finde hende smuk og elske hende. Han havde aldrig kunnet forstaa en Følelse, der ikke kunde undvære den stimulerende Indflydelse af andres Beundring for at leve.

Gemma Bellini var Genstand for hans Beundring; derfor faldt det ham ikke ind, at han elskede hende. Hun var saa skøn . . . og denne Skønhed omfattede

i hans Forestilling ikke det ydre alene; han var overhovedet ikke i Stand til at skelne mellem legemlige og sjælelige Egenskaber hos hende. Pandens smukke Form og Øjenbrynene var for ham ikke blotte ydre Træk, de havde deres tilsvarende i noget indre, en Sjælens Stolthed og Mildhed, som han ikke kunde tænke sig afhængig af hendes Udvortes. Alle ydre og indre Egenskaber samlede sig saaledes for ham til et eneste udeleligt Væsen, og det var dette Væsen, han elskede. Men han vidste det ikke; ti end ikke som en fjern Mulighed havde det foresvævet ham, at hun skulde kunne fæste sit Sind ved ham, og det er først i Straalerne af Haabets Sol, at Kærligheden skyder sit første Hjerteblad i et Menneskes Bryst.

I den Stund, da dette skete, da han for første Gang fandt sig staaende Ansigt til Ansigt med Muligheden af at vinde hende, veg han først instinktmæssig tilbage ligesom blændet af selve denne Mulighed; men saa brød alting frem i Løbet af nogle faa Dage som et pludseligt Løvspring.

En Formiddag i Slutningen af December stod Gabriel Tollin i sit Atelier og huggede paa en Marmorplade af Størrelse som en Fortovsflise . . . han var i Færd med at kopiere et Fragment af Luca della Robbias berømte Basrelief med de dansende Børn. Da bankede det paa Atelierdøren, og Gerhard

Bluhm traadte ind i Selskab med en fremmed Herre, som han bad om Lov til at præsentere. Det viste sig at være en Landsmand, en Friherre Lagercrona.

— Han er Rimsmed af Fag, sagde Gerhard Bluhm i en spøgende Beskyttertone. — Han er af den gamle Skole. Ikke særlig kræsen i Ordvalget, og han forsmåer ikke de klingende Fraser . . . Fædrelandet venter sig noget af ham, derfor har han Stipendium; men om han nogensinde kommer til at give Valuta for Vekslen, maa Himlen vide!

Digter-Baronen bukkede med et Smil. Det var en lille Mand med brune Øjne og mørkt Haar. Der var intet i hans Ydre, der røbede Nordboen uden maaske de noget uregelmæssige Træk, der ikke havde Sydlændingens skarpe, energiske Kontur. Han saa nervøs og overanstrengt ud, og de nærsynede Øjne gav Indtrykket af anstrengende Studier og stillesiddende Liv . . . Han slog sig ned paa en Stol og saa sig andægtigt om i Atelieret. Han fremførte de almindelige Høflighedsformler, hvormed man plejer at indlede et nyt Bekendtskab; men han blev snart afbrudt, ti Gerhard Bluhm havde meget at fortælle om sin Rejse, og han var ikke den Mand, som kunde sidde tavs og høre paa, at andre talte.

— Vi mødtes paa Capri, Digteren og jeg — Ordet »Digteren« fik altid en vis ironisk Biklang i

Gerhard Bluhms Mund — og siden har vi foretaget Rejsen herop i Kompagni. Vi kommer ret godt ud af det sammen . . . jeg tillader mig nu og da at hovmesterere ham lidt; men han finder sig i det; han véd, at det ikke betyder noget, og han paa sin Side føler vel ogsaa en vis Overlegenhed overfor mig i Kraft af sin Position som Digter, Stipendiat og Fremtidsmand . . . Desuden tolererer han mig, fordi han har en vis Nytte af mig . . . det vilde falde ham svært at klare sig uden mig, hvad enten det nu ligger i, at hans Tanker svæve for meget ins Blaue . . . han vil i al Fald gerne give det Udseende deraf . . . eller Sagen, hvad jeg snarere formoder, er den, at han har levet for meget indelukket paa sit Studerekammer, til at have nogen rigtig Verdenstone . . .

— Det kan man neppe heller beskylte Dig for, faldt nu Digteren ind. Han talte paa en egen nervøsforjaget Maade, og hvad han sagde, gjorde Indtryk af at være Tanker, han greb i Flugten, netop som de svirrede igennem hans Hoved. — I al Fald ikke, hvis man i Ordet Verdenstone ogsaa indbefatter Begrebet Takt, tilføjede han.

Gerhard Bluhm lo godmodigt:

— Han giver altid Partiet, naar der er fremmede til Stede, sagde han. — Nu er han vred, fordi jeg ikke præsenterede ham i tilstrækkelig smigrende Ind-

fatning. — For Resten skændes vi tidt; men det er ikke saa ilde ment, som det lader. Egentlig tilhøre vi to forskellige litterære Skoler, og hvis vi var hjemme, vilde vi være piskede til at være Dødstjender af den stumme, indædte Slags, der aldrig veksle et Ord; men udenlands bliver man mere Menneske, og smaa Uoverensstemmelser i Verdensanskuelse eller afvigende Meninger om de forskellige Metoder, hvorpaa man kan fremstille Poesi, forgifte ikke vort Samliv her-nede.

Begge disse skrivende Herrer agtede at opholde sig en Uges Tid endnu i Firenze. Digteren var paa Rejsen sydpaa stanset her en eneste Dag for at hvile ud. Nu kom han for at studere og haabede at kunne drage Nytte af Gerhard Bluhm, som i al Godmodighed havde paataget sig at være hans Vejviser gennem den kunstneriske Labyrint, han i sin Egenskab af Stipendiat ansaa sig forpligtet til at gennemvandre, før han atter turde vove at betræde sit Fædrelands Jord.

Muligvis nærede Gerhard Bluhm derved en lønlig Bagtanke om at repetere sine Kunstindtryk i Digterens Selskab; men det viste sig snart, at Journalisten ikke havde Lyst til at gaa metodisk til Værks, og den samvittighedsfulde og pertentlige Digter fik derfor som oftest Lov til at strejfe ene omkring med

sin Notitsbog. Gerhard Bluhm foretrak at studere Folkelivet paa Gader og Torve, hvor han søgte Naturens egen Skønhed, og ofte var saa heldig at finde den dybt inde i Øjnene paa en af de solbrændte Florentinerinder, som strøg ham forbi i Vrimlen.

En af de første Dage i det nye Aar mødte han ganske uventet i Nærheden af Palazzo Strozzi tvende Damer, hvis blonde Haar straks fangede hans Opmærksomhed, og da han, som det var hans Skik, fordybede sig i Studiet af deres Ansigter, genkendte han i den ene af dem Frøken Kathinka Martens. Han tog Hatten af, og hun stansede, øjensynlig glad overrasket. De vekslede nogle Ord, og hun præsenterede sin Veninde, Frøken Madsen — en talentfuld Malerinde. Gerhard Bluhm sluttede sig til Selskabet.

De to Damer var ankommet Dagen før, derfor hilste de Gerhard Bluhm med den overstrømmende Velvilje, som en rejsende, der foretager sin første, orienterende Vandring omkring i en fremmed By, altid føler overfor enhver bekendt, han i et saadant Øjeblik møder paa sin Vej. Frøknerne Martens og Madsen var øjensynligt overvældede af de nye Indtryks Mangfoldighed, og imod den Ensomhedsfølelse, der altid er en Følge deraf, søgte de Forsvar i Gerhard Bluhms Selskab. Men han havde kun ringe Interesse af at stanse foran ethvert Butiksvindue, hvori der

var udstillet Luksusartikler, der tiltrak sig Damernes Opmærksomhed, derfor anbefalede han sig snart, efter at han havde lovet at hente Damerne til Dineren og indføre dem i den lille skandinaviske Koloni.

Han forlod dem meget fordybede udenfor en Butik, i hvis Vinduer der var en Udstilling af Silkevarer, som ved deres Prisbillighed hensatte Malerinden og og den kvindelige Kunstkritiker i en Begejstringsrus, som vel næppe noget Kunstens Mesterværk vilde have kunnet frembringe. — Han begav sig den lige Vej ud til Gabriel Tollins Atelier.

— Nu har vi hende her! raabte han, idet han traadte ind, og med en Hilsen passerede forbi Hr. Bellini, der netop havde sat sin Frokost til Livs, og som nu med en Appelsin i Haanden, tyggende studerede Resultatet af Dagens Arbejde.

— Hvem?

— Frøken Martens — Kunstkritikeren.

Det gav et Sæt i Gabriel Tollin. Hans Tanker var saa fjernt fra Kathinka. Han havde fuldstændig glemt, at hun agtede sig til Syden og maaske kunde falde paa at opsøge ham. Nu kom Meddelelsen som Lyn fra klar Himmel. Han fik ingen Tid til at forberede sig paa Gensynet, men var redningsløst prisgivet det første Indtryks overraskende Voldsomhed, og han undgik ikke helt at tabe Fatningen derved. —

Gerhard Bluhm lagde Mærke til, at hans Kinder blev blodløst blege, og at den Haand, hvormed han holdt Mejslen, ligesom lammet sank ned ved hans Side.

— Hvor véd Du det? spurgte han hurtigt. Sindsbevægelsen havde lagt som et Slør over hans Stemme; den lød klangløs og en Smule hæs.

— Hvordan jeg véd det? Jeg mødte hende nylig sammen med hendes Veninde paa Via Tornabuoni — to nyfigne, smaa Frøkener, der saa ud, som om de var rejst herved blot for at kigge paa Klædningsstykker og Smykker i Butiksvinduerne. Jeg har haft min Nød med at undgaa dem. — De spurgte for Resten efter Dig. Jeg maatte love at hente dem Klokken seks og tage dem med hen paa vor Vinstue — jeg var saa uforsigtig at aabenbare dem, at Du og jeg og vor Ven »Digteren« plejer at spise vor Middag der . . .

Gabriel Tollin havde lidt efter lidt genvundet Herredømmet over sig selv. Han løftede paany sin Mejsel og gav sig til at skrabe hist og her paa den store Marmorblok, der stod foran ham — som for at vise hvor fuldstændig uberørt han var af Nyheden om Kathinkas Ankomst.

— Hvad var det for en Veninde? spurgte han i en Tone af paataget Ligegyldighed.

— En Frøken Madsen, Malerinde, med Prædi-

katet talentfuld. Det betyder vel neppe meget i en Venindes Mund. Damer beundre altid hverandre indbyrdes, saa længe til der kommer en Mand med i Spillet — for saa hakker de straks Øjnene ud paa hverandre! — For Resten rejser de begge med Understøttelse af Staten — det lader til, at der er god Tid paa den Slags Understøttelser i det lille Land, siden det kan eksportere en saa utrolig Mængde Blaastrømper og kvindelige Artister. Alle blive de sendte ud hjemmefra hver med sin Femhundredkroneseddel i Lommen, som de samvittighedsfuldt spise op, saa at Slægt og Venner maa træde til og bekoste de ulykkelige Ofre for en malplaceret Godgørenhed tilbagesendte til Fædrelandet . . .

Gabriel Tollin hørte ikke længer. Han var altfor overvældet af sin egen Stemning og sine Tanker. Han vidste ikke, hvordan det var fat med ham. Men han beherskedes af en Uro af samme Art, som den, der havde bemægtiget sig ham, da han for et halvt Aars Tid siden havde erfaret, at han maaske snart skulde mødes med Kathinka igen. Denne Uro var imidlertid saa ubestemt, at han ikke en Gang formaaede at gøre sig klart, om den mest lignede Sorg eller Glæde. Han vidste kun, at han befandt sig i en stærk, nervøs Spænding, og denne Spænding holdt sig hele Dagen. Han arbejdede dog

flittigt, efter at Gerhard Bluhm var gaaet. Da det begyndte at skumre, ordnede Giovanni Bellini sine Mejsler og Jærn, sagde Godnat og begav sig paa Vejen hjem. — Gabriel Tollin var alene. Det var for mørkt til at arbejde; han satte sig derfor ned paa en tom Kasse i Atelierets Baggrund og gav sine Tanker frit Løb. Han følte en dunkel Trang til at foretage en Generalmønstring over sine Erindringer, før han atter traf sammen med hende, der havde spillet en saa dybt indgribende Rolle i hans Liv — til at betragte sin Fortid med et roligt, prøvende Blik, se Begivenhederne i deres indbyrdes Sammenhæng og Nødvendighed og foretage en retfærdig Fordeling af Lys og Skygge . . . Og hans Tanker gled tilbage til de lykkelige Timer, da han havde følt det, som om han ejede al Tilværelsens Rigdom og Fylde, fordi han trykkede hende i sin Favn og troede at besidde hendes Kærlighed. Ved i sin Fantasi atter at fremtrylle Billedet af disse Solskinstimer, søgte han at fremkalde en Erindringsrefleks af den Salighed, der den Gang havde gennembævet ham. Han forestillede sig Kathinka paany hvilende i sine Arme; men han følte intet derved, intet uden Forundring over sin egen Følesløshed.

Men, medens han sad der fordybet i sine Drømme og længtes bort fra Nuets Tomhed ud mod Sollys og

Varme og Vaar, tegnede Gemma Bellinis rene Profil sig atter og atter mod den Baggrund, hvor han søgte at holde sine Tanker samlede, og hver Gang forvandlede hans Hjerte fra en død Vægt i hans Bryst til et levende Midtpunkt for spirende og blomstrende Liv, som om en mild Foraarsvind havde aandet derover; det fyldtes med Varme og Lys, al Uro forsvandt — den frostskepe, isnende Pine opløstes i et sommerligt, solvarmt Velvære. Og dog vendte hans Sind Gang paa Gang fra dette Velvære tilbage til den gamle, nagende Smerte; ti det forekom ham, at han ikke havde nogen Ret til at nyde, men var forpligtet til at underkaste sig Lidelsen, hans Fortids Arv, som nu kom for at opsøge ham.

Da hørte han Lyden af en rullende Vogn, der stansede udenfor Døren til hans Atelier, og straks efter lød der en Banken paa hans Dør. Han kendte den igen, denne lette, nervøse Banken, og han rejste sig for at lukke op. Et Øjeblik efter følte han sin Hals omslynget af et Par Arme og et Kvindelegeme trykkede sig ind til hans Bryst . . . Det var alt sammen, som han havde tænkt sig det. Dette Kvindelegeme syntes ham uvirkeligt, livløst, som om der intet Blod var i dets Aarer. Alle de tusinde fine Traade, hvorved han tidligere havde følt sig draget til hende, viste sig nu at være bristede i den

mellemliggende Tid. Endnu for et halvt Aar siden
 havde de forekommet ham lige friske og stærke; men
 nu . . . Endogsaa de Drømme, han nylig havde vugget
 sig i, havde haft mere Liv og Blod i sig end denne
 Virkelighed, der død og tung som en udskaaret Træ-
 dukke klyngede sig til hans Bryst uden at ind-
 gyde ham nogen anden Følelse end en dyb Forstemt-
 hed. — Han bestræbte sig dog for at skjule dette
 Ubehag; han skammede sig ved at erkende Mulig-
 heden deraf. Han lagde sine Arme om hendes Hals,
 som han havde gjort saa ofte før, og da han mærkede,
 at hendes Øjne søgte hans, sænkede han sit Blik i
 hendes Pupiller, der glinsede ham imøde som to sorte
 Perler, og da han troede at fornemme, at hendes
 Læber længtes efter at mødes med hans, bøjede han
 sig ned mod hendes Ansigt og kyssede hende. Men
 han følte intet derved, ikke det aller mindste af den
 Jubel, som tidligere havde sat Blodet i hans Aarer i
 en syngende Bevægelse, intet uden en usigelig Tom-
 hed og saa denne dumpe, triste Nedtrykthed, som man
 føler, naar man staaer overfor de jordiske Levninger
 af et Væsen, man har elsket højt. — Erindringerne
 fra Fortiden havde overvældet ham, og Ansigt til
 Ansigt med dem havde det syntes ham en Selvfølge,
 at han aabnede hende sin Favn; han vilde ogsaa
 have aabnet hende sit Hjerte, havde det kun beroet

paa ham. Han kunde ikke frigøre sig for den Forestilling, at han var bundet ved denne Kvinde, hvem han aldrig havde skænket Haand og Tro, men af hvem han havde modtaget nogle karrige Kærtegn. Selv havde hun brudt det halve Forhold, der havde bestaaet imellem dem, og dog kom hun nu her med en indbildt Ret til at trænge sig hindrende ind mellem ham og hans Lykke i Samlivet med den Kvinde, som han nu vidste, at han elskede.

Da Kathinka havde kastet sig i hans Favn, havde det været med et lønligt Haab om der at genfinde alt, hvad hun havde tabt, da de skiltes; men hun mærkede snart, at han ikke længer var den samme, som hun havde forladt, da hans Følelse endnu befandt sig i Zenith. Den berusende Varme, som hun saa ofte havde drømt om og længtes efter i den lange Tid, siden de skiltes, var afkølet imens. Hun følte sig ikke længere vugget og baaret ind i en Verden af tilbedende Ømhed; forsvundet var den løftede Feststemning fra hine Dage, da det var, som om det rene, klare Solskin gennemstrømmede hendes Aarer, naar hun hvilede i hans Arme. Nu følte hun kun en frysende Fornemmelse derved, og utaalmodig frigjorde hun sig for hans Omfavnelse.

— Du er forandret, sagde hun, idet hun saa paa ham med et frygtsomt Blik.

Han følte det som en Befrielse fra noget besværligt, da hun sled sig løs fra hans Favn, og hans Bryst drog uvilkaarligt et Lettelsens Suk.

— Naa ja, sagde han stilfærdigt, — Aarene forandrer jo os alle.

Hun gav sig til at gaa frem og tilbage paa Gulvet med smaa, nervøse Skridt, medens hun saa sig om i Halvmørket. Og paa en Gang begyndte hun at tale. Hun saa ikke paa ham; det syntes, som om hun med Flid undveg hans Blik; men hendes Stemme lød bebrejdende.

— Jeg er rejst herved for at se Dig igen. Din Tavshed har bedrøvet mig saa dybt . . . Ikke det bitterste har jeg jo hørt fra Dig — ikke en Linje, ikke et Ord. Og netop det, at Du forsvandt for mig paa den Maade — uden Farvel, uden et eneste Ord til Afsked . . . det var saa forfærdeligt. Jeg troede saa ubetinget paa Dig, og jeg var ikke i Stand til at forstaa, hvordan Du kunde være saa haard — Du har jo altid været saa god imod mig . . . før. Du vidste nok, at jeg ikke kunde leve uden dit Venskab — og det var jo alt, hvad jeg forlangte. Og det havde Du lovet mig. — Du sagde jo, at jeg altid skulde have Lov til at komme til Dig, naar Verden gik mig imod. Det troede jeg paa. Men, da jeg saa kæmpede mit Livs haardeste Kamp, da jeg frigjorde mig

for en Forbindelse, som jeg ikke længere kunde udholde . . . ja netop den Gang, da jeg aller mest trængte til Dig, da . . . var Du borte . . . Og da var det først, at jeg forstod, hvad Du havde været for mig — hvad det havde at betyde at have en Ven, som man kunde gaa til, naar man trængte til at græde ud . . . og jeg kunde ikke forstaa, at Du var taget fra mig, og at jeg herefter skulde undvære alt, hvad Du havde været for mig . . . Naa, man lærer jo at finde sig i alt! Som Du ser, har jeg slaaet mig igennem paa egen Haand! Maaske vilde det ikke være lykkedes mig, om jeg ikke altid havde haft den Tanke . . . Ja, for jeg tænkte mig altid, at jeg skulde se Dig en Gang igen . . . at jeg vilde opsøge Dig og . . . række Dig min Haand . . . Men nu, da jeg er her . . . nu véd jeg ikke, hvordan det er . . . men jeg synes, alting er saa helt, helt anderledes, end jeg havde tænkt mig det.

Hendes Stemme tilsløredes af Graad; hun var ikke længere i Stand til at beherske sin Sindsbevægelse. Hun var bleven staaende i den mørkeste Krog af Atelieret; Ansigtet vendte hun fra ham. Men af Ryggens Bevægelse kunde han se, hvordan hun kæmpede imod den fremvældende Taarestrom. Og han fornemte en isnende Kulde, der fra hans Hjerter bredte sig ud til hans hele Legeme. Han havde en

Følelse af, at hun ventede noget af ham, en Smule Trøst i sin store Bedrøvelse . . . og som en, der gaaer i Søvn, nærmede han sig hende, løftede Armen og strøg hende med sin Haand let over Kinden. Da vendte hun sig omkring med en hastig Bevægelse, og i næste Nu laa hun atter højt hulkende i hans Favn. Hun trykkede sig ind til ham, som vilde hun med Opbud af al sin Kraft vække den gamle Følelse til Live paany . . . men, jo varmere hun blev, desto mere stivnede hans Væsen i denne isnende Kulde, som ingen Viljesanstrengelse formaaede at optø.

Det var nu bleven helt Skumring i Atelieret, og gennem dets Vinduer saa han Lygterne blive tændte udenfor paa den brede Bulevard. Hun græd ikke mere; men hendes Hoved hvilede imod hans Skulder saa tungt som en sovendes. Han var helt træt af at holde hende, og ufrivilligt foretog han en lille Bevægelse, som hun mærkede; ti hun løftede Hovedet, strøg sig med Hænderne over sine Øjne og sin Pande og sagde pludseligt med en Stemme, der lød saa kold og klar, som om hun havde villet afbryde en Samtale om ganske ligegyldige Ting:

— Klokken er vist seks? Det er paa Tide, at jeg kommer afsted.

Og tavse forlod de Atelieret og vandrede ved hinandens Side hen til den lille Vinstue, hvor de

fandt Trine Madsen, Gerhard Bluhm og Digteren, der allerede i nogen Tid havde ventet dem. I al Beskedenhed blev der nu arrangeret en Festmiddag med billige Retter og en stor Flaske gammel Chianti. Stemningen steg lidt efter lidt, alt som Samtalen kom i Gang, ogsaa Kathinka blev munter og glad . . . der var nu ikke den mindste Sky paa hendes Pande. Ingen vilde ane, at hun for nylig havde gennemlevet en Række hæftige Sindsbevægelser. Gabriel Tollin sad og iagttog, hvorledes hun lod sine livlige Øjne spille, medens hun delte sin Opmærksomhed ligelig mellem Digteren og Gerhard Bluhm. Men Trine Madsen, der saa sig forsømt af begge sine nye Bekendtskaber, tabte Humøret; der lejrede sig flere og flere Skyer paa hendes Pande, og hun vendte sig til Gabriel Tollin med et betydningsfuldt, bittersødt Smil, som han ikke besvarede. Da greb hun efter et Halmstraa . . . hun begyndte paa en alvorlig, lidt docerende Forelæsning om Kunstforholdene derhjemme i Norden og den Udvikling, de havde undergaaet i den Tid, der var forløbet, siden Gabriel Tollin var brudt ud af de unges Rækker og gaaet sin Vej . . .

De følgende Dage mødtes den lille skandinaviske Koloni regelmæssig hver Dag Klokken seks ved Middagen, hvorpaa de lige saa regelmæssigt tilbragte Aftenerne i hverandres Selskab. Dagene blev til

Uger. Men hverken Digteren eller Gerhard Bluhm talte nu længere om at rejse. De vare begge altfor optagne af det Hverv, de havde paataget sig som tjenstgørende Ciceroner for Frøknerne Martens og Madsen. Dog følte den sidste sig bestandig mere og mere tilsidesat. — Jeg er kun det femte Hjul til Vognen, betroede hun Gabriel Tollin. Det var maaske under Trykket af denne Tilsidesættelse, at hun en Dag pakkede sin Malerkasse ud, skrabe sin Palet og slog sig ned i Uffiziernes Tribuna foran Fra Bartolomeos Job, som hun begyndte at kopiere i formindsket Maalestok . . . Dermed fik Kathinka frie Hænder til sin Leg, og da hun rimeligvis fandt det hensigtsmæssigst, at hver af hendes opvartende Kavalierer fik Lov til at beholde den halve Del af Dagen til sine egne Studier, ordnede hun deres Tjeneste saaledes, at Gerhard Bluhm opvartede hende om Formiddagen, hvorpaa Digteren, der først indfandt sig ved Frokosttid, afløste ham om Eftermiddagen. Dette medførte, at Gerhard Bluhm altid var i daarligt Humør om Eftermiddagen, og da begav han sig som oftest ud til Gabriel Tollins Atelier, hvor han kunde sidde i Timevis og stirre hen for sig med et mørkt melankolsk Udtryk. Naar han da en Gang imellem oplod sin Mund, var det gerne for Udbrud af en temmelig malkontent og bitter Filosofi:

— Hvor kan det være, sagde han saaledes en Dag, — at visse Kvinder eje en saa besynderlig Evne til at gøre Indtryk paa Mændenes Hjerter, medens andre savne den i lige saa høj Grad? Det er ikke Skønheden, der er det bestemmende. En mindre smuk Kvinde behager ofte mere end en smuk. Det er heller ikke Hjertets Egenskaber, der gør Udslaget, eller rettere sagt: en rigtig hjertensgod Kvinde er i Reglen ikke den, der tiltrækker os mest. Jeg har tænkt meget over dette Spørgsmaal uden at finde noget tilfredsstillende Svar derpaa. Se nu for Eksempel en Gang denne lille Frøken Kathinka . . . hun er neppe smukkere end hendes Veninde, den talentfulde Malerinde Madsen . . . det er i al Fald en Smagssag, hvem af dem man vil give Fortrinet; heller ikke troer jeg, at den lille Kanin i nogen Henseende er en bedre Karakter . . . og dog var det straks fra første Færd hende, der blev Centrum, da hun viste sig her i vor lille Kres, og hvem baade Digteren og jeg omsværmede med vore Blik som jagende Høge. Hvorfor kunde han nu ikke lige saa godt have lagt sig efter Frøken Trine? Hun vilde have været lutter Taknemlighed . . . en Erobring, der lod sig udføre uden alt for store Krigsomkostninger . . . og vi kunde have haft hver sin fredelige Idyl hernede, i Stedet for som nu stadig at gaa hinanden i Vejen og se skævt til

hinanden, hver Gang vi mødes! Det er saa inderlig dumt at gaa hen og blive Uvenner for en Kvindes Skyld . . . det har jeg altid anerkendt i Teorien . . . men i Praksis staaer Sagerne nu saadan, at jeg ikke længer kan fordrage hans falske Røverfysiognomi med den nedkæmmede sorte Marelok i Panden, der skal symbolisere Forsorenhed og give hans indskrænkede Faarefysiognomi et Anstrøg af noget dæmonisk.

Trods den ironiske Tone, der altid lagde ligesom en fosforagtig Flimren over Bitterheden i hans Reflektioner, fik Gabriel Tollin alligevel det Indtryk, at den lille Journalist virkelig led. Atter og atter indfandt han sig paa Atelieret, udrustet med en større og større Forsyning af de sorte Cigarer, hvis Stank synes at være en Nationalfornærmelse imod den Mand, hvis Navn de bærer: Cavour. Der brændte stadig en Cavour i Gerhard Bluhms Mund, og den Gift, han indsugede af dens kulsorte Blade syntes at gøre ham mere og mere nervøs.

Ved de fælles Middage blev Luften efterhaanden uvejrstung. Trine Madsen mærkede det og meddelte sine iagttagelser til Gabriel Tollin, som hun havde udset til sin fortrolige.

— Hun holder dem paa Prøve, hviskede Frøken Trine. — Den ene af dem bortabonnerer hun Formiddagen til at udvikle sin Elskværdighed i, den anden

faaer Eftermiddagen overladt. For min Del troer jeg, at hun er forelsket i dem begge. Hun har et rummeligt Hjerte! . . . Det er ogsaa muligt, at hun for Øjeblikket foretrækker Hr. Bluhm. Jeg troer det næsten. Han er saa morsom og saa fuld af Idéer og Indfald . . . var det i al Fald, før han gik hen og blev sentimental, som han nu af og til kan være. Naar en Mand bliver forelsket, mister han dog næsten altid sin Charme! Og dog troer jeg, at hun elsker Hr. Bluhm mest om Søndagen . . . da forstaaer han altid at til-egne sig hende udelukkende for sin egen Mund! Men hun sørger alligevel for ikke at tabe Digteren af Syne, og hvis hun en Gang gaaer hen og skænker en af dem sin Haand, bliver det vistnok Digteren, som har Stipendium og er Baron . . . Skulde det faa den Udgang, maa man jo sige, at baade hans og hendes Stipendium har baaret Frugt . . .

Gabriel Tollin afbrød hende og førte Samtalen ind paa et andet Omraade. Venindens hensynsløse Kritik af Kathinka generede ham. Han skammede sig ved at sidde her og lytte til disse kynisk-oprigtige Udtalelser om den Kvinde, som han en Gang havde elsket; men han var ikke blind for, at der under den skadefro kvindelige Overdrivelse skjulte sig nogle Gran af Sandhed, og Bevidstheden derom fremkaldte hos ham en ejendommelig Følelse af Undseelse lige

over for den Følelse, som han nu ikke længere nærede, men som han endnu bestandig følte en uimodstaaelig Trang til at respektere.

I den sidste Tid havde han ikke truffet Gemma Bellini saa ofte som tidligere. Omgangen med Landsmændene optog en stor Del af hans Tid, og selv naar han af og til kunde ryste deres Selskab af sig, ejede han dog ikke mere den Sindets Ligevægt, som hidtil havde givet Samværet med Bellinis Datter sin største Tiltrækning. Han mærkede det, da han en Søndag Eftermiddag aflagde et Besøg ude paa Landgaarden, efter at Kathinka var kommet til Firenze. Det var, som om den tidligere Fortrolighed i Forholdet til Gemma var forstyrret, som om der var kommet noget fremmed imellem dem. Hans Væsen havde ikke længere den forrige Frihed og Utvungenhed, og hendes Sjæl var et følsomt Spejl, som selv den svageste Misstemning hos ham formaaede at fordunkle.

Hans Følelse havde nu gennembrudt det Ubevidsthedens Puppehylster, hvori den hidtil havde levet sit Liv; men dermed havde han ogsaa tabt den spontane Frihed og Naturlighed, som havde dannet Grundlaget for hans Omgang med Gemma. Idet han lagde Naivetetens Stadium bag sig, var det, som om hans Jeg delte sig i to Personer, hvoraf den ene iagttog den

anden, og ligesom et Menneske uvilkaarligt mister sin naturlige og frie Holdning, naar han véd sig iagttaget og som Følge deraf bestræber sig for at være rigtig fri og utvungen, saaledes blive ogsaa hans Ord, Handlinger og Følelser straks mindre naturlige, naar han begynder at iagttage sig selv og bestræber sig for at handle, tale og føle efter en vis Opskrift.

I det Øjeblik, da Gabriel Tollin, selv kold som en Isblok, holdt den grædende Kathinka i sine Arme, blev den Forandring, hans Følelser havde undergaaet, ham paa en Gang klar. Der fandtes da ikke længere Plads for noget Selvbedrag; det var aabenbart, at den gamle Følelse var død, og naar han ransagede sit eget Hjerte ved Forstandens skarpe Lys for at opdage en rimelig Grund til sin Ligegyldighed, saa han, at Gemmas Billede allerede længe havde fortrængt Kathinkas.

Da blev han paany grebet af den Angst, han kendte fra sit første Møde med Gemma Bellini; men den fortog sig nu ikke saa let som den Gang. Nu, da den var ham fuldt bevidst, gjorde han sig ogsaa selv klart, hvori den bestod. Han saa deri Udslaget af en stærkere og dybere Ansvarsfølelse, end han nogensinde i sit tidligere Liv havde kendt. Den udsprang af det Indtryk, han straks fra deres Bekendtskabs første Time havde modtaget af Dybden

og Inderligheden i denne Kvindes Følelsesliv: fattede hun først Kærlighed til nogen, da vilde hun elske ham af hele sin Sjæl, og det, som for andre kunde være en Tidsfordriv, en Leg, vilde for hende blive afgørende for Liv og Død.

Derfor prøvede Gabriel Tollin sin egen Følelse Gang paa Gang, og for hver Gang han vejede den paany, fandt han den for let. Derfor var han ogsaa i Tvivl om, hvorvidt han havde nogen Ret til at tilstaa hende sin Følelse, og medens han tvivlede, voksede Angsten i ham, og snart var den ikke alene en Angst for hendes Vel, den havde fordoblet sig og faaet en selvisk Side tillige . . . nu var det, som om det ogsaa for ham var bleven et Spørgsmaal om Liv eller Død. At vinde Gemmas Kærlighed var at leve; men at vinde den uden til Gengæld at kunne byde hende en Følelse, der var lige saa dyb og lige saa stærk som hendes egen, det vilde være at dræbe hende. Og deri laa Grunden til hans Angst. Den var som et tveægget Sværd gennem hans Hjerte. Ti hans Lidelse havde to Sider; men han formaaede ikke at skelne imellem dem.

Den Omstændighed, at han nu daglig havde den Kvinde for Øje, som han nylig havde elsket, bidrog yderligere til at nære den Mistro, hvormed han opfattede sin nye Følelse, og alt dette i Forening

fyldte ham med et Mismod saa dybt, at han ikke vovede at se Gemma. Han dristede sig ikke til at nærme sig til hende i den disharmoniske Sindstilstand, hvori han befandt sig.

Men der var ogsaa en anden fuldkommen bevidst Grund til, at han med Flid undgik at besøge Bellinis, saa længe Kathinka og hendes Stab opholdt sig i Firenze. I de vaandefulde Kampe, han havde gennemlevet, efter at han var bleven sig sin Tilbøjelighed for Gemma Bellini bevidst, kom hans klare Forstand og hans stærke Vilje ham til Hjælp. Han sagde sig selv, at hvad han fremfor alt havde at gøre, var at vinde fuld Klarhed over sine Følelser. Før han gennem Ransagelse af sit eget Indre var bleven sikker paa Styrken og Varigheden af denne nye Kærlighed, var han ikke i Stand til at fatte nogen Beslutning med Hensyn til sin Fremtid. Og for at denne Selvprøvelse kunde have nogen Art og føre til et paalideligt Resultat, maatte han i længere Tid resignere paa at se Gemma. Ja, hvad mere var, han dømte sig selv til dagligt at omgaaes Kathinka og nøje at agte paa enhver Stemningssvingning, selv den flygtigste og svageste, som Omgangen med hende fremkaldte hos ham. Han vilde samvittighedsfuldt fremdrage alt i Lyset, underkaste sit Indre en streng Prøvelse og derefter tage sin Bestemmelse.

Derfor stræbte han aldrig at undgaa sine Landsmænd, tværtimod! Han tilbragte alle sine ledige Timer i deres Selskab, og Resultatet af denne Kur overtraf hans dristigste Forventninger. Han sad der ved Bordet og saa Kathinka dele sin Elskværdighed saa ligeligt som mulig mellem Digteren og Gerhard Bluhm, der hver fra sin Side belejrede hende med forelskede Blik . . . deres Øjne havde netop det Udtryk, der er ejendommeligt for en forsulten Hunds eller en hungrig Tiggers Blik, naar det fæstes paa den Brødskorpe, de ønsker at besidde. Imens Gabriel Tollin som Tilskuer overværede denne Turnering, syntes det ham, som om han saa et Stykke af sin egen Fortid gaa igen, og han blev paany overvældet af den Skamfuldhed, han havde følt, da Trine Madsen lod sin skarpe Tunge harcellere over Kathinkas rummelige Hjerte. Her sad han nu som en uinteresseret, objektiv Betragter og iagttog alt det, som han ikke tidligere havde haft Øje for, saa længe han i Kathinka saa den Kvinde, han elskede, og han forstod, at det var et Fantasibillede, han den Gang havde set. Han havde drømt og digtet ind i Kathinka alle de Egenskaber, han ønskede at finde hos den Kvinde, han skulde elske. Nu derimod troede han at se den virkelige Kathinka: en fremmed Kvinde, med hvem han ikke havde det aller ringeste til fælles.

Dog . . . medens han stirrede paa hende og de to, som kappedes om at vinde hendes Gunst og fantaserede sig selv ind i deres Sted, gjorde han en Dag ganske pludselig en Opdagelse: det slog ham, at den Følelse, som lyste ud af hans egne Øjne, var fuldstændig ægte og sand; den var vokset frem af hans Væsens Grund og i sin inderste Kærne var den af samme Art, som den nye Kærlighed, der nu spirede og groede hos ham. Eller rettere: den nye var ikke ny, det var den samme Følelse om igen, lige dybt eller endnu dybere rodfæstet i hans Natur. Den havde først strakt sig ud mod det lille halvvoksne Pigebarn deroppe i Norden, om hende havde den slynget sine Fangearme, og vilde have udviklet sig i al sin unge Styrke og Inderlighed, spiret og blomstret efter sin egen Natur, om ikke de Heftettraade, hvormed den allerede havde fæstet sig til hende, var bleven bortrevne af hendes egne smaa Hænder. Da var hans Følelse bleven stanset i Væksten for over et Aar, indtil den nu atter havde begyndt at spire og knoppes og at strække sig ud imod den Kvinde, der skulde blive dens Støtte for Livet, det Komplementmenneske, som var hans eget Modstykke, og som han netop behøvede for at naa til fuld Udfoldning.

Og nu følte han sig ikke længere skamfuld over

sin Fortid, Bitterheden forsvandt fra hans Sind. Han stirrede paa dette Ansigt, som en Gang havde været ham saa dyrebart, og han følte noget, der lignede Medlidenhed overfor denne Kvinde, hvis Følelsesliv aldrig skulde naa sin Blomstring, men som var dømt til bestandig at savne den største og rigeste Nydelse, Livet kan skænke: at gaa helt op i sin Følelse for et andet Menneske . . . den underfulde og uvurderlige Evne: at kunne glemme sig selv.

Han ynkedes over hende; ti det syntes ham, at han var selv saa rig og hun saa fattig; men hans Rigdom bestod netop deri, at han havde givet hende alt, ligesom hendes Fattigdom i, at hun havde været modtagende uden selv at give. Ved at give bliver man rig. Han følte, at hans Hjerte var vokset, og at han nu vilde kunne elske stærkere, dybere og inderligere end før, og alt, hvad Livet endnu maatte have i Behold for ham, det vilde netop træde frem i dobbelt Glans mod denne Baggrund: Erindringen om hans første Kærlighed. Og saaledes skulde han tusinde Gange bedre være i Stand til at forstaa og skatte alt, hvad en anden Kvinde maatte skænke ham, fordi hans Hjerte havde erfaret, hvad det er at give uden selv at faa. Ligesom Gemmas rene Profil i hans Tanker tegnede sig ved Siden af Kathinkas,

som om den vilde indbyde til en Sammenligning, saaledes traadte Gemmas Kærlighed, som han tænkte sig den, nu frem paa Baggrunden af hans tidligere erotiske Erfaringer, og han saa, hvor skøn den var. Og hans Hjerter svulmede og fyldtes af Taknemlighed mod Livet, som havde ført ham gennem Sorger og Kamp derhen, hvor han nu vidste, at den store Lykke ventede ham.

Det Syn, han hver Dag havde for Øje, bidrog paa en vis Maade ogsaa til at forhøje Indtrykket af denne Lykke. Jo længere han iagttog Kathinkas Forhold til begge sine Beundrere, desto tydeligere blev det ham, at det var en hel lille Tragedie, som spilledes, et Drama uden Deklamation og uden store Ord, men hvis Virkninger ikke desto mindre skulde komme til at gribe dybt ind i de tvende Mænds Livsskæbne. Kathinka syntes derimod at tage det hele saa roligt, som var det kun en Leg, noget, der umuligt kunde gribe forstyrrende ind i hendes Hjerter-fred. Hun syntes ikke at ane, at Udgangen vilde faa afgørende Betydning ogsaa for hendes Fremtid; maaske bekymrede hun sig ikke derom. Hun sad der ganske uanfægtet mellem disse to Mænd, hvis Følelse hun havde vakt. Af og til hændte det, at hun sendte Gabriel Tollin et ejendommeligt Blik, som om hun vilde sige: Se, hvor lidt alt dette berører mig! Men

i næste Øjeblik var hun atter revet med ind i Lefleriets Hvirvel, og hendes Blik udstedte da til højre som til venstre, til »Digteren« saa vel som til Gerhard Bluhm, Fremtidsveksler og Løfter, som hun aldrig vilde kunne indfri, selv om hun virkelig skulde bestemme sig til at skænke sin Person til en af dem.

I sin Adfærd overfor Gabriel Tollin var hun altid fuldkommen venskabelig; men han var ikke rigtig vis paa, om Venskabet var oprigtig ment. Derimod var Venskabet med Trine Madsen kølnet. Kathinka mærkede, at Trine misundte hende den Hyldest, hun var Genstand for — navnlig den, hvormed Gerhard Bluhm bærede hende. Det lod næsten til, at Frøken Trine for fuldt Alvor havde kastet sin Kærlighed paa den elegante, lille Journalist.

En Søndag mødte Kathinka til Middagen pyntet med den Broche, som Gerhard Bluhm havde ladet forfærdige af den Kamé, som Gabriel Tollin havde udskaaret til ham. Den Dag var Gerhard Bluhm et eneste stort Smil. — Men tre Dage efter var han forvandlet til et Billede af stum Sorg.

Saaledes vekslede hans Stemning mellem Lys og Skygge, og Gabriel Tollin gættede sig fra disse bratte Omslag til de ydre Træk af det Kærlighedsdrama, som spilledes for hans Øjne. Naar Gerhard Bluhm

var i sit sorteste Humør kom han altid til Gabriel Tollins Atelier; han syntes at have en instinktmæssig Følelse af, at denne Landsmand forstod ham og sympatiserede med hans Sorg. Af og til forsøgte han ogsaa at liste Samtalen hen paa det Omraade; men han havde saa længe været vant til at udtrykke alle dybe Følelser ironisk, at han fuldstændig havde glemt det Umiddelbarhedens Sprog, hvori en stor Sorg alene kan udtales. Desuden var denne Mand, der ellers talte med saa overordentlig Lethed, yderst reserveret, saa snart Talen drejede sig om noget, der satte hans egen Følelse i stærkere Svingning. Af og til hændtes det dog, at hans dybe Mismod brød frem ligesom imod hans Vilje. Tonen var da altid ironisk overlegen; men under Ironien dirrede der en Smerte saa dyb, at Gabriel Tollin kunde faa Taarer i Øjnene af at høre paa ham. Han forstod, at denne Ironi var en lidende og mishandlet Menneskenatures sidste krampagtige Anstrengelse for at bevare Herredømmet over sin Smerte.

— Véd Du, sagde Journalisten en Dag, efter at han først længe havde siddet i Tavshed og stirret ud for sig, — jeg ønsker af og til, at jeg var en Plante, — ja, vel at forstaa, saadan en Plante af Kød og Blod — en Idiot, eller hvad man nu ellers vil kalde de Mennesker, for hvem Punsch og Mad betegner Toppunktet af jordisk Lyksalighed.

Gabriel Tollin saa, hvordan han havde forandret sig i de sidste Uger; han var bleven helt mager og bleg. Men han fortalte aldrig noget om de Oplevelser, der foraarsagede denne Forandring.

En Dag var Gerhard Bluhm forsvundet. Han var rejst uden at tage Afsked — ingen vidste hvorhen. Det var en Mandag i Begyndelsen af Februar. I Slutningen af Ugen agtede Frøknerne Martens og Madsen at bryde op for at begive sig videre sydpaa: Skønt Forholdet imellem dem vedvarende var køligt, vare de dog lænkede til hverandre som et Par Galej-slaver: ti saa meget hængte de endnu ved gamle For-domme, at ingen af dem vilde rejse alene.

Der forlød endnu intet med Hensyn til Digterens Planer; men om Fredag Formiddag indfandt Friherre Lagercrona sig i egen Person paa Billedhuggerens Atelier for at indbyde ham til en lille Afskedsmiddag paa Bonciani.

Gabriel Tollin gik derhen og fandt Digteren i det mest straalende Humør. — Jeg har en lille Over-raskelse i Behold for jer, sagde han hemmeligheds-fuldt-lykkelig. Han stak en Rose i Gabriel Tollins Knaphul; selv bar han en Rosenknop i sit Frakke-opslag, og foran den ene Kuvert stod en umaadelig Buket af Roser. Det var aabenbart Kathinkas Plads, men heller ikke Trine Madsen var glemt.

Damerne ankom: Kathinka livlig og glad og halvt festklædt. Trine Madsen dæmpet og halvt sørgeklædt — lige siden Gerhard Bluhm forsvandt, havde hendes Humør været lavt og Farverne i hendes Toilette afdæmpede; men ogsaa Humøret blev nu bedre under Indflydelse af gode Retter og god Vin, og til sidst spillede der et helt hjerteligt Smil om hendes Læber, da Kathinka rejste sig og med et Glas skummende Asti i Haanden takkede Værten i en humoristisk Tale: Min Dame og min Herre — hun henvendte sig meget pompøst til Trine Madsen og Gabriel Tollin — jeg beder Dem at forene Dem — ikke indbyrdes — men med mig i en Tak til vor Amfitryon, som har anvendt den sidste Rest af sit Stipendium til dette festlige Maaltid, som vort elskede Fædreland saaledes faaer den Ære at betale. Amfitryon rejser i Morgen paa tredje Klasse hjemad, og vi to, Trine og jeg, rejse videre sydpaa — men, ja nu maa Du fortsætte! —

Kathinka satte sig ganske pludseligt, og Digteren, til hvem hun havde henvendt sine sidste Ord, foer i Vejret som ved Trykket af en hemmelig Fjeder. Nu stod han helt alvorlig for Bordenden, med sit Glas i Haanden:

— Ja, min Dame og min Herre, det er sandt, hvad Kathinka har sagt. Jeg rejser i Morgen nordpaa — paa tredje Klasse — og Damerne rejser sydpaa paa

anden Klasse; men om et Par Maaneder træffes vi igen deroppe, og da haaber jeg, at vi skal køre paa første Klasse, Kathinka og jeg. Behøver jeg at udtrykke mig tydeligere? Jeg taler om vor Bryllupsrejse. Men indtil videre beder jeg Dem, min Dame og min Herre, at forene Dem — om De vil ogsaa indbyrdes — men først med mig i en Skaal for min forlovede.

Medens Skaalen blev drukket, hørtes der Musik, fra det tilstødende Værelse; det var Mandolinspilleren Bianchi, som, akkompagneret af sin blege Datter, foredrog Fangens Sang af »Trubaduren«. Trine Madsen sad med Glasset i Haanden og lyttede nok saa andægtigt til den melankolske Melodi. Da Guitarens og Mandolinens Toner var hendøde, stødte hun sit Glas mod Digterens og sagde: Skaal, Trubadur! Til Lykke med Fangenskabet!

Den næste Morgen tog de alle afsted; men hen paa Eftermiddagen blev der banket paa Døren til Atelieret, og da Hr. Bellini lukkede op, stod Gerhard Bluhm udenfor. Han traadte ind, og snart kom der en livlig Samtale i Gang. Gerhard Bluhm havde lært sig at tale Hr. Bellinis Sprog, og han talte det i Dag saa muntert og oprømt, som om der ingen Sorger var til — eller som om han for sit Vedkommende i det mindste aldrig havde kendt dem.

Men der var noget forceret i hans Livlighed, som gjorde et pinligt Indtryk paa Gabriel Tollin.

Det var en smuk og solklar Februardag, varm som en nordisk Foraarsdag. Gerhard Bluhm stod ved Vinduet og saa ud paa Bulevarden; det var, som om det straalende Sollys og den rene Luft derude lokkede ham, og paa en Gang vendte han sig om til Gabriel Tollin:

— Har Du Lyst at gaa en Vending? Jeg rejser min Vej i Morgen — jeg kom kun for at sige Farvel til Dig og Hr. Bellini.

Der var en ejendommelig, nervøs Uro i det Hastværk, hvormed han sagde dette, som var det ham pinligt at blive et eneste Øjeblik længere i Atelieret. Italieneren kyssede ham paa begge Kinderne. Et Øjeblik efter vandrede de tvende Landsmænd tavse ved Siden af hinanden hen ad Trottoiret. De passede Porta St. Gallo og drejede om ad Viale Principe Amadeo; de drev afsted paa Maa og Faa.

— Du har været forsvundet fra Verden en Tid? sagde Gabriel Tollin til sidst.

— Ja, jeg blev betaget af en pludselig Rejse-lyst. Og nu har jeg været i Pisa og set det skæve Taarn og i Livorno at se Havet og i Lucca og Pistoja uden at se noget som helst . . .

Atter forløb en Stund i fuldkommen Tavshed.

Gabriel Tollin gad ikke spørge videre. De gik og blev ved at gaa forbi den protestantiske Kirkegaard og videre henad Viale Principe Eugenio.

Til sidst brød Gerhard Bluhm frivillig sin haardnakkede Tavshed. Hans Stemmeklang havde helt forandret sig, var slaaet fra Dur over i Mol; men selv i dens Molklang laa der endnu en Bestræbelse efter at vedligeholde den tidligere ubekymrede Tonart. Han gjorde sig øjensynlig Umage for at tale roligt og udtrykke sig saa knapt som muligt; men, ligesom hans indre Bevægelse gav sig til Kende i tusinde Smaaejendommeligheder i hans Tonefald, saaledes røbede den sig ogsaa i den aandeløse Hast, hvormed hans Ord snublede over hverandre:

— Der er noget . . . jeg har tænkt paa at spørge Dig om. Undskyld mig, om jeg . . . vover mig ind paa et fredlyst Omraade . . . men det har af og til forekommet mig . . . som om ogsaa Du . . . en Gang . . . har befundet Dig i det samme Forhold . . . den samme Situation . . . overfor Kathinka . . . som det nu er Tilfældet for mit Vedkommende. Jeg har vist hørt noget derom . . . det var den Gang, da jeg for første Gang hørte dit Navn nævne hjemme i Sverige. Det kunde aldrig falde mig ind at berøre det — men nu . . . nu er det jo for Dig et tilbagelagt Stadium . . . og derfor mente jeg, at jeg maaske

kunde tale med Dig derom. Du kender hende. Kan Du sige mig noget om hende? Noget, som jeg kunde holde mig til, vel at mærke. Det er maaske blot et Halmstraa, jeg griber efter . . . der er sagtens ingen Hjælp ad den Vej . . . For selv om jeg skulde høre det aller værste om hende, troer jeg alligevel ikke det vilde gøre nogen Forandring . . . det er en Sygdom, som er gaaet over i Blodet paa mig . . . denne forbandede Sentimentalitet, som jeg selv ler ad og haaner . . . og som jeg alligevel maa bløde for . . .

De var kommet forbi Viale Duca di Genova og naaet et Stykke ud paa Hængebroen. Pludselig stansede Gerhard Bluhm og lod sine feberblanke Øjne fæste sig skarpt paa Gabriel Tollins Pupiller, medens han aandeløst lyttede efter et Svar. Gabriel Tollin var øjensynlig forlegen med Hensyn til Svaret. Det var ham en Umulighed at sige et eneste ondt Ord om den Kvinde, han havde elsket; men hans Hjerte fyldtes af en inderlig Medfølelse med Vennen. Han stak sin Arm ind under Gerhard Bluhms, og da de atter satte sig i Bevægelse, begyndte han famlende.

— Det vilde være spildt Ulejlighed, om jeg fortalte Dig mine Oplevelser. De vilde dog ikke yde Dig nogen Trøst — og for mit eget Vedkommende vilde jeg have en Følelse af at have begaaet noget unobelt. Man er nu en Gang nødt til at betragte

Tingene fra sit eget Synspunkt, og det er vel næppe altid det rette. — Det er en Kamp, som hvert enkelt Menneske maa udkæmpe med egne Kræfter . . . udenfra kan der ikke ydes ham nogen Hjælp.

Det varede en Stund, før Gerhard Bluhm igen tog til Orde:

— Du har Ret. Tilgiv mig! Jeg forstaaer godt, at Du ikke kan tale om det — hvad der er dødt, er dødt og *de mortuis nil nisi bene*. Men imellemstunder føler jeg en saa ubetvingelig Trang til at forstaa hende — trænge ind i hendes Væsen og komme til en Opfattelse af alt det, som nu synes mig saa himmelraabende ubegribeligt. Det er underligt med Kvinderne — vi Mænd forstaa dem næsten aldrig helt. Af og til har jeg det Indtryk, at de er utilregnelige — i det mindste paa visse Punkter. Naturligvis er det noget, de ikke selv kan gøre ved. — Jeg har set en Forfatter klassificere dem under de ubevidste Forbrydernaturer. Jeg troer ikke paa den Slags Skematiseringer . . . og jeg véd, at der er Kvinder, der ere langt bedre, end vi Mænd nogensinde kan blive. Skade kun, at den Slags Kvinder blive sjældnere og sjældnere heroppe hos os. Jeg troer, at Gennemsnittet af Kvinderne ikke taaler Friheden. De savne Mandens Æresbegreb. De har ikke den Ballast i sig selv af Ansvarsfølelse — eller hvad

man vil kalde det — som er al Friheds uundværlige Forudsætning. Tidligere havde de en saadan Modvægt i Religionen og i den konventionelle Moral — men det Frigørelsesarbejde, som er foregaaet derhjemme i de senere Aar, har betydelig reduceret denne Modvægt . . . saa har vi som Resultat faaet den moderne Kvinde, Lighedskravets Amazone, Kvinden, som for enhver Pris vil være fri, og som troer, at Frihed bestaaer i, at man har Lov til alt. Hun har aldrig kendt Friheden som et tungt og smerteligt Ansvar, som en Gave, der medfører store Forpligtelser overfor andre Mennesker . . . hun har kun tænkt paa Rettighederne, aldrig paa Pligterne. Det forekommer mig, at Kathinka er en god, fuldblods Repræsentant for denne saakaldte moderne Kvindetype . . . og jeg troer nok, at der destoværre er en hel Generation af-dem i Gennembrud derhjemme. Skylden er vor egen! Vi har opflasket deres svage Sjæle med vore Frihedsfloskler — vi skulde, Gud bevares! reformere dem, og saa fik vi denne moderne Kvindeafart. I Begyndelsen forekom det os, at det var netop det Ideal, vi havde drømt os. Men da vi vilde trykke den udkaarne i vor Favn, saa opdagede vi, at Idealet var hult i Ryggen. En Elvermø! . . . Og nu sørger vi os blege og magre. Det er Nemesis, som rammer os. Vi høster kun den Sæd, som vi selv have saaet.

De var steget op ad den stejle Vej til San Miniato. Forpustede efter Anstrengelsen slog de sig nu ned paa en Bænk udenfor den lille Restaurant paa Piazzale Michelangiolo. Gabriel Tollin sad og stirrede tankefuldt over mod de blaanende Højder paa den anden Side af Dalen, mod Fiesole og Prato Magno. Dybt under dem laa Firenze, et Virvar af forvittrede hvide Mure, hvorfra Taarne og Tinder knejsede frem. Det slanke Borgtaarn paa Palazzo Vecchio, Domkirkens hvælvede Kuppel og Giotto's Klokketaarn knejsede dominerende over hele denne Mylder og gav Stadens Profil en enestaaende Fornemhed. Og dybt i Dalbunden tindrede Arnos blaa Vande mellem de massive Strandmure. — Og som en Jætteskikkelse tegnede sig saa paa denne Baggrund Michel Angelos kolossale Bronze-Statue, hans David.

Gerhard Bluhms bitre Ord havde givet Gabriel Tollin fuldere Klarhed over visse Tanker og Indtryk, der ganske vist ikke vare ny hos ham, men som hidtil kun havde antaget Anelsens ubestemte Form. Han sad og tænkte paa hende, som han en Gang havde troet, at han skulde forme og danne legemligt saa vel som som sjæleligt . . . Og hvad var der saa kommet ud af hans Bestræbelser? En Parodi paa det Forbillede, han havde drømt sig, en ulyksalig Mellemting, en Skifting, der var hverken Fugl eller Fisk.

Han havde troet at kunne indpode hende den Frihedens Religion, hvoraf han selv var gennemtrængt; men for hende blev Religionen kun et sofistisk System, der maatte tjene til Forsvar for alt det skæve og platte og jordbundne i hendes Væsen. Han havde ogsaa drømt om, at han skulde lære hende at elske i Frihed . . . men den hellige Ild fra Himlen kunde ikke brænde hos dette Jordens Barn, og Gnisten havde aldrig fænget. — Han havde selv personlig erfaret det altsammen, og her kom nu en anden, som havde gennemløbet den samme Erfaringsrække. I sin Smerte havde denne anden set klart paa den Kvinde, han elskede, og trods Bitterheden og Overdrivelsen i hans Udtalelser, forekom det Gabriel Tollin, at han havde Ret.

Og han følte det næsten, som om der paahvilede ham en Forpligtelse til at indvie Gerhard Bluhm i, hvad han selv havde oplevet — kun vidste han ikke, hvorledes han skulde komme afsted dermed.

— Jeg har gennemgaaet den samme Udvikling som Du, sagde han til sidst. — Jeg har lidt ligesom Du. Maaske mere . . . Og dog, hvem véd? Vore egne Lidelser synes os altid saa store, og de andres forekomme os saa smaa. Jeg har stridt min Strid, og naar jeg nu ser tilbage paa mit Liv, forekommer det mig, at Kampen ikke har været forgæves. Det

synes haardt, saa længe det staaer paa; men det hærder Karakteren. — Du vil selv erfare det, naar Du en Gang er kommet over det . . .

— Og hvem siger, at man kommer over det?

— Det gør jeg! Du har altfor megen Marv i Knoklerne til at gaa til Bunds for en Kvindes Skyld . . . For Resten kan Du have Ret i meget af det, Du nylig sagde. Det er ogsaa min Opfattelse, at Frihedsbevægelsen derhjemme har frembragt nogle mærkelige kvindelige Amfibier; men de ville i en Fart forsvinde, naar Reaktionen mod det forkvaklede kommer som en Syndflod over Verden . . . Hvor var det gamle Kvindeideal i Grunden skønt i Sammenligning med dette Modernismens Misfoster. Jeg for min Del længes tilbage mod den trofaste Kvinde, der var en Mands gode Genius. Hun er ikke død; tro ikke det. Jeg véd det: hun lever!

Hans Stemme var bleven saa blød, og der kom en drømmeagtig Klang i de sidste Ord.

Gerhard Bluhm nikkede tankefuldt.

— Det er bleven en Modesag blandt os unge at trække paa Skuldrene ad Sagnet om den trofaste, fromme Kvinde, der kunde være en Mands gode Genius for et helt Liv, og som Aar efter Aar kunde sidde udenfor sin Hytte og vente paa den, hun en Gang havde skænket sit Hjerte. Man var bleven

enig om at erklære denne Kvindetype for uddød; men det er vor egen Tvivlesyge, som har dræbt den. Vi skulde se saa snusfornuftigt paa alting; endogsaa Kærligheden maatte vi dissekere og reducere den til en primitiv Naturdrift. Saa gav vi os til at skrabe alt det skønne Farvestøv bort, som under Aartusinders Udvikling og stigende Civilisation havde samlet sig paa dens Vinger. Vi skar dens Poesi til Hakkelse, vor egen Længsels skønneste Drømme fornægtede vi — altsammen i Sandhedens hellige Navn! Det lykkedes dog ikke — Gudskelov! Ti stadig blev vi ved at fantasere — kun med den Forandring, at det nye Ideal ikke havde det gamles Dyder. Det nye Ideal havde kortklippet Haar og Lorgnet og hørte til blandt de Kvinder, som deroppe i Norden hejsede Uafhængighedens broderede Lommetørklæde og drog ud i Tilværelseskampen under dette Banner. Disse Kvinders Formaal er intet mindre end at erobre en ny Verden . . . men de vil aldrig naa det Fremtidens orjættede Land, hvorum de drømme. De ere dømte til at dø i Ørkenen; men deres Efterkommere skal naa Maalet — dog ikke det Land, de banebrydende Amazoner drømte om — men et andet, et skønnere og rigere Land, hvor de atter skulle være Kvinder og Mødre, men uden den aandelige Begrænsning, som i svundne Tider knyttede sig til deres Kald . . .

De sad længe tavse hver for sig, hensunkne i deres egne Tanker, medens Solen dalede i Vest og Dagen gik til Ende. — Da Tavsheden omsider blev brudt, var det atter Gerhard Bluhm, som tog Ordet:

— Du har nok set, at der var en Leg i Gang mellem Kathinka og mig. For Resten endte Spøgen alvorligt nok — men, naar man indlader sig i den Leg, maa man jo tage Følgerne! Og for Resten dør man jo heller ikke af sine Blessurer. I mine lysere Øjeblikke trøster jeg mig selv med, at hvis jeg taber, vil det kun være en Vinding, og at min Digter-Rival i hele denne Affære er den, der er mest at beklage. Men hvad hjælper saa alle mine overbevisende og krystalhimmelske Ræsonnementer mig alligevel, naar det kommer til Stykket? Lider jeg derfor en eneste Smule mindre? Jeg vilde gerne købe den Lykke at eje hendes Kærlighed i nogle faa, korte Solskinstimer, om det saa skulde være med et helt Livs Ulykke. Af og til bilder jeg mig ind, at jeg virkelig har ejet denne Lykke. I korte Øjeblikke har hun hvilet i mine Arme og støttet sit Hoved til min Skulder, og jeg følte mig gennemstrømmet af en overjordisk Salighed. Maaske elsker hun mig, saa meget hun kan elske med Hjertet; men med Hovedet valgte hun den dæmoniske Digter — og Hovedet gik af med Sejren — destoværre for mig.

Atter sad han en Stund tavs; saa syntes det, som om en indre Uro drev ham til at tale, og han fortsatte:

— Det var i Søndags. Jeg kom for at søge hende. Man sagde, at hun var hjemme. Og idet jeg gik op ad Trapperne, hørte jeg Stemmer fra hendes Værelse. Jeg lyttede og opfangede en sagte Hvisken og en dæmpet Latter. Jeg bankede paa Døren — der blev stille. Jeg bankede endnu en Gang; intet Svar. Jeg tog et Tag i Døren — den var laaset af indvendig. Jeg maatte gaa. Der var jo intet andet Valg; men der begyndte en Syden og Banken i mit Hoved, og et Øjeblik sortnede det for mine Øjne, saa jeg maatte støtte mig ved Trappegelænderet . . . Jeg véd ikke, om Du forstaaer det tragiske Moment i Situationen. Det var ikke det, at jeg havde hørt Stemmer fra hendes Værelse — endskønt jeg godt vidste, hvis det var. Den Slags Ting kan jo være ubehagelige nok for den, der er Part i Sagen; men mit Tilfælde var betydelig mere raffineret. Ulykken var, at jeg genkendte denne Latter, ja at jeg genkendte hele Situationen . . . Det var næppe stort mere end en Uge siden, at jeg havde siddet derinde i Sofaen ved hendes Side med Armen om hendes Liv. Og naar jeg da vilde kysse hende, lo hun netop paa samme Maade — hendes Latter lød saa frisk som en

Skovkildes klukkende Rislen . . . Da pludselig hørte vi Skridt udenfor — der blev banket paa Døren . . . Vi sad stille som Mus — jeg trykkede hende beskyttende ind til mig. Der blev banket endnu en Gang og taget i Døren — ganske ligesom nu. Vi vidste, at det var ham, Digteren. Vi hørte Lyden af hans Skridt, der fjernede sig ned ad Korridoren, for derpaa at forsvinde ned ad Trapperne . . . Da han var borte, drog hun Vejret befriet og gemte sig ved mit Bryst. Det var denne Scene, der stod saa lyslevende for mig nu, medens jeg gik ned ad Trapperne . . . Det var kun Rollerne, der var ombyttede. Nu var det ham, der var indenfor, og min Tur at gaa.

Det er en løjerlig Historie ikke sandt! Jeg ler selv ad den; men det er en Pokkers ubehagelig Latter.

Solen var gaaet ned. Skraaningerne paa Dalens modsatte Side sænkedes i Skygge, alle Farver flød sammen i et eneste kompakt Mørke, der tegnede sig i bølgende Linier mod Horisonten. Oppe fra Fiesole glimtede der pludselig et Lys, og det var, som om en Løbeild forenede dette Lys med Gaslygterne dernede i Firenze; en efter en tændtes deres Flamme; det saa ud, som om nye Stjerner hvert Sekund tindrede frem dernede fra, de lysende Punkter ordnede

sig i dobbelte Rækker, krydsede hverandre i alle Retninger og spejlede sig i Flodens mørke Vand . . . Og mod denne Baggrund rejste Davidsstatuen sig som et Spøgelse, hvis Jættetorso skjulte en Del af Staden, medens Hovedet ragede frit op mod det stjerne-tindrende Firmament.

Gabriel Tollin rejste sig; det begyndte at blive koldt. Gerhard Bluhm fulgte mekanisk hans Eksempel. De gik ned ad Trapperne og videre ad Terrasserne, som førte nedad i Zigzag, tog Vejen forbi Palazzo Torrigiani og over Ponte alle Grazie. Der stansede Gerhard Bluhm med ét, bøjede sig ud over Brystværnet og gav sig til at stirre ned i Floden. Gasblussene langs med Bredderne spejlede sig dernede i Dybet som lange, fantastisk formede Piller af luende Ild. Henne ved Ponte Vecchio, hvor Reflekserne fra Lygterækken langs med den nordre Kaj mødtes med Reflekser fra Broens Lygter, dannede Ildsøjlerne i Vandet en fantastisk Arkitektur, som om der stod et Eventyrslot gemt dernede i Dybet under det mørkt-glinsende Vand. Gerhard Bluhm pegede derpaa:

— Se der! udbrød han. — Det er smukt! Kan Du se det straalende Slot nede i Vandet. Dernede under de skinnende Arkader sidder vore Længslers Dronning, den fortryllede Prinsesse — hende vi alle drømme om en Gang at vinde. Og vi staaer og

stirrer ned i Dybet, og vor Fantasi giver sig ud paa Opdagelsesrejser i dette dunkle, hemmelighedsfulde Rige, hvor vi indbilde os, at al Tilværelsens Lykke og Rigdom venter os i en Kvindes Favn. Og vi vedblive at stirre, og jo længere vi stirre, desto skønnere synes os hin Verden — vi stige derned, og vor Fantasi tager Forskud paa Lykken — vi favne i vor Drøm den fortryllede Prinsesse, — varme hende med vore Kærtegn — udslaa hendes gyldne Haar og løse hendes Bælte . . . Vor Lykke synes os fuldkommen; ti den Kvinde, vi favne, er vore egne Længselsers Legemliggørelse, med andre Ord, det er den eneste Kvinde, som formaaer at skænke os en fuldkommen Lykke. — Vi staa der og stirre, til Lyset dernede fra blænder og forvirrer vor Forstand . . . indtil vi uimodstaaeligt tiltrækkes . . .

Han havde bøjet sig længere og længere ud over Brystværnet, og det syntes, som om han i næste Sekund maatte styrte ned. Gabriel Tollin greb ham fast i Skulderen og holdt ham tilbage. Han saa i Vejret med et forvirret Blik som et Menneske, der ikke er helt vaagen; saa gik der et blegt Smil over hans Ansigt. Han tog sig sammen, og de fortsatte deres Vandring.

— Ja, sagde han ligesom til Forklaring, — man drages derned. Man kan ikke modstaa. I et Nu

ligger man dernede — plask! Hele Eventyrverdenen er forsvundet, væk er Drømmelandets skønne Arkitektur — man vaagner op midt i Virkelighedens kolde Vand, og saa begynder Kampen for Tilværelsen. Det er Kærligheden! — Om man vaagner af Fortryllelsen lidt før eller lidt senere, gør ikke stor Forskel. Men den, som aldrig har været dernede i det fortryllede Slot, han sygner af Længsel . . . selv om han véd, at det hele er Illusion og Fantasibedrag . . . Jeg kom aldrig derned . . . »Digteren« stoppede mig i Farten — ligesom Du nylig stansede mig . . . men han gjorde det kun for selv at prøve Springet, og snart ligger han dernede — pladask! Hvem der bliver den lykkeligste af os to, véd man ikke; det eneste visse af Sagen er, at vi begge uundgaaeligt er bestemte til at lide Skibbrud og vansmægte.

Imidlertid havde de naaet den lille Vinstue, hvor de nu for sidste Gang skulde spise til Middag i hinandens Selskab. De tog Plads ved det Bord, ved hvilket de plejede at sidde; men Gerhard Bluhm rørte næppe ved Retterne. Den gemytlige Vært, der selv vartede op, betragtede den blege Nordbo med mild Medlidenhed. Han saa paa ham med et Udtryk, der syntes at sige, at han gættede Aarsagen til hans Sørgmodighed. En Italiener véd nok, hvad Kærlighedssorg er for en Sygdom. Men han véd ogsaa, at

et godt Maaltid Mad og et Glas god Vin kan gøre Underværker, naar det gælder om at mildne en saadan Sorg, og Hr. Napoleone anbefalede sine Retter paa det bedste. Gerhard Bluhm lod sig alt servere paa hans Anbefaling; men han rørte saa godt som ikke ved noget deraf. Da spejlede der sig noget af Nordboens egen Sorg i Sydboens Ansigt, og i sin overstrømmende Medfølelse greb han til sit sidste Hjælpemiddel: han fremtog en Flaske Vino Sano, som han bad om at maatte servere fuldstændig gratis. Gerhard Bluhm maatte prøve den for ikke at fornærme den velvillige Italiener, og allerede efter Nydelsen af det første Glas af den hellige Vin strømmede Blodet lettere i hans Aarer.

— Det skal herefter være min Livdrik, sagde han, idet han skænkede sig endnu et Glas. — Det duer ikke at være altfor følsom af sig. Man maa se at lægge sig et garvet Skind til. Gamle Frøkener pleje at slaa sig paa Religionen, naar de ikke kan reussere paa det erotiske Omraade. Jeg er vistnok en altfor indpisket Materialist til at kunne finde Trøst ad den Vej. Jeg maa forsøge mig med noget andet. Jeg troer, jeg vil slaa mig paa Mad og Drikke. Det er saadan gode, solide Varer, og den, der kaster sin Kærlighed paa dem, bliver ikke narret. En vel fedet Kapun eller en Flaske af Nordens gule Nektar er Nydelser, som Tiden ikke berøver os, og den,

som fæster sit Hjerte ved dem, han er vel forvaret. Det er en Kærlighed, som Tiden ikke udsletter og ikke bleger, det er en Kærlighed, som bliver os tro, og som følger os til det sidste. Det er altid sikrere at elske en stegt Gaas end en levende Kvinde. Jeg vil lægge mig efter at blive Punschebror, jeg skal blive mere national, naar jeg nu vender tilbage til Sverige igen.

Om Aftenen, da de skulde skilles, brast han i
Graad.

* * *

Morgenens efter stod Gabriel Tollin paa Jærnbansens Perron og saa det Tog, som bortførte Gerhard Bluhm, forsvinde i den graa Regntykning. Hans Tanker fulgte deltagende Vennen et Stykke paa Vej paa hans triste Rejse til Hjemmet; men paa samme Tid følte Gabriel Tollin en hemmelig Lettelse, som om der var løftet et Aag af hans Skuldre. Han var atter ene, han var atter fri, og han dukkede henrykt ned i Følelsen af denne befriende Ensomhed. Det var, som om et langt Afsnit af hans Liv laa færdig og afsluttet bag ham. Han havde ingen Forpligtelser mer, han havde gjort op med sin Fortid og den skulde ikke mere krydse hans Vej eller forstyrre hans Fred. Hans Fremtid tilhørte herefter ham alene . . .

nej, ham og hende — Gemma! Det var, som om hendes Navn tændtes dybt inde i hans Bevidsthed som en straalende Sol, der fyldte ham med Jubel; hans Hjerte tog til at svulme som en Rosenknop i Udspringstimen, da det sidste Svøb brister og de mørkerøde Blade for første Gang som tørstige Læber indsuge Livets Lys og Varme.

Det var Søndag, og før han ret vidste af det, var han paa Vej ud til Bellinis Landgaard, draget derhen af en usynlig Magt, der ledede hans Skridt næsten uden hans egen Medvirken. I Begyndelsen gik han rask til; men efterhaanden som han nærmede sig sit Maal sagtnede han sin Fart. Det faldt ham ind, at det maaske var for tidligt paa Dagen at aflægge et Besøg.

Han fortsatte dog sin Gang og naaede Gaarden; men der erfarede han, at der ingen var hjemme. Hele Familien var draget til Byen for at overvære Morgenmessen.

Unægtelig var det en Skuffelse; men Gabriel Tollin vilde ikke lade sin frejdige Stemning fordærve af den. Han havde jo Tiden for sig og kunde vente, og med den Tanke tog han sig for at afsøge Omegnen. Det havde klaret op. Taagen havde lettet, og af og til tittede Solen frem; men endnu trak det med Skyer, der syntes at varsle Regn. Han gik sig

til sidst træt, saa træt, at det var, som Benene ikke kunde bære ham længere. Det forekom ham, at der allerede maatte være gaaet et Par Timer; men et Blik paa Uret overbeviste ham om, at det kun var en halv Time siden han forlod Gaarden — den Træthed, han følte, skyldtes den nervøse Spænding, hvori han befandt sig. Han tog sig da en Hvile, siddende paa en Mur ved Vejen og begav sig derpaa i sindig Gang tilbage til Landgaarden. Nu fandt han begge Ægtefællerne ved Frokostbordet og maatte sætte sig ned hos dem og tage Del i deres Maaltid. — Gemma lod sig ikke se. Han tænkte, at hun formodentlig snart maatte komme; han ventede og ventede med feberagtig Utaalmodighed; han syntes det var en lille Evighed, siden han havde set hende, og han følte det, som om han nu ikke kunde udholde at være skilt fra hende en eneste Time længer. Og dog kunde han ikke faa sig til ligefrem at spørge efter hende; han tænkte stadig: formodentlig kommer hun om et Øjeblik; men Tiden gik, og der kom ingen Gemma, og til sidst maatte han da spørge.

Hun var i Byen. Hun var blevet derinde for at overvære ogsaa den anden Messe; men hen paa Eftermiddagen ventede man hende hjem.

Fru Bellini var slet ikke fornøjet med sin Datters Helbred. I de sidste Uger var Gemma faldet kende-

ligt af fra Dag til Dag. — Jeg forstaaer ikke, hvad der er i Vejen med hende, sagde Moderen. Den første Tid hun var herhjemme trivedes hun udmærket. Man kunde ligefrem se paa hende, hvor det gjorde hende godt at være kommet ud af det mørke Kloster i Vorherres klare Sol. Og vi begyndte saa smaat at haabe paa, at hun skulde faa Lyst til at blive hjemme og slaa sig til Ro her hos os. Men nu er der kommet saadan en skrækkelig Rastløshed over hende. Og hun faster stadig. Hendes Kulør har ogsaa tabt sig, hun er blevet saa tynd og bleg, og der er kommet en Glans i hendes Øjne, som ikke er af det gode — ja, nu kan De selv se, naar hun kommer hjem. For De bliver vel herude hos os i Dag? Det er længe siden, De har gjort vort Hus den Ære.

Gabriel Tollin takkede. Han satte sig til at passiare med Bellini, medens han røg en lang, italiensk Cigar, som han først havde ladet brænde en Stund over et Lys, for at den kunde udaande sine giftigste Dunster, før han vovede sig i Kast med den. Han kastede den fra sig efter at have taget nogle faa Drag af den. Han kunde ikke udholde at sidde stille længere, han maatte røre sig, og han undskyldte sig overfor Hr. Bellini med, at han ikke var helt vel. Dette var bogstavelig sandt; ti hans Blod brændte af feberhed Utaalmodighed.

Han tog Vejen ind mod Staden og gik rask til uden at se en eneste af de Genstande, som spejlede sig i hans Øje. Han var i en ophidset og urolig Sindstilstand i Anledning af, hvad Fru Bellini nys havde fortalt ham om Gemmas Helbredstilstand. Det syntes ham, som om en fremmed Magt vilde trænge sig ind mellem ham og hans Lykke. Det var aldrig før i denne Stund faldet ham ind at tvivle paa Muligheden af at vinde hendes Kærlighed; men nu syntes dette Maal ham paa en Gang saa uopnaaelig fjernt. Kun som i Drømme havde han anet, at han elskede hende, og Muligheden af at vinde hende havde forsvævet ham som et fjærnt, solbelyst Haab, der havde fyldt hans Tilværelse med en egen stilfærdig Glæde. Nu var det, som om han med et Slag var kommet den skræmmende Virkelighed tæt ind paa Livet: inden mange Øjeblikke vilde det være afgjort, om Lykken var vundet eller tabt; han følte en kvalfuld Angst ved Tanken om, at hans hele Fremtid beroede paa dette Enten-Eller. Hans Hjerter havde i den sidste Tid med alle sine Heftetraade knyttet sig fast til Muligheden af at vinde Gemmas Kærlighed, og hvis han tabte dette Haab, vidste han ikke, hvordan han skulde udholde at bære Tilværelsens Byrde. Tomme og indholdsløse vilde Dagene kæde sig sammen og glide forbi ham i trøstesløs Procession, medens han

stod i sit Atelier og arbejdede for det daglige Brød . . . Han var nu klar over, at han havde sat ind paa sin Kærlighed til Gemma alt, hvad hans Følelsesliv ejede af Inderlighed; hvis denne Kærlighed da kvaltes i Fødslen, vilde hans Liv for bestandig blive formørket, og intet Foraar vilde mere formaa at vække hans Hjerte til Liv; ti for ham eksisterede der nu kun denne ene Kvinde i Verden. Hun var hans Komplement-menneske, hun var hans Væsens Fuldendelse; hun var den Kvinde, som fra Evighed af var skabt til at tilhøre ham, og nu, da han først en Gang havde mødt hende, var der ikke længere nogen Mulighed for, at han kunde knytte sig til en anden Kvinde . . .

Alle disse Betragtninger drog igennem hans Sjæl, jagende hverandre som Drivskyer paa en overtrukken Himmel en graakold Efteraarsdag, naar Vinden blæser skarp og kold. Ingen bestemt afgrænsede Tanker, ingen faste Konturer, det hele var kun som flygtig skiftende Skygebilleder, der tegnede sig mod hans Sinds mørke Baggrund.

Nu anklagede han sig selv for sin tidligere Famlen: saa gammel og erfaren som han var, havde han dog ingen Rede haft paa sig selv før nu; først nu vidste han, hvor fuldt og helt han elskede hende. Og dog havde han dér ladet mere end en Maaned hengaa uden at søge hende! Han havde foretrukket

at lade sig stænge inde med Mindet om en, som var død og borte. — Han havde i dette Øjeblik glemt, at det ene lige saa vel som det andet be-roede paa en fuldt bevidst Ytring af hans Vilje. Det eneste, han havde Øje for, var selve Kendsgerningen, at der var hengaaet saa lang Tid, uden at han havde set Gemma. Han havde pint sig selv . . . maaske havde han ogsaa pint hende? Hun var saa fintmær-kende. Hendes Følelse var som en af de sarte Blom-ster, som et eneste koldt Vindpust kan visne . . . Maaske vilde den nu lukke sig mere og mere sam-men . . . maaske skulde han se den afsvides og henvisne, uden at han formaaede at redde den, og hans Lykke skulde dø for hans Øjne, uden at han mægtede at kalde den til Live paany . . . Maaske skulde den Kvinde, der var blevet hans Livs et og alt, forsvinde sporløst i et Kloster og lade ham ene tilbage i Livets trøstesløse Ørken . . .

Han havde gaaet rask til, og ogsaa det Sinds-oprør, hvori han var, bidrog til at gøre ham hed. Hans Kinder brændte. Han knappede sin Frakke op, og lod den kølige Vind stryge omkring sit Bryst, medens han med Haanden skød Hatten tilbage i Nak-ken og strøg sig over Panden, der var vaad af den kolde Sved.

I det samme saa han Gemma komme gaaende

hen ad Vejen. Hun gik en Smule foroverbøjet med Blikket fæstet paa Jorden. Som hun saaledes gik, syntes hun et levende Billede af Sorg: den fine Skikkelse i den sorte Dragt, det letbøjede Hoved og den trætte Gang. Ogsaa fra hendes Holdning var al Spænsthed forsvundet; det var, som gik hun tyngtet under en usynlig Byrde. Da hun kom nærmere, saa han, at hun var magret af og bleven meget bleg, og han følte et Stik i Hjertet derved, saa han gerne kunde have skreget højt.

Han vidste dog ikke ret, hvorledes han skulde give sig tilkende uden at skræmme hende; men det syntes, at hun havde følt hans Blik hvile paa sig, og hun slog sine store, mørke Øjne op og fæstede dem paa ham. Der var noget tilsløret i deres Udtryk; men, idet hun blev ham vaer, lyste det pludselig op i dem, og hun rakte ham Haanden:

— Det er længe siden, man har set Dem, sagde hun.

— Ja . . . en Evighed!

Hun fortsatte sin Vej, og han fulgte hende. Der blev ikke talt meget imellem dem. Der var et Ord, der laa og brændte ham paa Tungen; men en usynlig Bestemmelse eller Vilje afholdt ham fra at ud tale det.

Naar de i deres senere Liv genopfriskede Erin-

dringen om denne Spadseretur, da de saa længe havde gaaet tavse ved Siden af hinanden, sagde hun, at hun allerede da havde haft en Anelse om den Hemmelighed, han gemte paa; men hun var glad ved, at den ikke den Gang var bleven udtalt, og nu vidste han, at det vilde have virket skræmmende paa en Kvinde med Gemmas Finfølelse, om han ganske pludselig og uforberedt havde stillet hende overfor den Nødvendighed at maatte træffe en Afgørelse, der vilde blive bestemmende for hendes Livs Skæbne. Hendes Valg kunde vel ikke være bleven tvivlsomt; ti hun elskede ham allerede den Gang; men Afgørelsen vilde maaske dog have fyldt hende med en vis Angst; det vilde have fremtraadt for hendes Bevidsthed som en altfor skarp Kontrast, som et Valg mellem to modsatte Impulser: at indrette sit Liv efter sit eget Hjertes Længsel eller at indvie det udelukkende til Guds Ære. De Drømme, hun havde drømt om et Liv i Gud, havde altfor dybe Rødder i hendes religiøse Sind, til at de saaledes med et Ryk lod sig fjerne. Hun behøvede Tid til at vænne sig til Tanken om et Liv, indviet til jordisk Kærlighed, hun maatte først prøve sig selv, om den Længsel, der drog hende mod Himlen, var stærkere end den, der drog hende til den fremmede, og hun behøvede ogsaa Betænkningstid for at komme til Forstaaelse

af, at den jordiske Kærlighed til en Mand ikke behøvede at gøre hendes Kærlighed til Gud mindre dyb og alvorlig. Denne Overbevisning havde lidt efter lidt gennemtrængt hendes hele Væsen og fyldt hende med en stor, dyb Fred.

Det var ved hans Sygeleje, at hendes Kærlighed først kom til fuldt, bevidst Gennembrud, og at hun hengav sig i den med en tryk og lykkelig Følelse af, at hun dermed ikke forbrød sig mod Guds Vilje, men netop gik den Vej, han i sin Visdom og Godhed havde villet, hun skulde gaa.

Gabriel Tollin blev syg, han fik et Sting i Ryggen og maatte holde sig hjemme. Hr. Bellini blev urolig over hans Fraværelse; han opsøgte ham paa hans Værelse, og fandt Sagen af den Beskaffenhed, at han mente det rigtigst at kalde en Læge. Denne erklærede den syges Tilstand for betænkelig. Derhjemme i sit Logis kunde han ikke faa den nødvendige Pleje; der blev Tale om at føre ham paa Hospitalet; men da Fru Bellini erfarede det, vilde hun paa ingen Maade tillade det, og i Stedet for blev Patienten da transporteret ud til Bellinis Landgaard, hvor hans Sygdom snart udviklede sig til en heftig Lungebetændelse. Den første Nat sad Hr. Bellini trolig ved Kammeratens Seng; da Faderen om Morgen begav sig til sit Arbejde, indtog Gemma

hans Plads. Den næste Nat vaagede Fru Bellini, saa kom Turen til Gemma. Hans Liv var i Fare; det syntes hende da en ganske naturlig Sag, at hun maatte være i hans Nærhed.

Da Krisen var overstaaet, og Rekonvalescensen indtraadt, begyndte deres Øjne ganske aabent at tale den umiddelbare Følelses Sprog. Han laa paa en Sofa indsvøbt i Tæpper, og hver Gang hun traadte ind i Værelset, straaledede hans blaa Øjne, som om hans hele Sjæl samlede sig i Blikket, og det var, som om hans Aandedræt blev lettere, naar hun var hos ham.

Saaledes voksede Fortroligheden mellem dem frem af det daglige Samvær, af den fælles Luft, de aandede, af tusinde Smaating, og da hans Kræfter begyndte at vende tilbage, fandt deres Hænder ogsaa hverandre. Det gik saa at sige ganske af sig selv: hendes Haand hvilede en Gang paa Sofaens Rygstød og han lagde sin ovenpaa den, medens hans Øjne talte det Sprog, der siger mange Gange mere end Ord, naar det tales til de indviede. I sit Hjertes glade Banken fandt hun Forstaaelsen deraf . . . Mere skete der den Gang ikke.

Saa en Dag hen mod Slutningen af Marts var hans Helbredelse saa vidt fremskreden, at hans Doktor havde givet ham Lov til at gaa lidt ud. Han

rejste sig da sagte op, lagde sin Arm om hendes Liv og drog hende ind til sig og kyssede hende.

Solen strimede ind gennem det aabne Vindue; Slyngroserne blomstrede udenfor. Det var Foraar . . . den første Foraarsdag i hans Liv.

Længe stod han tavs med Lykken i sin Favn, før hans Følelse gav sig noget Udtryk i Ord.

— Gemma! Min Psyche! sagde han blot.

Da løftede hun sit blussende Ansigt op imod ham, saa ham ind i Øjnene og gav sit Hjerte Luft.

— Ja, ja, sagde hun langsomt som en, der taler i Søvn, — din! Nu véd jeg det. Der er ikke længer Rest af Tvivl eller Uvished i mit Sind. Alt er blevet saa lyst og klart. Det er Dig, jeg har længtes efter alle mine Ungdoms Aar, det er Dig, jeg har drømt om, Dig, jeg har baaret i mit Hjerte. Fra Dig kom alt, hvad der findes i mig af godt, det var Dig, som drog mig opad og vendte min Længsel mod Gud. Du var i alt det, som fyldte mig dybest og inderligst; det var Dig, der gav min Bøn Varme og min Tanke Vinger til at løfte sig mod Tilværelsens evige Lyskilde deroppe . . . Da jeg første Gang hørte din Stemme, var det, som om mit hele Væsen allerede længe havde genlydt deraf; det var, som om hver Nervestreng i mit Legeme havde en Klang, og som om alle disse Klange samlede sig til en vidunderlig

skøn Akkord, hvis Mening jeg først nu kan tyde. Nu forstaaer jeg dens Betydning: Jeg elsker Dig. Og jeg synes, at jeg har kendt Dig, saadan som jeg nu ser Dig for mine Øjne, for længe, længe siden. Ja, jeg synes egentlig, at jeg har kendt Dig altid, og naar Du nævner mit Navn »Gemma«, synes jeg, at jeg har hørt det i Drømme, før jeg selv blev til. Og jeg mindes alle din Stemmes skiftende Betoninger, alle dit Ansigts vekslende Udtryk.

Gabriel Tollin tog sig til Panden; den Salighed, der fyldte hele hans Væsen, gjorde ham svimmel, og han maatte støtte sig til hende et Øjeblik. Hun trak ham ned paa Sofaen og lagde hans Hoved mod den hvide Pude. Selv satte hun sig ved hans Side og tog hans Haand i sin, og de store, mørke Øjne hvilede paa hans Træk med et Udtryk af usigelig Æmhed. Hans Ansigt var bleven saa blegt. Det syntes, som om Lykkens overstrømmende Fylde havde knækket denne Mand, hvem Sorgen ikke havde formaaet at bryde.

Men denne Bedøvelse varede kun nogle korte Sekunder. Da han atter aabnede sine Øjne og fæstede dem paa hende, laa der som en lysende Solopgang over hans Ansigt, og han drog hende ind til sig og lagde hendes Hoved til Hvile mod sit Bryst. Han kunde endnu ikke taale den stærke

Sindsbevægelse; men den rolige Lykke gav Livskraften i ham fornyet Næring, og medens han vedblev at tale, strøg han Gang paa Gang med Haanden let hen over hendes Kind:

— Jeg har gaaet her og vejet min Følelse. Jeg har tvivlet, jeg har grublet . . . jeg troede aldrig, at jeg skulde blive Dig værd. Nu tvivler jeg ikke længere. Der var en Magt, som var stærkere end jeg. Jeg kunde ikke modstaa. Men nu vilde jeg, at mit Hjerte laa foran Dig som en aaben Bog . . . der er ikke den Side deri, som jeg vilde unddrage dit Blik, intet, som jeg vilde skjule for Dig; ti Du skal forstaa mig helt. Jeg synes, at Du kender mig bedre end noget andet Menneske, at dit Billede har levet hos mig fra Evighed af . . . derfor blev det Dig, jeg dannede, da jeg formede min Psyche . . . mit Ideal.

*

*

*

En Maaned efter havde Gabriel Tollin atter indtaget sin Plads i Atelieret. Han var nu sund og stærk og hans hele Væsen aandede en rolig, solklar Lykke. Ingen falsk Tone, ingen skurrende Dissonans forstyrrede hans Sinds Fred. Gemmas Forældre havde med Glæde givet deres Samtykke til Giftermaalet. Trods deres dybe Religiøsitet var de i Bund og

Grund praktiske Naturer, og de glædede sig ved at vide Gemma knyttet til en Mand, hvis Arbejdsevne og Talent de havde lært at højagte, og som de ogsaa selv havde faaet en Del tilovers for. Det var i alle Henseender bedre end at have hende begravet for bestandig bag et Klosters Mure.

Nu fulgte der en Arbejdets Tid. Gabriel Tollin maatte indhente, hvad han under sin Sygdom havde forsømt. Han vilde samle sig en lille Pengesum for at kunne tilbringe Sommeren i Ro. Han arbejdede fra Morgen til Aften, og alt gik let fra Haanden. Hver Formiddag kom Gemma ind fra Landgaarden og medbragte den fælles Frokost i en Kurv, saa spiste de den sammen i Atelieret, de tre, Bellini, Gemma og Gabriel. Og hele Eftermiddagen sad Gemma paa den eneste Stol, der fandtes i Atelieret, og saa til, medens Gabriel i sin Arbejdsbluse dannede Billeder af Ler. Under hans Sygdom havde hun lært sig at forstaa hans Modersmaal, og paa sit eget Sprog fortalte han hende nu i disse Timer sit Livs Historie.

Kærtegn veksledes ikke mellem dem under dette Samvær. Det forbød sig selv. Fader Bellini stod jo klods op ad dem, og Gabriel havde altid Hænderne fulde af Ler. Desuden var Gemma ikke meget derfor. Hun trængte ikke til den legemlige Berøring

for at føle sig sikker paa hans Kærlighed; den skjalv jo som en dirrende Undertone i hvert Ord, der kom fra hans Mund. Det var saa fornøjeligt og saa godt at faa Lov til at sidde der ganske stille og høre ham tale, og det var, som om hun for hver Dag, der gik, opdagede en ny Side af hans Væsen. I Begyndelsen var der meget, som han var ængstelig for at berøre; men efterhaanden, som Fortroligheden imellem dem voksede, oprullede hans Liv sig saa at sige af sig selv, Blad for Blad og Billed for Billed. Og hendes Hjerte svulmede af Taknemlighed og Stolthed derover.

— Det forekommer mig stundom, sagde hun en Gang til ham, — som om jeg var Dig mere taknemlig for din Tillid til mig, end fordi Du elsker mig. Ja, egentlig er det jo det samme, og dog . . . Hun tav et Øjeblik; saa tilføjede hun: Der er saa mange Kvinder, der ejer en Mands Kærlighed, og kun saa faa der ejer deres Fortrolighed!

Han saa hende ind i Øjnene; hun var lykkelig . . . lykkelig! Naar han om Aftenen i Selskab med Fader Bellini og Gemma vandrede ud til Landgaarden, var det, som om det sang i ham. Vejen gik som en Dans. Og naar han atter vendte tilbage til Byen for at gaa til Hvile, var han altid saa behagelig træt, som man bliver det af meget Arbejde og megen Lykke.

I Begyndelsen af Juni stod da Brylluppet; Pater Lorenzo viede selv Gemma Bellini og Gabriel Tollin. Om Sommeren lod de Arbejdet hvile for en Stund og hengav sig i den fulde Nydelse af deres Lykke. De foretog i Fællesskab en Rejse til Norden, og i Løbet af disse tvende Maaneder, der svandt for Gemma som en Dag, saa hun for første Gang det Land, hvor hans Vugge havde staaet. Og deroppe lærte hun at forstaa ham bedre end før og elske ham højere. For hendes Opfattelse blev han ét med sit Land og sit Folk. Det anede hende, hvor dybt hans Væsen havde sine Rødder i den Jordbund, hvoraf det var vokset frem. Det var den samme Jordbund, der havde frembragt de melodiske og vemodigt-skønne Folkeviser, og den samme Grundtone, som slog hende imøde fra disse Melodier, genfandt hun ogsaa dybest i hans Væsen.

De besøgte hans gamle Fader, Raadmanden og Guldsmeden, i Landets sydligste Provins. Derfra tog de med Dampbaad nordpaa langs med Kysterne og saa Nætterne blive lysere og lysere, jo længere de rejste mod Nord. De slog sig ned paa et granklædt Skær, og for første Gang saa Gemma den skønne Stad, hvor de nu havde deres Hjem.

Da Nætterne igen begyndte at blive mørkere, gik de atter om Bord paa en Dampbaad og drog

ad Syden til. Snart var de atter i hendes Land og i hendes By. Og efter Somrens Hvile og Adspredelse fulgte nu et Efteraar, en Vinter og et Foraar med ihærdigt Arbejde, men derfor ikke mindre Lykke.

Gabriel Tollin lejede sig et Atelier ved Siden af Fader Bellinis, der ikke var stort nok til at rumme den Gruppe, han nu tog fat paa. Det var igen en Prometheus . . . det var det Værk, der skulde bære hans Navn ud over Verden.

Deres Husholdning havde de indrettet saa simpelt som muligt. De havde lejet sig et Par møblerede Værelser inde i Byen, og al den Tid, som blev tilovers fra de huslige Sysler, tilbragte Gemma i Atelieret hos sin Mand.

Da det lakkede hen ad Foraaret, var Prometheus-gruppen færdig. Fader Bellini nikkede ham bifaldende til, og hans Hustru gav sin Begejstring Luft i en Strøm af glødende Ord. — Nu skulde Gruppen støbes i Gips og sendes til Udstillingen, hvor Verdens første Kunstnere hvert Foraar mødtes til Kappestrid.

Men før dette skete, kom Gemma til sin Mand med en Bøn:

— Jeg har tænkt saa meget paa dette, som jeg nu kommer for at bede Dig om, sagde hun. — Du forstaaer, min Ven . . . jeg er jo stolt af dit Arbejde . . . jeg føler godt, hvor stort det er . . . men det

vil aldrig komme til sin Ret i Gibs. Hvis det skal gøre sin fulde Virkning, maa det udføres i Marmor. Og saa har jeg tænkt . . . Du behøvede jo ikke at udstille det nu straks . . . Du kunde vente et Aars-tid . . . og saa udføre det i Marmor . . . Jeg har en lille Medgift, som Du véd . . . det er jo kun en Bagatel; men jeg har regnet ud, at man for den kunde anskaffe en Marmorblok netop af den Størrelse, Du behøver . . . og Du forstaaer, at Du vilde gøre mig en meget stor Glæde, hvis Du vilde . . .

Der kom Taarer i hendes store, mørke Øjne, saa at de glinsede med en fugtig Glans, og hun saa paa ham med et Blik af den reneste Kærlighed; men paa samme Tid laa der noget spørgende i hendes Udtryk. Han knælede ned foran hende som en Fortidens Ridder for sit Hjertes Udvalgte, og tog hendes Haand, som han kyssede.

— Tak! Det gør mig saa usigelig godt, at Du troer paa mig. Jeg skal gøre, som Du vil. Der aandede den dybeste Inderlighed ud af hans Ord. Da gled der et Smil over hans Ansigt og hans Stemme skiftede Udtryk, idet han sagde:

— Du véd jo nok, at Prometheus aldrig vilde være bleven det den er, om den ikke var bleven til under dine Øjne. Den er dit Værk lige saa fuldt som den er mit; ti den er et Barn af vor Kærlighed. Men

ogsaa i materiel Forstand skal Du have Lod og Del i Titanen! Jeg skal hugge ham af din Marmorblok. Bliver det da en Sejr, er det Dig, jeg kan takke derfor.

Om Efteraaret stod Kolossen da raat tilhugget i Gabriel Tollins Atelier, og der blev holdt en lille Indvielsesfest paa Tomandshaand. Det var en Aften, og Atelieret var oplyst med kulørte Lygter, da Gemma kom. Først saa hun sig forundret om, saa gik hun hen og knælede ned foran Marmorskikkelsen.

Han stod og saa paa hende, medens hun laa der, hensunken i Bøn; da hun havde fuldendt sin Andagt, kyssede hun det hvide Marmor. Og i det Øjeblik følte han, at han maatte sejre . . .

Og atter hengik der et Aar i Arbejde og Lykke. Da Foraaret kom, var Prometheusgruppen færdig, og i Løbet af Sommeren fløj dens Ry vidt over Verden. I Juni Maaned stod Morten Schell i Mesterens Atelier. Tre Maaneder efter var Monumentet opstillet paa Pladsen foran Glyptoteket og Gabriel Tollin flyttet ind i den Bolig, Morten Schell havde ladet indrette for Inspektøren ved Samlingen.

*

*

*

Og der sad han nu med sin Hustru foran det udbrændte Baal, hvis Gløder var smuldrede hen i

Aske. Da han havde endt dette Tilbageblik over sin Fortid, vaagnede der hos ham en Trang til at takke hende, og han lod sig fra Stolen glide ned paa det bløde Tæppe og tog hende i sin Favn. Hun følte sig baaret ind i en Atmosfære af Ømhed; som en Regn af solvarme Blomsterblade faldt hans Kys ned over hendes Øjne, Kinder og Mund. Og da hun var træt af Lykke, lagde han hendes Hoved ind til sit Bryst.

Saaledes blev de siddende en Stund, tavse, henskne i Glæden over at eje hinanden.

Omsider rejste hun sig op; det var paa Tide at søge Hvile; men før hun trak sig tilbage, gik hun hen til det store Vindue og stillede sig der og saa ud:

Dernede langsmed Byens østre Strand glinsede der en Rosenkrans af elektriske Sole, der sammen-smeltede til en lang Lysbue, og Kajen var som en bugtet Mælkevej; hvid og skær løb den hen imod Byens nordre Del, der var som en mørk Himmel oversaaet af Stjerner: gule Stjerner, der ordnede sig i dobbelte Rækker til utallige Stjernebilleder . . . længst borte skimtedes en Karlsvogn, hvis Vognstang tabte sig i Horisontens Mørke. Og ad den hvide Mælkevej bevægede Menneskene sig hid og did som smaa, mørke Prikker; Sporvogne, der ikke saa større ud, end om de kunde være hentede frem af et Barns

Legetøjskasse, foer afsted i alle Retninger, Dampbaade, der havde travlt med at lade eller losse, laa i en lang Række Side om Side, med deres Forstavne ind mod Land og Agterstavnene skjulte i det dybe Mørke, der rugede ude over Strømmen, hvis Vand laa som en blank, sort Spejlflade med hvide Reflekser fra det elektriske Lys, gule Reflekser fra Gaslygterne og røde Reflekser fra de smaa Dampbaade, hvis Lanterner spejlede sig i Dybet eller drog Striber af Blod og Purpur hen over det. Fra den nordre Strand rejste sig det nærmeste Kirketaarn og traadte mørkt frem mod Luften som et Uglehoved; de oplyste Urskiver mod Øst og Syd skinnede som to store, gule Øjne, mellem hvilke man troede at skimte Kanten af Taarnet som et spidst Næb. — Men mod Øst laa hele Synskresen i et dybt Mørke.

Gabriel Tollin havde stillet sig hen ved Siden af sin Hustru. Varsomt listede han sin Arm ind under hendes, og med en kærtegnende Bevægelse løftede hun sit Hoved i Vejret og bøjede det tilbage mod hans Bryst.

— Her er smukt i dit Fædreland! sagde hun.

Han smilede. Hver Morgen og hver Aften stillede hun sig altid ved dette Vindue og nød den henrivende Udsigt derfra. Og naar han overraskede

hende der, saaledes som nu, gav hun altid sin Stemning Luft i de samme Ord:

— Her er smukt i dit Fædreland! . . . Der gives Ord, som aldrig blive gamle, som kunne gentages i det uendelige uden at miste deres Klang; ti Sjælen boer ikke i den tomme Lyd, men i den Følelse som ligger bagved den. Saaledes ere de Ord, som veksles mellem et Par elskende, altid de samme, de vende atter og atter tilbage, og dog synes de hver Gang ny. Saaledes virkede ogsaa disse simple Ord paa Gabriel Tollin; han opfattede dem som et Kærtegn. Saa meget af hendes Kærlighed og af hendes Taknemlighed fik Udtryk i dem; hele hendes varme Følelsesliv følte han vibrere i denne Elskovserklæring til hans Land. Det syntes hende en lige saa naturlig Trang at vise sin Kærlighed til det Land, hvor hans Vugge havde staaet, som det vilde være hende naturligt at udtrykke sin Kærlighed til den Moder, der havde skænket ham Livet. Og han vidste, at det var ham, hun elskede, naar hun elskede det Land, der havde fostret ham.

Saaledes blev de staaende en Stund og drømte, indtil et Vindstød kom farende mod Vinduet og pressede ind gennem dets Sprækker et lille køligt Pust af Natteluft, der traf hendes blottede Skuldre og fik hende til at gyse. Da slog han ømt be-

skyttende sin Arm om hende som en blød Fuglevinge. De vendte sig og gik hen over Gulvet ved hinandens Side.

Det var to lykkelige Mennesker, som gik til Hvile.

